

ASIENS OG AFRIKAS
UBESATTE MISSIONSMARKER

AF

SAMUEL M. ZWEMER

O. LOHSES FORLAG

1912

SAMUEL M. ZWEMER

AFRIKAS OG ASIENS

UBESATTE MISSIONSMARKER

AUTORISERET OVERSÆTTELSE

AF

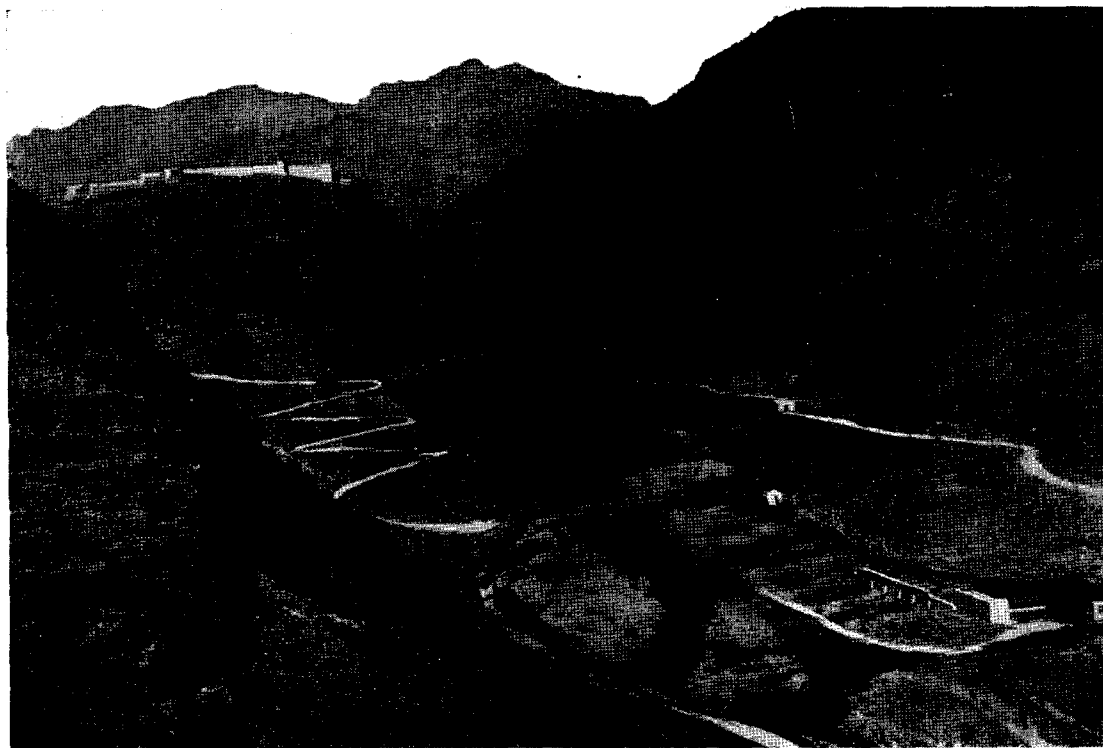
KAREN RÆDER

MED FORORD AF PROFESSOR L. P. LARSEN

O. LOHSES FORLAG

1912

Khyberpasset Udsigt ind mod Afghanistan).

Dette Pas er Hovedadgangen til Emirens Lande. Den hvide Bygning, som ses i Dalen, er Fæstningen Ali Musjid ; hinsides den er ingen Missionær nogensinde trængt frem.

Khyberpasset Udsigt ind mod Afghanistan).

Dette Pas er Hovedadgangen til Emirens Lande. Den hvide Bygning, som ses i Dalen, er Fæstningen Ali Musjid; hinsides den er ingen Missionær nogensinde trængt frem.

Copyright 1911, by
Student Volunteer Movement
For Foreign Missions
All Rights Reserved

Alle,
som kæmper, taaler og lider paa
Guds Riges Grænseskel, og som
trønger ind i de Lande, der
endnu ej er blevet erobrede
af vor Herre og Konge,
tilegnes denne
Bog

„Ved den store Hertug af Wellingtons Bisættelse blev det betragtet som et Tegn paa særlig Ærbødighed overfor hans Minde, at Højtideligheden bivaanedes af én Soldat fra hvert Regiment i den engelske Hær. Paa lignende Maade tjener det til vor Frelzers Ære, naar én Juvel indsættes i hans Krone fra hver enkelt Stamme af den fortabte Menneskeslægt. Det er en Ære for os at sikre Herren om saa blot én saadan Juvel fra de fjerneste Folkestammer.“

Biskop William Carpenter Bompas.

„Fraset den skrigende Nød, der hersker paa de ubesatte Missionsmarker, frembyder de tillige en ganske særlig Interesse og Betydning paa Grund af Vanskelighederne ved at trænge ind i dem. Disse Egne er Fjendens Fæstninger, hans Magts faste Borg, hvorfra han frækt trodser den stridende Kirke. De er Satans Gibraltarer, der sine Steder kan sammenlignes med højtliggende Ørnereder og andre Steder med Øer midt i et Hav af ufarbart Sand. Skal vi aldrig storme dem? Skal den Skam, som deres Uafhængighed kaster over Zion, aldrig afvaskes?“

Pastor James Douglas.

FORORD

Det er en lærerig Bog, der her gøres tilgængelig for danske Missionsvenner, som ikke er i Stand til at læse Engelsk. Ja det er for Resten ikke Hedingemissionens Venner alene, der vil kunne glæde sig ved at læse denne Bog af Dr. Zwemer. Fuld af Oplysninger, som den er, om Egne, som de fleste kun véd meget lidt Besked om, vil den — i alt Fald store Dele af den — være en interessant Bog for alle, der bryder sig om at lære Verden og Mennesker at kende.

Det siger sig selv, at det kun er Folkeskildringer i de allerstørste Træk, der kan blive Tale om i en Bog, som handler om store Dele af baade Asien og Afrika, ikke at tale om mindre Strækninger andre Steder i Verden. Derfor er det heller ikke underligt, at Dr. Zwemer ikke har kunnet naa at pege paa mere end enkelte Sider af Karakterejendommelighederne og Samfundslivet hos de Folkeslag, han beskriver. At det saa er blevet de mørke Sider, der særlig omtales, er ikke saa svært at forstaa. Der trænges paa de Egne, som alle andre Steder i Verden, til det Evangelium, der bringer Mennesker Guds Hjælp baade for vort Liv nu og for det Liv, der kommer; og det er denne Trang Dr. Zwemer vil hjælpe den kristne Kirke til at forstaa. De

fleste af os synes maaske nok, naar vi besinder os paa det, at vi faar et stærkere Indtryk af Menneskers Trang, naar vi faar Øje paa nogle lyse Træk i deres Liv ved Siden af de mørke. Det Kald, der kommer til Guds Folk igennem denne Bog, vilde ikke lyde med en mindre stærk Tone, dersom vi blev hjulpet til at se, endnu mere end Tilfældet er, at der ogsaa hos de Mennesker, som Talen her er om, er noget, der tyder paa, at deres Hjerter er skabt til Gud og ikke finder Hvile, før de hviler i Gud. Dette vilde Dr. Zwemer sikkert helt sige ja til. Hans Ønske er ikke at faa Hedninger og Muhamedanere til at se saa sorte og slemme ud som muligt, men at faa tilskyndet Frelserens Disciple til at „se“ og „ynkes“ og „bede“ og „gaa“.

Meningen med al denne Tale om de „ubesatte Missionsmarker“ er ikke at vække Interesse for noget nyt paa Bekostning af Trofastheden mod det gamle. De, der er blevet — eller er ved at blive — mismodige og trætte af Arbejdet paa en gammel Missionsmark, hører ikke til dem, der kan bruges som Banebrydere paa en af de ubesatte Missionsmarker. Men lige saa galt vilde det være, om Kærligheden til det Arbejde, der er i Gang, fik Lov at blive en Bom, der blev brugt til at spærre af for Tanken om at sende Missionærer til Egne, hvor endnu ingen har gaaet Bud med Evangeliet. Det er ikke den rigtige Slags Trofasthed, der faar os til at sige, at vi har Brug for alle Kræfter, hvor vi er. Det er ikke ved Sammenligninger, især da ikke hvis der blander sig selviske Følelser deri af nogen Art, at vi faar dette Spørgsmaal afgjort. Der er Brug nok i alt Guds Riges Arbejde for klar Overvejelse og omhyggelige Planer. At det ogsaa gælder, hvor Talen er om de „ubesatte Missionsmarker“, betones atter

og atter i Zwemers Bog. Det er ikke Nidkærhed uden Forstand, der kaldes paa, men tillidsfuld Lydighed mod ham, som vi kalder Herre og Mester. Det er hans Interesse og ikke vor, der skal sætte Maal og trække Linier for Arbejdet. Det er hans Kraft og ikke vor, vi skal regne med.

Hvad vi har faaet som Gave i Kristi Evangelium, er ikke bestemt for os alene, men for alle Mennesker. Derfor er vi i Gæld til alle dem, der endnu ikke har faaet Del deri. Det var Paulus' Tankegang. Og det er til alle Tider den eneste Betragtningssmaade, der til Bunds lader sig forene med at sige Gud Tak for hans uudsigelige Gave. I Gæld til alle. Ikke fordi vi har faaet noget fra dem, som skal betales tilbage, men fordi vi endnu ikke har faaet givet dem, hvad Frelseren har givet os, for at vi skal dele det med dem.

Vi skal være tro mod det Arbejde, som Gud har ledet os ind i. Men Troskaben mod Arbejdet maa ikke hindre Troskaben mod den Herre, vi tjener.

København i Juni 1912.

L. P. Larsen.

INDHOLD

	Side
I To Verdensdeles Indre	1
II Mindre Arealer og forsømte Millioner	31
III Aarsagerne til at Missionsmarkerne endnu er ubesatte	55
IV Sociale Forhold	91
V Religiøse Forhold	121
VI Vigtige strategiske Punkter	153
VII Pioneren og hans Gerning	183
VIII Herligheden ved at udrette det umulige	217

Illustrationer.

Khyberpasset (Titelbillede).	
Statue af Gordon	30
Hedenske Battaker fra Sumatra	34
Kairwan i Tunis	42
Stor-Sheriffen i Mekka	64
En Karavane i Ørkenen Sahara	70
Lamaer fra Sikkim	86
Mænd fra Belutchistan	94
Amuletter fra Kordofan	104
En Buddhist-Præst fra Bhutan	130
Lamaistiske og buddhistiske Symboler	132
Afguder fra Ny Guinea	136
Dalai Lama	142
Beslørede Tuareger	158
Kvinder og Børn fra Timbuktu	158
En Skyskraber i Arabien	166
Avertissement om Sudan Ekspresen	166

	Side
En Kvinde fra Nepal	204
Byen El-Wad i Syd-Algier	224
Lhassa, Tibets Hovedstad.	228

Kort.

Central Asien	10
Tibet	20
Sydvest Afrika	26
Sumatra og Indo-Kina	36
Provinsen Honan i Kina	49
Arabien	84
Afghanistan og Balutchistan	110
Malajsien	126
Central Sudan	178
Abyssinien og Somaliland	214

I

TO VERDENSDELES INDRE

Engang var hele Verden et ubesat Territorium. Den kristne Mission var ikke begyndt; den første Missionær kom til sine egne, og hans egne tog ikke imod ham. Han har selv fortalt os, at „Marken er Verden“ og Kristendommen fremsætter universelle Krav. Kristus gav sine Disciple en verdensvid Befaling og Kristendommen har til alle Tider og blandt alle Folkeslag gjort Fordring paa at være den eneste sande og fyldestgørende Religion. Kravet maa hævdes ved, at Evangeliet bæres ud til al Skabningen¹).

Da Saulus i et Syn saa den opstandne Frelser paa Vejen til Damaskus og hørte den store Befaling fra sin Herres Læber, var hele den romerske Verden med Undtagelse af Palæstina en ubesat Missionsmark. Hedningernes Apostel begyndte sit Arbejde i Damaskus og Antiochia, og drevet af Aanden ilede han derpaa til fjernere Egne, prædikede Evangeliet fra Jerusalem lige til Illyrien og lagde Planer om at rejse fra Rom til det fjerne Spanien. Fordi

¹) Harnack, citeret af Robert E. Speer i „Missionary Principles and Practice“ 125.

han havde dette verdensvide Syn og forstod Arbejdets paatrængende Nødvendighed, skrev han til de kristne i Rom: „Jeg sætter min Ære i at forkynde Evangeliet, ikke der, hvor Kristus allerede er nævnt, for at jeg ikke skal bygge paa en andens Grundvold, men som der er skrevet: De, for hvem der ikke blev kundgjort om ham, skal se, og de, som ikke har hørt, skal forstaa.¹⁾

Pauli Medarbejdere og Efterfølgere fulgte samme Program, indtil Kristendommens Udbredelse i det første Aarhundrede af den kristne Æra maa ses som Guds Indgriben i Historien. Dog var Verden ved den apostoliske Tidsalders Slutning endnu for en stor Del uberørt af Kristendommen. Den moderne engelske Missions-Æra begyndte med Carey. Da han nedskrev Resultatet af sine Undersøgelser af Missionsspørgsmaalet¹⁾ (dette glimrende Resumé over Hedningeverdenens Tilstand og Nød paa hans Tid), havde Opdagelser og Udforskningsrejser ganske vist i høj Grad udvidet Horizonten for Missionen, og Verden var mere kristnet end i Pauli Dage, men den var dog endnu for en stor Del ukendt, kun delvis opdaget og meget knapt besat med Missionærer. Afrika var ikke gennemforsket, Kina var ukendt, Midtasien ubetraadt, og Nutidens vigtigste Missionsmarker var stængede med tilsyneladende uoverstigelige Skranker og Vanskeligheder.

Nu i Begyndelsen af det 20. Aarhundrede har Missionen gjort saa hurtige Fremskridt, at der er dem, som mener, at alle Døre er aabne og at Løsningen af Missionsspørgsmaalet kun afhænger af en

¹⁾ Rom. 15, 20—21.

²⁾ William Carey: „An Inquiry into the Obligations of Christians to use Means for the Conversion of the Heathen“ (London 1892).

tilstrækkelig Forsyning af Arbejdere og Pengemidler. Man har endog paastaet, at Tibet er det eneste Land i hvilket kristne Missionærer ikke er trængt ind! Men det er ikke Tilfældet.

Naar vi betragter de uforlignelige Fremskridt, som Missionssagen har gjort i de senere Aar, og de vidunderlig store Muligheder, der er en Spore for Kirken til at erobre hele Nationer, maa vi ikke være blinde for den Kendsgerning, at der endnu er Arbejder, som først skal begyndes, ligesom der er Arbejder, som skal fuldendes, hvis Felttogsplanen skal omfatte hele Jorden. Der er endnu mange Dele af Verden og store, tætbefolkede Landstrækninger, hvor der ikke findes nogen organiseret Missionsvirksomhed, hvor Ondskabens Hær har Magten saa ubetinget, som om Frelseren aldrig havde sejret, hvor de hungrende aldrig har hørt om Brødet, der kom ned fra Himlen for at stille Hjertehungeren paa Jord, hvor Overtroens og Vildfarelsens Mørke aldrig er blevet oplyst af Civilisationens Fakkell eller Evangeliets Lys.

Naar man forsøger paa at danne sig en Oversigt over disse uberørte Millioner, falder det naturligt at dele de ubesatte Felter af Verdensmarken i to Grupper. Først er der store Strækninger eller Arealer, Lande eller Provinser, som er fuldstændig uberørte af Missionen og som ikke er indbefattede i noget Missions-selskabs Planer. Der er ogsaa mindre Dele eller Egne af Provinser og Lande, der ganske vist hører med ind under de forskellige Missions-selskabers Landomraade, men indtil videre er ubesatte. De førstnævnte er ubesatte paa Grund af særlige Hindringer, Vanskeligheder og Skranker, der er uadskillig knyttet til Missionsproblemet paa de ubesatte Marker; de sidstnævnte er uberørte hoved-

sagelig paa Grund af manglende Penge og Arbejdere, thi disse Egne findes for det meste enten umiddelbart op ad Missionsmarkerne eller er maaske fuldstændig omgivne af forskellige Missionsvirksomheders Landomraade.

Den første Gruppe bliver omtalt i dette Kapitel og Begyndelsen af næste Kapitel, hvis Slutning omhandler den anden Gruppe.

Det er en meget sørgelig Kendsgerning efter saa mange Aarhundreders Missionsvirksomhed, at det, som man kan kalde Hjertet af de to store Verdensdele, Asien og Afrika, endnu maa regnes med til Begrebet „ubesatte Marker“. I Midtasiens findes en saa godt som ubesat Landstrækning, hvis Størrelse er forfærdende. „Naar vi begynder i Mantsjuriet ved ca. den 125. østlige Breddegrad, finder vi Provinsen Helung-kiang, hvis Befolkning paa $1\frac{1}{2}$ Million er ganske uden Missionærer. Vender vi os mod Vest, faar vi Øje paa mindst $2\frac{1}{2}$ Mill. mongolske Nomader, der lever i Ørkenen Gobi og paa Mongoliets Stepper. Længere Vest paa ligger den kinesiske Provins Sin-Kiang, indbefattende Kinesisk Turkestan, Kulja, Songariet og det ydre Kansu med en Befolkning af over én Million. Tre smaa Missionsstationer paa dette uhyre Territorium, Yarkand, Kashgar og Urumtsi, hindrer os alene i fuldt ud at regne disse Egne med til denne vældige Landstrækning, der ligger hen i fuldstændig Mørke. Mod Syd kommer vi gennem Kansu til Tibet. Her lever omtrent 6 Millioner Mennesker, der staar fuldstændig uden Paavirkning af Missionærer. Mod Vest ligger Afghanistan med fire Millioner og nord for Afghanistan Bukhara og Kiwa, hvis Beboere tilligemed Muhamedanerne i Russisk Turkestan og selve Rusland repræsenterer

en Befolkning paa mindst 20 Millioner, alle uden Missionærer.“¹⁾

I endnu højere Grad end Asien udgør Hjertet af Afrika en uhyre, ubesat Landstrækning. „Spredt over umaadelige Arealer, deri ikke medregnet Saharas Ørkenstrækninger, lever ca. 50 Millioner Mennesker — næsten en Trediedel af Verdensdelens Befolkning — som ikke alene er uberørte af Kristendommen, men hvis Evangelisation ikke endnu er taget i alvorlig Betragtning af noget eksisterende Missionsselskab, hvad virkelig gennemtænkte Planer og Forhaabninger angaar. Dette Areal begynder et halvt Hundrede Mil Syd for Middelhavets Kyst og omfatter, som vi skal se, Dele af Tripolis, Provinsen Oran, den sydlige Halvdel af Algier, Atlas Bjergenes Skraaninger, Mulaya Dalen, Sus Dalen og den marokkanske Ørken; dernæst omfatter det de utalte Tusinder af Nomader i selve Sahara; Rio de Oro med en Befolkning paa 130,000; 8 Millioner i Senegambia og Nigerdistriktet; ca. 1,700,000 i Fransk Guinea; $1\frac{1}{2}$ Million i Dahomey; ca. $\frac{1}{2}$ Million paa Elfenbenskysten og over 800,000 i Portugisisk Guinea; ca. $1\frac{1}{2}$ Million Hedninger i Liberia; $\frac{1}{2}$ Million i Togoland; omkring 4,700,000 i Nord Nigeria; 300,000 i Kamerum; ca. 8 Millioner i Fransk Kongo foruden 4 Millioner i Baghirmi og Wadai Distrikterne; i det mindste adskillige Millioner af Belgisk Kongos 30 Millioner; en stor Befolkning i Nyassaland; ca. 2,500,000 i Portugisisk Østafrika; omkring 2,000,000 i Tysk Østafrika; 3,000,000 i Britisk Østafrika; endnu omkring 2,000,000 i Uganda og 750,000

¹⁾ Report of World Missionary Conference, Edinburgh 1910. Vol. 1.

i det italienske, britiske og franske Somaliland.¹⁾ Disse Tal er endnu mere overraskende, naar vi erindrere, at i denne Liste over uberørte Strækninger er Grænselinierne for Missionsselskabernes Virksomhed sandsynligvis trukne saa langt ude, at de indbefatter det størst mulige Areal. Man kan have Grund til alvorligt at spørge: Har Kirken mere end blot begyndt Evangelisationen af det mørke Fastlands Indre?

Før vi begynder en detailleret Beretning om disse Lande, er det berettiget at spørge: Hvilke er de vigtigste Racer, som her venter paa at faa Evangeliet forkyndt? En sammenhøbet Masse af forskellige Stammer og Folk, der kæmper om Eksistensen snarere end om Herredømmet, en broget Menneskeskare, der ikke findes mere forskelligartet paa nogen anden Del af Jordkloden og dog sammensmeltet til en tilsyneladende Enhed ved lignende Omgivelser, en fælles, skønt fremmed Religion, og fælles politisk Haab og Frygt — saadan er Central Asien.

Den sortsmudsede Afghaner, den lyse Mongoler, Turkemaner, Uzbeger Tajiker, den intelligente Mand fra Bukharas Højskoler, den driftige Købmand, den kirgisiske Nomade, Kafirerne fra Hindukush, der kæmper mod den evige Sne og Kulde, saa vel som Chantoerne fra Tarimdalen, der bliver brændte af Ørkenheden, danner tilsammen Befolkningen i disse vældige, uevangeliserede Landstrækninger. Naar man fraregner nogle smaa Jødekolonier og den større Gruppe Kristne, der hører til den ortodokse russiske Kirke samt nogle faa armeniske og hinduiske Købmænd, er hele Befolkningen muhamedansk. Islam

¹⁾ Report of World Missionary Conference, Edinburgh 1910. Vol. I.

har bredt sig over hele denne Region og behersker Asiens Hjerter socialt, intellektuelt og aandeligt, lige saa mægtig og overvældende, som den behersker Nordafrika. Byen Bukhara med sine 10,000 Studenter og 364 Moskeer er Asiens Cairo; den var gennem Aarhundreder, og er til en vis Grad endnu, Midtpunktet for muhamedansk Lærdom og Indflydelse i hele det mellemste Østen. Alle de store Byer i Central Asien med Undtagelse af dem i Tibet, er fuldt ud muhamedanske. Afghanistan er helt muhamedansk, og Kinesisk og Russisk Turkestan er ogsaa, med Undtagelse af nogle af de herskende og militære Klasser, hovedsagelig muhamedanske.

Det sociale Liv, Literaturen, Arkitekturen, Kunsten, Etiketten og Hverdagslivet i hele Central Asien er præget af Islam. Et almindeligt Lommekompas gaar under Navn af „Mekka-Viseren“, og de vilde Indfødte i Hunza, der af Bjergene er spærrede ude fra al Berøring med den ydre Verden, har ingen anden Gud end Allah og intet Begreb om Verden ud over, at dens Midtpunkt ligger i Arabien.

Islam har altsaa sat sit Stempel paa Folkets Liv, og dog har Racerne et vidt forskelligt Særpræg. Khirgiserne fra Kinesisk Turkestan er enfoldige, ofte slet begavede, men gæstfri og elskværdige;¹⁾ skønt de jo er Muhamedanere, kender de mindre til Koranen og Muhamed end til Kvægopdræt og Faareavl, som Nomadelivet fører med sig. Sarterne er noget mere oplyste, men ogsaa mere fanatiske. De er oftere Haandværkere og Købmænd end Nomader. Afghanerne er stærke og modige, men saa hævnger-

¹⁾ Sven Hedin: „Gennem Asien“ 1. Del. Tolv Tusind Pilgrimme besøger aarlig Ordan Paschas muhamedanske Helligdom i Kinesisk Turkestan.

²⁾ Sven Hedin: „Central-Asien og Tibet“.

rige, at det er blevet til et Ordspil. Et indisk Ordsprog siger nemlig: Gud bevare os for en Elefants, en Brillleslanger og en Afghaners Hævn.¹⁾

Belutcherne er ikke meget bedre i denne Henseende, efter hvad de rejsende fortæller. Lacoste siger saaledes, efter at have citeret Ordsproget: „Da den almægtige skabte Verden, lavede han Belutchistan af Affaldet“: „Belutcheren med sin kobberfarvede Teint er som skaaret ud af Klippen; han er mørk og hemmelighedsfuld. Hans sorte Øjne er uigennemtrængelige, hans mørke Haar indhyller ham som i Nattens Mulm. Han er tavs, stolt, mistænksom. Før han aabner sin Dør for en fremmed, raadspørger han Himlen, idet han spejder efter, hvad Nomaderne kalder „Gæstestjernen“. Dersom en rejsende vover sig hen til Teltets Tærskel, vil han, selv om han er Døden nær, kun møde Gæstfrihed, hvis den lykkebringende Stjerne følger ham.“²⁾ Dr. Pennell, der i 16 Aar har arbejdet blandt de vilde Stammer ved den afghanske Grænse, erklærer, at „Afghanerens Karakter er en besynderlig Blanding af modstridende Egenskaber; Mod er blandet med Lumskhed, den laveste Troløshed med den mest rørende Troskab, dyb religiøs Fanatisme med en Gerrighed, der kan bringe ham til at svigte sit givne Ord og en ødsel Gæstfrihed med en uimodstaaelig Tilbøjelighed for Tyveri.“³⁾ Naar en Afghaner bliver omvendt til Kristendommen, ejer han en vidunderlig Karakterstyrke og Aandskraft, saa at han endog er rede til at lide Martyrdøden.⁴⁾

Araberne, baade dem i Arabien og Afrika, er

¹⁾ B. de Lacoste: „Around Afghanistan“, Forordet.

²⁾ B. de Lacoste: „Around Afghanistan“ 164—165.

³⁾ Pennell; „Among the wild Tribes of the Afghan Frontier“ 17.

⁴⁾ Se Abdul Karims Historie Kap. VIII.

en mærkværdig Blanding af gode og slette Egenskaber, et Produkt af deres Religion eller deres Mangel paa Religion. De er høflige, godmodige, livlige, mandige, taalmodige, modige og gæstfrie til Overdrivelse; men de er ogsaa stridbare, usande, sanselige, upaalidelige, havepsyge, stolte og overtroiske.¹⁾

Tibetanerne hører ligesom Kineserne til den mongolske Race, men den kinesiske Type er blevet omformet baade fysisk og paa anden Vis ved Forholdenes og Religionens Indflydelse. Isabella Bird Bishop tegner følgende Billede af Tibetanerne: „De har udstaaende Kindben, brede, flade Næser uden synlig Næseryg, smaa, mørke, skæve Øjne med tunge Øjenlaag og Øjenbryn, store Munde, fyldige Læber; tykke, store, udstaaende Øren, der bliver misdannede ved tunge Ringe, glat sort Haar, der næsten er lige saa groft som Hestehaar, og smaa, firskaarne klodsede Skikkelser. Mændenes Ansigter er glatbarberede. Kvinderne er sjældent over fem Fod høje og en Mand regnes for høj, naar han er fem Fod og fire Tommer. Mandsdragten bestaar af en lang, løs, ulden Frakke, fastholdt med et Bælte, Benklæder, Undertøj, uldne Strømper og en Hue, hvis Skygge er bøjet op i en Spids over hvert Øre. Bæltet er Gemmested for mange af Tibetanernes kæreste Sager — hans Pung, hans simple Kniv, tunge Fyr-tøj, Tobakspung, Pibe, Rokkehoved og adskillige Amuletter og Trylleformularer.

„Kvinderne bærer korte Trøjer med vide Ærmer og snevre Benklæder, der er en hel Alen for lange, saa at den overflødige Længde danner Læg om Anklerne. Deres Haar bliver sat én Gang om Maa-neden i mange stærkt indfedtede Fletninger, og hol-

¹⁾ S. M. Zvermer: „Arabia, the Cradle of Islam“ 263—264.

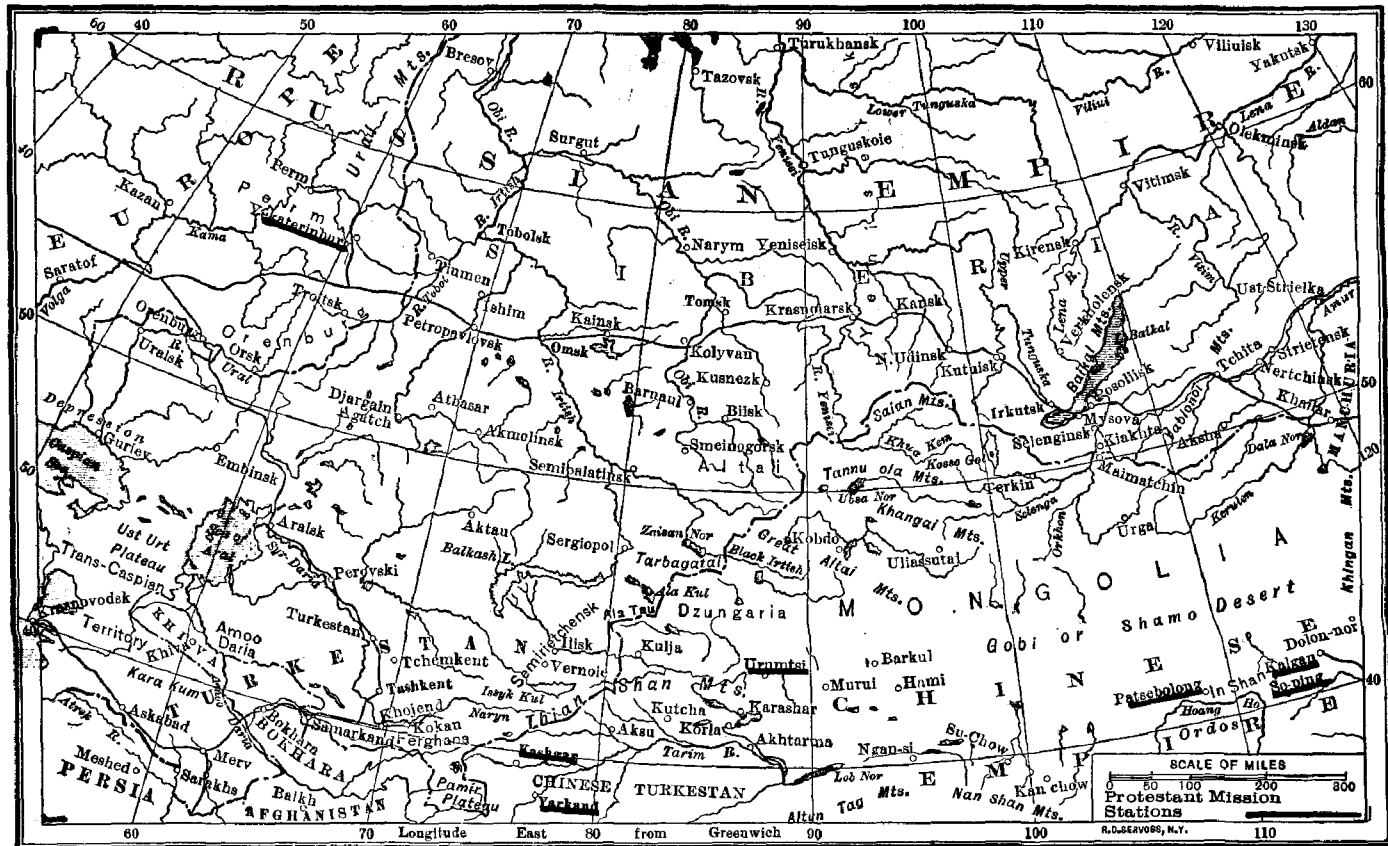
des sammen i Nakken med en lang Kvast. Hovedbedækningen bestaar af en Strimmel Tøj eller Læder, overbroderet med store Turkiser, Karfunkler og Sølvornamenter. Den hænger ned i en Spids i Panden, bliver bredere tværs over Issen og ender ganske smal bag paa Ryggen ved Livet. Alle tibetanske unge Pigers Ærgerrighed samler sig om denne besynderlige Hovedbedækning. Ringe i Ørene, Halsbaand, Amuletter, Spænder, Sølv- og Messing-Armringe og forskellige Smaating, der hænger ved Bæltet eller er stukket ned i det, fuldstændiggør en Dragt, der udmærker sig ved sin Styghed. Tibetanerne er meget urenlige. De vasker sig én Gang om Aaret og — naar undtages ved Fester — skifter de kun sjældent deres Dragt, før den begynder at falde af dem. De er sunde og haardføre, selv Kvinderne kan bære Byrder paa 60 Pund op over Passerne. De bliver overordentlig gamle; deres Stemme er grov og høj, og deres Latter støjende og hjertelig.⁽¹⁾

Ifølge andre er Tibetanernes Karakter gennemgaaende barnlig enfoldig, ja endog munter. „Under sit vilde, stridhaarede og sommetider snavsede Ydre har denne lille Mand et fornøjet Sind. Han har et Barns aabne Ansigt og muntre Øjne. I Modsætning til den tankefulde, ordknappe Muhamedaner, der bestandig er optaget af sine Tvætninger eller Bønner, vasker Tibetaneren sig sjældent, vandrer syngende afsted og siger undervejs sine Bønner som en Slags Taskenspillerkunst.“⁽²⁾

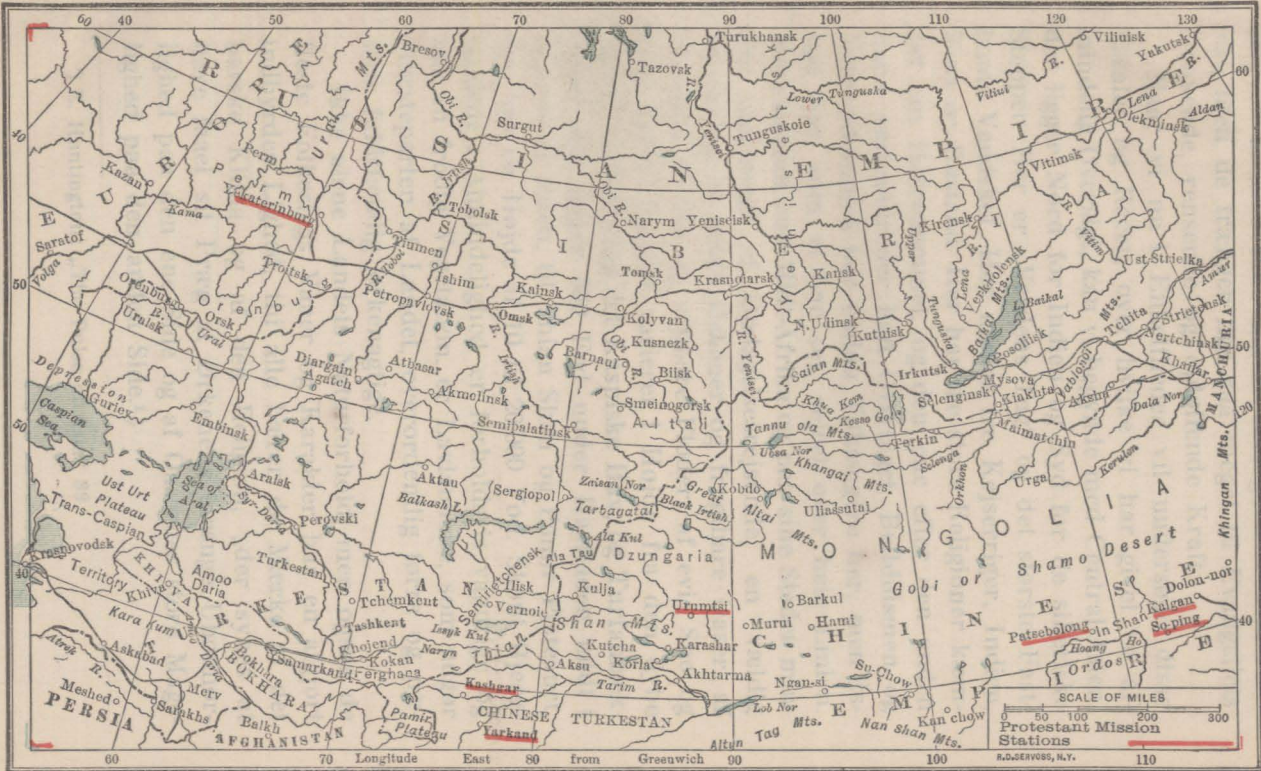
Dette er nogle af de Racer, som venter paa Evangeliet paa Asiens ubesatte Missionsmarker. Om deres sociale og religiøse Forhold skal vi senere høre. De Racer, der bebor Afrikas ubesatte Missionsmar-

¹⁾ Isabella Bird Bishop: „Among the Tibetans“ 43—46.

²⁾ B. de Lacoste: „Around Afghanistan“ 148.

Central-Asien, som omfatter store Arealer, der staar under russisk og kinesisk Overherredømme, har en Befolkning af 21,789,000 og et Areal af 317,000 Mil.

Central-Asien, som omfatter store Arealer, der staar under russisk og kinesisk Overherredømme, har en Befolkning af 21,789,000 og et Areal af 317,000 \square Mil.

ker, er maaske ikke saa forskelligartede som Asi-ens, men de trænger lige saa meget til Evangeliets fornyende, rensende og opløftende Kraft.

Naar vi nu i Enkeltheder vil undersøge disse Arealer og Racer, over hvilke vi har givet en almindelig Oversigt, kan vi begynde med Central-Asien, der ligger Nord for Indien og Syd for de siberiske Stepper. Her er „Verdens Tag“ og det største Fastlands Vandskel. Her mødes tre Kejserriger, Indien, Kina og Rusland. Her har tre store Religioner kæmpet om Herredømmet, og den ene efter den anden har i Aarhundreder haft Overtaget. Buddhismen og Kristendommen har endnu Tilhængere her, men Islam har, som vi har set, sejret over hele Linien. Mere ukendt end Midt-Afrika og paa sine Steder mindre undersøgt af Opdagelsesrejsende, en vældig Strækning af gølge Ørkener og frugtbare Oaser, af afsvedne Sletter og sejlbare Floder, af evig Sne og evig Tørke. Landet varierer i Højde fra den dybe Sænkning omkring det Kaspiske Hav, og Turfanbækkenet, der ligger 300 Fod under Havfladen midt i Hjertet af Asien, til Thian Shan og Pamir Plateauet, der har en Højde af 10 til 20,000 Fod. Skønt Bjerglandene i Almindelighed er forholdsvis vandrige og har en frodig Vegetation, er Lavlandene, som udgør Størsteparten af Landet, overordentlig tørre og næsten fuldstændig ørkenagtige.

Ikke alene Landets Naturforhold, men ogsaa de fleste Folkeslags Vaner og Karakter har en afgjort indbyrdes Lighed, thi alle bærer de Mærke af det barske Klima og af den Religion, „der synes at have faaet sit Præg af Ørkenens strenge Ubønhørlighed paa den ene Side og af Oasernes store Mæglighed paa den anden Side.¹⁾

¹⁾ E. Huntington; „The Pulse of Asia“ 89.

Denne Landstrækning, der omfatter Afghanistan, Kinesisk Turkestan, Bukhara, Kiwa, Russisk Turkestan og den Trans-Kaspiske Provins samt Stepperne, har ialt en Størrelse af 89,400 □ Mil og en Befolkning paa 16,868,000.¹⁾ Ved disse Tal faar vi imidlertid et forkert Indtryk af Befolkningens virkelige Tæthed. Siden Regnmængden i Central-Asien er aftaget saa meget, at Floderne ikke længere kan naa ud til Havet, har ikke engang en Tiendedel af hele dette Areal en fast Befolkning. Altsaa er de overrislede Oaser langs med Floderne forholdsvis tæt befolkede. Nomaderne vandrer fra Sted til Sted for at finde Græsgange til deres Hjorde.

To Hovedformer for Civilisationen er overvejende: Nomadeliv og flittigt Agerbrug, hvor Livet samler sig om Byerne i de overrislede Oaser. Askabad har f. Eks. en Befolkning paa 30,000 Indbyggere og en Garnison paa 10,000 Soldater og er Hovedstaden i en Provins, der er ca. 10 Gange saa stor som Skotland. Dog er det kun en frugtbar Plet i Kara-Kum Ørkenens mægtige Ensomhed. Kan man kalde Ægypt-

¹⁾ Ifølge „Statesman's Yearbook“ 1910:

	□-Mil.	Indb.
Afghanistan	10,000	4,500,000
Kinesisk Turkestan	22,000	1,200,000
Bukhara	3,320	1,250,000
Khiwa	1,000	800,000
Russisk Turkestan:		
Ferghana	1,430	1,828,700
Samarkand	1,000	1,109,000
Sir Darja	7,775	1,795,400
Semirjehensk	5,885	1,122,400
De transkaspiske Provinser	8,554	405,500
Stepperne (De fire Provinser Amolinsk, Semipalatinsk, Turgai og Uralsk)	28,436	2,856,100
Hele Central-Asien	89,400	16,868,000

ten for Nilens Gave, saa er Bukhara Oxus' eller Amu Darjas og Turkestan Sir Darjaflodens Gave. Befolkningen saavel som Vegetationen i hele Central-Asien er for en stor Del indskrænket til de overrislede Egne.

Afghanistan omfatter efter den nye Grænseregulering fem Hovedprovinser: Kabul, Herat, Kandahar, Afghanisk Turkestan og Badakhshan samt to Territorier, Kafiristan og Wakhan.

Alene i Provinsen Herat findes 600 Landsbyer, men de vigtigste Byer er Provinsernes Hovedstæder, Kandahar, Kabul, Herat, Balkh og Kunduz. Den førstnævnte er Landets Hovedstad og har en Befolkning paa 50,000 Mennesker.¹⁾

Den almindelige Færdselsvej fra Persien til Afghanistan gaar over Meshed fra Bukhara til Merv og fra Indien over Khyberpasset til Kabul, over Gomalpasset til Ghani, eller fra Chaman, hvor Nordvestbanen ender, til Kandahar.

Belutchistan, der er Afghanistans nærmeste Nabo, er af de fleste et næsten ukendt Land. Dets Beliggenhed, Naturforhold og Produkter har indtil for ganske nylig kun haft liden Tiltrækning saavel for den rejsende som for Handelsmænd og Statsmænd, og med Undtagelse af én eneste Missionsstation, som Kirke-Missionselskabet (Church Missionary Society) har anlagt Nord paa ved Quetta, er hele Landet en saa godt som ubesat Missionsmark. Dets Udseende

¹⁾ Agerbruget er ret vigtigt, og der er Høst to Gange om Aaret. Til Indien og Bukhara udføres Korn, Frugter, Grøntsager, Apotekervarer, Krydderier, Uld, Silke, Kvæg, Huder og Tobak til et Beløb at mindst 6 Millioner.

Nord-Afghanistan er ret rigt paa Kobber og Bly; Jern, Guld og kostbare Stene findes ogsaa, men de mineralske Rigdomme udvindes ikke synderligt. Industrien omfatter Silketøjer, Filt, Tæpper, Rosenkranse og Kamelhaarsstoffer.

i al Almindelighed gør det fuldt ud værdigt til det Navn, som en rejsende en Gang har givet det, „Verdens Affaldsdyngé“. Belutchistans Natur er for Størstedelen over al Beskrivelse gold. Fortørrede og stenede Sletter og øde Bjergpasser strækker sig milevidt. Hele Arealet er omtrent 5,300 □ Mil stort og Befolkningen anslaaes til 900,000, der er delte i to Grupper, Belutcherne og Brahuierne. Belutcherne har adskillig Lighed med Tatarerne, medens Brahuierne vistnok er nærmere beslægtede med Stammerne i Pendjab. Landets Religion er Islam og det regeres af Khanen i Kalat under en engelsk Residents Ledelse. „Landet er delt i tre Dele efter sin Administration,“ siger A. D. Dixey, „nemlig 1) De under engelsk Tilsyn staaende Territorier, som f. Eks. Kalat, hvor en politisk Agent med en eller to Medhjælpere virker som Khanens Raadgiver; 2) Uafhængigt Stammeland, som f. Eks. Marri og Bugti, hvor den politiske Agent indskrænker sig til at søge at opertholde Freden og hindre de værste Misgerninger; 3) Territorier under direkte britisk Administration, som f. Eks. Quetta-Peshin, Thal-Chotiali, Sibi og Zhob, hvor Regeringssystemet ligner det indiske Kejserriges, men er modificeret efter Stammernes Love.“¹⁾

For alle som elsker Ørkenen og som føler sig tiltrukne af de tavse Ødemarkers kun af Nomadestammer betraadte Regioner, ejer de uudforskede Egne af Belutchistan og dens Grænseegne ind imod Persien og Afghanistan et ganske særligt Trylleri.²⁾

Kinesisk Turkestan (hvilket er det gamle Navn for den Provins, der nu kaldes Sin-Kiang) omfatter, taget i videste Forstand, Kulja, Songariet, og det

¹⁾ Church Missionary Review, November 1908.

²⁾ G. P. Pate: „The Frontiers of Baluchistan“, Introduction.

ydre Kansu samt de kinesiske Lydlande i Mongoliet og Tibet. Indbyggerne er af forskellig Race, og de vigtigste Byer er Kashgar, Yarkand, Khotan, Kiria og mod Nord Aksu. I nogle Egne omkring Floderne Yarkand og Kashgar er Jordbunden frugtbar; Grøntsager og Frugter af alle Slags dyrkes. Uld, Silke, Bomuld og Nefrit er nogle af Udførselsartiklerne.

Voldsom Hede og Kulde udmærker disse Egne; fra Frost kan Vejret pludselig slaa om til Foraar. April er ofte saa varm, at de Mygge- og Fluesværme, som findes hele Sommeren, allerede da begynder at blive besværlige. En ubehagelig Ting ved det ellers ikke usunde Klima er de stærke og længe vedvarende Ørkenvinde, som fylder Luften med Støv og gør alle Mennesker irritable.

Landet har store ubenyttede Hjælpekilder. Ifølge Huntington er det kun „en Del af de Vandløb, som udspringer paa Bjergene, der naar ned til Oaserne, vistnok ikke Halvdelen i den vestlige Del af Bassinet og ikke en Tiendedel i den østlige Del. Det vældige Fald, som Vandet har i Bjergene, burde benyttes i Industriens Tjeneste. De store Mængder Bomuld, Silke og Uld fra Oaserne burde omdannes til Tøjer; Frugterne og Grøntsagerne burde præserves og Mælken laves til Smør og Ost. Og foruden alt dette indeholder Bjergene Guld og andre nyttige Metaller.“¹⁾ For det nye Kina frembyder disse Egne sikkert en let tilgængelig Rigdomskilde, paa samme Maade som de sydvestlige Egne i De Forenede Stater. Mod Øst ligger den frygtelige Ørken Gobi og i Midten Lobnor, en Række Saltsøer og Sumpe.

Den højestliggende Handelsvej i Verden fører fra

¹⁾ E. Huntington; „The Pulse of Asia“, S. 236—237.

Indien over Karakorumpasset, der er 18,300 Fod højt, til Kinesisk Turkestan. Karavaner, belæssede med „The, Krydderier, Tøjer og Koraner,“ foretager den farlige Rejse. Skeletter af Heste og Kameler ligger strøede paa Vejen, og dog vælger 1500 kinesiske, muhamedanske Pilgrimme hvert Aar denne Vej over „Verdens Tag“ til Mekka. Der er endnu én Vej fra Kinesisk Turkestan mod Vest. Den fører over Kashgar til Osk og Andizhan, Endestationen for den central-asiatiske Bane i Russisk Turkestan. Denne Vej frembyder færre fysiske Besværigheder, da den gaar over Terek-Davanpasset (12,000 Fod), og den er kortere, men russiske Takster og Rejsepas begunstiger den anden Rute.

Naar man undtager, at Kolportører for „Det britiske og udenlandske Bibelselskab“ af og til berejser Landet, og at et svensk Missionselskab har anlagt to Missionsstationer i Kashgar og Yarkand i 1894, er hele denne Landstrækning forsømt. Det samlede Antal af Missionærer paa de to Stationer, Kvinderne iberegnet, er sytten, og Antallet af de indfødte Medhjælpere er seks. De fire Evangelier er blevet oversat paa Kashgar, og Missionsarbejdet er begyndt, men i Betragtning af det umaadelige Areal og den store Befolkning er denne Del af Verden endnu praktisk set en ubesat Missionsmark.¹⁾

¹⁾ I en Rundskrivelse til Verdensmissionskonferencen i Edinburgh 1910 skriver L. E. Høgberg: „Hvis vi føjer Afghanistan, kinesisk Turkestan samt store Dele af Tibet og Mongoliet til de russiske Besiddelser, faar vi en Trediedel, ja næsten Halvdelen af hele den østlige Halvkugle, som intet Missionselskab har taget sig af. Hvad der er gjort paa denne enorme Mark, er kun som en Draabe i Havet og knap værd at nævne. Efter Guds Vilje staar jeg her i Dag og ønsker at henlede Konferencens Opmærksomhed paa den dybe aandelige Nød, der hersker blandt Millionerne paa denne vældige Missionsmark“.

Russisk Central-Asien er ogsaa et Areal, der er ubesat af protestantiske Missionærer. Omtrent 65 pCt. af Befolkningen i Asiatisk Rusland er fast bosiddende, 15 pCt. er Halvnomader og 20 pCt. lever som Nomader paa Stepperne. Befolkningens Tæthed varierer meget. Nogle Distrikter er meget svagt bebyggede, medens Befolkningen i Khanatet Bukhara er 1,250,000 paa et dyrket Areal af kun 160 □ Mil. Klimaet er højest forskelligt efter Breddegrader og den højere eller lavere Beliggenhed, men er som oftest sundt. Transporten foregaar ved Hjælp af Karavaner ad mange og gode Veje, men navnlig ved Hjælp af den russisk transkaspiske Bane og ved Dampskibsfart paa Oxusfloden.

Nogle Skribenter paastaar, at „den store Bjergryg Nord for Indien deler Asien etnografisk, økonomisk, strategisk og politisk, og den Tanke, at en Magt, der har hjemme i det fjerne Norden, skulde aspirere til at herske Syd for denne naturlige Bariere, forekommer os at være aldeles meningsløs.“ De antager, at den langvarige Rivaliseren mellem England og Rusland angaaende Overherredømmet i Hjertet af Asien er kunstig og ikke skyldes en virkelig Konflikt mellem vigtige Interesser. Andre betragter det Jernbanenet, som med saa umaadelig Bekostning er bygget Syd paa indtil 18 Mil fra Herat (fra Tashkend over de militære Centrer Bukhara, Samarkand og Merv) som en direkte Udfordring mod de engelske Interesser i Afghanistan og det engelske Herredømme i Indien. Hvorledes dette end forholder sig, saa er Örenburg-Tashkendbanen med sine Forgreninger af den allerstørste Betydning for dette vældige af Missionen ubesatte Areals økonomiske og religiøse Fremtid. Den Kendsgerning, at der findes ca. 650 Mil Jernbanelinie i Drift er et slaaende Vidnesbyrd om

Civilisationens fremadskridende Magt i denne Del af Verden og en Opmuntring for Missionsselskaberne til at tage fat. Fra St. Petersborg til Orenburg er der 246 Mil Jernbanelinie og fra Orenburg til Tashkend 235 Mil. Fra Teshkend løber Jernbaneskinneerne til Merv (120 Mil), Ruslands yderste Forpost mod Indien, medens der er et Mellemrum paa knap 100 Mil til Ny Chaman og de nordvestlige indiske Provinsers Jernbanesystem.

Foruden dette Jernbanesystem er der regelmæssig Dampskibsfart paa Oxusfloden mellem Petro Alexandrovsk og Charjui paa en Strækning af over 40 Mil, og fra Charjui til den vigtige Handelsby Patta Hissar i en Længde af 58 Mil.

Denne Del af Central-Asien er altsaa for de fleste af de befolkede Egenes Vedkommende tilgængeligt pr. Jernbane eller Flod, og de store Byer er knyttede sammen ved Telegrafer, Handels- og Militærforbindelser. Vejen er banet for vor Herre og Konge.

Skønt Sibirien hører til Rusland, og den græsk-katholske Kirke og dens Missionsselskaber virker i Landet, er Befolkningen dog for en stor Del Hedninger. Landet mangler i høj Grad Solens Varme, men trænger i en langt forfærdeligere Maalestok til Retfærdigheends Sols Straaler. Paa et uhyre Areal af næsten 240,000 □ Mil, der skraaner imod Nord og er gennemfuret af mægtige, men usejlbare Floder, i et barskt Klima, lever maaske 5,700,000 Mennesker — omtrent saa mange som Londons Indbyggere. Tyndt spredt over et saa uhyre Territorium, frembyder Sibiriens indfødte Befolkning trods sin Faatallighed megen Interesse. Omtrent en Trediedel af Befolkningen er russiske Emigranter eller landsforviste; andre, f. Eks. Buriaterne, om hvis

mærkelige Religion der berettes i Kapitel V, lever som Nomader.

Fraset den græsk-katholske Kirkes Arbejde, drives der ikke Mission blandt Hedningene, af hvilke mange bliver omvendte til Islam. Afdøde Dr. Baedeker, der flere Gange gennemrejste Sibiriens Sletter for at besøge dem, der levede i Landsforvisning og i Fængsel, appellerede til vor Tids Timotheuser, da han som meget gammel Mand skrev: „Min Tid har snart Ende. Jeg er nu 70 Aar gammel og følgelig kan jeg ikke have Haab om at gentage mine Rejser til Sibirien. Jeg vil derfor saa gerne vække mine yngre Brødres hellige Ærgerrighed, saa at de faar Lyst til at optage den herlige Gerning at bringe Lys til den mørkeste Del af Jorden, hvor Synden hersker over Menneskenes Hjerter, og hvor kun Evangeliet om Forløsning i Jesu Blod kan bringe Lindring.“

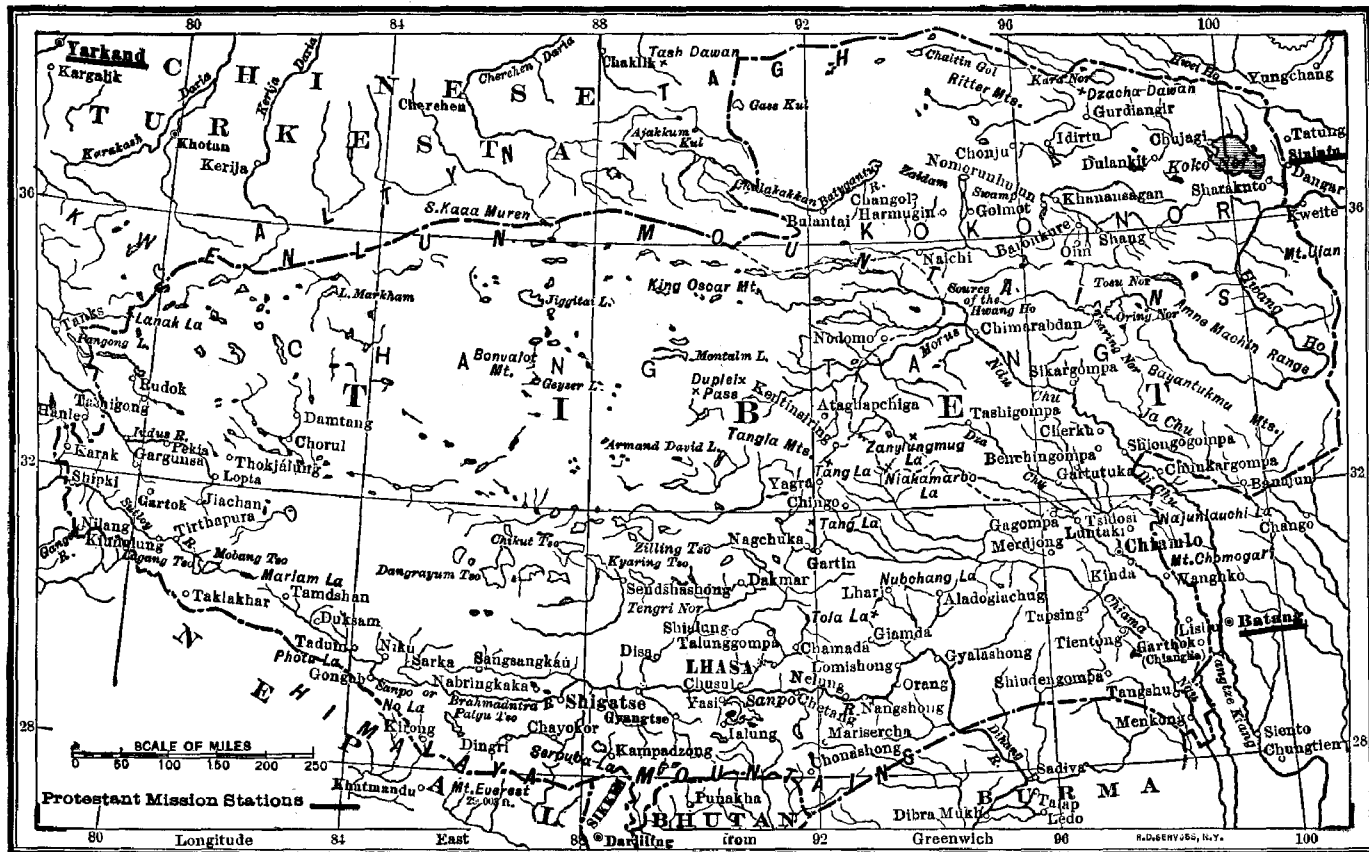
Nær beslægtet med Sibirien med Hensyn til Naturforhold og Armød er de vide, uendelige Landstrækninger, der kaldes Mongoliet. Det udgør en Del af Kejserriget Kina og omfatter ca. 273,500 □ Mil med en Befolkning af 2½ Million. Af denne Befolkning er mindst de to Millioner aldeles uberørte af Kristendommen. En meget stor Del af dette uhyre Areal bestaar af Ørkenen Gobi, der mod Sydvest strækker sig ind i Kinesisk Turkestan. Resten af Landet er en Højslette, ca. 3000 Fod over Havet. Den nordlige Del er bjergrig, men mod Syd er der rige Engdrag, der afgiver Græsgange for Kvæget. Den vigtigste By er Urga, ca. 40 Mil Syd for Maimatschin, Midtpunktet for Karavanhandelen med Kina over Gobi Ørkenen. Buddhistisk Lamalære er den fremherskende Religionsform, og Nomadelivet viser paa hvilket Civilisationstrin Befolkningen staar.

„Spredte hist og her paa Græsgangene ser man Smaaklynger af runde Filttelte, omgivet af de uundgaaelige Stakke af tørret Gødning, der bruges til Brændsel, samt af Flokke af Børn og ulveagtige, mongolske Hunde. Bønneflagene smælder over Lejren, Ryttere vaager over deres vidtspredte Hjørde af Kvæg og Kameler, dovne Lamaer vandre afsted paa Pilgrimsfærd“ — det er Scener fra Hverdagslivet i Mongoliet.¹⁾

Fraset den Virksomhed, som James Gilmour — der arbejdede under Londonner Missions Selskabet — udfoldede i de nordlige Provinser, er den sydlige Del af Mongoliet den eneste Del af Riget, som er besat af protestantiske Missionsselskaber.

I selve Hjertet af Asien, beliggende højt oppe mellem Verdens to mægtigste Bjergkæder, Kwen-lyn og Himalaya ligger Højlandet Tibet med et Areal af 92,700 □ Mil og en Befolkning, der af nogle sættes saa højt som til 6½ Million og af andre under 4 Millioner. Dette eventyrlige Land, der er øde og bjergfuldt, og hvis Passer alle er befæstede, har modstaaet Missionens Angreb i mange Aartier. „Den kinesiske Regerings skinsyge Ængstelse, Tibetanernes religiøse Fanatisme og deres Lands vilde Natur — det er disse Faktorer, som har bevaret Tibet isoleret længere end noget andet Land i Asien,“ skriver Sven Hedin, „kun enkelte eventyrlystne Europæere har bidraget deres Del til at samle det knappe Materiale, paa hvilket vort nuværende Kendskab til Landet er grundet. Dets øde Natur, dets høje, ubestigelige Bjerge og dets uhyre Fjernhed, som det ligger der i Hjertet af et vældigt Fastland, har holdt de rejsende tilbage og drevet dem til at finde Af-

¹⁾ H. P. Beach: „A Geography and Atlas of Protestant Missions“. Vol. I. 274.

Tibet, der strækker sig mod Øst fra Himalayas Bjergkæde til Kinas Grænse, har en Befolkning, der anslaaes til 6 Millioner og et Areal af 18,530 □ Mil.

Tibet, der strækker sig mod Øst fra Himalayas Bjergkæde til Kinas Grænse, har en Befolkning, der anslaaes til 6 Millioner og et Areal af 18,530 □ Mil.

løb for deres Virksomhedstrang i andre Dele af Verden.¹⁾

Landet er ikke frugtbart, kun i enkelte begunstigede Egne drives der Agerbrug. Hoved-Ernæringskilden er Kvægavl; Husdyrene er Faar og Yakokser, nogle Steder ogsaa Bøfler, Svin og Kameler. Uldspinderi og Væveri er almindelig, ligesom der fabrikeres Bedehjul, Billeder og andre religiøse Genstande. Hovedminerallerne er Guld, Borax og Salt. Der drives stor Handel paa Kina, og der er nogen Trafik over den indiske Grænse.

Tibet har længe nominelt staaet under Kinas Overhøjhed, og Kina er repræsenteret ved to Guvernører eller Ambaner, der har henholdsvis udenrigske og militære Affærer under sig. Landets civile og religiøse Administration er imidlertid næsten udelukkende i Tibetanernes egne Hænder. Ved Overenskomsten af 31. August 1907 blev Stor-Britanien og Rusland enige om ikke at indlade sig paa Forhandlinger med Tibet uden gennem den kinesiske Regeering, samt ikke at sende Repræsentanter til Lhasa. Siden da er der blevet ført nærmere Forhandlinger og ordnet Handelstraktater mellem Indien og Tibet. Da Lhasa blev besat af kinesiske Tropper, flygtede Dalai Lama fra Tibet til Britisk Indien.¹⁾

1) Sven Hedin: „Gennem Asien“. 1. Del. 4—5.

2) Hovedstaden Lhasa ligger paa en frugtbart Slette næsten 12,000 Fod over Havfladen, den har 15 à 20,000 Indbyggere. Hoved-Markedspladsen for Handelen paa Indien er Yatung, Gyantze og Gartok. Ifølge Traktater og Overenskomster eksisterer der nu Handelsregulativer mellem Indien og Tibet, som er stadfæstede af Kina, men intet tibetansk Territorium maa sælges eller pantsættes til en fremmed Magt uden Englands Samtykke. Angaaende de Missioner, som virker paa Tibets Grænse, se M. Broomhall: „The Chinese Empire“ 318—337.

Umiddelbart Syd for Tibet ligger endnu to uafhængige Kongeriger i Himmalayabjergene, og begge er de endnu ubesatte Missionsmarker. Nepal strækker sig fra Øst til Vest 100 Mile og er godt 30 Mil bredt. Det begrænses mod Øst af Sikkim og mod Syd og Vest af Britisk Indien. Med et Areal af ialt 2000 □ Mil anslaaes Befolkningen til omtrent 5,000,000. De Stammer, som bebor Nepal, er i Modsætning til Tibets Befolkning ikke alle af samme Tro. Nogle hører til Mongolerne og er Buddhister, men Størsteparten er Hinduer af Tro og Afstamning. Den herskende Race er Gurkhaerne — en af de tapreste Racer i Asien — som omkring Midten af det 18. Aarhundrede vandt Overherredømmet over alle de andre Stammer, og en Fyrste af deres Slægt er nu Hersker i Landet. En britisk Gesandt residerer i Hovedstaden Khatmandu, der har omtrent 50,000 Indbyggere, men han blander sig ikke i Statens indre Anliggender. Folket er velstaaende. Landet er endnu ikke fuldstændig udforsket. Dets vigtigste Handelsvarer er Kvæg og Skovartikler.

Næsten skjult paa Asiens Kort, men ikke skjult for Guds kærlige Øjne, ligger den lille uafhængige Stat Bhutan midt i Himalayas Bjergkæder. Den begrænses mod Syd af Assam og mod Nord af Tibet. Dens største Længde fra Øst til Vest er kun 30 Mil og dens Bredde 20 Mil. Befolkningens Mængde er ukendt, men anslaaes til at være mindst 300,000. Claude White, den sidste Opdagelsesrejsende, der har udforsket Bhutan, giver en interessant Beretning om sine fem Rejser i Landet og beskriver den slaaende Modsætning mellem Bhutans Frugtbarhed og Tibets Goldhed. I fysisk Henseende er Bhutaneserne smukke og kraftige Folk, men de mangler Energi og Foretagsomhed. Med Hensyn til Regerings-

form og Religion ligner Bhutan Tibet. Gode Veje og Bygninger vidner om, paa hvilket højt Trin Civilisationen staar i denne høje Bjergstat, og dog har Bhutan i Aarhundreder været et for Europæere fuldstændig lukket Land.¹⁾ Dets Maharajah staar nu under engelsk Protektion, hvilket sikkert vil lette Adgangen til Landet.

Øst for Siam og ud imod det kinesiske Indhav ligger en Landstrækning, som er kendt under Navn af Fransk Indo-Kina, omfattende de fem Stater Annam, Kambodia, Cochin-Kina, Tongking og Laos. Landet har Form af et stort J, hvoraf Tongking danner Hovedet, Cochin-Kina og Cambodia Rundingen til venstre og Annam Stregen. Disse fem Stater har et samlet Areal af 50,000 □ Mil og en Befolkning paa omtrent 18,230,000. Landet staar under en fransk General-Guvernør og hver Stat styres af en Resident eller Resident-Guvernør. Annam er størst i Omfang og har en Befolkning paa 6 Millioner; Kambodia har 1½ og Cochin-Kina næsten 3 Millioner. Landet er nøje udforsket og har udviklet sig godt under den franske Regering. Den ældste Jernbane løber fra Saigon, Cochin-Kinas Hovedstad, til Mytho, og Bannens fulde Længde er over 400 Mil. Med Undtagelse af en Virksomhed som Plymouthbrødrene („The Open Brethren“) har begyndt for nylig, i Song-Khone, findes der indenfor disse Landes Grænser ingen andre protestantiske Missioner, hvorimod der drives romersk-katholsk Mission, der har et betydeligt Antal omvendte. Buddhismen og Animismen er de herskende Religioner, skønt der foruden Katholikerne ogsaa findes et stort Antal Hinduer (Braminer) og 232,000 Muhamedanere.

¹⁾ I. A. Graham: „On the Threshold of Three Closed Lands“. Edinburgh, 1899.

Førend vi slutter Oversigten over de ubesatte Missionsmarker i Asien, vil vi endnu engang fra Østen gaa over til det yderste Vesten. Arabien, Islams Vugge, trodser stadig Kristendommen som et Fanatismens og Stolthedens Gibraltar, der spærrer Vejen for Kristi Budbringere. Den nuværende Missionsstyrke er udelukkende begrænset til Østkysten og Omegnen af Aden. Der er kun fire Punkter paa en 800 Mil lang Kyststrækning, hvor der findes fast bosiddende Missionærer. Der er ikke én eneste Missionsstation inde i Landet. Ingen Missionær har endnu vandrét tværs gennem Halvøen. Den eneste Del, som er tilstrækkelig forsynet med Missionærer, er Flodlandet, omfattende de to Provinser Bagdad og Busrah, hvor der er to Stationer og tre Udstationer, men selv her er der næsten intet gjort for den store Beduinbefolkning. Hejaz, „det hellige Land“, mod Vest mod Mekka og Medina har ingen Missionær. Og Hadramaut, et af de største Arealer, der er uberrørt af Missionen, strækker sig 280 Mil fra Aden til Muskat med en Befolkning af maaske en Million Sjæle og har ingen Missionsstationer. De østlige Stammer i denne store Provins, er Hedninger snarere end Muhamedanere. Deres Dialekt adskiller sig fra det arabiske Sprog, der tales andre Steder; deres Sæder og Skikke er ejendommelige og primitive.¹⁾ I det vestlige Hadramaut findes derimod mange Bjergbyer og der drives Agerbrug. Bjergpasserne er bestrøede med Slotte og Gaarde. „Hvis jeg ikke havde

¹⁾ Carter, en af de første Opdagelsesrejsende i Landet siger om Folket: „Det var kun hist og her paa Kysten, at vi traf Mennesker, der kunde fremsige de muhamedanske Bønner. Beboerne i det Indre lod til at være ganske blottede for Religion, idet de ikke gjorde sig nogen Forestilling om Gud eller Djævelen, Himmel eller Helvede“.

Fotografier, der kan bekræfte mine Udsagn,“ skriver Theodore Bent,¹⁾ „turde jeg knap vove at beskrive, hvor pragtfulde Slottene og Landsbyerne i Hadramaut er. Slottet i Haura er syv Etager højt og dækker henimod en Tønde Land. Dørene er pragtfuldt dekorerede med sindrig Billedskærerarbejde.“ Billedet Side 166, der forestiller Sheiken af Makallas Hus, — Makalla ligger ved Kysten og er Hadramauts nuværende Hovedstad, som jeg besøgte i 1891 — er et godt Bevis paa, at denne Del af Arabien ikke er en saa fuldstændig Ørken, som man forestiller sig det efter de almindelige Landkort.²⁾

Jebel Shammar og hele den nordlige Højslette med sin Beduinbefolkning har ingen bosiddende Missionær, saa lidt som Neid, den store Midtprovins. Den samlede Befolkning, der er uberørt af Evangeliet i disse arabiske Provinser, kan uden Overdrivelse anslaaes til 4 Millioner. Missionsarbejdet i Arabien har indtil videre for en stor Del været kun forberedende. Først naar Missionærene er trængt ind i hver enkelt Provins, og de vigtige strategiske Punkter Mekka, Medina, Sana Hodeida — for ikke at tale om lignende Byer i Oman og Neid — alle er naaede af Missionærer, kan vi med Sandhed sige, at Arabien er besat af Missionsarbejdere.

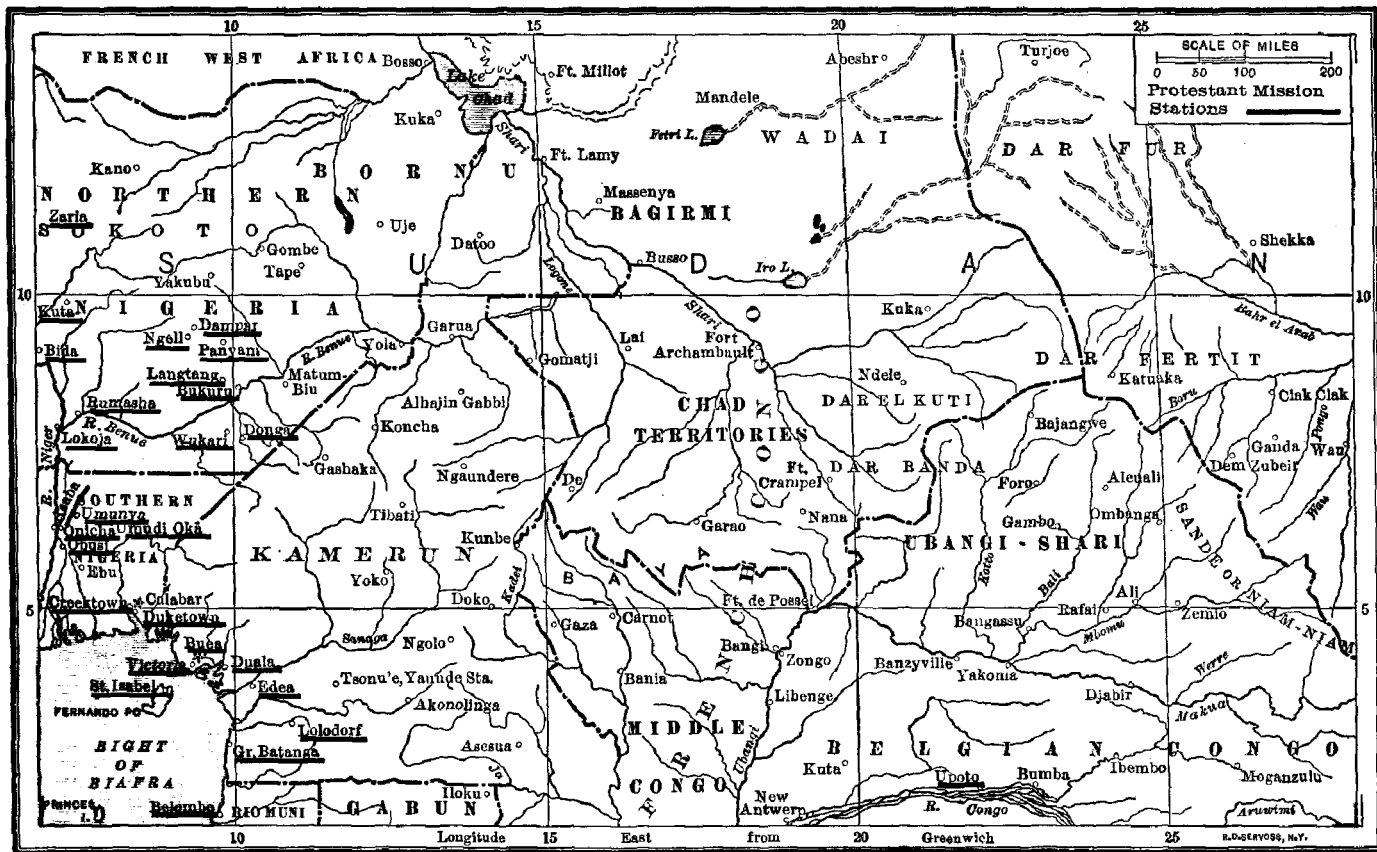
Idet vi overskrider det røde Hav, vender vi os endnu engang til Afrikas store ubesatte Arealer, over hvilke vi allerede har givet en Oversigt i Begyndelsen af dette Kapitel, og nu henleder vi særlig Opmærksomheden paa den Mark, som er størst i Udstrækning og tillige den vigtigste paa Grund af dens Beliggenhed og Strategi: Sudan. Om det skriver Tan-

¹⁾ Th. Bent: „Southern Arabia“. London 1900.

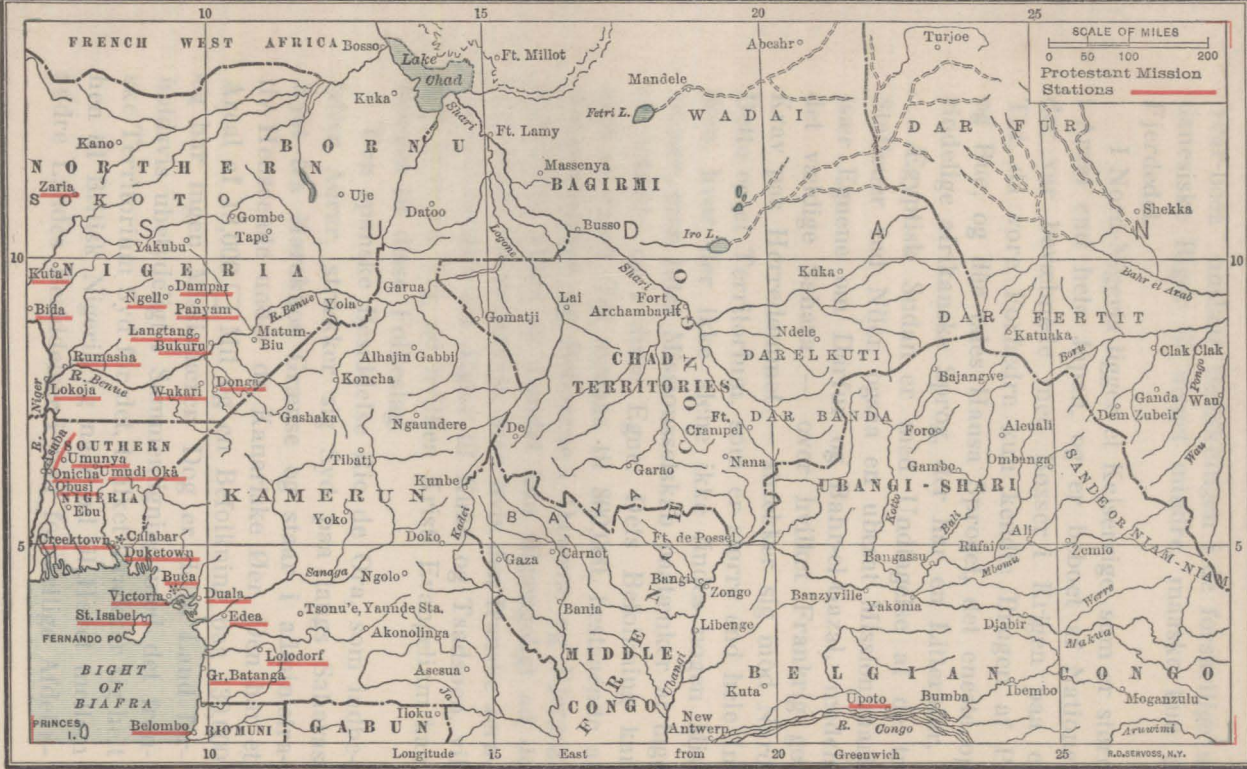
²⁾ S. M. Zwemer: „An Appeal for Hadramaut“. *Missionary Review of the World*, Oktober 1902.

gye: „O, hemmelighedsfulde Egne! — hvilke Lande og Scener beskinner Solen ikke paa sin daglige Bane over det vældige Fastland! Først skinner den paa de langbenede og langarmede Shillukker, saa gaar den videre hen over Nubbaerne i Syd-Kondufan, et bjergfuldt og vildt Land, der dog er blevet halvt undertvnuget, hvor Byerne ligger højt paa Tøppen af Klipperne og hver Mands Haand er vendt fjendtlig mod hans Nabo; saa vandrer den over Fransk Sudans vidtstrakte Regioner, over Tsadsøen, Nigeria og videre til Havet. Den ser talløse Myriader af menneskelige Væsener, hvis Liv ofte afhænger af deres Høvdings Luner, hvis Tilværelse altid er et Liv med Sværdet hængende over deres Hoved, men som gradvis, langsomt gennem Civilisationen frelses fra den sørgelige Usikkerhed med Hensyn til Liv og Frihed.“¹⁾ Mange forskellige Racer og en Mængde Sprog og Folkeslag findes i dette Land, som strækker sig over et Fladerum, der overgaar Afstanden fra San Francisco til New York, men som i al Almindelighed kan deles i tre Parter: det vestlige Sudan, det ægyptiske Sudan og Midtsudan. Strækningen mellem Tsadsøen og Ægyptisk Sudan omfatter de sudanesiske Kongeriger Wadai, Adamawa, Kanem og Bagirmi med en Befolkning af i alt ca. 4 Millioner. Efter den europæiske Inddeling af Afrika er disse Riger underlagt den Sphere, hvor Frankrig gør sin Indflydelse gældende, men de er saa vanskeligt tilgængelige og saa lidet kendte, at al Statistik nærmest er Gætteværk. Befolkningen i hele Sudan, naar man tager dette Navn i videste Forstand, er af Dr. Kumm og andre blevet anslaaet til ikke mindre end 40 Millioner, medens „Statesman’s

¹⁾ H. L. Tangye: „In the torrid Sudan“ 181—182.

Sydvest-Afrika omfatter ca. 70,000 □ Mil, der er delt mellem fem europæiske Magter og har en Befolkning paa næsten 33 Millioner.

Sydvest-Afrika omfatter ca. 70,000 □ Mil, der er delt mellem fem europæiske Magter og har en Befolkning paa næsten 33 Millioner.

Year-book“ anslaar Befolkningen i de forskellige sudanesiske Riger til meget mindre, maaske kun en Fjerdedel.

I Nord-Nigeria ligger et Kejserrige, som er større i Areal end hele Japan, og er beboet af Nationer, der var bevæbnede med Bøsser i Krigen paa en Tid, da vore Forfædre kun kendte Brugen af Pil og Bue, og dør tales Hausa Sproget, det eneste oprindelige afrikanske Sprog, der har en Litteratur.

Ægyptisk Sudan er med Undtagelse af de tre Stationer ved Nilen ogsaa en ubesat Missionsmark, især Egnene om Darfur og Bahr-el-Gazal, medens det vældige Sahara — over hvilket Frankrig gør Krav paa Herredømmet — strækker sig mod Nord. Dette er et Territorium, som er større end hele Indien, hvor der ikke alene ikke findes nogen Missionær, men intet Missionsselskab paatænker at tage et Arbejde op i disse Egne. Dets Befolkning kan med et rundt Tal anslaaes til 800,000, bestaaende af Ørkennomader og Beboerne i Oaserne og Bjergegnene. For Tiden er Landet kun tilgængeligt ad de besværlige Karavaneveje, men hvis den franske Jernbane forlænges fra Algier til Kuka og Tsadsøen, vil den blive en Vej, ad hvilken Kristi Evangelium kan bringes til disse Folkeslag.

Den spanske Besiddelse Rio de Ora, som indbefatter Adrar, strækker sig Syd paa langs Saharas Kyst fra Marokkos Grænse og staar i administrativ Henseende under de Kanariske Øer. Den har et Areal af 13,000 □ Mil og en Befolkning paa 130,000 og har ingen Missionærer. Dog er dette Land forholdsvis ubetydeligt i Sammenligning med det franske Territorium Syd for det, hvilket strækker sig helt hen til Britisk Nigeria og naar ud til Havet mellem andre Landes Besiddelser i fem forskellige Afdelin-

ger. Dette Areal — der er tre Gange saa stort som Frankrig — er kun lige berørt af protestantiske Missionssekskaber.¹⁾ Det omfatter Øvre-Senegals Lavland, mere end to Trediedele af Nigers Løb og hele det Land, som omsluttet af denne Flods store Krumning helt op til Algier. Det er et Areal paa omtrent 13,000 □ Mil, og Befolkningen udgør ca. 5 Millioner. Ved Fløden Senegal nær ved Kysten er der en lille Missionsstation anlagt af *Pariser Selskabet*. I Fransk Guinea, som vi senere skal tale om, er der en engelsk, episkopal Mission, ligesom der findes nogle smaa Missionsstationer længst mod Vest paa Elfenbenskysten, men paa disse Undtagelser nær er hele det franske Territorium med dets Millioner og Portugisisk Guinea med næsten endnu en Million uberørt af protestantisk Missionsvirksomhed, hvorimod der findes ca. 40 romersk-katholske Missionsstationer, med maaske dobbelt saa mange Præster.

Naar vi nu vender os til Østafrika, repræsenterer Abyssinien tilligemed Fransk Somaliland, Britisk Somaliland og Italiensk Somaliland endnu et stort ubesat Areal.

Den største Del af Somaliland mod Sydøst ved det indiske Ocean er et italiensk Protektorat, der udgør et dobbelt saa stort Areal som Italien, medens den italienske Koloni Eritrea Nord for Abyssinien ved det Røde Hav har et Areal, der er saa stort som fire Femtedele af Italien. Mellem de to italienske Besiddelser ligger Fransk Somaliland og Britisk Somaliland, det førstnævnte med en Befolkning paa 180,000, det sidstnævnte med omtrent 300,000 Indbyggere, hvoraf de fleste er Nomader,

¹⁾ Den bedste nyere Bog om denne Del af Afrika er Løjtnant C. Jean's „Les Tuaregs du Sud-Est de L'Air“, Paris 1909. Den er rigt illustreret.

undtagen paa Kysten, hvor betydelige Byer er voksede op, siden Englænderne har besat Landet. Fransk Somaliland har Betydning paa Grund af Havnestaden Jibuti, hvorfra den Jernbane, der fører ind i det indre Abyssinien, udgaar, og desuden staar Byen i nær Forbindelse med Adén. Hele Somaliland er forholdsvis øde og Befolkningen er næsten udelukkende Muhamedanere. Selve Abyssinien er for Størstedelen en Højslette, hvor Frugtbarheden og de almindelige Livsbetingelser er mere gunstige, og dog er Befolkningen gennemsnitlig kun ca. 600 pr. □ Mil. Byerne er talrige, men alle af ringe Størrelse. De vigtigste er Gondar (5000 Indb.), Adua (3000), Addis Adeba, den nuværende Hovedstad (35,000), og Harar (40,000). Hele Arealet udgør over 40,000 □ Mil med en Befolkning, der anslaaes til mellem 9 og 11 Millioner. Abyssinien er et uafhængigt Kongerige, der regeres af Menelik II. Dets politiske Forhold minder om Europas i Middelalderen. Siden Abyssinien i det fjerde Aarhundrede blev omvendt til Kristendommen, har Hovedparten af Befolkningen været Kristne (Alexandrinske og Koptiske Kristne). Der er en stor jødisk Befolkning, men Islam trænger frem navnlig mod Syd.¹⁾ Abyssinien har kun én protestantisk Missionsstation i Addis Adeba.

Andre Arealer af mindre Udstrækning, men med lige saa stor en Befolkning, baade i Afrika og i Asien saavel som paa Øgrupperne langs Asiens Kyst, vil vi senere beskæftige os med. Det Overblik vi

¹⁾ Hele Stammer blandt Abyssinierne, der tidligere var Kristne og endnu bærer kristne Navne, er blevet Muhamedanere i de sidste 20 Aar. Situationen er foruroligende. Se en Artikel af Dr. Enno Littman i „Der Islam“ (Strassburg). Vol. I. Nr. I. 1910.

allerede har faaet, har imidlertid vist os de større ubesatte Missionsmarker, og det fremgaar tydeligt af hvad vi har set, at Kirken med Hensyn til Verdens Evangelisering baade maa regne med et ubegyndt og et ufuldendt Værk. De Egne, vi har talt om, ligger udenfor Grænserne af alle de nu besatte Missionsmarker, men de ligger ikke udenfor vor himmelske Faders Omsorg og Kærlighed og hører med til det menneskelige Brodersamfund. Naar vi tænker paa disse mægtige Arealers og store Folkemassers ubeskrivelige Nød og langvarige Forsømmelse, finder følgende Linier, der blev skrevet ved Synet af Gordons Statue, der staar i Khartum med Ansigtet vendt mod den store Ørken og mod Sudan, levende Genklang i vore Hjerter:

En efter én Kameler fremad skrider,
 Stor er den Rigdom, som herhen de bær';
 Paa Nilens Vande raske Skibe glider,
 Her findes alt til Menneskers Begær.

Jeg spejder ud:

Mon du ej kommer snart, du Herrens Sendebud?

Jeg ser en Støvsky hvirvle i det fjerne,
 Jeg hører Lyd af raske Krigerfjed,
 Soldaten kommer for vor Magt at værne,
 Han bringer Krigens Pomp og Rædsel med.

Jeg spejder ud:

Mon du ej kommer snart, du Fredens Sendebud?

Her sattes jeg med Blikket vendt mod Ørken,
 Hvor Mørket ruger som i Natten tyst;
 Fra hver Moské til Bøn nu kaldes Tyrken,
 Men ingen beder Kristus: „Gør det lyst!“

Jeg spejder ud:

Mon du ej kommer snart, du Kristi Sendebud?

Statue of Gordon in Khartoum.

Statue af Gordon i Khartum.

**MINDRE AREALER OG FORSØMTE
MILLIONER**

„Det er gribende at tænke paa, hvor stor Høsten er, naar vi erindrer, hvor dovne, ligegyldige og uvillige de fleste saakaldte Kristne er, saa snart det gælder at gøre en lille Smule Høstarbejde. Denne Bebrejdelse rammer ogsaa mig selv Naar vi skal til at dø, vil det blive forfærdeligt for os, om vi maa se tilbage paa et Liv, hvor alt har drejet sig om os selv; men tro mig, hvis vi vil leve paa anden Vis, maa vi være forberedte paa at blive betragtede som „sære“ og „ekscentriske“ og „kedelige“, og Folk vil gøre Nar af os og undgaa os Det Midtpunkt, om hvilket alt i Almindelighed drejer sig, er Selvet; det sande Midtpunkt er Gud. Naar vi altsaa lever for Gud, har vi i de Menneskers Øjne, som ikke gør det, forladt det naturlige Centrum og er „ekscentriske“.

Jon Keith Falconer.

Af et Brev dateret 12. Juni 1881.

II

MINDRE AREALER OG FORSØMTE MILLIONER

Hvor gribende, ja næsten overvældende den her givne Oversigt over de store Arealer, som staar aldeles udenfor Missionsselskabernes Arbejdsomraade, end maatte være, vilde Billedet ikke være fuldstændigt, hvis vi ikke hertil føjede mindre Landstrækninger og Øer, der ligeledes er ganske forsømte, hvor Millioner af Mennesker endnu er fuldstændig uberrørte af Kristendommen og staar ganske udenfor Hedningemissionens Virkekreds.

Vi begynder med det malajiske Arkipelag, en af Verdens tættest befolkede Egne, og en af de Regioner, der er mindst kendt af dem, der studerer Missionshistorie i al Almindelighed.¹⁾ Denne ubesatte Missionsmark er ikke gold Jord, men giver rige Løfter om en yppig Afgrøde. Skal Saaningen udsættes? Paa den østlige Halvdel af Sumatra tilige med Øerne Banka og Billiton er der en Folke­mængde af over 3,200,000 — næsten lige saa mange

¹⁾ Grunden hertil er, at den meste Litteratur om malajisk Mission er skrevet paa Hollandsk f. Eks.: »De Zendingseeuw voor Nederlandsch Oost-Indie« af S. Coolsma, Utrecht, 1911, og andre udmærkede Værker.

som der er Indbyggere i Byen New York, — blandt hvilke ingen Missionær arbejder. Battakerne paa Vest-Sumatra er allerede vundne for Jesus fra det vildeste Hedenskab og fra Islam i et Antal af 47,729.²⁾ Distriktet Atjeh mod Nord er berømt for i Aarevis at have været Kampplads mellem de hollandske Magthavere og de fanatiske Muhamedanere. Derfor vil Vanskelighederne her maaske vise sig større end andre Steder paa Sumatra, men de er ikke uovervindelige.

I den midterste og vestlige Del af Borneo findes heller ingen Missionærer, og 400,000 Sjæle savner Evangeliets Lys. Befolkningen er for Størstedelen hedensk, men der er Fare for, at den skal blive muhamedansk, saa det er paatrængende nødvendigt, at denne Missionsmark bliver besat.

Øen Madura, der ligger Nordøst for Java, samt Sumbawa, Flores, Timor, Bali og Lombok ser smaa ud paa Kortet, men har tilsammen en Befolkning paa over 2 Millioner, blandt hvilke der ikke findes en eneste kristen Missionær. Den østlige Del af Timor staar under portugisisk Herredømme. Man kan gøre sig en Forestilling om denne Øs tiltagende Betydning, naar man hører, at Dillys Havn i ét Aar blev anløbet af over 400 Handelsskibe. Islam er alle Vegne den herskende Religion undtagen paa Bali og Lombok. Disse to vidunderlig frugtbare og tætbefolkede Øer (de har tilsammen 523,535 Indb.) er de eneste af de hollandske Besiddelser i Ostindien, hvor Hinduismen har holdt sig. Baron von Boetzelaar skriver: „Engang havde den hollandske Regering forbudt Missionærer at nedsætte sig der, fordi en Mis-

²⁾ Report af World. Missionary Conference, Edinburgh 1910. Vol. I.

Hedenske Battakker fra Sumatra.

I Løbet af en Menneskealder vil Millioner af disse Folk blive vundne for Muhamed eller vundne for Kristus. I sin Bog »Die Lebenskräfte des Evangeliums, Missionserfahrungen innerhalb des animistischen Heidentums« siger Warneck om disse Mennesker: »Animistisk Hedenskab er ikke et Overgangstrin til en højere Religion. Alle de Former af Animisme, som er mig bekendt, indeholder ingen Tilløb til Fuldkommenhed, men kun uimodsigelige Tegn paa Degeneration«.

Hedenske Battakker fra Sumatra.

I Løbet af en Menneskealder vil Millioner af disse Folk blive vundne for Muhamed eller vundne for Kristus. I sin Bog »Die Lebenskräfte des Evangeliums, Missionserfahrungen innerhalb des animistischen Heidentums« siger Warneck om disse Mennesker: »Animistisk Hedenskab er ikke et Overgangstrin til en højere Religion. Alle de Former af Animisme, som er mig bekendt, indeholder ingen Tilløb til Fuldkommenhed, men kun uimodsigelige Tegn paa Degeneration.»

sionær var blevet myrdet, men nu vil Regeringen sandsynligvis ikke lægge Hindringer i Vejen, dersom et Missionsselskab vilde optage et Arbejde paa Øerne. Religionen paa Bali og en Del af Lombok er muhamedansk. Bibelen er ikke oversat paa Øernes Sprog.“

Samme Hjemmelsmand beskriver hele Midten og Sydparten af Celebes, lige fra Possosøen til den sydligste Spids, som en fuldstændig ubesat Missionsmark. Denne Del af Øen har maaske 200,000 Indbyggere. Øen Ceram, der hører til Molukkerne, har ingen protestantisk Missionsstation. I Nord- og Midt-Papua eller Ny-Guinea, der er lettest tilgængelig ad Flyfloden, er der en ukendt Befolkning, som er aldeles uberørt af Kristendommen. At disse mange Øer skulde blive tilgængelige for Missionærene var Martyren James Chalmers uopfyldte Drøm.

Blandt Filippinerne har Sulu Arkipelaget, Palawan og Tawi-Tawi Øerne ingen Missionsstationer; de har en samlet Befolkning af 127,000 Mennesker, der næsten alle er Muhamedanere; det samme er Tilfældet med Øen Samar med 266,000 Indbyggere. Der findes heller ingen Missionærer paa Øerne Buka og Bougainville, der hører til Salomon Øgruppen og har 60,000 Indb., saa lidt som paa Øen Socotra — Syd for den arabiske Halvø — der engang var kristen, men nu er fuldstændig muhamedansk.

Paa Asiens Fastland findes, foruden de allerede nævnte store Arealer, følgende mindre Landstrækninger uden Missionsstationer. Øst for Jordan i Syrien findes et Landomraade med $\frac{1}{2}$ Million Indbyggere, blandt hvilke der intet Missionsarbejde gøres; Halvøen Sinai har en Befolkning af 50,000 og er ligeledes ubesat. Provinsen Khorasan i Persien har ingen fast bosiddende Missionær, saa lidt som Luri-

stan eller Kuhistan; og hele Kyststrækningen paa den persiske Side af den persiske Havbugt fra Muhammerah til Karachi i Indien, en Strækning paa ca. 200 Mil med en Befolkning paa mindst $\frac{1}{2}$ Million, har ingen Missionsstationer.

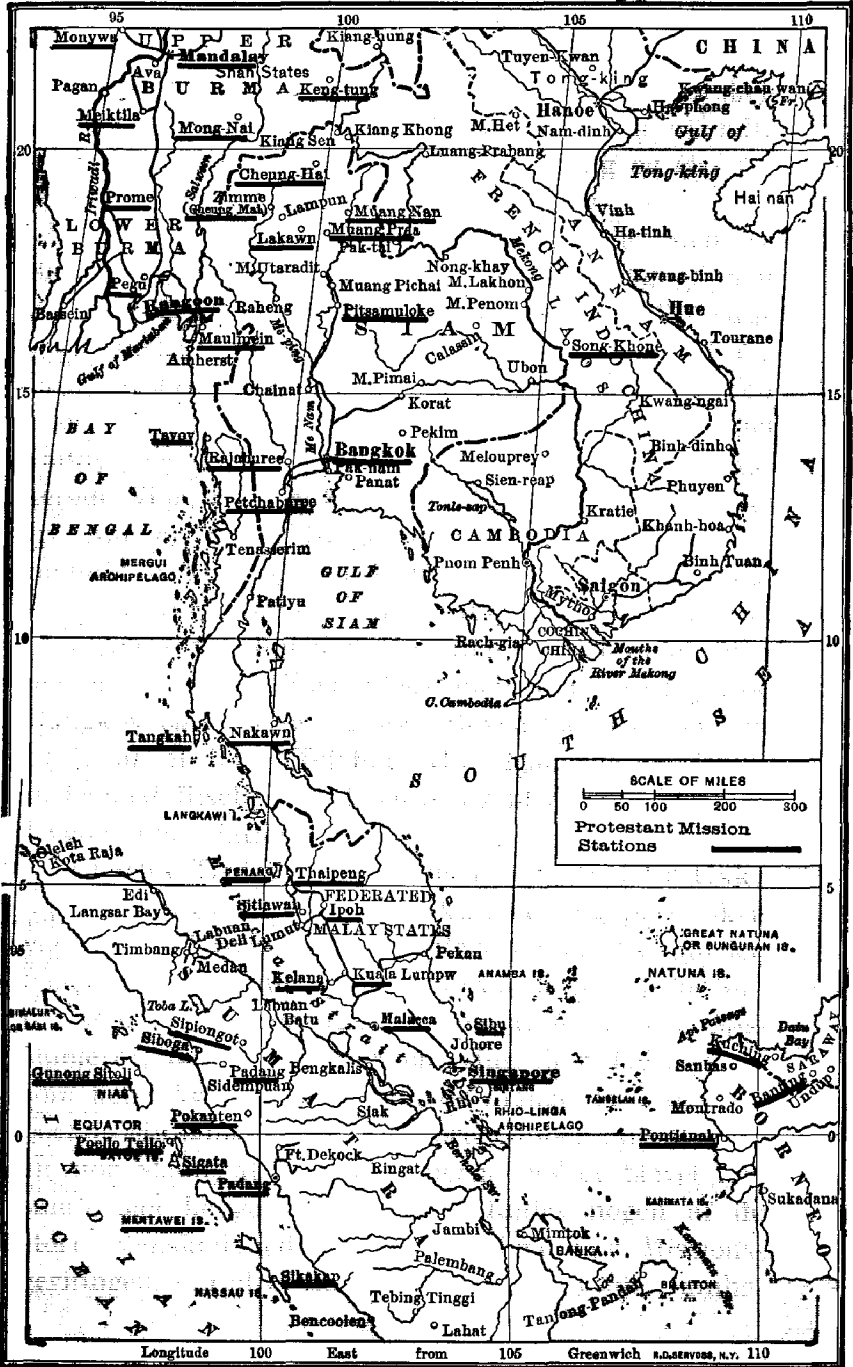
I den nordlige Del af Oman samt paa hele Vestkysten af den persiske Havbugt findes en Mængde Byer og Landsbyer. Kun Kystbyerne er lige blevet betraadt af Missionærer og Kolportører; Befolkningen vilde med Glæde tage imod Lægemissionærer, og dog er der ingen Missionsstationer paa hele denne Del af Kortet. Det er kun ved omhyggelig at studere rigtig store Kort, at den gribende Nød paa disse mindre Arealer kommer til at staa levende for os. Gud tager ikke Menneskene i Skarevis, men enkeltvis, og det samme burde vi gøre. „Masserne bestaar af Enere,“ siger Carlyle, „og hver Ener har sit eget Hjerte og sine egne Sorger, stikker i sit eget Skind, og hvis man saarer ham, bløder han.“ Hvert Menneske har sin Synd og Sorg og Byrde og trænger derfor til Kristus.

Der er endnu flere fjerne Regioner uden Evangeliets Lys. Paa Malakka er Distrikterne Kedah, Trengganu og Kelantan nylig kommet ind under det britiske Flag, og dog er hele Befolkningen paa maaske en Million Sjæle uberørte af Kristendommen.¹⁾

Der stod nylig en Artikel i et geografisk Tidsskrift,²⁾ som fremhævede disse Staters Betydning og gav Oplysninger om deres mange uudviklede Rigdomskilder. De hører til de mindst kendte Dele af Malajsien.

¹⁾ Ifølge Brev til Kommission Nr. 1 ved Verdens Missions Konferencen i Edinburg 1910.

²⁾ Geographical Journal, April, 1909.

Fransk Indo-Kina og Sumatra har tilsammen et Areal af ca. 12,700 □ Mil og en Befolkning paa 21½ Million. Indo-Kina er saa at sige blottet for protestantiske Missionærer, idet der kun findes én Missionstation i Song-Khone.

„For Tiden kan vi vel sige, at vi skelner mellem Kelantan, Trengganu og Kedah efter Gradsforskellen i vor Ukendskab til dem. Den mindst ukendte er Kelantan, der ligger Nord for Pahang og Øst for Perak og grænser til det kinesiske Hav.

„Da der ingen Folketælling har fundet Sted, er det umuligt at opgive Folkemængden nøjagtig, men den er antagelig omkring 300,000, hvilket Tal Graham anslaaer til snarere at være for lavt end for højt. Kota-Bharu, Hovedstaden i Kelantan og den eneste By af nogen Betydning, har omtrent 10,000 Indbyggere. Byen er vel forsynet med makadamiserede Veje, og den Kendsgerning, at der i de sidste tre Aar er blevet bygget over 150 solide Huse — navnlig beregnede paa Butikker — vidner om forøget Velstand og forbedret Administration. Vejene strækker sig endnu ikke ret langt ind i Landet, men der er telegrafisk Forbindelse mellem Kota-Bharu og Bangkok og Penang, ligesom Hovedstaden ogsaa kan prale af at have Telefon. Hovedgaderne er forsynede med flisebelagte Fortove og bliver oplyste med Lygter om Natten.“

Charles Tisdall, der er ansat ved „Det britiske og udenlandske Bibelselskab“ i Singapore, skriver: „Jeg vil gerne særlig henlede Opmærksomheden baade paa de gamle og de ny forenede malajiske Stater samt Singapore, thi ikke én af de mange Missionærer, der virker her omkring, har taget noget som helst Arbejde op blandt de mange Tusinde herboende Muhamedanere. Det forekommer mig at være en stor Skam, at Muhamedanerne her er blevet forsømte saa længe, da her ikke findes nogen af de store Vanskeligheder, der ofte hæmmer Missionsgerningen i andre Lande, som staar under muha-

medansk Herredømme, for Eksempel Arabien og Persien.¹⁾)

Naar vi nu fra Asien vender os til Afrika og Madagaskar, finder vi ogsaa der Arealer, som vel er mindre end det vældige Sudan, men som er lige saa ukultiverede og forsømte og venter paa Plovmanden, der skal gøre Pionérarbejdet, og Sædemanden, der skal strø Evangeliets Sæd.

I Madagaskars ni nordlige Provinser med en Befolkning paa c. 1/2 Million, findes kun to Missionærer; der er kun én Station paa Østkysten og ingen paa Vestkysten eller inde i Landet.²⁾)

Vest for Nigerfloden i Vest-Afrika og Nord for Korsfloden, findes ganske uevangeliserede Egne, hvoraf mange slet ikke er udforskede. Landet er begyndt at blive tilgængeligt for fremmede, men for at bruge et Udtryk af en Missionær: „Hedningemissionen kryber afsted som en Snegl efter et Iltog.“ Resultatet er, at den hvide Mands Komme til de nyaabnede Egne ikke er knyttet til Guds Riges Komme, men til Handelsinteresser i Forbindelse med Vestens Havesyge og Laster.

De portugisiske Besiddelser Syd for Zambese er meget utilstrækkelig besatte af Missionærer, medens der Nord for Zambese saa at sige ingen Missionsstationer findes. Disse Egne er ogsaa forholdsvis forsømte af den romersk-katholske Kirke. Hvad angaar portugisisk Kongo eller Angola, et Distrikt, som omfatter 10,000 □ Mil med maaske 7,000,000 Indb., fordrer netop Befolkningens Spredthed et større An-

¹⁾ Ifølge Brev til Kommissionen Nr. 1 ved Verdens Missions Konferencen i Edinburgh 1910.

²⁾ Angaaende Muhamedanermissionen paa Madagaskar se Gabriel Ferrand: »Les Mussulmans à Madagascar« 2 Vols. Paris 1891.

tal Missionærer, og dog er der i denne vidtstrakte Egn adskillige Distrikter, hvor Evangeliet aldrig er blevet forkyndt. I Belgisk Kongo er der ogsaa adskillige Strækninger, der for Tiden er ganske uberørte af al Missionsvirksomhed. Mellem Missionsstationen Baringa med kun fem Missionærer, og Ibanshi, hvor et amerikansk-presbyteriansk Missions-selskab har en Station med fire Missionærer, er en Afstand paa næsten 100 Mil uden Missionsstationer. Fra Bolobo ved Kongo til Tanganjika-Søen kan man rejse 180 Mil uden at træffe paa én Missionsstation.

To andre Egne er allerede blevet nævnt i første Kapitel, men kræver nærmere Omtale.

Den saakaldte Elfenbenskyst, en fransk Koloni med et Areal af 8,000 □ Mil og en Befolkning, der anslaaes til 3 Millioner, har ingen protestantisk Missionsvirksomhed. Denne Kolonis Havne anløbes af to franske, et engelsk, et tysk og et belgisk Rederis Skibe. Der er Forslag oppe om at anlægge en Havn og en Jernbane ved Bassam til et Beløb af c. 10 Millioner Francs. Arbejderne skrider frem, og fra Abijeau paa Nordsiden af Lagunerne bygges en Jernbane ind i Landet. Telegraflinier forbinder de vigtigste Byer og strækker sig ind i de tilstødende Kolonier. Der er Telefonforbindelse mellem Bassam, Hovedstaden Bingerville og andre Byer.

Dog, trods alle disse materielle Fremskridt, har hverken Fransk eller Portugisisk Guinea med Senegambiens Kyststrækninger én eneste protestantisk Missionsstation. Sidstnævnte har 820,000 Indbyggere, førstnævnte over 2,000,000. De vigtigste Byer er Hovedstaden Konakry, Boke, Dubreka, Timbo, og paa portugisisk Territorium Bissau.

Om Fransk Kongo, der er to og en halv Gang saa

stort som Frankrig og har en Befolkning paa maaske 10 Millioner, læser vi: „Missionsarbejdet her blev først taget op af den presbyterianske Kirke i Amerika, der, efter at Frankrig havde erhvervet Landet, overlod nogle af sine Stationer til „Pariser-Missions Selskabet“, som senere har oprettet to nye Missionsstationer. Stationerne ligger langs den sejlbare Del af Floden Ogowe, ikke mere end 250 Mil ind i Landet. De har Berøring med adskillige Stammer, af hvilke den vigtigste er Fanstammen, og Missionær Allegret bemærker, „at hvis denne Stamme kunde blive vundet for Kristendommen, vilde den danne et stærkt Bolværk mod den fremtrængende Muhamedanisme.“ Men hele det vældige Indre er fuldstændig uberørt af Kristendommen. Hovedhindringen har været Mangel paa Missionærer og Pengemidler. Fremtidens Farer bestaar i den forøgede Handel paa det Indre, Islams Udbredelse mod Syd samt Regeringens eventuelle atheistiske Holdning, men endnu er Vejene aabne for Missionen.

I Nigeria er, som vi hørte i første Kapitel og som det ses af Kortet, to Trediedele af Landet ganske uberørt af Kristendommen. Til at besætte blot to Stationer i hver Provins, vil der udkræves mindst 48 Missionærer og dobbelt saa mange indfødte Kristne, medens der nu i det hele kun er 34 mandlige Missionærer, som er meget ujevnt fordelte. Muhamedanerne trænger stadig frem i Hedningelandene, medens den engelske Regering til al Ulykke forhindrer Muhamedanermissionen ved at udelukke Missionærerne fra saadanne hedenske Egne, i hvilke Islam har fundet Indpas. Kun en ringe Del af Befolkningen kan læse, og det Ny Testament er kun oversat paa Hansa- og Nupesproget, medens der i disse

Egne tales to Hovedsprog og 23 afvigende Dialekter, paa hvilke ingen Dele af Bibelen er oversat.¹⁾

Nordafrika er nominelt en fuldt besat Missionsmark, og dog har man i Løbet af de sidste tredive Aar kun lige begyndt Arbejdet i Berberiet, og endnu findes her kun nogle faa isolerede Stationer og højst en Haandfuld Arbejdere i de største Byer. Syd-Tripolis og Orandistriktet i Algier er saa at sige ubesatte, da der kun findes én Missionsstation i hver af dem, og den Del af Marokko, der ligger Syd og Øst for Atlaskæden, er næsten fuldstændig udyrket Jord. Den nedre Del af Tunis har ingen Missionsstation. Den sydligste Station er Kairwan, som „Det nordafrikanske Missionsselskab“ har anlagt i 1897. For Tiden findes der i dette strategiske Centrum for muhamedansk Lærdom og Propaganda med en Befolkning paa næsten 30,000, én gift Missionær og én ugift Kvinde. Byen har tredive Moskeer og er et yndet Valfartssted.¹⁾ Fra Kairwan kan man rejse lige mod Dydst c. 500 Mil, før man naar Upsoto ved Kongo. Og det er den nærmeste Missionsstation i den Retning! Kan Ord give en tydeligere Forestilling om de vældige Arealer i det mørke Fastland, som endnu venter paa Evangeliets Lys?

Vi gaar nu over til at betragte nogle af de Marker, som man i Almindelighed anser for besatte

¹⁾ Report of World Missionary Conference Edinburgh 1910.

²⁾ Byen ligger 30 Mil sydvest for Susa, som den er forbunden med ved Jernbane. Lige fra den blev anlagt Aar 670 har den spillet en stor Rolle i Islams Historie i Nordafrika og den er Berberiets Mekka. Indtil Frankrig erobrede Landet, var det forbudt alle, der ikke var Muhamedanere, at betræde Byen. Den har 30 Moskeer og mange Helgengrave. Døde bliver bragte hertil langvejs fra for at blive begravede i den hellige By. Ukbah-Moskéen er en af de pragtfuldeste i den muhamedanske Verden og er prydet med 430 Marmorsøjler.

med Missionærer. Første Kapitel og de foregaaende Sider af nærværende Kapitel har vist os en samlet Befolkning i Asien og de ostindiske Øer paa mindst 60 Millioner, og i Afrika paa 70 Millioner, der er ganske uberørte af den protestantiske Kirkes Missionsvirksomhed.

Men der er endnu nogle Egne, som vi ikke med Rette kan forbigaa, og som i nogle Henseender er af næsten større Vigtighed end dem, vi allerede har omtalt.

Disse Arealer, der ligger omsluttede af Missionsmarker, som ofte selv kun er utilstrækkelig besatte og lidet opdyrkede, eller grænser op til Missionsmarker langs Kysterne, ses ikke saa tydeligt paa Kortet, og dog er de lige saa elendigt stillede som Tibet eller Afghanistan. Deres Beliggenhed, omgivne som de er af Egne, i hvilke Missionen virker og øver sin Indflydelse, gør kun deres egen Stilling saa meget tristere. De fortjener særlig Opmærksomhed, ogsaa fordi de i de fleste Tilfælde kan blive hjulpede med færre Midler, baade hvad Penge og Missionærer angaar, end de ganske ubesatte Marker. En hurtig og betydelig Forøgelse af Styrken paa de omliggende Missionsmarker vil være den simplest, klogeste og mest virkningsfulde Maade at evangelisere disse Arealer paa. Ved omhyggelige Undersøgelser er vi kommet til „den Overbevisning, at i al Almindelighed frembyder de forsømte og øde Landstrækninger, som ligger indenfor eller grænser tæt op til de Egne, paa hvilke Missionssekskaberne for Tiden virker, et Billede paa den største, den dybeste og den mest gribende Nød i hele Missionsverdenen.“¹⁾ Et nøjagtig Overblik over

¹⁾ Report of World Missionary Conference, Edinburgh 1910. Vol. 1.

Kairwan, Tunis.

En muhamedansk By af stor strategisk Betydning, den yderste Forpost paa Missionsmarkens Grænse. Fra Kairwan kan man rejse mod Sydøst over 400 Mil, før man naar Upoto, en Missionsstation ved Kongo, og der findes ingen Missionsstationer mellem de to nævnte Punkter.

Kairwan, Tunis.

En muhamedansk By af stor strategisk Betydning, den yderste Forpost paa Missionsmarkens Grænse. Fra Kairwan kan man rejse mod Sydøst over 400 Mil, før man naar Upoto, en Missionsstation ved Kongo, og der findes ingen Missionsstationer mellem de to nævnte Punkter.

disse Egne vil maaske vise, at den samlede Befolkning her er større end de Folkemængder, vi allerede har nævnet.

Der er imidlertid Vanskeligheder ved at undersøge disse begrænsede og specielle Strækninger, baade fordi det er svært at angive, hvor vidt de forskellige Missionssekskabers Indflydelse og Ansvar strækker sig, og fordi en sammentrængt Oversigt over alle Verdens Missionssekskabers Omraade med Angivelse af de ubesatte Strækninger, endnu ikke eksisterer. I mange Tilfælde har Selskaberne ikke engang fastslaaet Grænserne for deres Omraade. I andre Tilfælde har de gjort Krav paa store Arealer, som de ikke engang nogensinde har berejst. Det Forholdstal, der sommetider er blevet nævnt af saa og saa mange Tusinde Indfødte til hver fremmed Missionær, er lige saa utilfredsstillende, især naar det anvendes uden Forskel baade i fjerne, tyndt-befolkede Egne og dør, hvor Befolkningen er tæt og let tilgængelig. Selv hvor man retter sig efter det ved Tiaars-Konferencen i Madras foreslaaede Tal af 25,000 Hedninger for hver fremmed Missionær, rejser det Spørgsmaal sig, om de indfødte Kristnes Arbejde og Liv ikke er Hovedfaktoren ved Problemet om Kristendommens Udbredelse. Det eneste, som alt-saa her er muligt for os, er at give et Overblik over Tilstanden paa nogle Missionsmarker, der kan tjene som Eksempel paa, hvor stor Nøden er alle Vegne i hele den ikke-kristne Verden.

Endnu et Punkt maa vi lægge Mærke til, før vi gaar videre. Det er klart, at Spørgsmaalet om, hvilket Missionssekskab, der bør antage sig et givet Territorium, ikke her kan tages under Betragtning og aldeles ikke bør trænge sig frem. Spørgsmaalet er saa vanskeligt, at det fordrer nøje Overvejelse af

Missionsselskaberne og Bestyrelserne. Man maa derfor ikke betragte vore Meddelelser i denne Oversigt om de Arealer, der er ubesatte af Missionærer, som en almindelig Kundgørelse om „Arealer til Leje“ for enkelte Personer eller Selskaber, uden skyldig Hensyntagen til de store Principper for kristelig Diplomati og Hensynsfuldhed, der nu til Dags er et fremtrædende Træk i Missionsselskabernes Fremgangsmaade. De samme Principper gælder de ganske ubesatte Lande og maa ikke glemmes.

Ikke alene er denne nødvendige Hensynstagen nøje knyttet til Besættelsen af de Arealer, vi nu beskæftiger os med, men Spørgsmaalet om enten Koncentration eller Spredning er den rette Missionspolitik for et Missionsselskab eller en Missionsstation ligger ogsaa gemt i vor Betragtning af disse nødlidende Arealer. Vi begynder med Japan.

Halvtredsindstyveaars-Jubilæet for den protestantiske Mission i Japan blev fejret ved en Konference i Tokio fra 5te til 10de Oktober 1909, og Resultatet af disse 50 Aars Arbejde med Hensyn til Evangeliets Forkyndelse, den japanske Kirkes Selvunderhold, samt Kristendommens voksende Indflydelse og vidtrækkende Virkninger er visselig meget opmuntrende. Men hvor vældigt er ikke det Arbejde, der endnu ligger for os i Japan! Af en Befolkning paa 52 Millioner er kun de 150,000 Kristne (det samlede Antal protestantiske Kommunikanter er 67,043), og af knap 800 Missionærer bor de 656 i ti Byer, i hvilke ogsaa de fem Syvendedele af alle de japanske Medarbejdere og Kirker findes. En stor Del af Missionærene, læser vi i et Missionsblad, bor i Nærheden af de store Byer, medens Masseurne, de industridrivende og agerdyrkende Klasser, i mange Provinser er ganske uden Berøring og Føling med Kristendommen.¹⁾

De protestantiske Missionærer begyndte deres Arbejde i de to aabne Havne og er stadig trængt længere og længere ind i Landet, indtil de nu er naaet ind i alle de 48 Provinser. Forbudet imod at nedsætte sig uden for de ved Traktater aabnede Havne nødvendiggjorde i Begyndelsen en Koncentration af Missionærene i de større Byer. Selv nu finder vi, at omkring 57 pCt. af Missionærene bor i otte Byer, nemlig i Tokio 287, i Købe 78, i Osaka 60, i Sendai 48, i Yokohama 45, i Kioto 43, i Nagoya 31 og i Nagasaki 30.¹⁾ Ganske vist er godt Halvdelen af Missionærene i disse større Byer beskæftigede med Undervisning og litterært Arbejde, eller de leder Missionens Administration, men Evangeliets Forkyndelse bør sikkert ikke træde tilbage for nogen anden Gren af Arbejdet. Af Tillæg B ses tydeligt, at der findes store Strækninger i Japan, hvor Missionærernes Antal, selv de indfødte kristne Medarbejdere iberegnet, er absolut utilstrækkelig, og der er Egne, som saa at sige er ganske ubesatte Arealer. Provinsen Fukushima for Eksempel, med en Befolkning paa 1,175,224 har kun én Missionsstation, Okoyama-Distriktet med en Befolkning paa 1,188,224 har ligeledes kun én Station og tre ordinerede Missionærer, medens Chi-ba-Distriktet kun har i alt seks Missionærer, Kvinderne medregnede, skønt den har 3 Missionsstationer til en Befolkning paa 1,316,547. For atter at citere Beretningen fra Verdenskonferencen: „De Egne, som hidtil er blevet mest forsømte, er, taget i al Almindelighed, hele Østkysten af Japans største Ø og store Dele af de nordøstlige Provinser. I Forhold til

¹⁾ Report of World Missionary Conference Edinburgh 1910. Vol. 1.

det Arbejde, som er blevet gjort, er Resultaterne tilsyneladende meget magre i Distrikterne Niigata, Fukui, Toyama, Ishikawa, Tochigi, Shimane, Saitama Nara og Oita.“

Fra Japan vender vi os til Indien.

Her er de Missionsmarker, som endnu ikke er besatte af protestantiske Missionærer, blevet mere omhyggelig undersøgte end noget andet Sted. „De sidste ti Aars Missionslitteratur,“ læser vi i Beretningen fra Edinburgh-Konferencen, „har kastet klart Lys over den Kendsgjerning, at i Indien — ganske fraset de Egne, i hvilke den nuværende Stab af Missionærer er utilstrækkelig til Fuldførelsen af det Arbejde, man der har begyndt — er der store Strækninger, som maa betragtes som ubesatte Missionsmarker, eller dog ikke tilfredsstillende besatte ... Store Dele af de forenede Provinser, af Øst-Bengalen, Choto Nagpur, Syd-Assam, Birmas Bjergskove, Central Provinserne og frem for alt de indiske Fyrstendømmer er absolut blottede for Missionærer ... To Generationer er sunkne i Graven, siden Missionsarbejdet blev begyndt i nogle af disse Egne, og dog har knap en Trediedel af Befolkningen faaet Evangeliet forkyndt.“ Af 50 Distrikter i De Forenede Provinser havde i 1906 de sytten endnu ingen fast bosiddende, ordineret Missionær; med andre Ord, efter at der var blevet drevet Mission i 100 Aar, var der endnu 16 Millioner Mennesker i disse Provinser uden en ordineret fremmed Missionær. Situationen har forandret sig noget til sin Fordel, siden dette blev skrevet, men den er endnu sørgelig nok.

I Midt-Indien, hvor der ligger en Gruppe indiske Fyrstendømmer, som begrænses mod Nordvest af

Rajputana og De Forenede Provinser, mod Øst af Bengalen og mod Syd af Central-Provinserne, findes der ogsaa ubesatte Arealer. De to under engelsk Overhøjhed staaende Fyrstendømmer, Baghelkand og Bundelkhand, er Eksempler herpaa. Den første har et Areal paa omtrent 600 □ Mil og en Befolkning af godt 1½ Million. Den sidstnævnte har et Areal paa 400 □ Mil og en Befolkning paa 1,300,000, og her findes kun én Missionsstation. Staten Gwalior har over 1 Million Indbyggere og har kun én Missionsstation. Bhopal, der er næsten lige saa stor som Bulgarien med 1,267,000 Sjæle, har kun to Missionsstationer.¹⁾ Hvor stor Opgaven er, og hvor nødvendigt det er, at Arbejdsstyrken forøges ganske betydeligt, fremgaar tydeligt af de Ord, hvormed Dr. Campbells Skrift ender. Han siger: „Da kun 3 pCt. af Befolkningen i hele Central-Indien kan læse og skrive, og de tilstødende Stater formodentlig staaar lige saa lavt med Hensyn til Oplysningen, er det klart, at disse Millioner kun kan kristnes gennem Ordets Forkyndelse.²⁾ Der er saa mange Millioner i Bengalen, som er uberørte af Kristendommen, og Nøden er mange Steder saa skrigende, at vi henviser til Liste II i Tillæg B, som fortjener et omhyggeligt Studium. Det viser, at der er ikke mindre end 34 Distrikter, hvor Missionærernes Antal er saa absolut utilstrækkeligt, at der ikke er Haab om en hurtig Evangelisation.

Missionær Herbert Anderson, der behandler hele dette Emne i en omhyggelig udarbejdet Piece, kommer til den Slutning, at i Provinsen Bengalen alene gaar i hver Periode paa ti Aar en hel Nation paa

¹⁾ Fraser Campbell: »Unoccupied Fields in Central India«. 8.

²⁾ Samme 13.

20 Millioner gennem Dødens Port ind for Guds retfærdige Dommersæde, uden at have hørt om Kristus.“¹⁾)

Om Sindh, én af de mindst kendte Provinser i det vestlige Indien og én af dem, hvor Nøden er størst, hører vi, at „den muhamedanske Befolkning, 76 pCt. af alle Indbyggerne, hovedsagelig er en uopdyrket Mark.“²⁾)

Naar vi vender os fra Japan og Indien med al denne gribende og dybe Nød til Kina, møder der os lignende Forhold kun i en endnu større Maalestok. Den mægtige Befolkning er lige saa talrig som Japans, Storbritanniens, Italiens, de forenede Staters, Ruslands, Spaniens, Portugals, Frankrigs, Østrigs og Kanadas tilsammen.

Engang var hele dette Rige med dets mylrende Menneskehav, Verdens største Missionsmark, aldeles ubesat. Da Kina Indland Missionen blev stiftet i 1864, var der kun femten protestantiske Missionsstationer i Kina med omtrent 2000 Hedningekristne. Nu har denne Mission alene 205 Stationer og 769 Udstationer. I hver eneste Provins i Kejserriget findes der Missionsstationer med et samlet Antal af 2,027 Kirkesamfund og 177,724 protestantiske indfødte Kristne.

Men der er endnu et vældigt Arbejde tilbage at udføre i Kina, og man kan kun tælle i Millioner, naar man nævner de af Kristendommen uberørte Folkemængder. Naar vi begynder med de store Byer som strategiske Udgangspunkter, kan man vel ikke tænke sig et stærkere Argument for „Bymission“,

¹⁾ H. Anderson: »Unoccupied Fields of Protestant Missionary Effort in Bengal«. 20.

²⁾ I. F. Redmann: »Sindh as a Mission Field«, *Church Missionary Review*, November 1909.

A CONTRAST

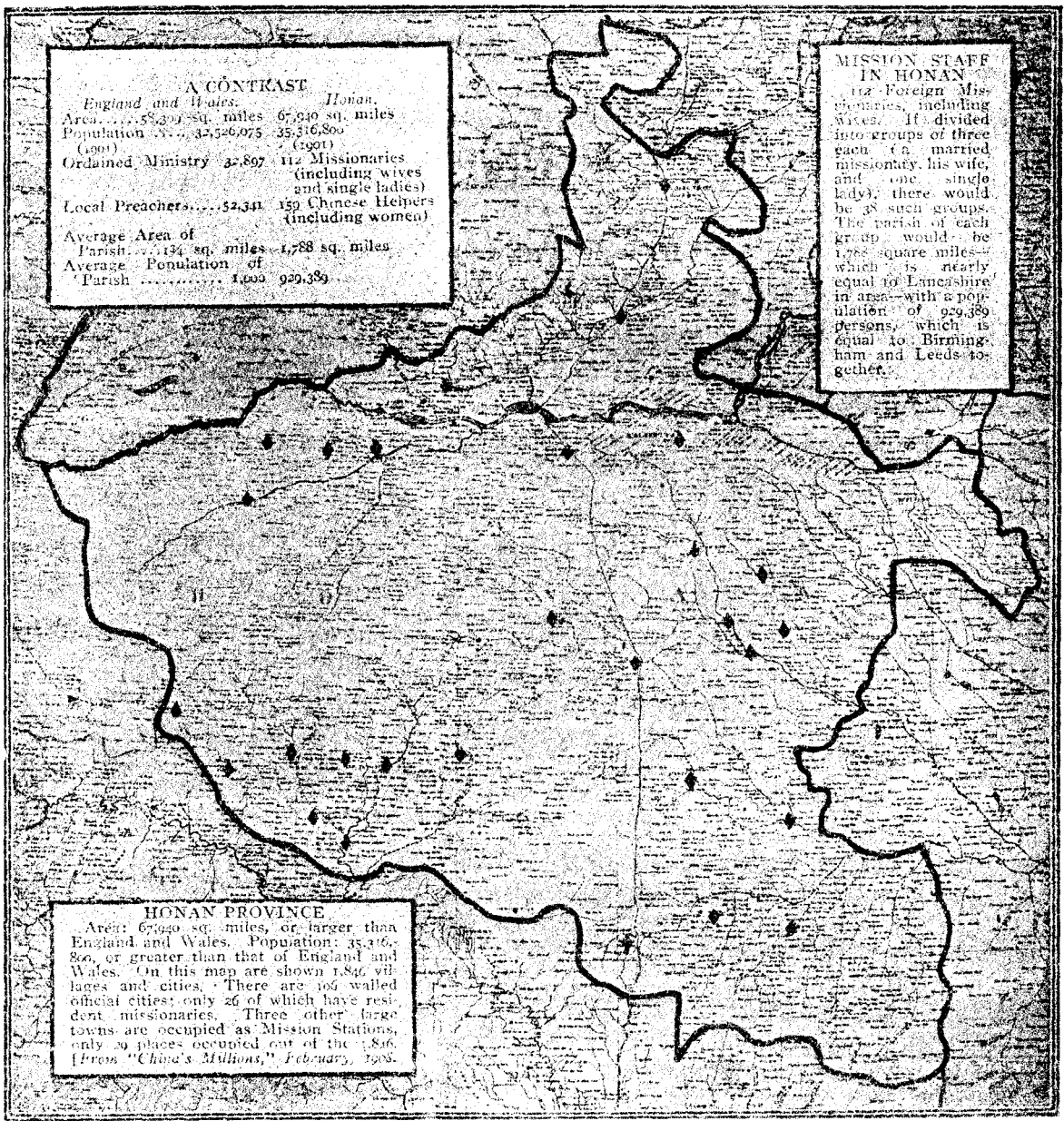
England and Wales.	Honan.
Area.....58,399 sq. miles	67,040 sq. miles
Population (1901).....32,526,075	35,316,800
Ordained Ministry.....32,897	112 Missionaries (including wives and single ladies)
Local Preachers.....52,341	159 Chinese Helpers (including women)
Average Area of Parish.....1,134 sq. miles	1,788 sq. miles
Average Population of Parish.....1,000	929,389

MISSION STAFF IN HONAN

102 Foreign Missionaries, including wives. If divided into groups of three each (a married missionary, his wife, and one single lady); there would be 38 such groups. The parish of each group would be 1,788 square miles— which is nearly equal to Lancashire in area—with a population of 29,389 persons, which is equal to Birmingham and Leeds together.

HONAN PROVINCE

Area: 67,040 sq. miles, or larger than England and Wales. Population: 35,316,800, or greater than that of England and Wales. On this map are shown 1,896 villages and cities. There are 106 walled official cities; only 26 of which have resident missionaries. Three other large towns are occupied as Mission Stations; only 29 places occupied out of the 1,896. (From "China's Millions," February, 1908.)

A CONTRAST

England and Wales.		Honan.	
Area.....	52,394 sq. miles	67,940 sq. miles	
Population (1901).....	32,526,075	35,316,800 (1901)	
Ordained Ministry.....	3,897	112 Missionaries (including wives and single ladies)	
Local Preachers.....	52,341	159 Chinese Helpers (including women)	
Average Area of Parish.....	134 sq. miles	1,788 sq. miles	
Average Population of Parish.....	1,000	929,389	

MISSION STAFF IN HONAN

112 Foreign Missionaries, including wives. If divided into groups of three each (a married missionary, his wife, and one single lady), there would be 38 such groups. The parish of each group would be 1,788 square miles— which is nearly equal to Lancashire in area—with a population of 929,389 persons, which is equal to Birmingham and Leeds together.

HONAN PROVINCE

Area: 67,940 sq. miles, or larger than England and Wales. Population: 35,316,800, or greater than that of England and Wales. On this map are shown 1,846 villages and cities. There are 106 walled official cities; only 26 of which have resident missionaries. Three other large towns are occupied as Mission Stations, only 29 places occupied out of the 1,846.

[From "China's Millions," February, 1908.]

et mere kortfattet veltalende og gribende Argument end den Kendsgerning, at der endnu i Kina er ét Tusind fem Hundrede og syv og halvtreds Byer uden Missionærer.

Naar Jesus „ynkedes inderligt, da han saa Folkeskaren,“ hvad maa han saa ikke tænke, naar han nu ser disse Byer, hvori der ikke er nogen, som vidner om ham og i hans Navn helbreder de syge, trøster de bedrøvede og hjælper de skrøbelige.¹⁾

Men Tilstanden i de mindre Landsbyer og blandt Landbefolkningens store Masse er ikke mindre forfærdelig og medynkvækkende. Af nedenstaaende Liste fremgaar det, at Provinsen Ho-nan er bedre stillet end de andre Provinser med Hensyn til Missionærernes Antal i Byerne. Dog findes der ogsaa i denne Provins, som næsten har en Befolkning paa

1) Provinser	Byer i Provinsen	Byer med Missionærer	Byer uden Missionærer
Kwang tung	93	29	64
Fu-kien	60	45	15
Che-kiang	79	52	27
Kiang-su	71	24	47
Shan-tung	107	34	73
Chi-li	155	23	132
Hu-peh	69	29	40
Kiang-si	81	34	47
Nyan-wei	60	21	39
Ho-nan	106	26	80
Hu-nan	76	19	57
Kan-su	104	13	91
Shen-si	89	26	63
Shan-si	101	34	67
Sze-chwan	414	45	369
Yun-nan	80	7	73
Kwei-chau	134	6	128
Kwang-si	116	7	109
Sin-kiang	38	2	36
	Ialt 2,033	476	1,557

Størrelse med Frankrigs, og som vi her vælger som et typisk Eksempel, store ubesatte Strækninger, saaledes som det kan ses af vedføjede Kort med Forklaring. Naar man blot har studeret én eneste saadan Del af Kina omhyggelig, kan man ikke længere tvivle om, at Kejserrigets Evangelisation kun er mulig, hvis de fremmede Missionærers og indfødte Medhjælperes Tal forøges meget betydeligt. „Paa dette Kort er angivet over 1846 Byer, Stæder og betydelige Landsbyer, medens der desuden findes talløse smaa Landsbyer, som ikke kan angives. Skønt det nu er mere end en Menneskealder, siden den første protestantiske Missionær kom her til Provinsen, og over tyve Aar siden den første faste Station blev anlagt, er det samlede Antal Stationer (Udstationerne ikke medregnede), som de forskellige Missionselskaber har anlagt, ikke mere end 29. En Del af den Opgave at evangelisere Kina ligger her, og lad os huske, at denne Provins kun er én af det egentlige Kinas 19 Provinser.“¹⁾)

Den omhyggelige Oversigt over Nødstilstanden i Kina, som blev indsendt til Verdensmissions-Konferencen i Edinburgh, sluttet med følgende Overblik over Situationen:

„Medens der i alle Provinserne og — med Undtælse af Tibet — i alle Kinas Lydlande findes Missionsstationer, er der ikke desto mindre store Strækninger, som er saa at sige uberørte af Kristendommen. Tibet er uden Missionærer, saaledes som vi allerede har forklaret det i Enkeltheder; Sin-kiang har kun tre Stationer, skønt det, som Tabellen viser, paa Grund af sin tynde Befolkning i Forhold til denne har et større Procent-antal Missionærer end

¹⁾ *Chinas Millions*. Febr. 1908. 27.

alle de tæt befolkede Provinser med Undtagelse af Fu-kien, Che-kiang og Kiang-su; og Mongoliet, der er seks Gange saa stort som Tyskland og næsten lige saa stort som det egentlige Kina, har kun fire Stationer og ti Missionærer; desforuden gøres der en Del Kolportørarbejde gennem Det britiske og udenlandske Bibelselskab. Naar vi erindrer, at denne vældige Strækning for Størstedelen svarer godt til Landets to kinesiske Navne: „Sandørkenen“ og „det regnløse Hav“, er Stillingen ikke saa sørgelig, som den saa ud ved første Øjekast, skønt Nomadernes Elendighed jo er lige saa virkelig og gripende som de faste Beboeres i tyndt befolkede, agerdyrkende Egne. Den nordlige Halvdel af Mantsjuri har ingen Missionærer, og næsten Halvdelen af Resten er omtrent ganske uden Berøring med Kristendommen, idet kun den sydlige og vestlige Del er besat. En Korrespondent fra disse mere begunstigede Egne mener, at to Trediedel af Befolkningen paa hans Mark ikke engang har hørt Ordet.

Det er vanskeligt nøjagtig at sige, hvilke Egne af de 18 Provinser, der aldrig har hørt Evangeliet, idet der ikke foreligger Beretninger om Missionærernes Prædikerejser. Ikke blot er fire Femtedele af Kansu, Yun-nan, Kwei-chau og Kwangsi absolut uberørte, men de vil sandsynligvis vedblive at være det, indtil Missionærernes Antal er tilstrækkelig stort til, at de kan naa ud blandt Folket. Hvis vi har Ret i disse Angivelser — og sandsynligvis er Tilstanden endnu sørgeligere — har Kirken i disse fire utilstrækkelig besatte Provinser en Arbejdsmark, der er lige saa stor som Birma og Bengalen tilsammen, med en Folkemængde, der svarer til det tyrkiske Riges tillige med Ceylon, hvor Evangeliet ikke bliver regelmæssig forkyndt. I disse Pro-

vinser findes maaske de største ubesatte Strækninger, skønt vi ikke maa glemme de vidtstrakte Egne i Szechwan og Shen-si. Desuden er der i alle Provinserne mange tætbefolkede Distrikter, hvis Indbyggere menneskelig talt sandsynligvis ikke vil faa Evangeliet at høre, om ikke Kirken tager tilstrækkelige Forholdsregler for, at det kan ske. Saaledes er der i Kwan-tung, den første Provins, hvori Missionærene trængte ind, efter over et Aarhundredes Forløb Landstrækninger mod Nord-Vest og Syd med en Befolkning, der er lige saa talrig som Folkemængden paa Filipinerne og Stillehavsøerne, uden én Prædikant. Dr. Fulton beretter, at ikke 30 Mil fra Morrisons Arbejdsmark er der tre Amter med c. 10,000 Landsbyer, med gennemsnitlig 250 Indbyggere, som ligger saa nær ved hverandre, at man nogle Steder fra et givet Punkt kan tælle 600 Landsbyer indenfor en Omkreds af én Mil; i Hundreder af disse Landsbyer har ingen Missionær eller kinesisk Prædikant nogensinde sat sin Fod. Hvor længe skal de vente?

For at fuldstændiggøre Oversigten over de ubesatte Missionsmarker i det kinesiske Kejserrige, maa vi endnu tilføje et Par Ord. Foruden de Arealer, Kristendommen ikke er naaet til, er der i Kina en Klasse Mennesker, som den heller ikke er naaet til, nemlig Muhamedanerne.

„Vi kan rolig sige, at den muhamedanske Befolkning i Kina er lige saa talrig som hele Befolkningen i Ægypten eller Persien eller Irland. Et Par Millioner mellem Kinas Hundreder af Millioner kan vel synes faa, men naar vi tænker paa en Menneskemængde, der svarer til Indbyggerantallet i Ægypten eller Persien samt erindrer, at den er særlig modtagelig for Evangeliet, og at dog saa godt

som ingen Missionærer har viet sig til Arbejdet blandt dem, ligesom der paa en eller to smaa Undtagelser nær ikke findes nogen Litteratur til Udde-ling blandt dem, ja saa faar vi et rigtigere Syn paa, hvor stor Opgaven er. Hvad vilde vi sige, dersom der intet Missionsarbejde gjordes i Mantsjuriet eller Mongoliet, og hvad vilde vi sige, dersom Interessen for Tibets lukkede Land ikke var vaagen? Og saa er den let tilgængelige muhamedanske Befolkning i Kina sikkert to, tre Gange saa talrig som Mongcoliets... I Kina er der altsaa et særligt Folk, der er lige saa talrigt som Folkemængden i Kinas forskellige Lydlande, for hvem der saa at sige intet gøres, og hvis Eksistens man hidtil næsten har overset.¹⁾

Oversigten over alle disse ubesatte Marker og forsømte Millioner, disse Klasser og Masser, der endnu er ganske uden Berøring med den livgivende Kristus, kan ikke andet end drive os til Bøn for dem, og gennem Bønnen bliver vi selv drevne ud til dem.

¹⁾ M. Broomhall: »Islam in China«. 216—217.

**AARSAGERNE TIL AT MISSIONS-
MARKERNE ENDNU ER UBESATTE**

»Vor Karavane drog langsomt forbi dem; men da den venlige Mekkakøbmand hørte, at den fremmede, der fulgte med Kameldriverne, var en Nasrani (en Kristen), raabte han: »Akh's! En Nasrani i disse Egne!« og med hele sin skinsyge Religions skrækkelige Mangel paa Pietet, tilføjede han: »Allah forbande hans Fader!« og stirrede paa mig med et Ansigt, der var Koranen værdigt.«

C. M. Doughty (»Arabia Deserta«).

III

AARSAGERNE TIL AT MISSIONSMARKERNE ENDNU ER UBESATTE

Det kan absolut ikke være uden Grund, at en saa stor Del af Verden endnu ikke er kristnet, og at saa mange Landstrækninger og Egne, som støder op til Missionsmarker, hvor Evangeliet har bevist sin sejrende Kraft, endnu ikke er kommet under Paavirkning.

Det er uden Tvivl fra én Side set sandt, at den største Hindring for Verdens Erobring for Kristus har ligget hos Kirken selv. Ligeegyldighed for Missionens Sag og Mangel paa et verdensvidt Syn paa Situationen har udsat Værkets Fuldførelse i Aarhundreder. Forsømmelse, baade af de store sammenhængende Hedningelande og af de spredte mindre Dele af den ikke-kristnede Verden, kan direkte tilskrives Mangel paa et forstaaende og praktisk Blik for, hvad der er Missionens sande Maal.¹⁾ Missionshistorien i Kina og i Midtafrika beviser, at med de rette Mænd og den rette Tro er det muligt at trænge ind i ubesatte Egne, hvor Skranker og Vanskeligheder syntes uovervindelige. Vi maa ikke

¹⁾ J. R. Mott: Verdens Evangelisering i vor Generation.

undskyldte Fortidens Forsømmelser eller Nutidens Ligegyldighed.

Mangel paa Missionærer og Penge til at fortsætte det alt begyndte Arbejde er Hovedaarsagen til den forhaandenværende Forsømmelse af de store Folkemasser, der findes paa Missionssselskabernes Omraade eller lige ved Grænserne af disse.¹⁾ Dette gælder navnlig de Egne og Folk, som er beskrevet i sidste Halvdel af andet Kapitel. En saadan Mangel paa Penge og Arbejdere er en stor Skam for Kirken.

Andre Missionsmarker er imidlertid aldeles ubesatte, fordi de ydre Hindringer og Vanskeligheder endnu synes at frembyde en virkelig Hindring for Evangeliet. Nogle af disse Hindringer er alvorlige og forekommer os næsten uovervindelige, medens andre ikke er større end de Vanskeligheder og Besværligheder, som allerede er mødte og overvundne i Egne, der nu er tæt besaaede med Missionsstationer. Dog er det kun naturligt, at der endnu er store Vanskeligheder tilbage. De Steder, hvor den protestantiske Mission i det sidste Aarhundrede har gjort Fremskridt, har paa faa Undtagelser nær været saadanne Egne, hvor Modstanden var svagest. Da den hele ukristnede Verden ventede paa, at Missionsarbejdet skulde begynde, opsatte Kirken ofte det mere vanskelige Arbejde og gik forbi de spærrede Døre og ind i Lande, der villigt tog imod den.

Det vil derfor ikke vise sig at være noget let Arbejde for den kristne Mission at trænge ind i de Lande og Egne af Verden, som endnu er ubesatte.

¹⁾ Report of World Missionary Conference. Vol. 1.

De fysiske Vanskeligheder, som foraarsages af Klimaet, Farerne og Strabadserne ved alt Pionérbøjde, de Skranker, som Racehad og religiøse Fordomme opstiller samt fjendtligsindede Regeringers afgjorte, politiske Modstand hører ikke endnu Fortiden til og kan ikke overses eller regnes for intet, naar vi nøje overvejer denne Del af Missionsopgaven. Vi maa regne med alt dette. Vi vinder intet ved at narre os selv med Hensyn til de nævnte Vanskeligheders Størrelse, Antal og Art. Det Arbejde, som staar tilbage at udføre, kræver stor Kraft og fordrer nøje Overvejelse, før vi tager fat derpaa, for at vore Anstrengelser ikke skal mislykkes.

Dog er det paa den anden Side godt for os at erindre John Motts Ord: „Vanskeligheder har ogsaa deres Fordele. De maa ikke bringe os til at tabe Modet. De maa ikke betragtes bare som Spørgsmaal, vi skal diskutere, og heller ikke give Anledning til Skepticisme og Pessimisme. De maa ikke fremkalde Uvirksomhed, men skal tværtimod opildne vor Handlekraft. De er bestemte til at overvindes. De skal fremkalde det bedste i de Kristne. Fremfor alt skal de virke den dybeste Mistillid til menneskelige Planer og Dygtighed og drive os til Gud.“¹⁾

Hovedgrunden til, at de ubesatte Missionsmarker endnu ikke har faaet Evangeliets Lys, ja, den aller vigtigste, nemlig Mangel paa Tro og Foretagsomhed fra Kirkens Side, har John Mott behandlet udføreligt i sin Bog: „Verdens Evangelisering i denne Generation“ og senere i „Den afgørende Time for den kristne Mission“. Nu gaar vi over til de underordnede Grunde. De er fysiske, politiske og religiøse.

¹⁾ J. R. Mott: Verdens Evangelisering i vor Generation. 5.

Først er der fysiske Hindringer, som skyldes den Kendsgerning, at der endnu gives Lande, som ikke er blevet udforskede, dødbringende Klimaer og Møjsommeligheder ved Rejser eller Forhold og Omgivelser, som sætter Livet i Fare eller kræver det yderste Maal af Selvopofrelse.

David Livingstones berømte Ord er stadig lige sande: „Hvor Geografens Arbejde ender, begynder Missionærens.“ Nogle mener, at de geografiske Opdagelsers Dage nærmer sig sin Slutning, og at der ud over Polarregionerne ikke staar nogen Del af Verden tilbage at udforske. Men det er et Faktum, at der baade i Afrika og Asien endnu findes store Regioner, som ikke alene er uberørte af al Missionsarbejde, men som aldrig er blevet berejste eller kortlagte af nogen Opdagelsesrejsende.

„Afrika er ganske vist ikke mere det mørke Fastland,“ siger Hogarth, „men det vogter endnu skinsygt over enkelte meget mørke Punkter. Dette gælder endog engelsk Territorium; hvad kender man vel til Shilluk-Distrikterne i det indre Sudan, eller til Egnene mellem den blaa Nils øvre Løb og Ugandas Grænsedistrikter? Og hvem har fulgt efter Rohlfs gennem Senussi-Oaserne, der strækker sig i en Række fra Tripolis eller Kyrenaika hen imod Wadai?“

Den største Del af de uëvangeliserede Marker i Afrika er kun tilgængelige ved lange og trættende Marscher gennem Krat og Skov og tropisk, yppig Vegetation eller gennem kratbevoksede Sumpegne. I al Almindelighed kan man sige, at den moderne Mission i Afrika fra Kysten har arbejdet sig ind i Landet langs Floderne, og medens muhamedansk Fremtrængen i Afrika stadig følger de gamle Ka-

ravaneveje,¹⁾ har Missionen alt for meget fulgt Vandvejene og Jernbanerne og har sprunget forbi store Strækninger, som den slet ikke har forsøgt at erobre.

Geograferne har ved deres Kort vist, at der ikke blot i Polaregnene, men ogsaa i Hjertet af Asien og Afrika og i Syd-Amerika endnu findes ret udstrakte Arealer, om hvilke vi er aldeles uvidende. De største af disse Arealer findes i Asien.

For ikke at tale om Egne i det Indre Borneo, britisk og hollandsk Ny-Guinea¹⁾ eller Papua, som det nu kaldes, samt de ukendte Dele af Nord-Si-

¹⁾ Nu da de nye Veje til Vestkysten og derigennem til Europa er bleven aabnede, er det ikke sandsynligt, at de gamle Handelsveje gennem Sahara nogen Sinde paany vil faa deres forrige Betydning, men den aandelige Indflydelse, der har præget Hausafolkets Religion, Kunst og Kultur, vil vedblivende gøre sig gældende Nord fra.

Hans Vischer: »Across the Sahara.« 3.

²⁾ I en Artikel, der omhandler en britisk Ekspedition til Hollandsk Ny-Guinea, skriver *Geographical Journal* for Juli 1910 følgende: »Ekspeditionen gjorde et mislykket Forsøg paa at naa en Lysning paa et af Bjergene, men fra et Højdepunkt, der ligger 1700 Fod over Havet, fik man Udsigt over Egnen, hvorved det viste sig, at Junglen strakte sig som et sammenhængende Krat saa langt Øjet kunde naa. Vejen maatte for hvert Skridt banes gennem en endeløs Masse sammenfiltrede Træer og Slyngplanter, saa snart man forlod Floden. Under Nedstigningen mødte Ekspeditionen Medlemmer af en Dværgstamme, der gennemsnitlig kun var 4 Fod og 3 Tommer høje. Dette er af betydelig Interesse, da der derved føjes endnu et Vidnesbyrd til dem, der i den senere Tid er fremkommet, og som har hævdet, at der sikkert eksisterede en Negrito Race i Ny-Guinea, hvilket forhen var blevet benægtet.

De Indfødte vilde saa at sige ingen Hjælp yde som Lastdragere, og de var ikke i Besiddelse af nogen Kultur, idet de udelukkende levede af vilde Produkter samt lidt Fisk.«

birien, venter ogsaa vigtige geografiske Spørgsmaal paa at blive løste baade i Vest- og Central-Afrika. Det største uudforskede Areal i Asien og maaske i Verden findes i det sydøstlige Arabien.

Der findes bedre Kort over Maanen end over denne Del af Jorden. Alle Maanebjergene, Sletterne og Kraterne er kortlagte og har faaet Navne, og Astronomerne véd lige saa god Besked om Copernikus og Eratosthenes (1600 Fod), som Geografer ved om Vesuv og Matterhorn. Men fra visse videnskabelige Synspunkter betragtet, véd man næsten intet om den arabiske Halvø. Ikke en hundrede Del er bleven mathematisk studeret, og med Hensyn til Kendskab til det Indre har vi næsten ikke andre Kilder end Beretninger fra mindre end en Snes Rejsende, hvem det har kostet store Anstrengelser at trænge ind i den ukendte Halvø. Beretningerne om deres Rejser er et Vidnesbyrd om de store Vanskeligheder, som maa overvindes, dersom Missionen skal besætte disse Egne. Niebuhr var den eneste af hele hans Selskab, som vendte tilbage og kunde give Beretning om Yemen; alle de andre døde af Feber og Anstrengelser. Huber blev myrdet af Beduiner, og hans Dagbog blev udgivet efter hans Død. Seetzen blev myrdet i Nærheden af Taiz, og Manzoni blev skudt med sin egen Rif-fel af en forræderisk Ledsager. Bent døde, fordi han ikke kunde taale Klimaet i Hadramaut, og efter at von Wrede havde lidt ubeskriveligt for at naa frem til Ahkaf, vendte han tilbage til Europa, hvor han blev modtaget med Haan, og hvor hans mærkelige Historie blev betragtet som et Eventyr. Første Aar efter hans tragiske Død blev Sandheden af hans Fortælling bekræftet. Og Doughty, den største af alle Arabiens Forskere, blev jaget ud af Nejd syg og

uden at eje en Øre og maatte slæbe sig afsted til Fods med en Karavane Hundreder af Mil, til han blev forraadt i Nærheden af Mekka og kun undkom med Nød og næppe.

Næsten hele den sydlige Halvdel af Arabien er i Følge de Indfødtes Beretning opfyldt af en mægtig Ørken, der i Almindelighed kaldes Roba-el-Khali — det øde Bo. Ingen Europæer har nogensinde be-
traadt disse umaadelige Trakter, der omfatter c. 24,000 □ Mil, medens dog tre Rejsende, Wellsted i 1836, v. Wrede i 1843 og Joseph Halevy i 1870 med uforfærdet Mod stirrede ud over Ørkenen fra dens yderste Grænser henholdsvis fra Vest, Syd og Øst. Nogle arabiske Kort angiver Karavaneveje, der løber gennem Ørkenens Hjerte fra Hadramaut til Muscat og Riadh. Ellers har vi kun vage Angivelser fra anden Haand angaaende hele denne hemmelighedsfulde Egn. Burton og Doughty har udtalt den Anskuelse, at en Opdagelsesrejsende maaske kunde gennemrejse disse vandløse Strækninger tidlig om Foraaet paa Hunkameler, der malkede rigeligt, men der udkræves en dristig Mand til at vove denne 170 Mil lange Tur fra Vest til Øst eller den 130 Mil lange Rejse fra Nord til Syd, gennem en af Verdens hedeste Zoner for at udforske Arabiens ukendte Egne. Et saadant Foretagende, der vel vil have sin Værdi for Geografien, vil betyde lidt eller intet for Evangelisationsarbejdet, og dog, hvem ved, om ikke disse Egne gemmer Ruiner af tidligere Civilisation eller Rester af halvt hedenske Stammer?

Der er imidlertid andre Egne af Arabien, som ikke er Ørkener, men er beboede af store Stammer ligesom der nogle Steder findes Grupper af Landsbyer og mindre Byer, som aldrig er blevet set af noget vesterlandsk Øje. Den største geografiske Be-

drift, som staar tilbage for Opdagelsesrejsende at udføre i hele Asien, er at drage tværs igennem Yemen, videre til Nejran og derfra vandre langs Wady Dawasir til Aflaj og Nejd. Vi ved, at denne Rute følges af arabiske Karavaner, og jeg traf mange Arabere fra disse Egne under mit første og andet Ophold i Sana i Yemen. Der er en Mængde Kilder, og Rejsen gaar i Begyndelsen gennem Palmelunde paa en Strækning af over 20 Mil.

Nejd, der ligger i Arabiens Hjerter, er aldrig blevet betraadt af nogen Missionær. De Erfaringer, som Doughty og Nolde (i 1893) har gjort, beviser, at der kræves moralsk og fysisk Mod i ganske ualmindelig Grad for at udforske disse Egne af Landet, men dog fornægtede Doughty aldrig sin Tro, og en Lægemissionær vilde sikkert være i Stand til at trænge ind alle Vegne i Arabiens store ukendte Indre, hvis han kunde vinde de forskellige Stammers Bevaagenhed ved sin Dygtighed som Læge og Kirurg.¹⁾

¹⁾ Professor Alois Musil foretog en Opdagelsesrejse i Nord-Arabien i 1908 - 1909 og udfyldte derved nogle af de tomme Pletter paa Kortet mellem Bagdad og Damaskus, men mødte de største Vanskeligheder. »Man maa erindre, at hans Udflugter altid foregik under uophørlig Angst for Overfald af Røvere eller fjendtlige Stammer. Paa Musils anden Ekskursion, som gik mod Øst, blev han stukket i Ryggen med en Lanse og i Brystet med en Kniv, og baade han og hans Ledsagere blev plyndrede for alt lige til Skjorten. Det var kun hans Kendskab til Landets Sprog og Sæder, og det venlige Forhold, hvori han fra tidligere Tid stod til Stammerne, som hjalp ham ud af denne og lignende ubehagelige Situationer. Han gik ogsaa meget igennem paa Grund af tyvagtige Førere, medens endnu større Vanskeligheder mødte ham i Form af Klimaet og det slette Drikkevand, der mere end én Gang kastede ham paa Sygelejet. Han tilbragte Natten i det Fri, naar Temperaturen varierede mellem $\div 5$ og $\div 9^{\circ}$ C. og en saadan Nat kunde følges af en Dag med en Temperatur

Den afdøde Stor-Sherif i Mekka,
Aun-el-Rafih, der nedstammede direkte fra Muhamed.
Han var den hellige Bys Bevogter.

Den afdøde Stor-Sherif i Mekka,
Aun-el-Rafih, der nedstammede direkte fra Muhamed.
Han var den hellige Bys Bevogter. electronic file created by cafis.org

Der er ogsaa andre Dele af det vestlige Asien, som ikke er blevet udforskede, om end ikke saa store Arealer som i Arabien. To Distrikter i Kurdistan venter paa den første Opdagelsesrejsende, der er dristig og modig nok til at afsløre deres Hemmeligheder. Det ene ligger i den sydlige Del af Hakkariis vilde Bjergegne, og det andet i det saakaldte Dersim-Distrikt, og begge er de beboede enten af hedenske Stammer eller af ukendte muhamedanske Sekter, der alle er vilde Bjergbeboere.

Heller ikke i Midt-Asien er det banebrydende Opdagelsesarbejde til Ende. De to vigtigste Egne, som endnu staar tilbage, er Afghanistan og Tibet. Skønt Hovedtrækkene i Afghanistans geografiske Forhold er kendte og kortlagte, er dog Dele af Helmunddalen og Afghanistans nordøstlige Hjørne, Badakhshan og Kafiristan næsten ganske ukendte. Paa Tibets Kort findes endnu ubeskrevne Steder, og det sydøstlige Tibet er stadig for en stor Del ikke udforsket; ligeledes findes der Egne paa Grænserne mellem Tibet og Assam, som endnu ikke er blevet betraadte, for ikke at tale om den næsten ubeboede persiske Ørken Lut og store Trakter i Takhla Makans Ørken.

af + 47° C. Tidlig om Morgenen den 10. December fortæller han i en Beretning til Videnskabernes Selskab i Wien, havde han Vanskelighed ved at hulle sig i sit Hovedklæde og uldne Tæppe, saa stivfrosne var de, mens hans Folk knap turde gribe Vandflaskerne af Frygt for at de skulde springe. Først efter Solopgang varmede de dem op ved Ilden, thi hvis de havde tændt Baal tidligere, kunde de let have udsat sig for Angreb. Paa den tredje Udflugt var det kun med stort Besvær, at han skaffede sig en Fører. Ingen var villig til at ledsage ham paa »Døds-Stierne«, saaledes kalder de Indfødte de vestlige Strækninger af Sandørkenen Nefud, til hvilken man naar efter et Ridt gennem den øde, sorte Ørken el-Bseita. — *Geographical Journal*, Maj 1910. S. 581.

Der er ogsaa Lande, som, skønt de for længst er blevet udforskede og kortlagte, endnu ikke er blevet betraadt af Missionærer, fordi deres Beliggenhed gør dem vanskelig tilgængelige eller paa Grund af klimatiske Forhold, Egne med voldsom Hede eller bitter Kulde, eller hvor enten Faren ved tropiske Sygdomme eller en altfor høj Beliggenhed har virket afskrækkende. Mongoliet og Dele af Central-Asien er Eksempler herpaa. De Landsbyer ved Tibets Grænseegne, som ligger oppe paa „Verdens Tag“, hvor Dalene er lige saa høje som Mont Blanc, er næsten begravede under dyb Sne den halve Tid af Aaret, og Kommunikationen kan selv om Sommeren kun foregaa gennem Himalayas høje Passer.¹⁾ Perceval Landon beskriver de Møjsommeligheder, som ingen menneskelig Magt nogen Sinde vil se sig i Stand til at fjerne fra Vejen op til Lhassa, taler om „Frosttaagen og de bidende Isnaale, som Vinden fører med sig gennem det frygtelige Pas, om Bjergsygen, der griber Menneskene, naar deres Lunger er ude af Stand til at funktionere normalt, og Hjertet banker heftigere og heftigere til hele Legemet ryster.“²⁾ „Jeg trængte ind i Kyc-land gennem Shingo La,“ skriver S. H. Bateson, „et 16,722 Fod højt Bjergpas, der fører over en mægtig Isbræ, og forlod Landet over Rotangpasset, som

¹⁾ Grev de Lesdain fortæller om nogle af Møjsommelighederne i Tibet, navnlig Moskito og Myggeplagen. Selv i en Højde af 14,000 Fod, i Naitchidalen, blev han overfaldet af Skyer af Moskitoer, og trods alle Forholdsregler, var det umuligt at nyde et Øjeblik Hvile. Han skriver: »Naar vi tog de sædvanlige Aftenobservationer, blev mine Hænder ligefrem ædt op i Løhet af fem Minutter«. — »Fra Peking til Sikkim«. 5. 233. 238.

²⁾ P. Landon: »Opening of Tibet« 53—76.

altid er farligt at rejse igennem om Eftermiddagen paa Grund af den iskolde bidende Vind, der jager gennem Slugten med en Orkans hele Voldsomhed.¹⁾

Disse Egnes overordentlig høje Beliggenhed besværer Aandedrættet umaadeligt og foraarsager ofte Dødsfald.²⁾ Vi maa følge Sven Hedin, Landor, Stein, Younghusband og andre Opdagelsesrejsende paa deres Rejser for at forstaa lidt af Klimaets og Rejselivets Besværligheder i disse Egne af Verden. Stein skriver om sine Opdagelsesrejser i Midt-Asien: „Vi led meget ved de næsten daglige Storme og Ørkenklimaets skrækkelige Svingninger. Mod den iskolde Blæst, som vedblev at rase et godt Stykke ind i April, var vore tykkeste Pelse kun en ringe Beskyttelse. Den 1ste April 1907 noterede jeg endnu ÷ 39,5 Gr. C., men før Maaneden var ude, var Heden og det stærke Solskin allerede blevet meget pinagtig (den 20. April viste Thermometret 32,2 Gr. C. i Skyggen), og hver Gang Vinden lagde sig, kom hele Skyer af Moskitoer og andre Insekter op fra Saltstumpene og pinte Mennesker og Dyr. I Ugevis maatte jeg gaa med et Motorslør Dag og Nat for at beskytte mig imod dem.“ Den Slags Besværlighed findes ikke blot paa „Verdens Tag“, men paa mange andre ubesatte Missionsmarker.

Vanskelighederne ved at rejse i det indre Papua (hvor der findes uudforskede Egne, som ingen hvid Mands Øje har set) er ogsaa store og er uden Tvivl én af Grundene til, at denne Del af Verden endnu staar udenfor Kristendommens Indflydelse. Oberst Kennell Mackay fortæller, hvorledes hans

¹⁾ »At the Threshold« *Tibet Prayer Union*. 20. April 1909.

²⁾ Sven Hedin: »Gennem Asien.« A. H. S. Landor: »In the Forbidden Land«.

Vej førte ham „hen over Bjergstrømme ad en enkelt Bjælke eller vippende Grenebro, op og ned ad utallige næsten vejløse Bjerge og Kløfter, indtil han tilslut naaede den højeste Bjergkam i en Højde af næsten 9000 Fod, en Tur, der gav os en Lektion i den menneskelige Udholdenhed, som vi aldrig skal glemme.“ „Papua er nu til Dags hvad Australien var for hundrede Aar siden,“ fortæller han videre, „kun langt mere utilgængelig paa Grund af et mere usundt Klima og vanskeligere Kystforhold.“¹⁾

Om Belutchistans Grænseegne (Seistan) siger Tate: „Af alle Plagerne i dette plagede Land er Fluerne de mest utaalelige. Da vi havde redet omtrent syv Mil, var vore Hænder og Kamelernes Kroppe aldeles blodige som Følge af deres Stik.“²⁾ Man fortæller, at de Indfødte endog maa beskytte deres Heste mod denne Plage ved at omvikle deres Kroppe og Halse med Tøjstrimler. De faa Missionærer i Yarkand og Kashgar finder ogsaa Klimaets store Svingninger samt Mygge og Moskitoplagen om Sommeren højt pinagtige.³⁾

De, som tænker paa at drive Mission i disse Egne, maa være villige til at lide ondt som Jesu Kristi gode Stridsmænd og vil faa Brug for den samme Taalmodighed, Udholdenhed, Energi og Haabefuldhed, der karakteriserer Opdagelsesrejsende som Sven Hedin, da han arbejdede paa at udfylde de ubeskrevne Pletter paa Central-Asiens Kort, eller Livingstone, da han rejste i Central-Afrika. Ørkenens Rædsler — Tørst, Ensomhed og Faren for at

¹⁾ K. Mackay: »Aeross Papua.« 137, 177, 183.

²⁾ Tate: »The Frontiers of Baluchistan« 169—170.

³⁾ Sven Hedin: »Gennem Asien.«

gaa vild i Sandet — er allesammen en frygtelig Virkelighed. Ørkenen er en Verden for sig.¹⁾)

For at naa Hjertet af Arabien, Stammerne i Sahara og den sparsomme Befolkning i visse Egne af Central-Asien og Mongoliet, maa man igennem store Sandhave, hvor der er Driver paa 100 Fod, hvor intet levende Væsen bryder Stilheden, og hvor der, som Araberen siger, intet er uden Gud. Hvem kan beskrive Gobiørkenens Rædsler?

Egnen Vest for Afghanistan er blevet kaldt „Natures Kæmpe-Skarnkasse, Seistans Helvede“. I Dele af Belutchistan er Temperaturen i 8 af Aarets Maaneder maaske næsten den højeste, der er blevet maalt i Verden. „I et Par Maaneder er 40 à 50 Gr. Celsius i Skyggen slet ikke ualmindeligt; der blev maalt fra 47—52 Gr. tyve Dage i Maj Maaned, og jeg tror, der er blevet maalt indtil 55 Gr. C.“ „O, Gud,“ saaledes lyder et af de Indfødtes Ordsprog, „naar du har skabt Sibi og Dadar, behøver du ikke at skabe Helvede.“ Saa stor er Heden, at i et Par

¹⁾ »Er Ørkenen Allahs Have, saa er den ogsaa Djævlens Bolig, og de taaler ikke Menneskets Indtrængen, men piner ham med Sandstorme, brændende Søndenvinde, viser ham Spejlbilleder af Søer og kølige Lunde, naar han er nær ved at blive gal af Heden, forskrækker hans Familie om Natten eller narrer ham til at følge forkerte Veje.

»Ørkenen har gjort et Indtryk paa min Sjæl, som intet nogen Sinde kan udlette. Jeg betraadte den ganske letsindigt som en Taabe, der dristig gaar ind, der hvor Engle — og jeg tror endogsaa Djævla — frygter for at komme. Jeg forlod den som i Bedøvelse, knuget af den dræbende Majestæt, som vi havde set alt for nær ved.

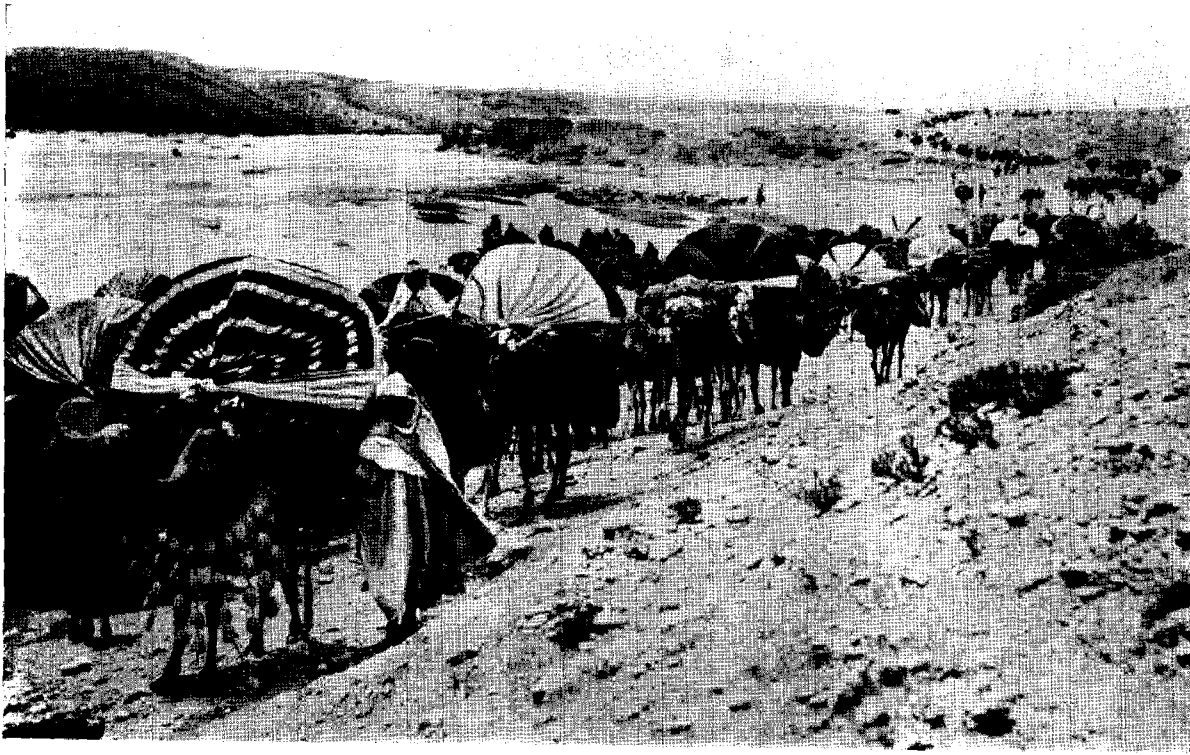
»Ørkenen er Allahs Have, ikke den harmhjertige Guds, der bliver tilbedt med skønne Kærligheds Hymner i en Domkirkes bløde, røgelsesfyldte Luft, men Israels Jehovah, en fortærende Ild, hvem intet Menneske kan se og leve«. — Hans Vischer: »Across the Sahara« 73, 87, 293.

Maaneder er al Samfærdsel i Kachi vanskelig og somme Tider farlig. Paa den anden Side synker Thermometret i Vintermaanederne sommetider til \div 15 à 20 Gr. C. i de højest liggende Dale.

Kaptajn Stigand beskriver i sin sidste Bog en eventyrlig Rejse, som han gjorde gennem britisk Østafrikas uudforskede Egne, fra Gigil ved Ugandafloden til Syd-Abyssinien. Londonnerbladet Times siger i sin Omtale af Bogen: „Faa Opdagelsesrejsende, selv blandt de dristigste, vil sætte Pris paa at gaa i hans Fodspor. I Løbet af en Maaned eller saa naaede han tværs igennem Landet, som ligger Syd og Øst for Rudolf, og som er saa øde, at det saa at sige er ubeboet. Det er en Vildmark af Lava og Sten, og der findes saa lidt Vand, at Ekspeditionen led meget af Tørst.“

Dette er nogle af de klimatiske Ubehageligheder og Rejsebesværligheder, som maa overvindes, men som dog aldrig hidtil har holdt de banebrydende Missionærer tilbage, og som heller ikke nu kan hindre os i at besætte de vanskelige Missionsmarker. Opdagelsesrejsende af den rette Slags er ikke bange for det ukendte og farlige. Skønt det er alt andet end let at rejse i Central-Asien, gjorde Grevinde de Lesdain den lange Rejse fra Peking til Sikkim som sin Bryllupsrejse! Hun var da kun nitten Aar gammel og led af Tyfus i Gobiørkenen, hvor Temperaturen til Tider var \div 38 Gr. C. Hendes Mod var et opmuntrende Eksempel for de Indfødte i Karavanen. Hun tog ofte Del i Nattevagterne og var endnu fuld af Energi ved Enden af den lange Rejse.¹⁾ Missionærer, baade Mænd og Kvinder, har været lige saa tapre.

¹⁾ Count de Lesdain: »From Peking to Sikkim« 175, 255 etc.

En Karavane drager gennem Sahara.

De med Tøj betrukne Genstande, der ligner Bure, paa Kamelernes Rygge er »Damekupcer« i dette Ørkentog. Hele Sceneriet er karakteristisk og de franske Telegraflinier følger denne Vej.

En Karavane drager gennem Sahara.

De med Tøj betrukne Genstande, der ligner Bure, paa Kamelernes Rygge er »Damekupéer« i dette Ørkentog. Hele Sceneriet er karakteristisk og de franske Telegraflinier følger denne Vej.

Naar Biskop Bompas fortæller om sine hyppige Rejser blandt Eskimoerne, vidner selve Beretningen om, at det er muligt at bevare et godt Humør og en udpræget Sans for det humoristiske midt under Besværligheder, Farer og Savn; her er de Helliges Taalmodighed.

„Spænd Dem selv for en Trillebør eller en Have-tromle, kære Læser,“ skriver han, „og naar De saa har bundet Dem for Øjnene, vil De maaske kunne forestille Dem, hvorledes jeg er til Mode, naar jeg, blindet af Sneen og halende min Slæde efter mig, naar Eskimolejren, der bestaar af hvide Bikuber, omtrent seks Fod i Tværsnit, med en lidt større Indgang end den, Bierne har... Dragten kan De nu ikke gøre efter, skønt et hvidt uldent Sengetæppe altid af os anses for en fortrinlig Kappe; men tag en stor Slagterkniv i Haanden, og den alene kan gøre Dem til en Eskimo, uden at der behøver at føjes mere til. Hvis de saa vil sluge en „Skorstenfuld“ af Røg eller indsuge et Par Drag Kulos, vil De faa et Begreb om den Maade, hvorpaa Eskimoerne beruser sig i Tobak, og et Garveri giver en ret god Forestilling om, hvor vellugtende deres Lejr er. Fed, raa Skinke smager noget lignende som Hvalfiskespæk, og Lampeolie med lidt Sukker i kan godt gaa for at være Sælhundefedt. Rotter vil uden Tvivl smage Dem lige saa godt hjemme som her, skønt hjemme smager de jo ikke af Moskus; men De maa tillige skaffe Dem lidt raa, halvraadden Fisk, naar De ret skal nyde en god eskimoisk Middag.“¹⁾ Eller for at tage et andet Eksempel: Missionæren, Dr. Northcote Deck giver følgende Skildring af, hvorledes han som den

¹⁾ *Churh Missionary Review*. Aug. 1908.

første hvide Mand rejste gennem Guadalcanar, en af Salomon-Øerne.

„Da begyndte den første af de mange Bjergbestigninger, som vi maatte foretage krybende paa Hænder og Knæ, klyngende os til Trærødder, til Slyngplanter, til Stene for at komme op ad Bjergsiden, saa vi fik at føle, hvad det skulde koste at trænge tværs gennem Øen.

„Man ser paa Kortet og maaler Afstanden, — ad den Vej, vi tog, omtrent 15 Mil, — og undrer sig over det Slid og den Kraftanstrengelse, vi maatte udfolde i de fem Dage, og over Vejens Besværligheder.

„Thi det er drøje Mil, og man kan ikke beregne Afstanden efter Fugleflugt; vi fløj nemlig ikke, men kravlede møjsommeligt ad bugtede Stier og gennem rivende Floder og Bjergkamme over Øens Højderyg.

„Og naar man beregner Afstanden, maa man tage den øsende Regn, Koldfeberen, den mattende tropiske Luft med i Betragtning. Man maa vade gennem Sumpe, der minder om „Fortvivlelsens Mudderpøl“ i „Pilgrimmens Vandring“. Man maa klatre op paa Bjergtinder, hvor Ørne gerne kunde bygge. Man maa atter og atter gaa frem og tilbage, naar Stien snor sig i Zigzag op ad Bjergene, man maa bane sig Vej med Økse og Kniv, Skridt for Skridt, gennem Vildvin og Slyngplanter, Tjørn og tornede Palmer. Man maa lejre sig for Natten mellem Svin og vilde Mennesker i utætte Hytter, og naar man lægger alt det sammen, opdager man, at Vejen strækker sig frem efter i det uendelige og slet ikke synes at have nogen Ende, en sand Trædemølle.

„Og dog er det uhyre interessant, og al den Besvær, man har med at trænge frem i det ukendte

Land, betaler sig rigelig. For hvem ved, hvad der vel kan ligge skjult bag ved Kystens Bjergkæder? Hvilke Mennesker, hvilken Kultur, hvilket Jagtrevier, hvilke Søer og Floder, hvilke Bjergtinder? Og hvem ved saa, hvem der naar frem til Øens Nordkyst, og hvornaar?¹⁾

De ubesatte Missionsmarker venter paa Mænd med et saadant Sind.

Det er ikke andet end rimeligt at tilføje, at vanskelige klimatiske Forhold og Faren for Helbredet samt mange Rejsebesværligheder gradevis forsvinder med Civilisationen, Jernbaneanlæg og lægevidenskabelige Opdagelser. Sundhedstilstanden i Troperne har forandret sig betydeligt. Den tidligere saa høje Dødelighedsprocent er sunket meget ved forbedrede sanitære Forhold og Nutidens Kendskab til tropiske Sygdomme. Algier blev engang anset for at være overordentlig usundt; nu er det et yndet Rekreationssted for Europæere. Det samme gælder andre Dele af Verden.²⁾ Samarai i Papua blev engang be-

¹⁾ »The first Crossing of Guadalcanar« *Letter of the South Sea Evangelical Mission*, Sidney, Maj 1900.

²⁾ »Er der nogen fysisk Aarsag, hvorfor hvide Mennesker ikke skulde kunne arbejde i Troperne? Bademestre ved tyrkiske Badeanstalter, Fyrbødere paa Dampere, Glaspustere og Smelteovns-Arbejdere er udsatte for en højere Temperatur, end man finder i noget tropisk Land. Men saa kan man sige, at disse Mennesker ikke arbejder i det fri, udsatte for Solens skæbnesvangre Brand. Dog maa engelske Soldater marschere i Indien, og det har vist sig, at deres Sundhedstilstand er bedre paa Marschen, end naar de ligger i Barrak. Britiske Theplantere i Indien ansøres som et Eksempel paa en kraftig Race, skønt deres Virksomhed nøder dem til at være ude i den varmeste Tid paa Dagen i den bedste Aarstid.«
»*Geographical Journal*«. Februar 1909 of Professor S. W. Gregory.

tragtet som en Pesthule, men efter at Sumpene er blevet udtørrede, hører Malariaen Fortiden til. „For otte Aar siden var Samarai den hvide Mands Grav. Nu er den af en tropisk Ø at være et helt Sanatorium.“¹⁾ I ægyptisk Sudan var Malariaen engang fremherskende, men den er nu for en stor Del forsvunden som Følge af sanitære Forholdsregler og paa Grund af Moskitoyngelens Udryddelse.²⁾ De fysiske Hindringer er ikke mere, hvad de før var paa de ubesatte Missionsmarker.

Til Tider har politisk Modstand eller Regeringernes indbyrdes Skinsyge frembudt nok saa store Vanskeligheder som de klimatiske Forhold og Rejsesværligheder. Mægtige Territorier har tidligere været lukkede for Missionærerne af udelukkende politiske Aarsager. Ikke alene ikke-kristne Regeringer, men desværre ogsaa saakaldte kristne Statsmagter har lukket Dørene for Missionen. Visse indiske Fyrstendømmer har for Eksempel ingen fast bosiddende Missionær eller er aldeles uberørte af Kristendommen paa Grund af politiske Forbud; dette gælder saaledes de skatskyldige Stater Sirguja, Jaspur, Udaipur, Changbhakar og den uafhængige Stat Tipperah.³⁾ Hovedaarsagen til, at der ingen Missionærer findes i Nepal og Bhutan, er den, at disse Lande er politiske „Stødpuder“, skønt de staar un-

1) K. Mackay: »Across Papua«, 47.

2) H. L. Tangye: »In the Torrid Sudan«, 175.

3) Report of World Missionary Conference, Edinburgh 1910. Vols. 1 and VII: »Nogle af vore Korrespondenter har nævnet Tilfælde, i hvilke engelske Embedsmænd har forbudt Missionærerne at betræde indiske Fyrstendømmer, en Fremgangsmaade, som kun kan retfærdiggøres ved meget ekstraordinære Forhold. Den britiske Regering tvinger Kina til at give Ud-lændinge Adgang til Landet. Hvorledes kan England da forbyde sine Undersaatter at betræde en Vasalstat?«

der britisk Beskyttelse, og Adgangen til dem er forbudt.

Politiske Hindringer har hidtil ogsaa været en af Hovedaarsagerne til, at der aldeles ikke drives protestantisk Mission i de franske Kolonier i Sydøst-Asien og i Vest- og Central-Afrika. Den samme Regering har andre Steder hæmmet, ja endog truet med at tilintetgøre et allerede paabegyndt Missionsarbejde, saaledes paa Madagaskar. Den franske Administration synes, navnlig i Nordvest-Afrika, at stille sig gunstig overfor Rationalisme, Atheisme og Sekularisme, mens den viser sig fjendtlig mod enhver Form for kristelig Propaganda. Det er endog nødvendigt at have et fransk Certifikat for at kunne udøve Lægevirksomhed indenfor de franske Protektorater, og efter sigende er alle de franske og portugisiske Besiddelser i Afrika jomfruelig Jordbund for evangelisk Mission, om blot Regeringerne vilde tillade Oprettelsen af saadanne Missionsstationer indenfor deres Omraade.¹⁾

Af Beretninger fra Missionærerne — lige fra Krapf og Livingstone ned til vor Tid — fremgaar det, at med Undtagelse af Forbudene fra de kristne Regeringer, er der ingen Del af det hedenske Afrika, der er lukket for Missionærer af de Indfødte selv.

Dog maa vi nu se den Kendsgerning i Øjnene, at der er en Tendens hos næsten alle Repræsentationerne for de saakaldte kristne Regeringer, deri indbefattet den britiske Regering, til at lette og opmuntre Udbredelsen af den muhamedanske Religion og til at hæmme og i nogle Tilfælde hindre Udbredelsen af Kristendommen i ikke-kristne Lande.²⁾ I alle de

¹⁾ Report of World Missionary Conference. Vol. 1.

²⁾ Dr. Walter R. Miller skriver følgende i *Church Missionary Review* July 1909: »Den samme Politik, har i Ægypten set

muhamedanske Egne uden for det egentlige Ægypten forbyder den engelske Regering praktisk set al Mission af Frygt for at vække den muhamedanske Fanatisme. „Hvis Missionsvirksomhederne fik frie Hænder,“ skrev Lord Cromer i en Rapport angaaende ægyptisk Sudan, der blev sendt til England i 1905, „vilde deres Arbejde ikke blot blive resultatløst, men det vilde vække megen Uvilje blandt Befolkningen, hvilket sandsynligvis vilde kulminere i ligefremme Tumulter, og langt fra, at Missionen vilde fremme, vilde den sikkert tværtimod hæmme det Civilisationsarbejde, som ligger alle os, der har med dette Land at gøre, saa meget paa Hjerte, uanset vort Forhold til Missionsagen.“ Denne den britiske Regerings Politik staar imidlertid i absolut Modstrid til, hvad Erfaringen lærer om den velgørende Indflydelse, som den kristne Lægemission udøver blandt

bort fra den kristne Hviledag og tvinger kristne Kontorister til at arbejde om Søndagen, medens den holder Hviledag om Fredagen, Muhamedanernes Helligdag; den har indtil de sidste Aar vist af hvad Art dens Neutralitet er ved at indføre tvungen Undervisning i den muhamedanske Religion i Regeringsskolerne, medens det er forbudt at give Kristenomsundervisning; den lader de hedenske Rekrutter og befriede hedenske Slavebørn omskære; den overgiver smaa Hedningedrenge og Piger, der er frelst fra Slaveri, til muhamedanske Emirer, saa der er Udsigt til, at de bliver Muhamedanere og bringes til muhamedanske Haremer. Regeringen udskriver Skatter til Bygning og Vedligeholdelse af Moskéerne, den lader sig repræsentere gennem sine Embedsmænd ved muhamedanske Fester; den undertvinger lidt efter lidt stærke hedenske Stammer — der i Aarhundreder med Held har holdt de muhamedanske Voldsmænd Stangen — og tvinger dem til at underkaste sig og betale Skat til disse samme gamle Fjender; alt dette og meget mere viser den Retning, i hvilken Regeringspolitikken gaar.«

fanatiske Muhamedanere i Arabien, Marokko og Nordvest-Indien. Vi har derfor Haab om, at den ikke vil blive fortsat ret længe.

Vanskeligheden ved at trænge ind i Somaliland, især i de Egne, hvor den engelske Regering ikke har gjort sin Indflydelse gældende, bunder baade i politiske Forhold og i muhamedansk Fanatisme. For at berejse Landet maa man have en speciel Tilladelse af den britiske Regering.

De Hindringer, der lægges i Vejen for alt protestantisk Arbejde i det russiske Rige, er almindelig kendte. „Det britiske og udenlandske Bibelselskabs“ Agent i Sibirien, W. Davidsen, skriver fra Jekaterinenborg: „Jeg antager, at Kommissionen ikke tager Landet her med i Betragtning, fordi ingen fremmede Missionærer har Tilladelse til at prædike, lære eller paa anden Vis forkynde Ordet i det russiske Kejserrige. Der findes dog udenlandske Præster, der er knyttede til en eller anden Menighed eller Kirke, og som har Myndighedernes Tilladelse til at betjene deres Hjord, hvad enten den nu er fransk, tysk schweizisk eller engelsk.“¹⁾ Ogsaa de svenske Missionærers Erfaringer synes at vise, at de ligeledes kun fandt Døren paa Klem. „Maaske ved kun meget faa, at *Svenska Missionsförbundet* i 1880 paabegyndte et Missionsarbejde i Rusland, og to Aar efter var der ikke mindre end 14 svenske Missionærer samlede i St. Petersborg. To af dem blev sendt op til Samojederne mod Nord, to til Finnerne ved La-

¹⁾ Brev til Kommission Nr. 1 ved Verdens Missions Konferencen i Edinburgh 1910. De, som ønsker nøjere Oplysninger om den russiske Kirkes Holdning overfor protestantisk Missionsarbejde, henvises til en Bog af Robert E. Speer: *Missions and modern History* Vol. II, 619, 637—655.

dogasøen, to til Baskirerne i Ural, to til Armenierne og Tartarerne i Kaukasus, medens Resten arbejdede i St. Petersburg og Kronstadt. Jeg har prædiket et Par Aar blandt Russerne og rejst fra Nord til Syd, fra Øst til Vest i det store Land. Intolerance og Forfølgelse af alle aandelige Bevægelser i Rusland gjorde det da umuligt at fortsætte Arbejdet. To af vore Brødre blev arresterede og sendte som Fanger fra Archangelsk til Moskva paa Vej til Sibirien, men de blev løsladte og vendte tilbage til Sverrig. Men siden da har vort Selskab dog ikke helt inddraget sin Mission i Rusland.¹⁾

De muhamedanske Regeringers Modstand mod Kristendommens Indtrængen er et historisk Faktum. Afghanistan og Dele baade af tyrkisk Arabien og de uafhængige Stater i Arabien er slaaende Eksempler paa ubesatte Missionsmarker, hvor Hovedhindringen ligger hos de muhamedanske politiske Myndigheder og ikke først og fremmest i den religiøse Fanatisme. Den muhamedanske Regering forbyder Missionærerne Adgang til de af dens Provinser, hvor Befolkningen er udelukkende muhamedansk, som f. Eks. Yemen, Hasa og det indre Tripolis. „Det er overordentlig vanskeligt at trænge ind i Arabien,“ skriver Pastor F. S. Barny, „paa Grund af Stammehøvdingernes Ansvarsløshed. Vore Missionærer har længtes meget efter at trænge ind i Landet, men Vejen har hidtil været forsvarlig spærret af de tyrkiske Embedsmænd, navnlig dem, der var i høj Grad nidkære for at hindre Udlændinge i at komme ind i Landet. Om den nye Regering vil ændre dette, faar Tiden vise. I de sidste tre Aar har

¹⁾ L. E. Høgbergs Skrift til Verdens Missionskonferencen i Edinburgh »Russisk og kinesisk Turkestan«.

der været en næsten uafbrudt Krigstilstand mellem Ibn Rashids og Ibn Saouds Partier og Tyrkerne.¹⁾

Da Ellsworth Huntington i 1908 naaede Afghanistans Grænse fra Persien ved det lille Fort Zul-fagar, „dukkede en Række hvide Turbaner og skinnende Bøsseløb op bag Tamariskbuskene“, og en sværtbevæbnet Afghaner hilste ham med disse Ord: „Gaa din Vej! Her kan du ikke komme længere frem, dette er Afghanistan!“ Senere, da de havde gennemgaaet Gæstfriheds-Ceremonierne, blev Kaptajnen mere medgørlig og sagde: „Har de højtærede fremmede Herrer haft en god Rejse? Med den største Glæde vilde jeg have taget imod eder, men jeg er kun en ringe Kaptajn. Hvis jeg lader eder ikkun sætte eders Fod paa denne Side af Floden, vilde min Konge, den store Emir af Kabul, hugge Hovedet af mig.“²⁾ Da Befolkningen i de vestlige Provinser ifølge alle Beretninger er de mindste vilde Afghanere, er det klart, at Emiren ikke føler den ringeste Tilbøjelighed til at give Udlændinge Lov til at komme ind i hans Land.

Afghanistan er maaske for Tiden det mest utilgængelige Land i Verden for Missionærer, ja selv for rejsende. Ikke alene er Emirens skrevne Tilladelse nødvendig for enhver rejsende, men den indiske Regerings Samtykke udkræves ogsaa, og ingen Europæer maa overskride Grænsen uden Tilladelse. Det er næsten lige saa vanskeligt for Folk, som har staaet i Emirens Tjeneste, at vende tilbage til In-

¹⁾ Se f. Eks. A. Forder: »Ventures among the Arabs« 141—166.
»Den gamle Sheik vendte sig derpaa til mig og sagde: »Hvis du er en Kristen, kan du gaa hen og lægge dig imellem Kvæget« . . . En af dem tilbød at skære Halsen over paa mig, mens jeg sov den Nat.« S. 190—191.

²⁾ »The Afghan Borderland« *National Geographic Magazine* 1909. 866.

dien. Selv den britiske Konsul, der bor i Kabul, er nærmest en Fange, og Hundreder af Mennesker er blevet dræbt, blot fordi de har været mistænkte for at have besøgt ham og givet Rapport om Regeringens Foretagender.¹⁾ I over 50 Aar er der blevet drevet kristen Mission i Peshawar og andre Byer nær ved den afghanske Grænse, men det har ikke været muligt at gøre et eneste Skridt til Oprettelsen af en Missionsstation i selve Afghanistan; og dog er det saa længe siden som i 1818, at William Carey i Kalkutta foretog en Oversættelse af Bibelen paa Pushtu, Afghanernes Sprog, og Jødemissionæren Joseph Wolff besøgte endog i 1832 Kabul og Bukhara, hvor han diskuterede med Mullaherne.¹⁾

Den politiske Situation i Central-Asien er præget af international Ærgerrighed og Skinsyge. Derfor er Dørene lukkede. „Der er kun én Arving til Central-Asien,“ skrev Czar Peter I i sit Testament, „og ingen Magt i Verden vil være i Stand til at hindre ham i at tage sin Arv i Besiddelse.“ Og en fransk rejsende beskriver Englands Politik ved Nordgrænsen med disse Ord: „Hundrede Gange har England udvidet sine Grænser baade ved Hjælp af Diplomati og Penge, og naar det ikke var tilstrækkelig, da ved Magt, uden at bryde sig det mindste om de Rettigheder, som det krænkede, eller de Protester, som det fremkaldte, idet det kun tog Hensyn til sine egne Interesser og Rigets Sikkerhed. Det har afsluttet sit Arbejde ved langs Fronten af sin Forsvarslinie at lægge en Række Stødpuder i Form af Provinser, der er bestemte til i Krigstilfælde at tjene

¹⁾ F. A. Martin: »Under the Absolute Amir« 301.

¹⁾ C. Field: »Afghanistan og Afghanerne« 73.

som Skjolde, der tager op for de første Stød.“ Lebedev citerer i sin Bog „Vers l'Inde“, der udkom i 1898, og i hvilken han skildrer Ruslands ærgerrige Planer i Østen, følgende Udtalelse af Skobelev: „Jo stærkere Rusland bliver i Central-Asien, jo svagere bliver England i Indien, og jo mere eftergivende vil det blive i Europa.“

De indviklede Forhold, der har bevirket, at denne dobbelte Laas holder Døren lukket for Missionen baade ved den russiske og britiske Grænse, kan kun forstaaes, naar man studerer de forskellige Blaabøger om engelsk-afghansk Mellemværende og om russisk Politik i Mellem-Asien. De politiske Hindringer for Missionsvirksomheden bliver et meget sammensat Problem, naar det drejer sig om en Stat, der paa den ene Side skinsygt vaager over sin Uafhængighed, og paa den anden Side er truet af to store europæiske Magters listige Diplomati, hvortil desuden kommer Beboernes religiøse Intolerance. Dette er Tilfældet med Afghanistan.

Religiøs Intolerance og Fanatisme spiller en Rolle i andre Lande, hvor Politiken alene ikke danner nogen Hindring. De to bedste Eksempler paa Døre, der er lukkede af denne Grund, afgiver de hellige Byer i Arabien, Mekka og Medina, samt Tibet. Andre Steder er religiøs Fanatisme vel en Hindring, og Intolerancen kan blive farlig, men i disse to Lande har den vist sin Magt til at lukke Indgangsdørene i Aarhundreder.

Før vi beskæftiger os med disse typiske Tilfælde, bør man lægge Mærke til, at den muhamedanske Verden, hvorom der her er Tale, allevegne er mere eller mindre intolerant overfor de Kristne, saasomt Vestens Civilisation og dens Regeringer ikke længere gør deres Indflydelse gældende. Da Hanns

Vischer vovede sig ud paa sin Rejse fra Tripolis tværs gennem Sahara, gjorde Befolkningen Forsøg paa at hindre hans Foretagende. „Hvorfor skal den kristne Hund have Lov til at drage gennem Sahara,“ sagde de. „Har de forbandede Kristne ikke allerede erobret alle Landene omkring Algier, Tunis, Ægypten og hele Sudan?“ Og atter og atter gjorde de beslørede Tuareger af religiøse Grunde Forsøg paa at dræbe ham og plyndre hans Karavane, ligesom de havde myrdet den kvindelige Opdagelsesrejsende, Frøken Tinne.¹⁾ Forrige Aar (1909) blev Douglas Carruthers jaget ud af Teima i Arabien paa Grund af religiøs Intolerance. „Jeg sad ganske roligt i et Telt ude i Haven under Palmerne, da Guvernørens bevæbnede Tjenere trængte ind til mig, truede mig med Revolvere, aabnede alle mine Kufferter og tog alt, hvad de havde Lyst til.“ Folkene kom ogsaa med fornærmelige Hentydninger til den Skæbne, som var overgaaet den sidste Europæer, Huber, der havde gæstet deres By i 1863, og som tilsidst var blevet myrdet.

Lignende Oplevelser fortælles af alle arabiske rejsende, og jeg kan ogsaa selv tale med derom.²⁾ Ogsaa Atjek eller Achin-Distriktet paa Sumatra er lukket paa Grund af Fanatisme.

Heller ikke er det alene blandt Muhamedanere, at man træffer paa religiøs Intolerance. Den enligstillede svenske Mission i Addis Adeba i Abyssinien arbejder blandt Gallaerne. Den kristne Evangelist finder villigt Øre, men den fanatiske Modstand fra de degenererede Præster i den abyssinske Kirke og de drastiske Straffe, som de abyssinske Myndigheder paalægger dem, der er mistænkte for

¹⁾ H. Vischer: »Across the Sahara« 18, 42, 164.

²⁾ S. M. Zwemer: »Arabia, the Cradle of Islam« 59, 379.

at hælde til en anden Form af Kristendommen, er store Hindringer. Imidlertid trænger Islam frem i Abyssinien.

Englændernes lange, trættende og frugtesløse Kamp mod „den gale Mullah“ i Somaliland, der endte med, at Englænderne definitivt maatte trække sig tilbage, hører ogsaa til de nyere Eksempler paa den religiøse Fanatismes Aand og Styrke. Selv de, der opbygger Kejserriger, maa regne med Islams Intolerance. Lord Curzon siger herom, „at det var en Løsrivelse af et ikke ganske ubetydeligt Hjørne af Kejserriget.“¹⁾

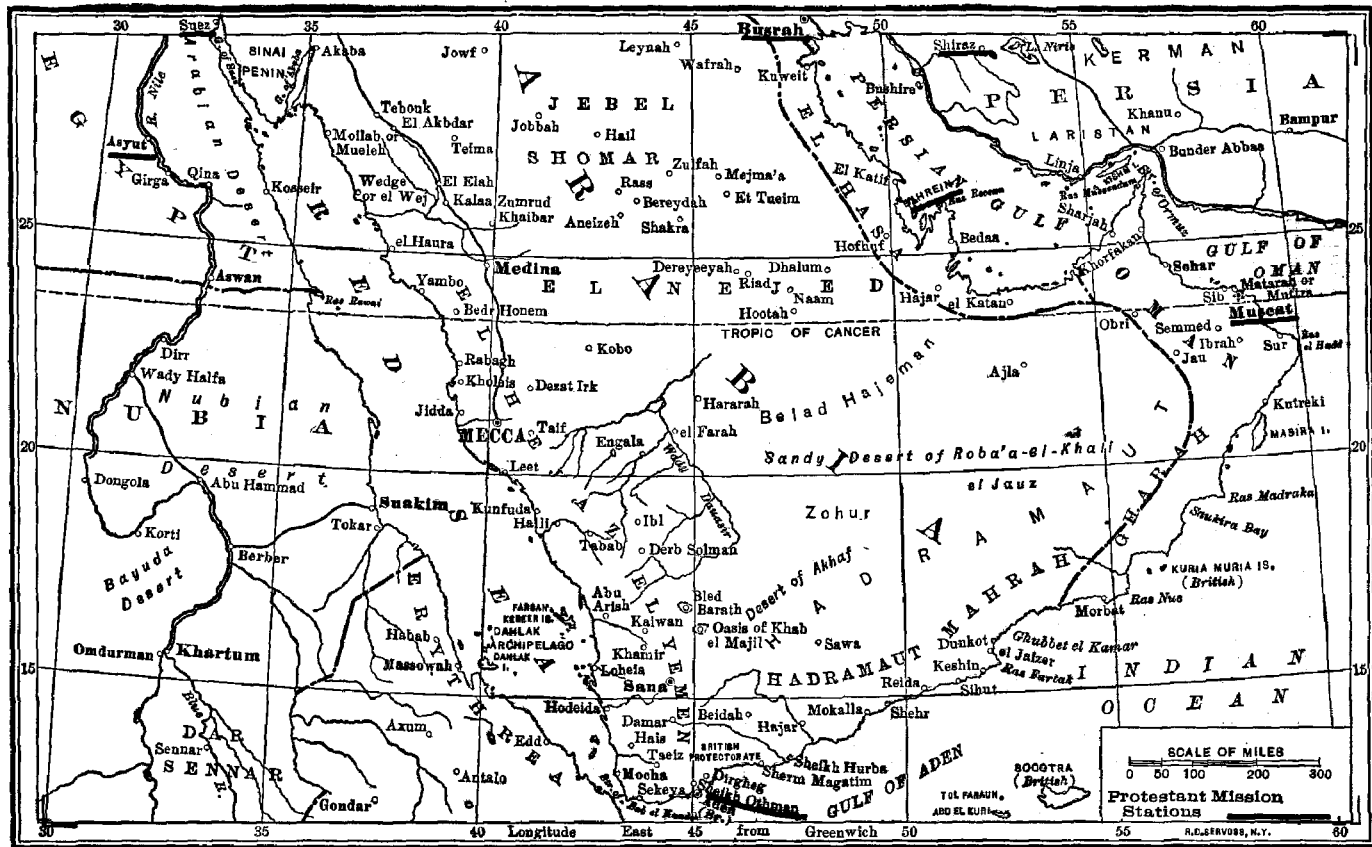
Den mest intolerante Del af hele Asien, maaske af Verden, er Provinsen Hejaz i Arabien. Det staa skrevet i Koranen og er stadfæstet ved mange Traditioner, at disse hellige Egne, hvor Profeten Muhameds Fødested og Grav findes, aldrig maa besmittes ved Tilstedeværelsen af nogen Vantro. En Aarhundreder gammel Tradition har altsaa praktisk set gjort hele Eggen om Mekka og Medina til et lukket Land. I Jedda, Mekkas Havneby, bliver de Kristne taalte, men hvis det gik efter Muhamedanernes Hoved, fik ikke én Købmand eller Konsul Lov til at bo der en eneste Dag. Selv de, der dør i Byen, bliver begravede paa en Ø ude i Havet! Dog

¹⁾ »I Blaabogen for Somaliland læses en Beretning, som det vil være vanskeligt at finde Magen til i Nutiden. Det fremgaar tydeligt deraf, at Mullahen jagede Englænderne ud af et Land, der falskeligt kaldtes et Protektorat, nødte Ministrene til at fjerne Tropperne i hovedkulds Flugt mod Kysten og tvang dem til at slaa Haanden af de talrige Stammer, der nu maa lide Tab paa Ejendom og Frihed for deres ilde anbragte Tillid til »Hendes Majestæt Dronningens og Kejsrerindens naadige Gunst og Beskyttelse«, som de havde sikret sig ved en Traktat.« — Militær Korrespondance til London Times 15. April 1910.

har over en Snes Opdagelsesrejsende trodset den frygtelige Fare ved at overtræde Forbudet og er undsluppet Fanatikernes Forfølgelse, saa at de har kunnet fortælle om deres Oplevelser. En nylig udkommen Bog med den forbavsende Titel: „Kristne i Mekka“ giver en sammentrængt Skildring af, hvad disse Mænd har gennemgaaet paa Grund af Befolkningens Racehad i Forening med Religionsiver, det vi kalder Fanatisme, før de naaede den hellige By.¹⁾ Léon Roches blev fanget af venligsindede „Røvere“ i yderste Øjeblik og ilsomt bragt til Taiz, ellers vilde han have lidt Døden. Burton slap hjem og kunde fortælle om sine Oplevelser. Engang blev hans Forklædning rigtignok gennemskuet af en Araber, men det var saa „heldigt“, at Vedkommende den næste Morgen fandtes dræbt ved et Dolkestød! Han tegnede sine Skitser og skrev sine Notitser paa saa smaa Papirslapper, at de kunde skjules i hans hule Haand, og han gemte dem og sine Blyanter i en Korantaske af rødt Safian.

Alle de, hvis Beretninger har naaet os, var saa at sige tvungne til at fornægte deres Kristentro for at fravryste de hellige Byer deres Hemmeligheder. Den eneste Europæer, siger Burton, som naaede Mekka uden at fornægte sin Religion, var Bertolucci, svensk Konsul i Kairo. Doughty fortæller mange Historier om „den skrækkelige By“. Blandt andet fortæller han om en Kristen, der gik vild 80 Mil Nordost for Medina og pludselig opdagede, at han var i den hellige Stad. Da han nægtede at ville afsværge sin Tro, blev han skudt. Han fortæller ogsaa om Thomas Keith, en Menig af det 72de Højlænderregiment, der i 1815 blev taget til Fange i Rosetta og

¹⁾ A. Ralli: »Christians at Mecca«.

Arabien har et Areal af ca. 50,000 Mil med en Befolkning af 8. Millioner; der findes kun fire Missionsstationer i dette vældige Land, som med Rette kan benævnes »Den ukendte Halvø.«

Arabien har et Areal af ca. 50,000 Mil med en Befolkning af 8 Millioner; der findes kun fire Missionsstationer i dette vældige Land, som med Rette kan benævnes »Den ukendte Halvø.« electronic file created by cafis.org

tvungen til at blive Muhamedaner; han blev Mameluk og hævdede sig efterhaanden op til at blive intet mindre end Guvernør i Medina og døde i Krigen mod Wahabitterne! Doughty selv var lige ved at miste Livet paa Slutningen af sin Rejse til Kysten. Han skriver: „Jeg skulde nu passere en Egn, ifølge hvis saakaldte guddommelige Love der ikke er nogen Pardon for de Kristne, hvis Beboere spærrer alle Veje for fremmede, og hvor en hvilken som helst af deres egne Forbrydere i Sammenligning med en Nasrani (Kristen) er et af Allahs Børn.“ Rygtet gik, at der var en Kristen paa Egnen. Hans Venner i Karavanen overlod ham til hans Skæbne, og en gal Sheriff drog et Sværd, der lignede en Slagterkniv, og rystede under Eder og Forbandelser sin Næve op i den kristne Mands Ansigt. Doughty blev plyn-dret for sine Penge og Ejendele og brutalt pryglet paa Vejen til Taif. Der blev han modtaget med Venlighed og fik en sikker Eskorte til Jedda.¹⁾

Med Anlæget af Hejaz-Banen, der allerede har naaet Medina fra Damaskus, er det kun et Tids-spørgsmaal, naar Lokomotivets Fløjt skal lyde indenfor Kaabaens Omraade. Der skal udgaa en Sidebane til Jedda, og det er muligt, at den Dag ikke er fjern, da rejsende uhindret kan besøge den muhamedanske Verdens hellige Byer. For Tiden synes Dørene stængede.

Tibet er ogsaa lukket paa Grund af Intolerance i Religionens Navn.²⁾ Tibetanernes Fordomme mod Udlændinge og deres religiøse Fanatisme er en gammel Historie. Kappestriden om at naa Lhassa har

¹⁾ C. M. Doughty: »Arabia Deserta« Vol. II 52—53, 157.

²⁾ A. H. S. Landor: »In the forbidden Land« Vol. I 196. Selv om man gaar ud fra, at Forfatteren muligvis overdriver, er hans Fortælling skrækkelig nok til at ryste svage Nerver.

indtil de sidste Aar været en forgæves Kappelstrid. „I hele Verdens-Opdagelsens Historie findes der intet mere besynderligt Kort end det, der viser de bugtede Linier, som angiver de rejsendes Ruter mod denne By; de kommer fra alle Sider, Nord, Syd, Øst og Vest, krydses, følges ad, løber tilbage igen, alle har de det samme Maal, og alle kommer de til kort, nogle snart efter Rejsens Begyndelse, andre, da de rejsende næsten troede, at det nærmeste Bjerg vilde vise dem en fjern Udsigt over Potalas gyldne Tage.“¹⁾ Landon nævner Navnene paa alle dem, som har gjort Forsøget, lige fra de jesuitiske Spejdere i 1716 til Rockhill, Rhijnharts, Annie Taylor, Littledales og Sven Hedin.

Aarsagen til Tibets Afspærring er blevet forklaret paa forskellig Maade. Mange rejsende tror, at det oprindeligt var et kinesisk Forbud, der traadte i Kraft omkring Aar 1720 med den Tanke at gøre Tibet til en Stødpude for Angreb paa Kina. Nu er det imidlertid Lamaernes Bestemmelser, der udelukker alle fremmede fra Tibet, og Aarsagerne maa søges i Religionen. Det store Land, der var lukket i Gaar, kan imidlertid være aabent i Morgen. Oberst Younghusbands Ekspedition brød Seglet, og skønt Dørene endnu ikke er slaaet op paa vid Gab, staar de dog i alt Fald paa Klem. Dalai Lama, det virkelige Hoved for tibetansk Buddhisme, er en hvileløs Flygtning. Hans Flugt fra Tibet til Darjiling, der fulgte efter Konflikten mellem de kinesiske Autoriteter og Tibetannerne, er Begyndelsen til en kommende politisk Forandring. For Tiden er Lhasa besat af kinesiske Soldater, og Tibet vil sandsynligvis i Virkeligheden blive en Provins af det kinesiske

¹⁾ P. Landon: »The Opening of Tibet« 15.

Lamaer fra Sikkim.

De er begge klædte i Præstedragt og den ene har et transportabelt Bedehjul i Haanden, samt en Klokke, hvormed han kalder Folket sammen til Gudstjeneste.

Lamaer fra Sikkim.

De er begge klædte i Præstedragt og den ene har et transportabelt Bedehjul i Haanden, samt en Klokke, hvormed han kalder Folket sammen til Gudstjeneste.

Kejserrige og blive tilgængeligt for Missionærerne i politisk og religiøs Henseende. Saa vil det forbedrende Arbejde, som er udført, gøre det vanskelige Foretagende lettere. Sproget er blevet lært, Skriften er bleven oversat, og nogle af Tibetannerne ved Grænsen er allerede blevet vundne for Kristus.¹⁾

Hvor store Vanskeligheder, der end staar tilbage at overvinde, er det en Spore til større Tro og Arbejdsiver at se, hvorledes mange af de Skranker, baade fysiske, politiske og religiøse, der hidtil har spærret for Verdens ubesatte Missionsmarker, efterhaanden bliver nedbrudte.

Der er Tegn paa, at der selv paa Afghanistan's Grænser begynder at vise sig nogen Tolerance, og en ny Æra bryder frem i Stedet for den gamle Despotisme. Selve Afghanistan's Emir skal have sagt i en Tale, han holdt i Lahore: „I én eneste Sætning vil jeg sige eder, hvad jeg frem for alt vil formane eder (Muhamedanerne i Indien) til: Erhverv eder Kundskaber — hører I, erhverv eder Kundskaber.

¹⁾ Det fortælles, at Tibetannerne fra Lhassa sendte følgende Bønskrift til Kina: »Vi kan ikke taale at blive saaledes mishandlede. Hvis der bliver sendt flere Tropper herind, vil vi miste vor Magt og Dalai Lama vil hensesynke i Sorg. Tibet er et helligt Land. Hvis det nuværende Lovsystem ophæves, vil den buddhistiske Religion sikkert tilintetgøres. Tibetannerne sætter Religionen over deres Liv. Dalai Lama har gjort Ministerresidenten opmærksom paa disse Fejlgreb, men Lien tog intet Hensyn til hans Brev. Tibets Sarkom forlængede sin Rejse. Mange Forsinkelser indtraf. Derfor ophørte Tibetannerne med at give Lien Levnetsmidler. Hvis Ambaernerne og Tropperne ikke bliver trukne tilbage, vil alle Tibetannerne sandsynligvis gøre Oprør, og meget Bryderi bliver Følgen.« Dette Skrift slutter med en Bøn til Kejseren om at behandle Tibetannerne venligt, som han hidtil har gjort, og derved gøre sig fortjent til deres bestandige Taknemmelighed. (London Times, weekly edition, Jan. 21. 1910).

Jeg siger det for tredie Gang, erhverv eder Kundskaber. O, mine Brødre, bliv ikke ved med at være uvidende, eller hvad der er værre, bliv ikke ved med at være uvidende om eders Uvidenhed. Der er dem, som hvisker eder højtidelige Advarsler i Ørene, som paastaar, at Muhamedanere intet har at skaffe med moderne Filosofi, og som bekæmper Vestens Videnskaber som et Onde. Jeg hører ikke til dem... Jeg siger eder, søg Kundskab overalt, hvor den er at finde. Men jeg erklærer ogsaa med al den Myndighed, jeg er i Besiddelse af: Videnskaben er Bygningen, tro ikke fejlagtig, at den er Grundvolden. Grundvolden maa altid være Religionen... Begynd med Hjertet, og naar du har fundet sikker Hvile, fortsæt saa med Hovedet. Nogle vil kun holde sig til Hjertet; de er bange for Hovedet, men de tager fejl.“ Hvis moderne Undervisningsformer trænger ind i Afghanistan, vil Døren ikke længe forblive lukket for Missionen.

Efter at Dr. Karl Kumm havde foretaget sin sidste Rejse gennem Sudan, fortæller han, at han blev godt modtaget selv af Senussi-Dervisher, hvis Fanatisme og Intolerance overfor Europæere er blevet til et Ordsprog, og Hanns Vischer siger, at i hele Nord-Afrika er den religiøse Fanatisme i Aftagende, og at selv blandt disse samme Senussier var der paalidelige Mænd, der behandlede ham som en sand Ven og hjalp ham paa hans Rejse.

Om Central-Asien skriver Oberst Wingate: „Hvis Missionæren skal vente til Udenrigsministeriet sanktionerer hans Foretagende, det vil sige, sikrer ham Beskyttelse og Hævn over al Uret, som han eventuelt maatte lide, eller hvis Missionæren skal vente, til han med Sikkerhed kan tage Kone og Børn med til Central-Asien, da er Dørene lukkede,

men de er ikke lukkede for dem, som er vel skikkede til at gaa ind gennem dem... Mænd, som er villige til at lade deres Familie blive hjemme, som kender Sproget, som er stærke, haardføre, frygteløse og taktfulde.“

Fordi et Land er hedt og feberbefængt eller koldt og fattigt, fordi Befolkningen er uvidende, fanatisk, ubegavet eller utiltalende, skulde de derfor én Gang for alle være udelukkede fra alt Haab om Evangeliets Velsignelse? Hvis det er Tilfældet, saa var Patons Liv forfejlet, og Livingstones Monument i Westminster Abbedi er en Latterlighed. Hvor kan det være, at Tusinder af amerikanske Varebiller aarlig bliver transporteret pr. Karavane fra Katif ved den persiske Havbugt til Nejd's Bazarer, eller hvor kan det være, at amerikanske Staalskinner bliver brugte til Mekkebanelen, mens Evangeliets Budbringer ej engang tør banke paa Døren?

Lang Forsømmelse, udtærende Klima, politiske Hindringer, national Skinsyge og religiøs Fanatisme paa alle de ubesatte Missionsmarker er kun en Spore for vor Tro og af Gud bestemt til at føre os til Bøn. Alle Vanskeligheder kan overvindes af dem, der har Tro paa Gud. Denne Verdens Kongeriger og Stater har Grænser, som ikke maa overskrides, men Jesu Kristi Evangelium kender ingen Grænser. Det er aldrig blevet holdt i Tømme. Det er et Budskab til hele Menneskeslægten, og selve den Kendsgerning, at der er Millioner af Sjæle, som aldrig har hørt Budskabet, bliver den stærkeste af alle Grunde til, at vi maa bære det ud til dem. Hvert Aar hører vi om, at Handelsmænd, Opdagelsesrejsende og Videnskabsmænd gør videre Fremskridt i disse Egne af Verden. Naar de kan bane:

sig en Vej, trods alle Vanskeligheder, skal da Korsets Sendebud vige tilbage?

Gud kan aabne Dørene. Han er, som Muhamedanerne siger, den store Dørvogter.¹⁾ Han oplader den stummes Læber til Sang, den blindes Øjne, saa at han kan se, og Fængslets Døre for Fangen. Han aabner Dørene for Evangeliet baade for dem, der taler, og dem, der skal tage imod det. Han aabner Grave og Porte, Himlens Vinduer og Dødens Gitter. Han har Nøglen til alle vanskelige Stillinger. Han lukker op, og ingen kan lukke i. Han lukker i, og ingen kan lukke op. Gud, Dørvogteren, staar ikke udenfor, men indenfor den lukkede Dør. „Bank paa, og der bliver lukket op;“ men Troens Banken medfører ganske vist, at vi skal vente ved Døren med en Udholdenhed, som ikke bliver træt, en Tro, som aldrig vakler. „Da Dørene var lukkede“ kom Herren.²⁾ Paulus' Oplevelse i Efesus er typisk. „En Dør stod mig aaben, stor og virksom, og der er mange Modstandere.“³⁾ Gud, Dørvogteren, gjorde Døren virksom, og Modstanderne gjorde den stor. Jo større Modstand, des større Sejr.

¹⁾ Se en Artikel om »God, the Opener« i »The Christian Intelligencer« New York, Nov. 4. 1891.

²⁾ Joh. 20, 19.

³⁾ 1 Cor. 16, 8—9.

SOCIALE FORHOLD

»Medens vældige Lande er hyllede i næsten fuldstændig Mørke, og Hundreder af Millioner lider under Hedenskabets og Islams Rædsler, paahviler det os at kunne bevise, at de Forhold, i hvilke Gud har stillet os, var saadanne, at de i Følge hans Vilje, har holdt os tilbage fra Missionsmarken.

Jon Keith Falconer.

»Derpaa blev Kvinden kastet levende i en stor Kedel fuld af kogende Vand og kogt til Suppe, og et Fad med denne Suppe blev givet til Manden, som blev tvungen til at drikke det, hvorefter han blev hængt. I dette Tilfælde var det Emirrens Hensigt ikke blot at straffe for dette Liv, men ogsaa for det næste; thi en Kannibal kan ikke nyde de paradisiske Glæder, der er afmaalede i Koranen.«

Frank A. Martin («Under the Absolute Amir» 1907).

»Folkemasser, javist; men underlig nok, hvis man følger dem hjem ... til deres Kvistkamre og elendige Huler, saa bestaar Masserne alle af Enere. Og hver Ener har sit eget Hjerte og sine egne Sorger, stikker i sit eget Skind og hvis man saarer ham, bløder han. Triste og træge slider de sig gennem deres mørke Tilværelse, Hjemmet er glædesløst og Maden slet. Intet Haab lyser for dem her i Verden. Ingen lærer dem noget, ingen hjælper dem, ingen bringer dem Føde.«

Thomas Carlyle («French Revolution»).

IV

SOCIALE FORHOLD

For Hundrede Aar siden var theologiske Argumenter de vægtigste, naar man forsvarede Missionens Sag; nu til Dags fremhæver man de sociale Grunde. Dengang var det almindeligt at betragte Hedningemissionen udelukkende som et religiøst Korstog med strengt evangelisk Formaal. Nu til Dags er Ordets Betydning og Rækkevidde større og omfatter tillige Verdens sociale Genfødselse og de ikke-kristne Nationers Højnelse. Dr. Dennis har Ret, naar han siger: „Det evangeliske Formaal vil altid uomtvistelig være det første paa Grund af dets Størhed og Ophøjethed,¹⁾ og dog kan man meget vel begrunde Opfordringen til at besætte de ubesatte Missionsmarker alene med Henviisning til de Landes sociale Forhold, som endnu er uden Kristus og derfor uden Haab.²⁾

Verdens ubesatte Missionsmarker i hele deres vide Udstrækning med deres vældige Befolkning og de forfærdelige Vanskeligheder, der møder Missionærene derovre, frembyder et socialt Problem af uhyre Omfang. I de Lande og Arealer, som vi

¹⁾ I. S. Dennis: »Christian Missions and Social Progress«. Vol. I 23.

²⁾ Smlg. Lignelsen Mt, 25, 31—46.

her beskæftiger os med, findes det største samlede Antal af de tre Klasser Mennesker, som danner det sociale Spørgsmaal i alle store Byer: Forbryderne, de abnorme og de undertrykte.¹⁾ Fordi de Dele af Verden, som ikke kender noget til Kristendommen, kun kender alt for meget til Synden i dens mangfoldige Former og Skikkelser og dens frygtelige Følger — Lidelser, Sorg, Nedværdigelse, er hele Tilstanden derude et Raab om Hjælp. Fordi vi tror paa Guds Faderkærlighed og Menneskets Brodersind og derfor ogsaa paa Menneskeslægtens Enhed og Solidaritet, burde Verdens ubesatte Missionsmarker vække en levende Følelse i os af vort Ansvar for Verdensevangelisationens store Værk.

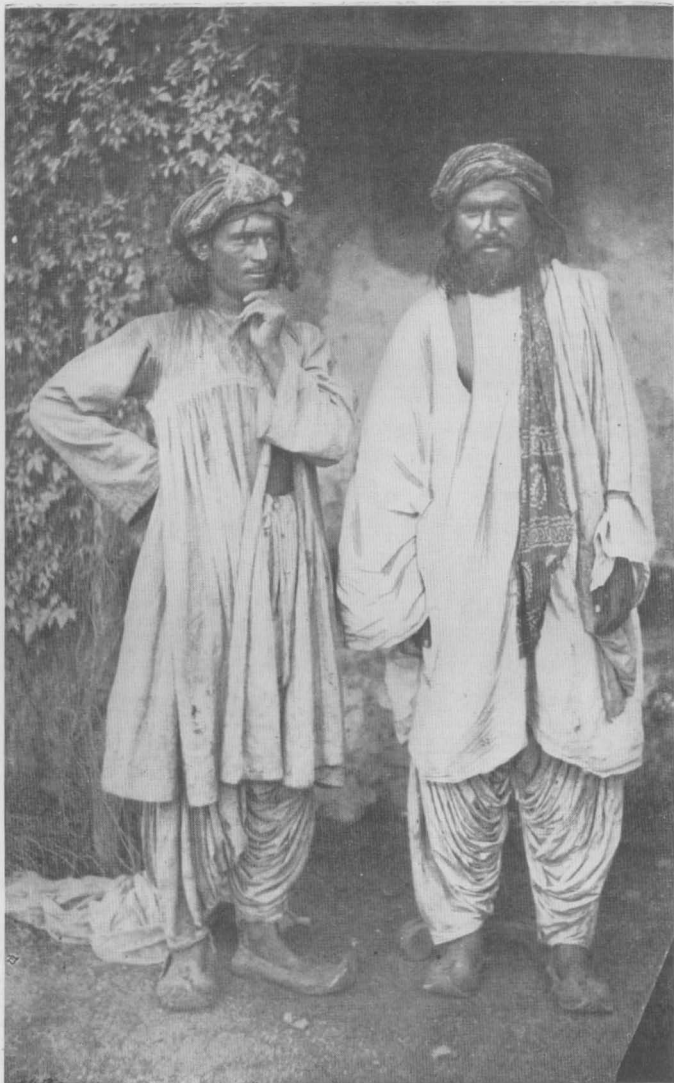
Et Kort, med Angivelse af de Dele af Verden, hvis Befolkning ikke kan læse, udviser en slaaende Lighed med et Kort over de ubesatte Missionslande. I Størstedelen af Verdens ubesatte Missionsmarker kan ikke 10 pCt. af Befolkningen læse og skrive deres eget Navn. Nogle Steder har de ikke engang et Alfabet, andre Steder ingen Litteratur.

Paa disse mægtige Arealer findes der store Byer. I Kina alene er der, som vi har set, over 1500 Byer uden nogen fast bosiddende Missionær! Vi faar den rette Forstaaelse af deres dybe Nød, naar vi tænker paa, hvad vi vilde miste, hvis vore Byer var uden Kristendom. Vore Kirker vilde være borte, og alle Søndagsskolerne ligesaa. Kommuneskolerne med hele deres store Betydning vilde ikke mere findes. Saa forsvinder Hospitalerne. Hvis en Mand falder paa Gaden, er der ingen Ambulance mere. Dernæst vilde Turen komme til vore Børnehjem og Asylter og al vor organiserede Velgørenhed. Den velordnede

¹⁾ C. R. Henderson: »Introduction to the Study of the Dependent, Defective and Delinquent Classes«.

Mænd fra Belutchistan.

Mænd fra Belutchistan electronic file created by cafis.org

Styrelse vilde opløses, Ejendommene falde i Værdi. Handelen vilde lide uerstattelige Tab. Vi og vor By vilde blive fuldkommen „hedenske“ i Ordets værste Betydning.¹⁾

Dr. James S. Dennis inddeler i sin storslaaede Bog om de sociale Forhold paa Missionsmarken de sociale Onder i den ikke-kristne Verden i syv Grupper: Enkeltmandsgruppen, Familiegruppen, Stammegruppen, den sociale Gruppe, den nationale Gruppe, Handelsgruppen og den religiøse Gruppe. Skønt han ikke overser, hverken de individuelle eller sociale Dyder og gode Sider, der findes i den ikke-kristne Verden, og skønt de fleste af hans Meddelelser stammer fra Lande, hvor Missionen og de kristne Regeringer allerede har udøvet en betydelig Indflydelse, er dog hans frygtelige Beretninger om Hverdagslivet i de Lande, hvor Evangeliet endnu ikke fuldt ud har gjort sin Indflydelse gældende, lige saa rystende som de er sande.²⁾ Da han selv indrømmer, at hans Inddeling af de sociale Onder i den ikke-kristne Verden er baade kunstlet og forsøgsvis anvendt, og da det meste af det Materiale og de Kilder, som han har øst af, nu er tilgængeligt for de fleste, der vil studere Missionens Historie, og alt, hvad han siger, i særlig Grad gælder de ganske ubesatte Missionsmarker, hvis sociale Forhold endnu aldrig er blevet studerede af Missionærer, henviser vi til hans lærde Værk for dem, der ønsker et almindeligt Overblik. Dette Kapitel vil derimod behandle de særlige Forhold i de vigtigste endnu ubesatte Lande.

Førend vi i Enkeltheder betragter de Racer, som

¹⁾ J. J. Vance: »If mine were a Heathen City«. 8.

²⁾ J. S. Dennis: »Christian Missions and social Progress«, 3 Vols.

bebor, og de særlige Forhold, som gør sig gældende i disse Lande, der endnu er ganske uden Kristus og derfor uden socialt Haab, gør vi vel i at afmale hele Situationen med Apostlen Paulus' Ord. Det følgende vil bevise, at der ikke er nogen Forskel paa de ubesatte Missionsmarker i Aar 60 og de ubesatte Missionsmarker i 1910. Hvad de dengang var, udmales sandt og uforfærdet for os saaledes: „Og ligesom de forkastede at have Gud i Erkendelse, saaledes gav Gud dem hen i et forkasteligt Sind til at gøre det usømmelige: opfyldte med al Uretfærdighed, Ondskab, Havesyge, Slethed, fulde af Avind, Mord, Kiv Svig, Ondsindethed, Øretuden, Bagvaskere, Gudshadere, Voldsmænd, hovmodige, Pralere, opfindsomme paa Ondt; ulydige mod Forældre, uforstandige, troløse, ukærlige, ubarmhjertige — hvilke jo, skønt de erkender Guds retfærdige Dom, at de, som øver saadanne Ting, fortjener Døden, dog ikke alene gør det, men ogsaa giver dem, som øver det, deres Bifald.“¹⁾)

De Racer, som bebor Verdens ubesatte Missionsmarker, er, som vi allerede har vist i Kapitel I, forskellige i Oprindelse, Karakter og økonomiske og sociale Forhold. Nogle lever i den kompletteste Barbartilstand, mens andre er naaet til et forholdsvist højt Trin af Civilisation under Islam eller Buddhismen.

Det Liv, der leves i Papuas udforskede, lavtliggende Egne, er saaledes højst primitivt. Nogle af Mændene i Stammerne beskrives endogsaa som „andefodede“. Da Walker kom til Agai-Ambu, vovede de Indfødte knapt at nærme sig ham. De havde i Tusinder af Aar efter Landets Skik levet i Sum-

¹⁾ Rom 1, 28—32. Smlg. ogsaa hele dette Kapitel.

pene uden nogensinde at forlade deres Morads, og de var næppe nok i Stand til at gaa ordentlig paa haard Jordbund, og selv om de ikke ligefrem havde Svømmefødder, saa havde dog deres Levevis fremkaldt en saa stærk Vækst af Overhuden paa deres Fødder, at de absolut delvis havde Svømmehud.¹⁾

Derimod viser Arkitekturen, Kunsten og Familielivet hos Bhutanfolket, at deres Civilisation staar næsten lige saa højt, som deres Land har en høj Beliggenhed over Havfladen. Foruden disse store Modsætninger er de Folkeslag, som endnu ikke er blevet evangeliserede, enten Tilbedere af en Naturkraft, eller deres sociale Liv er i Aarhundreder blevet præget af Islam, de forskellige Former for Buddhismen, Hinduisme eller Confucianisme. Hver har skabt sin egen religiøse Atmosfære og Kultur.

Vor Oversigt over de nuværende sociale Forhold kan passende begynde med det mørke Fastland. I de fleste ubesatte Arealer i Afrika er Slaveriet endnu lovligt, og mange Steder forefindes det. Slavekaravanerne er ganske vist færre i Antal, og Slavernes Lidelse er som Følge deraf meget formindskede, men Vidnesbyrd om, at de gamle Tidens Trafik fortsættes, ses overalt. Slaveskeletter ligger alle Vegne langs Karavanevejene gennem Sahara og Sudan. Thi de arabiske Slavehandlere, som førte deres unge Slaver fra Bornu til Kysten, behandlede dem paa en mærkelig Maade. „Naar Børnene havde faaet Mad og Vand ved en Kilde, blev et fjerntliggende Punkt udpeget for dem. Der skulde de igen faa Mad og Vand, sagde Slavehandlerne. Saa blev de jaget afsted under Eder og Slag, Araberne besteg

¹⁾ H. W. Walker: »Wanderings among South Sea Savages« 172—179.

deres Kameler og Heste og red videre uden at bryde sig om de ulykkelige Børn. De, som naaede den næste Brønd sammen med Karavanen, fik Mad og Drikke og blev næste Morgen drevet videre paa samme Maade. De, som ikke naaede dertil — nu — Slavehandlerne havde Raad til at miste 80 pCt. af deres Slaver paa Vej til Kysten og dog gøre en god Handel.“

De næsten utrolige Rædsler, der følger med Handelen med Menneskekød, og de ubarmhjertige Grusomheder, som er knyttet dertil, hører ikke alt sammen Fortiden til.¹⁾ I Arabien drives der aabenlyst Slavehandel i Mekka og andre af de vigtigste Valfartssteder.

Der er stadig nogle Slavemarkeder i Afrika under Beskyttelse af muhamedanske Love, paa Trods af de europæiske Regeringer. I Midt-Sudan siger man, at der er Stammer, som gradevis bliver udryddede ved Slavetogter af fromme Muhamedanere, der erklærer aabenlyst, at de handler saaledes til deres Profets Ære.²⁾

¹⁾ Travers Buxton ledsager sin Piece »Nutidens Slavehandel« med et Kort over de nuværende Slavemarkeder og skriver, at ifølge Lord Cromers Udtalelser er det meget vanskeligt at forhindre den Handel, der drives mellem Arabien og Tyrkiet med indsmuglede Slaver fra Afrikas Kyst. I Kordofan, Darfur, Wadai og Tripolis drives Handelen stadig, og i de sidste ti Aar har der været drevet regelmæssig Slavetrafik fra Vest-Afrika til Mekka ad Charifloden. Hele Artiklen giver rystende Oplysninger om Spørgsmaalet. Se *The Missionary Review of the World*. Juni 1910

²⁾ »Jeg kan ikke beskrive de grufulde Ting, der bedrives i Midt-Afrika af muhamedanske Djævlé. Mine smaa Drengé fortæller mig om, hvad de har set og hvad de har maattet gennemgaa; om Slægtninge af dem, der er blevet flaaede som Geder, mens de har set derpaa, eller som er blevet solgte til Kannibaler af Muhamedaner; om deres egne Mødre,

De ubesatte Missionsmarker baade i Afrika og Asien staar gennemgaaende langt tilbage med Hensyn til alle økonomiske Fremskridt, undtagen for saa vidt som de er kommet i Berøring med Vestens Civilisation. I Arabien findes hverken Veje eller Køretøjer, og Levemaaden er patriarkalsk. Tibet er et Land, indenfor hvis Grænser der ikke findes et Hjul, med Undtagelse af Bedehjul. Det er et Land fuldt af Smuds og trænger lige saa vel til Sæbens og Hygiejnens Evangelium som til Frelsens Evangelium.¹⁾ Mongoliet er ogsaa et af de Lande, der staar længst tilbage i Verden. „Mongolernes Forhold er højst elendige, thi de er fortrykte og plagede af Kineserne og af deres egne Landsmænd lige fra Lamaer og Munke og de indfødte Prinser til deres Aagerkarle.²⁾ De store Byer i disse Lande lider under de mest rædselsfulde sanitære Forhold

Tilstanden i Lhassa er ubeskrivelig.³⁾ Kabul, Af-

der blev liggende paa Vejen, gennemborede af et Spyd, fordi de kort efter en Fødsel ikke var i Stand til at gaa tilstrækkelig hurtigt, og som nu laa og vred sig paa Jorden, kun halvt dræbte, mens deres Børn ubarmhjertig blev revet fra dem og aldrig mere fik dem at se. De Muhamedanere, som har lært den kristne Tankegang at kende, eller saadanne som er blevet opdragne og uddannede i kristne Lande og som søger at indpode deres mere oplyste Tanker i den muhamedanske Religion, vil paastaa, at sligt er Udvækster, blotte Udløbere fra deres Religion. Men jeg siger, at det er Islams Hjerne og Centrum.« Dr. V. R. Miller: »The Moral Condition of Moslem Lands«. *Church Missionary Review*, Nov. 1909. 649.

¹⁾ Lady Jenkins: »Sport and Travels in both Tibets«.

²⁾ B. de Lacoste: »Journey across Mongolia«. R. Lovett: »John Gilmour of Mongolia«.

³⁾ »I Byens bedste Kvarterer, i hvilke Husene har to Etager, naar det ophobede Gadesnavs op til Vinduerne i Stueetagen og der maa holdes en Vej aaben gennem Dyndet for at man

ghanistans Hovedstad, har hverken Kloaker eller Sundhedsvæsen. Byens Vandforsyning er fuld af Uhumskheder, og det samme Vandløb bruges som Kloak og Vandledning af Befolkningen. Kolera og andre epidemiske Sygdomme er en naturlig Følge heraf og bortriver til Tider Tusinder af Indbyggerne. Det samme gælder Jedda og Mekka. Lacoste og Sven Hedin taler om den fuldstændige Mangel paa sanitære Forholdsregler i Yarkand og Kashgar. „En kvalmende Lugt af raadden Melon fyldte hele Byen, der er et fuldstændig Pesthul, med sine Pytter af stillestaaende Vand og sine Indbyggere med udtærede og dødblege Ansigter.“ Fem og halvfjers pCt. af Befolkningen har enorme Svulster eller Hævelser paa Halsen, foraarsaget ved det fordærvede Vand, de drikker.

Udenfor de store Byer paa mange af de ubesatte Missionsmarker, f. Eks. Arabien, Somaliland og det hedenske Afrika, findes der ingen Embedsmænd eller herskende Autoritet, og mange Lande har fra

kan komme ind ad Døren. Man maa have set det for at tro det. Midt paa Gaden mellem de to Volde af Snavs og Affald løber en stinkende Rendesten, som daglig tør op. I den ligger Horn og Ben og Hoveder af alle Slags Dyr, som Tibetannerne spiser eller ikke spiser — af de sidste er der kun faa — indtil Hundene og Ravnene har gnavet dem rene nok til at de kan bruges til Fyld i Murene... En mudret og ildelugtende Strøm flyder om Dagen over Torvet og halvilde Yakokser skubber smaa Børn med syge Øjne og betændte Munde til Side for at drikke af den. Mændene og Kvinderne, deres Dragter og Ansigter er lige saa sorte som de Tørvestabler, der altid danner Baggrunden for enhver Scene. De har aldrig vasket sig; de har aldrig i Sinde at vaske sig. Indgroet Snavs i en Udstrækning, som det er umuligt at beskrive, forvandler Tibetannerne fra at være en Race med en klar lys Hudfarve til en Samling smudsige, groteske Negere«. — P. Landon: »The Opening of Tibet« 72.

umindelige Tider henligget i kronisk Krig og Blodsudgydelse. Agerbruget er gaaet tilbage, og Nomadelivet har indtaget dets Plads.

Røveri er almindeligt. Blodfejder og Hævntørst er mange af disse Landes stadige Forbandelse.¹⁾

Paa Grund af Mangel paa en ordentlig Regering er der ofte stor Fattigdom. Ifølge Doughty og andre rejsende lider tre Fjerdedel af Arabiens Beduiner stadig Hungersnød. Kvinderne lider mest, og Børnene sygner bort. Da en af disse Ørkenens Sønner af Doughtys Læber hørte om et Land, hvor „vi havde Allahs Velsignelser i Overflod, Brød og Klæder og Fred, og om hvorledes Loven beskyttede alle, æder ønskede det — begyndte han at blive ganske melankolsk og klage over Arabernes evindelige Uheld, over at deres Mangel paa Klæder foraarsagede mange Sygdomme, over at de ej havde Mad og Vand nok, over deres Vandringer i den øde Vildmark, hvor de aldrig har blivende Sted — og al den Elendighed varer ved, saa længe de lever. Og af sit fulde Hjerte raabte han til Himlen: „Aa, Herre Gud, forbarm dig over din Skabning, som du har skabt — hav Medlidenhed med den fattiges, den sultnes, den nøgnes Suk — forbarm dig, forbarm dig over dem, o, Allah.“ De ubesatte Missionsmarker er ogsaa ofte hærgede af Hungersnød, Kolera og Pest, de naturlige Følger af en slet Regering, Uvidenhed og Mangel paa alle sanitære Forholdsregler. Vi gaar nu over til endnu ét forstyrrende Element i de sociale Forhold.

Blandt de sociale Onder i den ikke-kristne Verden nævner Dr. Dennis Fattigdom, Mangel paa sani-

¹⁾ T. L. Pennell: »Among the Wild Tribes of the Afghan Frontier«, 18—30.

tære Forholdsregler, Uvidenhed, Kvaksalveri, Trolddomskunster og Forsømmelse af de syge og fattige. Alt dette hører saa nøje sammen og er paa sin Vis Aarsag og Virkning, saa at man bedre sætter sig ind i Spørgsmaalet ved en Række Eksempler end ved en mere detailleret Klassifikation. Uvidenhed og Overtro findes saa godt som overalt paa alle Verdens ubesatte Missionsmarker. Det gælder dog navnlig Mongoliet og Sibirien, Kinesisk og Russisk Turkestan, Afrika, Afghanistan og Tibet. Mange rejsende fortæller mærkelige Eksempler paa fanatisk Overtro. Lacoste fortæller saaledes om vældige Stenblokke, der gaar paa Pilgrimsvandring til Meshed fra Kutchan Bjergene! Alle Muhamedanere føler en hellig Glæde ved at hjælpe dem fremad paa deres fromme Pilgrimsvandring og skubber, trækker eller haler dem efterhaanden afsted. Sommetider kommer disse Granitpilgrimme virkelig efter adskillige Aars Rejse til deres Bestemmelsessted, saa en saadan Tro flytter bogstavelig Bjerge. I Afghanistan tror ikke blot Menigmand, men ogsaa Høvdingerne og de højere Klasser fuldt og fast paa Tallisman'er og Amuletter. Den afdøde Emir af Afghanistan tilskrev en Amulet, som han havde faaet som Dreng af en hellig Mand, at han undgik at blive dræbt af en Soldat, der vilde skyde ham. „Først troede jeg ikke paa dens Magt til at beskytte mig. Derfor prøvede jeg den ved at binde den om Halsen paa et Faar, og skønt jeg gjorde mig megen Umage for at skyde Dyret, kunde ingen Kugle dræbe det.“ Grev de Lesdain fortæller ogsaa Eksempler paa taabelig Overtro i Mongoliet.¹⁾

Brugen af Amuletter er næsten udbredt over hele

¹⁾ Count de Lesdain: »From Peking to Sikkim« 45.

Verden og findes ikke alene i det muhamedanske Asien og Afrika, men ogsaa blandt Buddhister og Animister.¹⁾ Folket vedbliver at være Slaver af denne Skik, længe efter at Vestens Civilisation er trængt ind i Landet. Det er Millioner af Kvinder og Børns Hverdagsreligion. Den mest almindelige Ting, som Muhamedanerne bruger til Amulet, er en lille Koran, der hænger i et Sølvfutteral, eller nogle Ord fra Koranen skrevne paa Papir og baaret i et Lædergemme, eller ogsaa et af Allahs Navne eller dets Talværdi, Muhameds og hans Ledsageres Navne, ædle Stene med eller uden Indskrift, Perler, gamle Mønter, Lerfigurer, vilde Dyrs Tænder, hellig Jord fra Mekka eller Kerebela enten i Form af smaa bitte Mursten eller gemt i smaa Poser. Naar Dækket over Kaaba i Mekka hvert Aar bliver taget ned og fornyet, bliver det gamle Klæde skaaret i smaa Stykker og solgt som Talisman'er til Pilgrimmene. Buddhisterne fabrikterer Amuletter af lignende Slags fra deres hellige Steder og Genstande.

Amuletter og Talisman'er bæres ikke blot af Folket selv og til Beskyttelse af deres Børn mod onde Øjne, men anbringes over Døren til deres Boliger, og selv paa Kameler, ja alle Vegne for at afværge Fare og Død.

Ifølge Islams Lære skulde kun Vers fra Koranen bruges til Amuletter, men da Øvertroens Dør først var blevet aabnet paa Klem af Muhamed selv, som vi ved fra hans Livs Historie, staar den nu paa vid Gab. De Kapitler fra Koranen, der oftest vælges

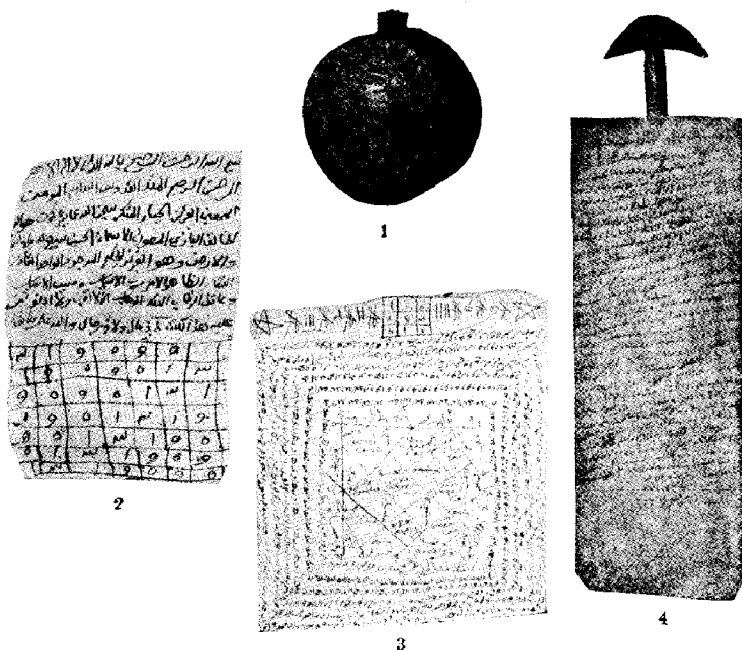
¹⁾ Selve Ordet Fetisch kommen af det portugisiske Ord »Feitico«, der betyder Amulet. Se R. E. Bennet: »At the Back of the black Man's Mind« 88—92. Ang. Annam se G. M. Vassal »On and Off Duty in Annam« 89. 120.

til Amuletter og lægges i de smaa Futteraler, som ses overalt, er 1ste, 6te, 18de, 36te, 44de, 55de, 67de og 78de Sura.¹⁾ Der er fem Vers i Koranen, der kaldes „de beskyttende Vers“, „Ayat-el-Hifdh“, som er særlig kraftige til at væрге En mod alt ondt. De lyder saaledes: „At beskærme Himmel og Jord er ingen Byrde for Gud,“ „Gud er den bedste Beskytter,“ „de bevogter ham efter Guds Befaling.“ „Vi bevarer ham fra alle onde Djævle,“ „en Beskyttelse mod alle oprørske Djævle.“ Disse Vers skrives meget omhyggeligt og med en særlig Slags Blæk af dem, som handler med Amuletter, og sælges saa til gode Priser til muhamedanske Kvinder og Børn. Blækket, som bruges til at skrive Amuletter, er lavet af Safranvand, Rosenvand, Orangevand, Løgssaft, Vand fra den hellige Kilde Zem-Zem, og somme Tider endog af Menneskeblod. Billedet her viser nogle Talisman'er og Lægeamuletter, der bruges i Kondofan i Afrika. Overalt i det hedenske Afrika afløser nu muhamedanske Amuletter og Overtro de gamle Fetischer.

Midt i al denne Overtro øger de Indfødtes Kvaksalveri i høj Grad de syges Elendighed. Hvem kan beskrive de Rædsler, der er en Følge af Kvaksalveriet i Afrika, eller Medicinmandens djævelske Kurmetoder med Brændejern og ætsende Lægemedler, eller Troldmændenes Kunster paa Stillehavssøerne. Alle Vegne er en hvid Mands eller Kvindes Ankomst Signalet til, at de stakkels forsømte syge flokker sig om den rejsende i Haab om at finde Lindring.¹⁾ Lægekunsten i Indokina, Mongoliet og Tibet svarer

¹⁾ *Revue du Monde Musulman*, Vol VIII 369. Antoine Cabaton: »Amulettes chez les peuples Islamises«.

²⁾ H. G. C. Swayne: »Seventeen Trips through Somaliland« 261.

Amuletter og Trylleformularer fra Kordofan.

1. Helligt Vand fra Profetens Kilde, Zem-Zem, i Mekka. Det anvendes i smaa Portioner som Lægemediel mod alle Slags Sygdomme og importeres i Metallfasker af Pilgrimme.

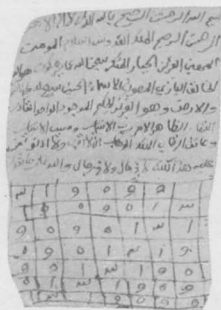
2. Elskovs-Amulet, bestaaende af hemmelighedsfulde Tal og Bogstaver.

3. Amulet mod Smaabørnenes onde Fe eller Aand, Um-el-Sibian; den er beskrevet med Guds Navne fra Koranen og med symbolske Tal.

4. Et Lægebrædt eller en Skovl, hvorpaa Fikierne (hellige Mænd) har opskrevet Vers af Koranen. Naar Blækket er tørt, vaskes det af, og Blækvandet tages ind som Medicin. En saadan Opløsning af hellige Indskrifter kaldes El-Mahaia.

1

2

3

4

Amuletter og Trylleformularer fra Kordofan.

1. Helligt Vand fra Profetens Kilde, Zem-Zem, i Mekka. Det anvendes i smaa Portioner som Lægemediel mod alle Slags Sygdomme og importeres i Metalflasker af Pilgrimme.

2. Elskovs-Amulet, bestaaende af hemmelighedsfulde Tal og Bogstaver.

3. Amulet mod Smaabørnenes onde Fe eller Aand, Um-el-Sibian; den er beskrevet med Guds Navne fra Koranen og med symbolske Tal.

4. Et Lægebrædt eller en Skovl, hvorpaa Fikierne (hellige Mænd) har opskrevet Vers af Koranen. Naar Blækket er tørret, vaskes det af, og Blækvandet tages ind som Medicin. En saadan Opløsning af hellige Indskrifter kaldes El-Mahaia.

til Forholdene i Kina og hviler kun paa Overtro og taabelige Traditioner, dog er Folket saa villig til at lade sig hjælpe af Vestens Videnskab, at Lægen, Kaptajn Walton, der fulgte med Younghusbands Expedition, beretter om ikke mindre end 600 Tilfælde af Hareskaar og Stær, som han alene behandlede under sit korte Ophold¹⁾

De syge paa alle ubesatte Missionsmarker har, ligesom Kvinden i Evangeliet, „døjet meget af mange Læger.“ Intet Under, at de er ilde stedte og længselsfulde efter Lindring. Doughty fortæller, at Beduinerne giver deres Syge Aadselgribbe at spise, ja at de endog koger Medicin af Æselgødning. Kei eller ligefrem Brænding med glødende Jern er en Yndlingskur mod alle Slags Sygdomme; det samme gælder Khehal, som bestaar i, at en glødende Jernspids stikkes gennem Huden, hvorefter man putter en Traad gennem Hullet for at lette Suppureringen. Der er næppe én af hundrede Arabere, Mænd saa vel som Kvinder, som ikke har Kei-Mærker; selv smaa Børn bliver grusomt brændte paa denne Maade for at kurere Børnesygdomme. Hvor Kei ikke hjælper, bruger de Ord, enten fra Koranen eller — efter Modsætningens Lov— Ord, der har en ond og skummel Betydning, som de skriver paa et Stykke Papir. Det „tager“ Patienten saa, enten ved at sluge det eller ved at drikke Blækvand, i hvilket Skriften er bleven opløst.

Aareladning er ogsaa et almindelig anvendt Middel mod mange Sygdomme. Den arabiske Barber beskæftiger sig tillige med at aarelade, trække Tænder ud og brænde de syge med glødende Jern. Hans Værktøj — man kan knapt kalde det Instrumenter

¹⁾ P. Landon: »The Opening of Tibet« 470—471.

— er meget tarvelige, og han bruger dem med ikke saa lidt Dygtighed, men uden Medlidenhed. Naar man gaar til det rette Sted i hvilken som helst større arabisk By, kan man altid se en Række Mænd, der sidder paa Hug med bøjet Ryg og venter paa at blive aareladte; Kopsætning og Snitsaar er de to mest yndede Metoder, skønt nogle ogsaa er ganske dygtige til at aabne en Aare. Lægevidenskaben er ikke meget mere fremskreden i Byerne end i Ørkenen — der er ganske vist mere Boglærdom, men endnu mindre naturlig Fornuft i Sygebehandlingen. For at en Sygdom kan have nogen Art, maa den tilskrives „Hippokrates fire Luner eller Sind.“¹⁾ Forholdene er de samme i Bukhara og Khorasan i Persien. Dr. Pennell taler om den store Uvidenhed blandt de indfødte Læger i Afghanistan og deres unødvendigt grusomme Kure og Kirurgi. Tandlægevirksomheden er betroet til Landsbyens Smed, „der har en forfærdelig Tang, halvanden Fod lang, hængende i Smedien til det samme.“ Resultaterne er ofte rædselsfulde.

Om Kirurgi og Fødselshjælp er Befolkningen i Asiens og Afrikas mørke Lande som Regel aldeles uvidende, og er deres Lægemedler latterlige, saa er deres Kirurgi sørgelig grusom, om det end maaske aldrig er deres Hensigt at pine de syge. I Øst-Arabien foretrækker man at have blinde Kvinder til Jordemødre, og Klippesalt anvendes mod Børselblødninger. Skudsaar behandles med Omslag af Dadler, Løg og Tamarinter, og man forebygger, at noget lignende skal hænde igen, ved at bære en „Blyamulet“. Lignende Eksempler paa skrækkelig Uvidenhed kan fortælles fra Afghanistan, Belutchistan, Tibet, Annam og Somaliland.

¹⁾ S. M. Zwemer: »Arabia, the Cradle of Islam« 280—282.

Barbariske Straffe, Tortur, Mishandling af gamle Mennesker og Fanger samt Kannibalisme er ogsaa Tegn paa, at „Jordens mørke Steder er fulde af Volds Boliger.“¹⁾ Kannibalisme hersker endnu i Papua og andre Steder paa Stillehavsøerne.²⁾ Walkers Ekspedition var nærmest en Straffeekspedition mod Dobodurastammen, der havde gjort et Plyndringstogt mod en anden Stamme paa Kysten og havde myrdet løs paa Fjenderne, tilsyneladende uden anden Grund end den, at de ønskede at fylde deres Kødgryder.³⁾ Han beskriver Menneskeæderiets Rædsler og fortæller, at han i Kanau paa en ophøjet Platform har set Rækker af Hjerneskal og Masser af Menneskeben, Resterne af en rædselsfuld Kannibalfest. Den djævelske Grusomhed, som udvises ved disse Kannibalrazziaer, er alt for gyserlige til at beskrives, og det er ikke Fortællinger fra en mørk Fortid, men noget, som finder Sted nu for Tiden.⁴⁾

¹⁾ Ps. 74, 20.

²⁾ »Barken »Mary Winkelman«, der er hjemkommen fra Tongaerne, beretter, at to presbyterianske Missionærer, Pastor Horatio Hoppins og Pastor Hector Mc.Pherser er blevet fortærede af Kannibaler paa Øen Savage. Det tilføjes, at de gamle religiøse Skikke paa Tongaerne, Selskabsøerne, Salomon- og Cookøerne er genoplivede, og at de Indfødte holder Fester, hvor de nyder Menneskekød«. London Times, 6. Maj 1910.

³⁾ H. W. Walker: »Wanderings among South Sea Savages« 108.

⁴⁾ Samme Bog 120, 130, 159. . . . »I hver Hjerneskal var der boret et stort Hul paa Siden. . . . Naar en Fjende er tagen til Fange, piner de ham langsomt til døde, idet de saa at sige spiser ham levende. Naar han er næsten død, borer de et Hul paa Siden af Hjerneskalen og tager Hjernen ud med en Træske«. — K. Mackay: »Across Papua«: »Med os fulgte ni lænkede Mænd, der skulde stilles for Domstolene,

En af Menneskeslægtens mest degenererede Stammer, som endnu for en stor Del staar udenfor Missionens Paavirkning, er Dayakerne paa Borneo, der gaar paa Jagt efter Menneskehoveder. Om denne Skik fortælles følgende: „En ung Dayakpige sætter lige saa megen Pris paa Hoveder, som en hvid ung Pige sætter Pris paa Smykker... Hovederne gaar i Arv fra Fader til Søn, og en Dayaks Rang regnes efter det Antal Hoveder, han eller hans Forfædre har samlet.“ Kvinderne ophidser Mændene til at gaa paa Jagt efter Hoveder, og Walker fortæller om en ung Mand ved Navn Hathnaveng, som af Missionærene var bleven overtalt til at opgive den barbariske Skik at jage efter Hoveder. Den Pige, som han var forlovet med, vilde imidlertid ikke vide noget af hans Ægteskabstilbud, før han ophidset ved hendes Spot bragte den sædvanlige Tribut. Til sin Rædsel saa hun, at det var Hovederne af hendes egen Fader, hendes Moder, hendes Broder og en Medbejler. Hathnaveng blev grebet, sat i et Bambusbur af de Indfødte og sultet ihjel.

I Sierre Leone er der en Stamme, kendt under Navn af Belifolket, som praler af, at der ikke er ét Menneske i Beli over tre Aar, som ikke har spist Menneskekød. De Slaver, som løber bort, bliver dræbte og spiste, hvis de bliver fangede igen.¹⁾

fordi de havde spist en Postdreng. Jeg hørte, at de vilde blive dømt til ca. 10 Aar hver«.

¹⁾ »Wanderings in the Hinterland of Sierra Leone«, J. J. Alldridge, *Geographical Journal* 1904. Ang. Kannibalisme i Kongoregionerne se E. Tonday: »Land and Peoples of the Kasai Basin« *Geographical Journal*, July 1910. 36. Han skriver: »Bankutuerne er store Kannibaler for Mændenes Vedkommende; og Ofrene er altid Slaver; ja alle Slaver ender med at blive spiste, da de tror, at hvis en Slave bliver begravet, vil hans Aand dræbe hans Herre.»

De, som tror, at de Indfødte paa de tropiske Øer eller i Afrika er Naturens Børn, som lever lykkeligt i deres jomfruelige Skove, ubesmittede af vor Civilisations Laster, kender intet til de virkelige Forhold. „Da jeg den Nat laa i min Hængeskøjte,“ siger Kenneth Mackay, „som den eneste hvide Mand mellem Hundreder af Sorte, kom jeg til at tænke paa den anden Side af Medaillen: at disse virkelig saa elskværdige Folk indtil for ganske nylig havde spist deres Fanger, som de ristede levende ved at holde dem over en langsom Ild, og at nogle af dem som Bevis derpaa havde været saa venlige at vise mig en forkullet Hjerneskal, og mens de gjorde Undskyldning for, at de kun havde én, forklarede de, at der var en hel Mængde i den nærmeste Landsby... Jeg takkede Gud, fordi ukultiverede Folk, der af Kipling saa tørt og træffende betegnes som „halvt Børn, halvt Djævl“, aldrig synes at kende deres egen Styrke eller vor altfor hyppige Svaghed.“

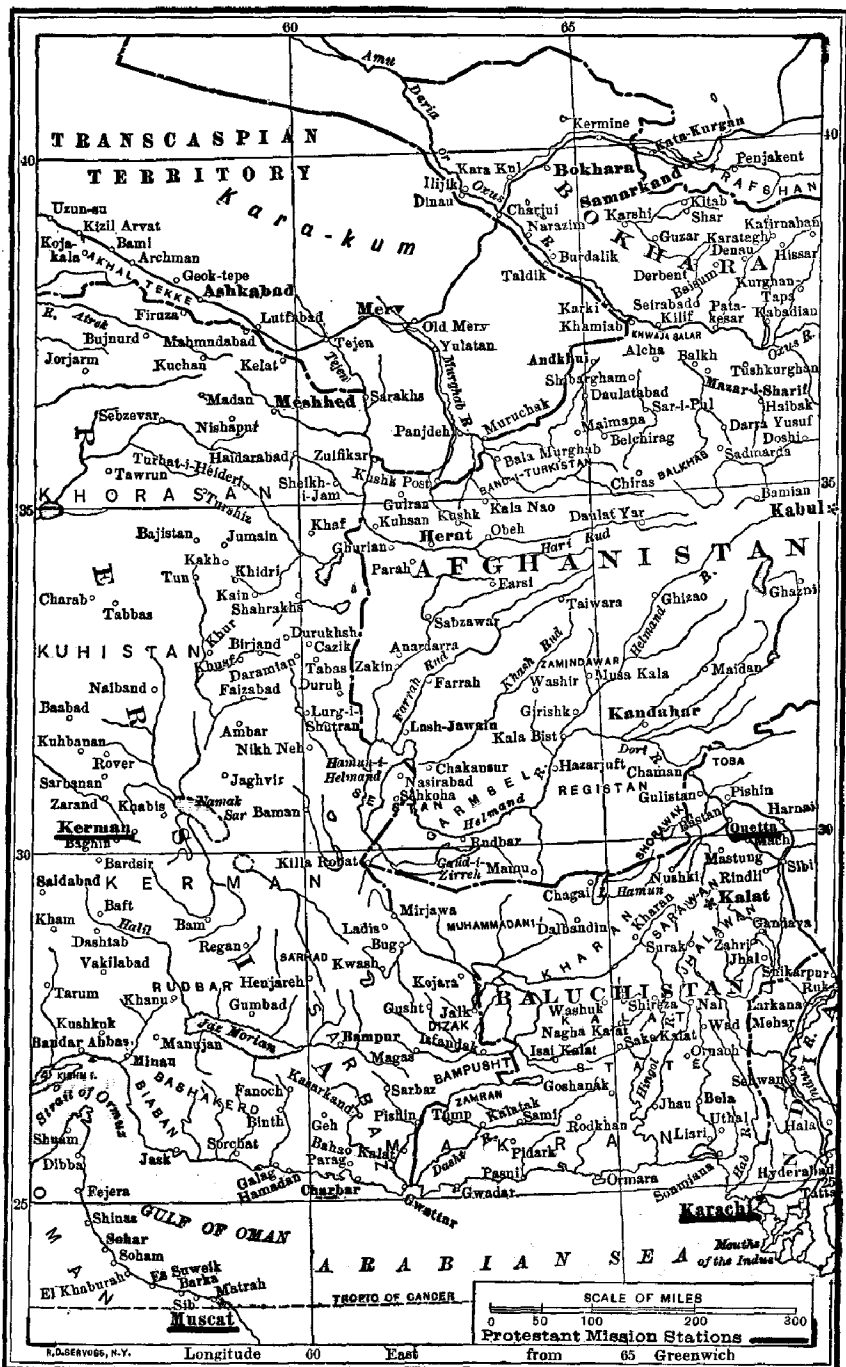
Grusomhed synes desværre at være Reglen i mange af de Lande, som endnu ikke har taget mod Evangeliet. Frank A. Martin, som tilbragte otte Aar som Ingeniør i Kabul (1890—1898) og som Størstedelen af den Tid var den eneste Englænder i Hovedstaden, helliger et helt Kapitel i sin Bog til de Tortur- og Eksekutionsmidler, der var i Brug, idet han beskriver Rædsler, som er aldeles utrolige, men dog bekræftes af andre Skribenter.¹⁾ En Mand, der var anklaget for at have skudt en Slavedreng, vakte i den Grad Emirens Vrede, at han gav Ordre til, at Manden skulde bindes ved Haaret til en Gren paa et Træ i Slotshaven, og hver Dag skulde

¹⁾ F. A. Martin: »Under the Absolute Amir« 64, 100.

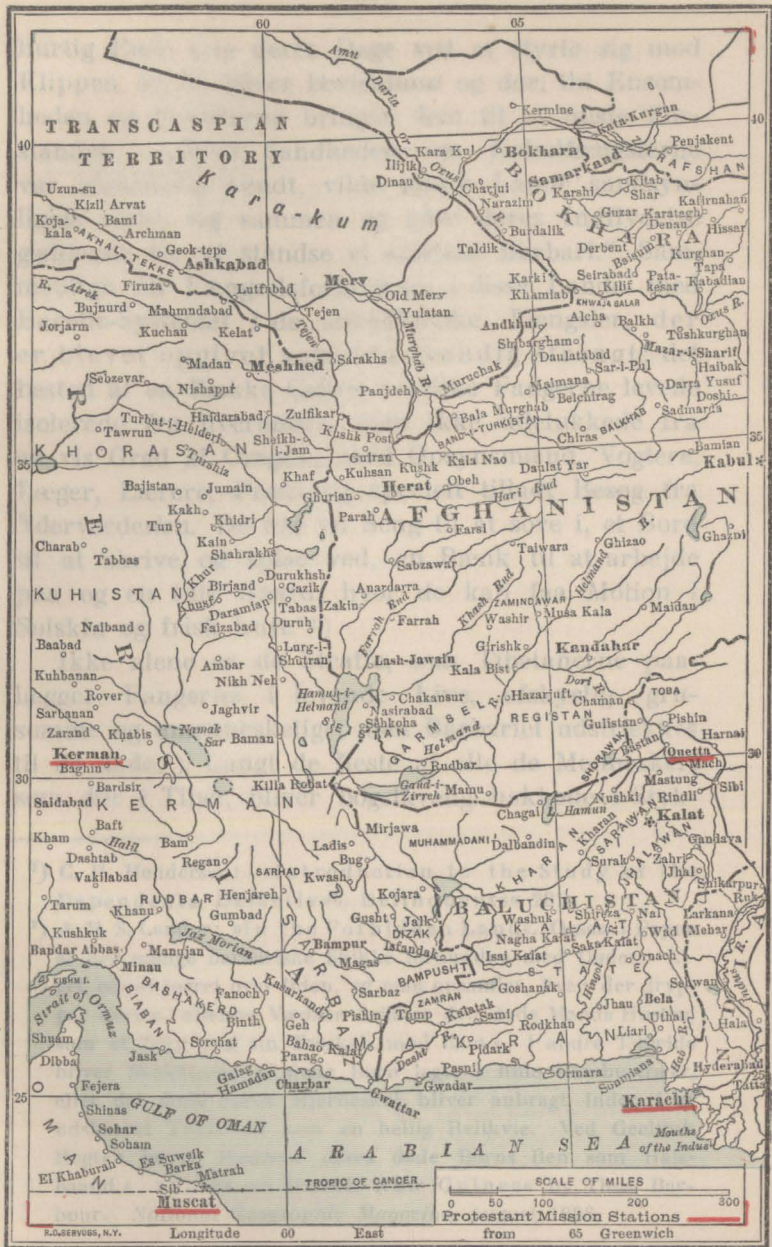
et vist Antal Kvadrattommer flaaes af hans Legeme, indtil han tilstod. Manden døde den tredie Dag. Den Tortur, som kaldes Fanah, beskrives som endnu grusommere end noget af, hvad vi læser om under den spanske Inkquisition. En anden almindelig Straf bestaar i at blinde Folk. Det er den gængse Straf for dem, som søger at undvige fra Fængsler eller ud af Landet — to Ord, der næsten er Synonymer. Det gøres paa den Maade, at Pupilen bliver gennemboret, hvorpaa en Draabe Salpetersyre dryppes i Øjet, og for at man kan være vis paa, at Synet er aldeles tilintetgjort, kommes til Slut Kalk deri. Lidelserne maa være forfærdelige, og engang, da femten Mænd samtidig blev blindede, kunde man se dem Trediedagen derefter sidde sammenlænkede den ene til den anden i en Række paa Jorden... Tre af dem laa døde, endnu lænkede til de levende, og nogle af de levende laa bevidstløse, mens de andre klagede sig og rokkede frem og tilbage.¹⁾

I Afghanistan og andre muhamedanske Lande hersker Spionsystemet med al sin Rædsel. Fængslerne i Tibet og Afghanistan er lige saa slette, som de berygtede Fængsler i Marokko. I Huller under Jorden ligger Mennesker fængslede paa Livstid og lever og dør der i forfærdelig Stank og Mørke. „De fleste af de Mænd, som er indespærrede der, gør en

¹⁾ F. A. Martin: »Under the absolute Amir« 166. Se ogsaa E. Thornton: »Leaves from an Afghan Scrapbook« 198 »Nogle faa Alen længere fremme saa vi endnu et Bur, som Emiren havde anbragt ved venstre Side af Vejen. Efter at være bleven ophængt i dette Bur levede Mændene en Uges tid; de blev helt vanvittige og kæmpede indbyrdes. Endnu den Dag i Dag kan man se deres blegede Ben, og en Stump af en gammel Faareskindspels hænger ud mellem Tremmerne og vifter melankolsk i Vinden.

Afghanistan, der består af fem store Provinser og to mindre Distrikter, har et Areal af 10,000 □ Mil og en Befolkning, der anslaaes til 4½ Million, af hvilke 90 pCt. ikke kan læse og skrive og lever under Religionstvang og uden personlig Frihed.

Afghanistan, der bestaar af fem store Provinser og to mindre Distrikter, har et Areal af 10,000 Mil og en Befolkning, der anslaaes til 4 1/2 Million, af hvilke 90 pCt. ikke kan læse og skrive og lever under Religionstvang og uden personlig Frihed.

hurtig Ende paa deres Dage ved at styrte sig mod Klippen, til de bliver Døvidstløse og dør, thi Ensomheden og Rædslerne bringer dem til at miste Forstanden.“ „Hvis Sandheden om Kabulfængslerne var almindelig kendt, vilde andre Lande sandsynligvis slutte sig sammen og gøre deres Indflydelse gældende for at standse et saadant Barbari.“ Sammenlign nu Fængselsforholdene i disse Lande med Encelle-Systemet i de amerikanske Fængsler, der er blevet opgivet som unødvendig strengt; det bestod af en Række Celler, i hvilke Fangerne levede isolerede fra hverandre, men ikke udelukkede fra en vis Grad af Omgang med Opsynsmænd, Vogtere, Læger, Lærere, Præst og specielt tilladt Besøg fra Yderverdenen. De har en Seng til at sove i, et Bord til at skrive og spise ved, en Bænk til at arbejde paa og en lille Gaard, hvor de kan faa Motion i Solskin og frisk Luft.“¹⁾

Ikke alene er de Straffe, som Tibetannerne paa-lægger Fangerne i levende Live, afskyelig grusomme og umenneskelige, men Barbariet udstrækkes til de døde.²⁾ Langt de fleste af alle de Mennesker, som dør i Tibet, bliver hogstavelig hakkede i Styk-

¹⁾ C. R. Hendersen: »Introduction to the Study of the Dependents, Defectives, Delinquents« 281.

²⁾ A. H. S. Landor: »In the Forbidden Land«. Ogsaa i Papua er der mange barbariske Skikke forbundne med Døden. Liget bliver tørret over Ilden, og man opsamler, hvad der drypper derfra. »Denne Vædske drikker den døde Mands Hustru, som et Tegn paa sin Troskab mod ham « I andre Tilfælde bliver Skeletterne af døde Børn lagte i hule Bambustræer, eller det døde Barns Hjerneskal bliver anbragt inden i et udskaaret Træhoved som en hellig Relikvie. Ved Geelfink Bugten bærer Mødrene deres døde Børns Ben som Halsbaand.« »Notes on Dutch New Guinea« by Thos. Barbour. *National Geographic Magazine*, August 1908.

ker og bliver ædt af Svin og Gribbe. „Det mest berygtede og elendige Kvarter i Lhassa,“ siger Landon, „er det, som beboes af den bekendte Stamme Ragyabas eller Tigger-Gadefejerne. Disse Mænd har ogsaa den Bestilling at partere de døde. Det er vanskeligt at tænke sig en mere modbydelig Beskæftigelse, en mere raa Klasse Mennesker og navnlig mere afskyelige og ækle Rønner end dem, disse Mænd bebor. Disse utiltalende Folk er skidne af Udseende, halvt nøgne, halvt klædte i smudsige Pjalter og lever i Huse, som et ordentlig Svin ikke vilde nøjes med.. De faar høj Betaling for at behandle de døde Legemer efter alle Ceremonier. Lemmerne og Kroppen af de afdøde hakkes for sig og lægges paa lave flade Sten, indtil alt er fortæret af de mange Hunde, Svin og Gribbe, som Lhassa vrimler med.“

Efter Døden venter der naturligvis de ubodfærdige noget endnu mere forfærdeligt, og paa Grund af denne Frygt lever Tibetannerne bestandig under deres Præsteskabs skrækkelige Tyranni. „Ingen Forestilling om Helvedes Rædsler,“ siger Landon i Anledning af Gyantse-Templet og dets udskaarne Billede, „har nogensinde været afmaalede med en saa forbavsende Nøjagtighed og afskyelig Opfindsomhed, som de herværende Gengivelser af de fordømmtes mærkelige Pinsler i det buddhistiske Scheol.“

Hvor en saadan Grusomhed hersker, kender Menneskenes Hjerter ikke til Medlidenhed, og deres Tro former sig efter deres Handlemaade.

En almindelig udbredt Umoralitet med den deraf følgende Nedværdigelse af Kvinden og Barnet er endnu mørkere Skygger, der hører med til et sandt Billede af den ikke-kristne Verden og navnlig de ubesatte Missionsmarker. Alle rejsendes Vidnesbyrd

stemmer overens med Hensyn til den moralske Fordærvelse iblandt den muhamedanske og hedenske Befolkning i Central-Asien og Afrika. I Afghanistan er Umoralitet i den mest nedværdigende Form ganske almindelig selv ved Hoffet og blandt den muhamedanske Præstestand. Kvindens Nedværdigelse er dyb, lige fra dem, der bor paa Slottet, til Dansepigerne paa Gaden. Blandt Chantoerne i Øst-Turkestan staar Moralen og Kulturen meget lavt. „Den afskyeligste Umoralitet hersker næsten over alt. Khotan og Keriya har Ry for at være de mest umoralske Byer i Asien.“¹⁾ En saakaldt hæderlig Kvinde kan have tre, fire Mænd i et Aar ved Hjælp af Skilsmisse eller lovformelige Ægteskaber paa en bestemt Tid. Blandt de khirgisiske Kvinder og Midt-Asiens Nomadefolk i al Almindelighed er Forholdene bedre; men i Russisk Turkestan og Bukhara er de sædvanlige Følger af det muhamedanske sociale System desværre fremherskende overalt.

Det forfærdelige Nødskrig fra Kashgars hjemløse Børn, der nylig naaede os gennem en omvendt Muhamedaner fra Central-Asien, er kun et enkelt Eksempel paa lignende Nød og Sorg, som findes paa alle de ubesatte Missionsmarker i Verden. „Disse hjemløse og forladte Børn lever paa Begravelsespladserne udenfor Byerne; hos de døde finder de det Tilflugtssted, som de levende nægter dem... Næsten nøgne, kun bedækkede med nogle faa gamle Pjalter, barfodede og barhovedede er de udsatte for Kulden, der gennemisner dem, deres Sult bliver utaalelig, Søvnen overfalder dem og med den Dødens Engel, hvis Kys frier dem fra al Jordelivets Elendighed.“²⁾

¹⁾ C. Huntington: »The Pulse of Asia« 231.

²⁾ »The Cry of the Children of Kashgar«. *Missionary Review of the World*, July 1910. 512—515.

De sociale Forhold, under hvilke Muhamedanerne i Kashgar lever, er værre end Konfucianisternes samme Sted. George Hunter fortæller, at Ægteskabsbaandet er meget løst, mange Mænd har haft c. hundrede Koner, og Broomhall tilføjer: „Saadanne Forhold vilde i Kina være saa godt som udelukkede, og derved ser man klart den konfucianske Morals gode Indflydelse.“¹⁾

Selve Religionens Helligdomme, Midtpunkterne for Valfarterne i de ubesatte Lande, er tillige Midtpunkter for Umoralitet. Dette gælder Meshed, Kerabela, Lhassa, Medina og Mekka. „Det forekom mig,“ skriver Burton, „at Beboerne af Mekka udmærkede sig ved en saa tøjlesløs Tale, at det var paafaldende selv i det kyniske Østen. Plathederne var slemme nok paa Gaderne, men i Husene blev de ganske utaalelige.“²⁾ Ægteskaber paa Tid, hvilket blot er et Skalkeskjul for aabenlys Prostitution, er almindelige i Mekka og er endog en af de vigtigste Ernæringskilder for Indbyggerne. Konkubinater og Skilsmisse er der mere almindelige end i andre Dele af den muhamedanske Verden; unaturlige Laster bedrives i selve „den hellige Moské“, og Byens Forstæder er Skuepladsen for natlige Orgier, navnlig efter at Pilgrimmene har forladt Byen og Indbyggerne er vel beslaaede med Penge, som de har tjent paa ovennævnte Maade.³⁾

Under saadanne Forhold, som har hersket i Aarhundreder i de Lande, vi her beskæftiger os med, kan det ikke overraske os, at Kvindens sørgelige Tilstand er et iøjnefaldende Bevis paa de he-

¹⁾ Burton. citeret i Zwemers Bog: »The Cradle of Islam.«

²⁾ Snouck Hurgronje: »Mekka« Vol. II 5.

³⁾ Samme II, 5.

den danske Religioners Haabløshed. Overalt paa de ubesatte Missionsmarker betragtes Kvinden endnu „som Slave og Skadedyr, Træl og Taabe, Fristelse og Forførdelse, Byrde og Besvær — baade Anstødssten og Prøvesten for de menneskelige Systemer, den ikke-kristne Verdens Skam og Skændsel.“ Og for atter at citere Dr. Dennis: „Kvindens Stilling uden for Kristendommen kan bedømmes efter den Agtelse, der vises hende, efter den Frihed, der gives hende, efter det Arbejde, der paalægges hende, efter de Behageligheder, der tilstaaes hende og efter den Tjeneste, man venter sig af hende.“ Denne Beskrivelse kan vel have sine Undtagelser blandt visse Nomadestammer eller for enkelte Kvinders Vedkommende og maa modificeres med Hensyn til Forholdene i Tibet, men den passer uden al Tvivl paa de aller fleste Kvinder, der lever i de Lande, som er omtalte i denne Bog.

Dr. Karl W. Kumm fortæller, at Kvinderne blandt de hedenske Folk i Sudan er mere eller mindre frie og kun bliver behandlet daarligt, naar de bukker under i de bestandig forekommende Stridigheder i Hedningernes Husliv; men saasnart Mændene bliver Muhamedanere, fortæller han, bliver Kvinderne Slaver og værre end Slaver. „Under Islam er Kvinden i det mørkeste Afrika endnu et Stykke Løsøre i Mandens Hænder; han har Ret til at straffe hende for, hvad hun har gjort af ondt, med Slag, Stening eller livsvarig Indespærring.“¹⁾

Om Somaliland læser vi, „at i Stedet for at forsørge de gamle Kvinder bruger Familien dem som Lastdyr til at bære Brænde og lignende. Det eneste,

¹⁾ K. W. Kumm: »Women in the Sudan«. Pamphlet, Sudan United Mission.

man fordrer af Kvinderne, er, at de skal føde Børn og arbejde strengt.“¹⁾)

Kvindens Stilling i det mørkeste Asien er ikke bedre end i Afrika. Selv i Annam, hvor hendes Stilling er langt bedre end i det muhamedanske Asien eller i Tibet, lever de fleste af dem i den tykkeste Uvidenhed og Overtro, lider under Polygamiets og Polyandriets Rædsler, og er i deres Nøds Time Genstand for Grusomheder og Mishandling paa Grund af Uvidenhed.²⁾) I Belutchistan tilfalder alt groft Arbejde Kvinderne, og de maa bære alle tunge Byrder, mens Mændene lever i Lediggang. „Af og til kan man endog se en Kvinde spændt for en Plov sammen med et Æsel.“ Intet viser Kvindens almindelige Nedværdigelse i Afghanistan og Belutchistan mere overbevisende og mere frygteligt end følgende Linier, der læses i Regeringens Folketællingsrapport:

„I hele Provinsen, men især blandt Afghaner og Brahuier,³⁾) er Kvindens Stilling yderst nedværdiget. Hun er ikke alene en Trælkvinde, der slider i Husets Arbejde, men hun er Slavinde for alle Mandens Lyster, og hendes Liv hængaar i stadig, usselt Slid.

„Aldrig saasomt er et Pigebarn stor nok til at arbejde, før hendes Forældre sender hende ud at passe Kvæget, og hun er nødt til at tage sin Del af Husgerningens sædvanlige Pligter. Ifølge en Skik, der kaldes Walwar, som er i Brug blandt Afghanerne, bliver en ung Pige, saa snart hun har naaet den giftefærdige Alder, meget praktisk sat til Auk-

¹⁾ I. W. Jennings: »With the Abyssinians in Somaliland« 38.

²⁾ G. M. Vassal: »On and off Duty in Annam« 92, 111, 130, 132—147.

³⁾ En af de talrigste ikke afghanske Stammer i Landet.

tion og tilslaaes den højstbydende. Hendes Fader roser hendes Fortrin som Skønhed eller som Husholderske paa de offentlige Mødepladser og opfordrer dem, der ønsker sig en Kone, til at komme med Tilbud. Selv de mere velhavende og hæderlige Afgha-ner føler sig ikke hævede over at prise den levende Vare, som de har til Salgs. Det forekommer hyppigt, at man trolover Pigebørn, som endnu ikke er fødte, og et Løfte af denne Slags anses for særligt bindende. Det er ogsaa almindeligt, at Mandebød betales i Skikkelse af Smaapiger, der i nogle Tilfælde er til, men i andre Tilfælde endnu ikke er fødte.

„Man ser altsaa, at Polygami blandt Afghanerne kun begrænses ved Mandens Købeevne, og det anses for fordelagtigere at anbringe en Kapital i en Kvinde end i Kvæg, thi i et Land, hvor Tørke og Hungersnød hører til Hverdagsbegivenheder, er der stor Risiko ved Kvægavl, medens Kvindernes Afkom, hvis det er Pigebørn, aldeles sikkert indbringer en større Sum.“

Tibets Kvinder lider ikke saaledes under „Islams Svøbe“, men deres Stilling er ikke mindre beklagelsesværdig. „Kvinderne i Tibet,“ siger James Douglas, „frembyder ved den Autoritet, de ejer, og den aandelige Indflydelse, de udøver, en Gaade, som hidindtil har trodset baade Kinesernes og Europæernes Gætteevne. Jo mere Kineserne ser til Fænomenet, jo mere spiler de deres Øjne op i Forbavselse; og den europæiske rejsende er ligeledes ude af Stand til at komme med en Forklaring. Den tibetanske Kvinde er som en Mønt med to Præg, — paa den ene Side er hun et Trældyr, paa den anden Side en Dronning. Arbejder, der langt bedre passede for Mændenes Skuldre, paalægges hende; de lavt-

tænkende Mandfolk vilde betragte det som en Nedværdigelse at udføre saadanne Arbejder som at bære Vand fra Floderne op til Husene, der er byggede paa svimlende Højder; og dog, medens Tibets Kvinder slider som Lastdyr, sidder de ogsaa paa Magtens Trone. Ingen artig Dreng kan være mere systematisk lydlig overfor sin Moder eller i alle Ting afhængig af, hvad hun tillader, end den tibetanske Mand er overfor sin Hustru. Han kan intet købe og vil absolut intet sælge uden efter sin Hustrus Anvisning eller Tilladelse. Hvis Konen er bortrejst, vil Manden blot meddele det til alle, der ønsker at handle med ham, som en Grund til, at alle Forretninger nødvendigvis maa opsættes.¹⁾ Og dog, trods denne forholdsvis høje Stilling, har Uvidenhed, Overtro og urenlige Vaner berøvet deres Familieliv saavel som deres Person de fleste tiltrækkende kvindelige Egenskaber. „Ingen kan paastaa, at de tibetanske Kvinder er smukke,“ siger Landor. „Det er naturligvis vanskeligt at sige, hvordan nogle af dem vilde tage sig ud, hvis de blev grundig vaskede. Som det nu er, lever de fra Vuggen (eller det, der træder i Vuggens Sted) til den Stenflise, paa hvilken deres døde Legeme bliver hakket i Stykker, uden at have faaet et Bad eller blot en delvis Renselse af nogen Slags.“ Umoralskhed er meget udbredt; Polygami saavel som Polyandri har ødelagt Ægteskabets Helighed.²⁾

¹⁾ *Missionary Review of the World*, June 1894.

²⁾ »Naar en tibetansk Pige gifter sig, indtræder hun ikke Ægteskab med en enkelt Mand, men med hele hans Familie. Naar Brudgommen har Brødre, betragtes de som deres Sviogerinders Mænd, og de lever alle med hende saavel som med hendes Søstre, om hun har saadanne.« A. H. S. Landor: »In the Forbidden Land«.

Naar vi vil sammenfatte den nuværende sociale Situation i de Egne, der ligger uden for Missionens Virkefelt, er det klart, at den gennemgaaende Uvidenhed, den Kendsgerning, at de store Masser hverken kan læse eller skrive, den nedværdigende Overtro, den usigelige sædelige Fordærvelse, de modbydelige Forfølgelser og Torturer, som hersker i alle disse Lande, og Kvindens og Barnets beklagelsesværdige Stilling, er det stærkest mulige Argument for kristen Missionsvirksomhed.

Evangeliet er det eneste Haab for Verdens sociale Højnelse, og da den kristne Mission altid har været Foregangsmand for virkelige og varige sociale Fremskridt og i nitten Aarhundreder har bevist sin Magt i alle Dele af Verden, er det klart, at de for Tiden ubesatte Marker har Krav paa at faa Evangeliet forkyndt. Da vi jo tror paa, at alle Mennesker er Brødre, og at vi alle hører til én stor Familie i Gud, er det Uret, at nogle af os har alt, mens andre intet ejer. Det kan ikke nytte at fremkomme med den tomme og fejlagtige Paastand, „at Civilisationen skal komme først, Kristendommen bag efter.“ Det er et Løsen uden Forjættelse og uden Kraft. Civilisation uden Evangelisation medfører flere Onder i den ikke-kristne Verden, end der fandtes forud. Evangeliet er det eneste Haab om social Frelse — for ikke at tale om dets aandelige og moralske Kraft — for den ubesatte Missionsmark.¹⁾ Dr. Moffat skrev efter 26 Aars Virksomhed som Missionær: „Meget er blevet sagt om, at man bør civilisere de vilde Folkeslag, før man gør Forsøg paa at evangelisere dem, men vi har endnu aldrig set et praktisk Bevis for denne Theoris Sandhed. Vi selv er overbeviste om,

¹⁾ R. E. Speer: »Missionary Principles and Practice«.

at Evangelisation maa gaa forud for Civilisation. Intet mindre end den guddommelige Naades Kraft kan omdanne de Vildes Hjerter. Saa først er Sindet modtageligt for den Lære, som byder dem at være en Pryd for det Evangelium, som de har modtaget.“¹⁾

¹⁾ Moffat: »The Life of Mary and Robert Moffat« 372.

RELIGIØSE FORHOLD

Det er Erfaringsbeviser, vi kan fremlægge. Vi ser, at Konfucianisme, Buddhismen og Taoisme ikke giver den Døde Liv, men kun smykker ham med Blomster. Der findes smukke og gode Læresætninger i disse Religioner, men det er kun simple Forskrifter uden Livskraft til at højne Folket. . . .

Disse Religioner har ikke lettet én eneste Byrde eller baaret én eneste Sorg. De har styrtet Folket i et haabløst Mulm med Hensyn til Livet efter Døden og giver ikke Kraft til at besejre Synden i dette Liv.

Pastor Joseph S. Adams, Hankow, Kina.

Muhameds Gud . . . bærer over med de Synder, som Araberne elsker. En Religion, som ikke helliger Hjemmet, kan ikke genføde Stægten; en Religion, der vanhelliger Hjemmet, kan ikke undgaa at fordærve Menneskene. Moderkaldet maa være helligt, om Manddommen skal være ren. Ødelæg Kvindens Renhed, og for Manden vil Livets Renhed visne. Og saaledes er det gaaet med Islam. Den har reformeret og højnet vilde Stammer; den har nedværdiget og barbariseret civiliserede Nationer. Ved Roden af dens skønne Kultur har der altid naget en Orm, som hurtigt har faaet dens Blomster til at visne og dø. Hvis Muhamed var Menneskets Haab, da var alt haabløst; foran os laa da kun Tilbagegang, Tyranni og Fortvivlelse.

Principal Fairbairn: »The City of God«.

Aabenlys Egenkærtighed er saaledes Tyngdepunktet i al Animisme. Humanitet er en Tanke, som ikke kan iudplanteres i dette Hedenskab; det vilde kaste den ud igen. Tanken om Guds og Menneskets Kærlighed kan ikke udvikles af Hedenskabet, saa lidt som Tjørne med Tiden kan bringes til at bære søde Druer. Den kan ikke engang indpodes; det gamle Træ maa graves op med Rod og et nyt maa plantes.

Joh. Warneck: »Die Lebenskräfte des Evangeliums.«

V

RELIGIØSE FORHOLD

Der er ingen Del af Verden, heller ikke paa de ubesatte Missionsmarker, hvor Mennesket lever ganske uden Religion. Intet viser Menneskehedens Enhed og Slægtens Solidaritet klarere end Sjælens universelle Tørst efter det, der ligger over det naturlige og materielle.¹⁾ Ingen Nation staar paa et saa lavt Trin af Civilisation, at den jo har nogen religiøs Tro og Forhaabning. Herbert Spencer gør opmærksom paa denne Kendsgerning uden dog at ville indrømme den fulde Betydning heraf: „Religiøse Forestillinger af en eller anden Art er næsten uni-

¹⁾ Major Leonard lægger særlig Vægt paa Menneskeslægtens Enhed i sin Bog om Stammerne i Nigeria. Han siger, at Negerne i Nigeria »trods deres mørke Hud, Uldhaar, tilbageskraanende Pander, fremspringende Kæber og tykke udstaaende Læber er akkurat samme Slags Mennesker som vi. Lær dem at kende, vær venlig mod dem og vind deres Fortrolighed, og du vil indse, at den samme Natur findes i dem som i de mest kultiverede Europæere, de samme Sympathier og Antipathier, de samme vilde Lidenskaber.«

Og atter: »Vel kendte med Livets Tragedier, dets Smerter og Sorger, dets Ulykker og Død, har de et lige saa opladt Øje for Livets Lystspil, Glæden, Munterheden, Latteren; de nyder Solskinnet i Modsætning til Mulm og Mørke. — »The Lower Niger and its Tribes« 55—56.

verselle. Selv om man maa indrømme, at der mange Steder findes Stammer, der ikke kender nogen Skabelsesteori, intet Ord for Guddommen, ingen Forsoningshandling, ingen Forestilling om et Liv efter dette — selv om vi indrømmer, at først naar en vis Grad af Udvikling er naaet, begynder de mest elementære Theorier i denne Retning at udvikle sig, er dog Sagen praktisk talt den samme... Religiøse Forestillingers verdensvide Udbredelse, den Kendsgerning, at de har udviklet sig blandt primitive Racer uden nogen indbyrdes Forbindelse, og deres store Livskraft viser tilsammen, at deres Rod maa ligge i Dybden og ikke i Overfladen.¹⁾

Dette, at den religiøse Sans bunder saa dybt, er en guddommelig Gave og har en umaadelig Betydning. I den besynderlige Overtro, i de fanatiske Skikke eller i Folkeslagenes Tankespind, hos de af Evangeliet uberørte Nationer finder Missionæren ikke blot religiøs Sangbund, men Sangbund for Kristendommen, og selve den Iver, hvormed Hedningerne famler sig frem i Mørket, er Tegn paa Længsel efter det sande Lys. Ikke blot Missionærer, men alle, der studerer de primitive Racer med virkelig Sympathi, kan aflægge dette Vidnesbyrd.

„I de senere Aar er der blevet samlet mange Beviser for vilde og barbariske Folkeslags aandelige Higen,“ siger Major Leonard. „Fordi det ydre Symbol ofte er groft, har man sluttet, at de Forestillinger, som ligger bagved, ligeledes er uædle og primitive... Vi ved nu, at vore Brødre, som staar saa langt tilbage i ydre Kultur, ejer religiøse og etiske Forestillinger, der ikke væsentlig er forskellige fra dem, der indpodes Børnene af de civiliserede Folke-

¹⁾ H. Spencer: »First Principles« 13—14.

slags Religionslærere. Her følger en Bøn, som bruges af Hedninger i Vest-Afrika: „Bevar vort Liv, o Fader Aand, som er gaaet i Forvejen, og lad dit Hus blomstre, saa at vi, dine Børn, maa vokse og formeres og derved blive rige og mægtige.“ De handler efter Princippet: „Gør mod dine Forfædre, hvad du vil, at de skal gøre mod dig.“

Et andet Eksempel paa en enfoldig, men dog ophøjet aandelig Tankegang findes i den skønne Legende om Skabelsen, der fortælles blandt Papuaerne.¹⁾

Selv rejsende, der ikke sympathiserer med Missionsarbejdet, indrømmer, at Evangeliet er den eneste Redning for saadanne Mennesker. Berøringen med Civilisationen har allerede undergravet disse primitive Stammers barbariske Kraft. Det er umuligt for dem at vende tilbage til den tidligere Tilstand eller standse ved den Milepæl, de for Øjeblikket har naaet. „Papuaerne maa enten udvikle sig eller synke ned i gradevis, men sikker aandelig, moralsk og fysisk Tilintetgørelse.“ „Jeg tror, at Papuaerne endnu har tilstrækkelig Livskraft til at kunne trives Side om Side med mere kultiverede Mennesker, af hvem de kan lære noget. Men de maa belæres gradevis, systematisk, praktisk, ligesom Bestemthed, Venlighed og Redelighed maa være Grundprincippet i de Hvides Behandling af de Indfødte, thi lige overfor uudviklede Mennesker opvejer et Kvint Praksis 100 Pund Theori.“ Hvor kan vi finde den Slags Læremestre undtagen blandt Missionærer? Hvem vil give dem det nævnte Kvint Praksis undtagen dem, der vandrer, som Kristus vandrede blandt Menneskene?

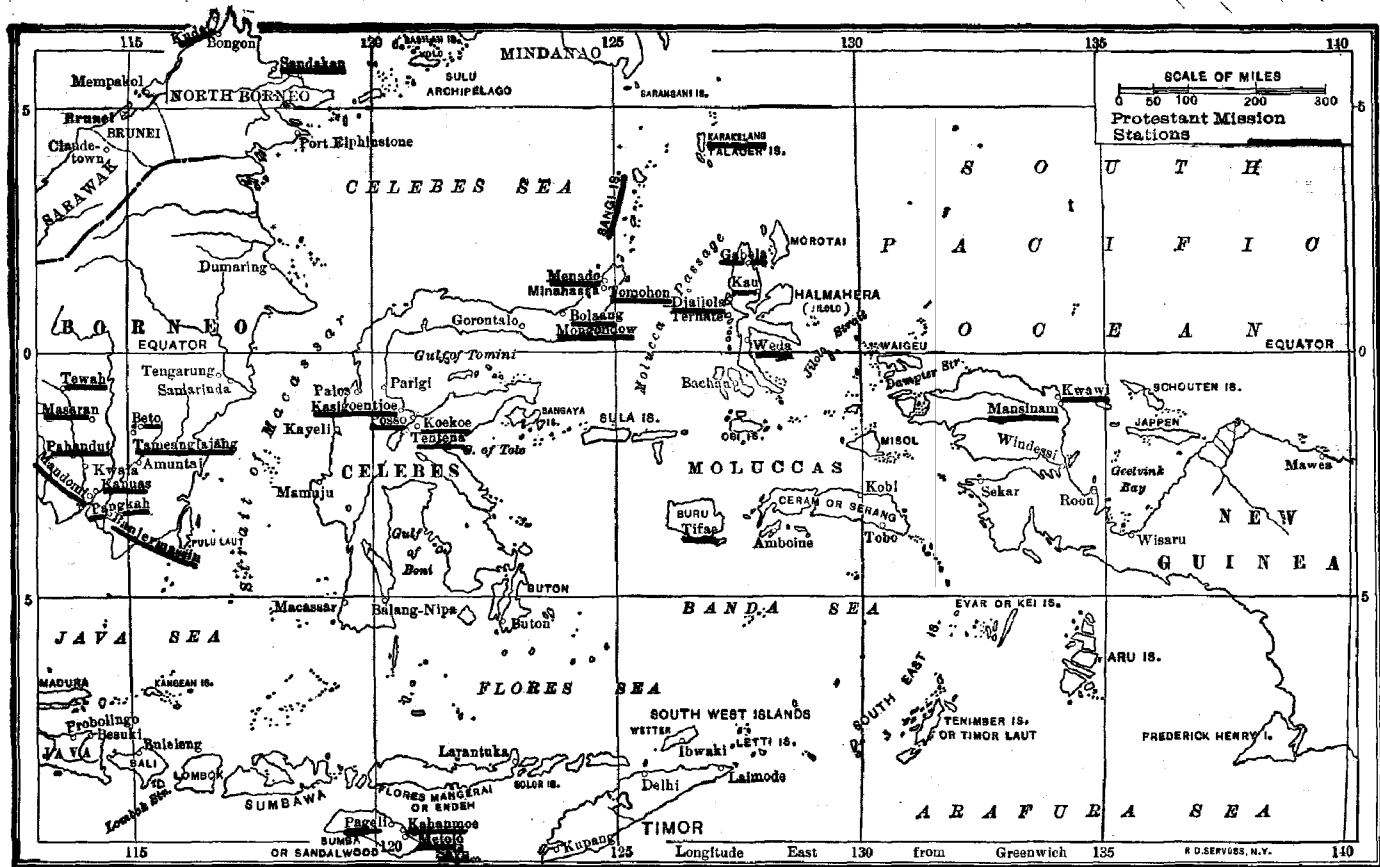
¹⁾ K. Mackay: »Across Papua« 70.

Den Anskuelse, som hævdes af adskillige rejsende, at Arabiens Nomader og Afrikas Hedninger ikke ejer noget religiøst Instinkt eller aandelige Længsler, bliver ikke bekræftet af Kendsgerninger. Douglas Carruthers beskriver en Rejse, han nylig har foretaget i Nordvest-Arabien og siger blandt andet: „Jeg saa sjældent Beduinerne bede; de forekom mig endog ganske ligegyldige overfor al Religion, og det er vel værd at lægge Mærke til, at skønt Arabien er Midtpunktet for den muhamedanske Verden, er dog en Trediedel af dets Indbyggere ligegyldige for Islam. Nomaderne er ikke religiøse og har aldrig været det. De plyndrer lige saa gerne en Mekkapilgrim som en Kristen.“¹⁾ Det kan godt være sandt, og dog vil alle, der har gennemlæst Doughtys og Burckhardts Bøger, vide, at disse samme Nomader iagttaget gamle semitiske, religiøse Skikke, og at de i Sorgens og Farens Stund fremsiger Bønner, som minder om det dybe aandelige Liv, som Patriarkerne levede i Samfund med Jehova.

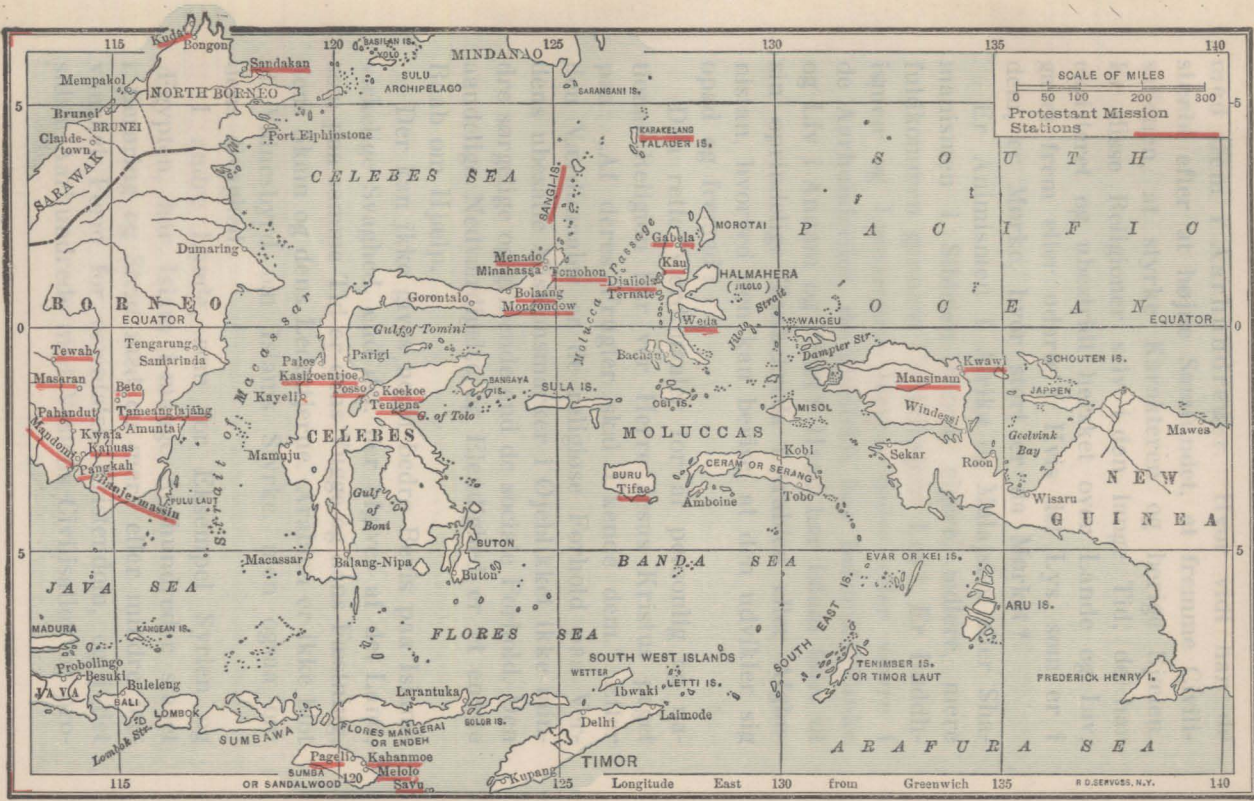
Fordi alle Nationer og Folk har denne medfødte religiøse Sans og derfor har Ret til den mest op-højede Form for Religion, bør Verdens ubesatte Missionsmarker evangeliseres.

Der er ikke blot Sangbund for, men ogsaa Trang til en højere Tro. I den sammenlignende Religionsvidenskab er der én Kendsgerning, som aldrig er blevet tilstrækkelig fremhævet: de ikke-kristne Religioner har alle uhindret haft Lejlighed til at gøre sig gældende i de Lande, vi kalder „Verdens ubesatte Missionsmarker“, uden at Kristendommen har prøvet at rivalisere med

¹⁾ *Geographical Journal*, March 1910. »A Journey in North-western Arabia« 225.

Denne Del af det malajiske Arkipelag omfatter knap 10,000 Mil med et Indbyggerantal paa næsten 3 Millioner. Den største Del af Befolkningen er Muhamedanere, der gør meget ivrig Propaganda for deres Religion.

Denne Del af det malajiske Arkipelag omfatter knap 10,000 Mil med et Indbyggerantal paa næsten 3 Millioner. Den største Del af Befolkningen er Muhamedanere, der gør meget ivrig Propaganda for deres Religion.

med dem i Aarhundreder. Hvor vidt har de stræbt efter at højne Samfundet, at fremme Civilisationen, at styrke Karakteren og berige Sjælen. Er disse Religioner selv i den lange Tid, de har eksisteret og ubestridt hersket over Lande og Liv, gaaet frem eller udartet? Hvis det Lys, som er i dem, er Mørke, hvor stort er da Mørket?

Er Animismen i Afrika og Malajsien eller Shamanismen i Sibirien bleven rigere, ædlere, mere fuldkommen gennem Udviklingens Lov? Er Buddhismen og Lamaismen bleven bedre eller værre i de Aarhundreder, de ubestridt har behersket Tanke og Liv i Annam og Tibet? Hvad har Islam føjet til sin oprindelige Tankekreds i Arabien eller Afghanistan, hvorved den kan bevise, at den udvikler sig opad og fremad?

Den rette Værdimaaler for al personlig og national Religion har vor Herre Jesus Kristus peget paa: „Af deres Frugter skal I kende dem.“ Efter den Værdimaaler er de religiøse Forhold paa Verdens ubesatte Missionsmarker i Øjeblikket ikke mindre sørgelige og gribende end de sociale Forhold. Den aandelige Nedværdigelse og Elendighed er et eneste Raab om Hjælp.

Der kan ikke gives noget bedre Bevis paa Islams virkelige Svaghed, end det, der afgives af det Land, som paa samme Tid er dens Vugge og dens Fæstning, dens Skam og dens Ledestjerne. Arabien er ikke blot et Vidnesbyrd om Islams Styrke, men ogsaa om dens Svaghed.

I andre Lande, som for Eksempel Syrien og Ægypten, har Islam i mange Aarhundreder staaet i Berøring og Strid med en mere eller mindre forvansket Form for orientalsk Kristendom, og i det sidste Aarhundrede med Vestens Civilisation og pro-

testantisk Missionsvirksomhed. I Indien og Kina er Islam kommet i Berøring med andre ikke-kristne Religioner, og der er ingen Tvivl om, at de to Religioner begge Steder har gjort hinanden Indrømmelser og paavirket hinandens Liv og Lære. Men i Arabiens Jordbund, hvor Træet oprindelig blev plantet af Profeten, er det vokset op i vild Frihed og har baaret Frugt efter sin Art. I moralsk Henseende staar Arabien lavt. Slaveri og Konkubinater hersker næsten overalt, medens Flerkoneri og Skilsmisse er sørgelig hyppige. Skæbnetroen, Folkets filosofiske Livsanskuelse, har ganske lammet al Foretagsomhed. Med Hensyn til Industri og Opfindelser staar den arabiske Halvø langt tilbage — et Land uden Fabriker, i hvilket alle Maskiner betragtes som en Slags Vidundere. Den almindelige Usikkerhed og indbyrdes Mistillid er saa stor, at alle gaar bevæbnede — mod Naboerne — i et Land, hvor der ikke findes vilde Dyr. Offentlig Uretfærdighed er ganske gængs, og Folk finder sig som oftest stoisk deri. Bestikkelse er altfor almindelig til at anses for en Forbrydelse, Løgnagtighed er næsten en Kunst, og Røveri er gaaet over til at blive en Videnskab.

Doughty og Palgrave, der begge har gennemvandret Halvøens Indre, har udtalt som deres Overbevisning, at det intet Haab findes for Arabien under Islam. Det er blevet forsøgt, og forsøgt med Iver i tretten Hundrede Aar, men er ynkelig mislykkedes. Palgrave, som har tilbragt mange Aar blandt Muhamedanerne, og som sympathiserer saa meget med dem, at han ved mere end én Lejlighed har ledet deres Gudstjeneste i Moskeerne, siger om Arabien: „Naar Koranen og Mekka er forsvundne fra Arabien, da, og kun da, kan vi vente at se Araberen indtage den Plads indenfor Civilisationen,

fra hvilken Muhamed og hans Bog mere end noget som helst andet saa længe har holdt ham borte.“

Om samme Emne udtaler Professor A. Vambery sig, idet han betoner Muligheden af Ægyptens politiske Uafhængighed, saalænge Islam raader i Landet, og han spørger: „Eksisterer der noget Steds en muhamedansk Regering, uden at den ved sit rodfæstede anarkistiske System, sin Uorden og fuldstændige Forældethed frembyder det mest forfærdelige Billede paa Forfald.“

Hvad Frugterne af denne samme Regering har været i Afghanistan, Belutchistan, Kinesisk Turkestan og Bukhara ses klart af de sociale og moralske Forhold i disse Lande, saaledes som vi har beskrevet dem i sidste Kapitel. Marokko og Sudan er ogsaa Eksempler paa Islams Afmagt, naar det gælder at højne et Folk.

Hovedreligionen i hele Tibet er Lamaisme.¹⁾ Det er en forvansket Form for Buddhisme og jevnside den eksisterer endnu den gamle Bon-Tro eller Shamanisme. Buddhismen i Tibet er ikke den samme som i Japan eller paa Ceylon, men dog er den ikke blottet for den Kraft, som findes i Buddhas Filosofi. Den hviler paa hundrede hellige Skrifter, der indeholder en Samling Læresætninger og Tankesprog, der er graa af Ælde og Aarhundreder ældre end Kristendommen. „Deres Religion er stolt, selvret-

¹⁾ Det vil maaske overraske mange at høre, at Lamaisme ikke er den eneste Religion i Tibet. Der er mange Muhamedanere i Nord-Tibet. De kaldes Kachier af Tibetannerne. Muhamedanismen trænger frem og vinder Proselyter. I Suching tager tibetanske Familier Bedemøllerne ned fra Husene og fjerner deres andre afguderiske Symboler. I Lhassa alene skal der efter sigende være 2000 muhammedanske Familier. Det samlede Antal Musselmænd i Tibet er maaske allerede 20,000. — M. Broomhall: »Islam in China« 206.

færdig og selvtilfreds trods sin Hulhed og Overfladiskhed; den er stædig og sejglivet og har en saa minutiøs og fuldstændig Organisation, at den ubønhørlig behersker sine Tilhængeres hele Liv, baade det religiøse, politiske og sociale.“ Dog er der intet Land i Verden, hvor den højeste Form for Samfund med den ukendte Gud er blevet reduceret til mere mekanisk Formvæsen end i Lamaernes Land. Bedehjul, Bedemøller og Bedecylindre bruges overalt. Bønner drives ved Vandkraft, ved Vinden, som blæser fra „Verdens Tag“ og ved Haandens Snilde.

Megen Opfindsomhed udfoldes for at mangfoldiggøre denne stadige Bedecyklus Virkekraft. Den hellige Mantra, „*Om Mani Padme Hum*“, skrives op af Præsterne eller trykkes paa det allertyndeste Papir, der kan faaes, og Hundreder af disse Ark presses sammen og fæstes til et Bedehjul. „Et Bedehjul, der er otte Fod højt, kan indeholde denne samme Mantra omtrent et Hundrede Millioner Gange. Hver Omdrejning af et saadant Hjul føjer altsaa en betydelig Sum til paa Kreditsiden i Tibetanernes himmelske Regnskabsbog.“¹⁾ Den magiske Formel bliver uophørlig gentaget, bliver indhugget i Klipper og skaaret i Mindetavler.

„*Om Mani Padme Hum*“ betyder ordret: „O, du Lotusblomstens Perle!“ „Det er en Bøn til Buddha, den barmhjertige, hvis eneste store, selvvalgte Mission er den at frelse alle levende Skabninger fra de Lidelser, der følger med Jordelivet, og Buddhisterne haaber, at denne Bøn maa føre dem paa Frelsens Vej, og at Buddha, naar han hører den, stadig vil blive mindet om Verden.“¹⁾ Og saa-

¹⁾ P. Landon: »The Opening of Tibet« 65.

²⁾ W. W. Rockhill: »Land of the Lamas« 327.

En Buddhist-Præst fra Bhutan.

Han bærer Amuletter og den buddhistiske Rosenkrans og har det hellige Sværd og den hellige Stav i Haanden Dette Træ- eller Metalsværd bruges til at dræbe onde Aander.

En Buddhist-Præst fra Bhutan.

Han bærer Amuletter og den buddhistiske Rosenkrans og har det hellige Sværd og den hellige Stav i Haanden Dette Træ- eller Metalsværd bruges til at dræbe onde Aander.

ledes er deres Skrig efter den levende Gud et Raab om at blive befriede fra dette Liv og opslugte af Nirvana, den evige Glemsel!

Lige som Luften i Tibet er opfyldt af Bønner, er Landet opfyldt af Præster.¹⁾ Ifølge en kinesisk Beregning er der tre Lamaer for hver Familie. W. Rockhill siger, at han paa en 120 Mils Rejse kom forbi 40 Lamaklostre; i det mindste af dem var der 100 Mennesker, og i fem andre fra to til fire Tusinde.“

Men dette Land med sin Lotusblomstgud og allestedsnærværende Præsteskab og bestandige Beden er nedsunket i aandelig Uvidenhed og moralsk Elenighed. Aandens Frugter vokser ikke frem paa Lamaismens Træ. Kærlighed, Glæde, Fred og Renhed udmærker ikke den tibetanske Karakter. Der er intet Fremskridt og ingen aandelig Udvikling. „Lamaismen er en klingende Bjælde, et dødt Ceremoni-væsen, en tankeløs Tomhed. Dens Maal er at fratage Bevidstheden sit Indhold, at opløse al Personlighed i det abstrakte. Derfor er der intet Fodfæste for Tanken i deres Forestillinger, og dens religiøse Ceremonier har ikke mere Betydning i Retning af at hjælpe dem til at gøre aandelige Fremskridt end Soldater gør Fremskridt, naar de ved en Revue marcherer paa Stedet.“ Hvis Buddhismen er Asiens Lys, saa er Lamaismen Tibets Lys; men det Lys, som er i dem, er Mørke, og hvor stor er ikke det Mørke!

Religionens Magt føles over alt, men ikke som en løftende Kraft til Retfærdighed. Tibet er en Na-

¹⁾ Halvdelen af den mandlige Befolkning er Lamaer, ifølge Landor, og de fleste af dem er vanslægtede og umoralske. — A. H. S. Landor: »In the Forbidden Land«.

tion, som er vandret „langt bort fra Gud og nu har forvildet sig i den buddhistiske Atheismes Labyrinth.“¹⁾

„Eftersom Buddhismen behersker hele Landet baade religiøst, politisk og socialt,“ skriver Frøken Marston, „kan man sige, at Lamaerne ganske bogstavelig er Landets Herskere, idet intet gøres uden efter deres Raad eller Tilladelse. De foregiver at kunne vise Vand, fremkalde Regn, bortmane onde Aander og opspore Tyve. Sommetider er de intelligente og vel oplærte, men de aller fleste er blot Hyklere og ganske ligegyldige for den Religion, som de lader, som om de har indviet sig til. Der hersker grov Uvidenhed iblandt dem, saavel som frygtelige Synder; ja selve Templernes Vægge er ofte dækkede med uanstændige Ord eller Tegninger.“

Og en slig Religions Formvæsen og Mangel paa Kraft til at højne Moralen viser sig mest af alt i Klosterbeboernes daglige Liv. Klostrene ligger, efter hvad Frøken Marston fortæller, som oftest „paa høje Klipper eller Bjergafsatser, hvorfra de behersker Omegnen, og man naar op til dem ad simple Trin, indhuggede i Klippen; Templerne, Kupperne og Spirerne straalere af Guld. Ydervæggene er hvidkalkede, ofte prydede med brede røde og blaa Striber. Bedehjul og Bedemøller, Yakoksehaler og Flag, der alle drejer sig eller vifter i Vinden, giver Billedet Farve og Liv, mens man fra fjern og nær hører Ringning af Klokker, Klang af Cymbler, Hvirvler af Gongonger og Trommer eller Klang af Sølvhorn.

„Hvert Kloster har sit Tempel med Afguder og

¹⁾ Af Biskop La Trobes Fortale til Annie W. Marston: »The Great, Closed Land« 10.

**Tibetanske Billeder, Symboler og Instrumenter
fundne i Lamaklostret i Sikkim nær
Tibets Grænse.**

Trompeten er dannet af et Menneske-Laarben. Dorja, en Tordenkile, er et nødvendigt Tilbehør for alle tibetanske Munke. Den er lavet af Bronze og formet som man tænker sig Indras Tordenkile. Dorjaen bruges til at fordrive onde Aander, hvilket gøres ved at svinge Instrumentet frem og tilbage.

De andre Genstande paa Billedet er Bedeklokker, Buddhaer, Amuletter og Kar, som bruges ved Renselses-ceremonierne.

Tibetanske Billeder, Symboler og Instrumenter
 fundne i Lamaklostret i Sikkim nær
 Tibets Grænse.

Trompeten er dannet af et Menneske-Laarben. Dorja, en Tordenkile, er et nødvendigt Tilbehør for alle tibetanske Munke. Den er lavet af Bronze og formet som man tænker sig Indras Tordenkile. Dorjaen bruges til at fordrive onde Aander, hvilket gøres ved at svinge Instrumentet frem og tilbage.

De andre Genstande paa Billedet er Bedeklokker, Buddhaer, Amuletter og Kar, som bruges ved Renselsesceremonierne.

hellige Bøger; en af Afguderne er næsten altid Buddha med en Hjerneskal i Haanden, Emblemet paa aandelig Kraft. De større Klostre har adskillige Templer, i hvilke der dyrkes forskellige Guder. I hvert eneste Kloster brænder altid en Lampe, der nogle Steder næres med Aprikosolie, andre Steder med Smør. I Klostrene holdes der Gudstjeneste Morgen og Aften, og hvem der har Lyst, kan bivaare den. Alle Bønnerne synges af Lamaerne, men da hver enkelt synger en forskellig Linie og alle paa én Gang, kan de komme igennem en forholdsvis stor Mængde Bønner paa kort Tid.⁽¹⁾

De rejsende, der er trængt ind i det store, ensomme Land, og Missionærene ved dets Grænser er alle enstemmig kommet til det Resultat, at Lamaismen er kommet til kort i Tibet ikke mindre eftertrykkelig end Islam i Arabien, naar vi vil bedømme Religionen efter dens Frugter. Bhutan og Nepal er ogsaa troldbunden under denne lammende Tro — en Religion, der bogstavelig er uden Kristus, uden Haab, uden Gud.

Den fremherskende Religion blandt de større Folkeslag og Landstrækninger i Afrika, Malajsien og Øgrupperne, hvor Missionen endnu ikke er trængt frem, betegnes som Animisme og Fetischdyrkelse. Utalte Millioner trælbindes af disse Religioner, som ikke er i Besiddelse af hellige Bøger og er forskellige for hver Stamme, som nogle Steder omfatter højere Tanker, andre Steder er forbunden med grusomme og nedværdigende Skikke, men som alle Vegne knuger Folket i Skræk og Rædsel ved Overtro og Trolddomskunster. De har i Aarhundreder haft Lejlighed til at vise deres Værdi, men i Stedet for Ud-

¹⁾ A. W. Marston: »The Great, Closed Land« 68.

vikling og Forædling har de kun fremkaldt Degeneration. I Afrika gør de kun svag Modstand mod Islam eller Kristendommen. De kender intet til den stolte Fanatisme, der udmærker Kristendommens store Rival i Afrika, og heller ikke frembyder de nogen stenhaard, social Skranke som Kastevæsenet i Indien. Selve dette Hedenskabs Elendighed baner Vejen for andre Religioner; det dybe Mørke fremkalder Længsel efter Lyset. Vel er der indgroet mørkt Uvæsen at overvinde, men her er en Missionsmark, hvor der, som i Uganda og Livingstonia, kan vindes hurtige og store Sejre for Evangeliet.¹⁾ „Det er en Skam for Kirkerne i Kristenheden, at de ikke er kommet Europas Stormagter i Forkøbet og har delt Afrika imellem sig med det Formaal at føre disse Millioner ind i Kristi Rige.“ De Folkeslag, som sukker under den animistiske Tros frygtelige Svøbe, trænger saa vist til Evangeliet. Deres højeste Guds frygtsøvelser er i mange Tilfælde forbunden med Synd og Nedværdigelse.

Selv Kannibalisme skyldes ikke Mangel paa al Religion, men grundes paa Animismens degenererede Troslære. „Af hele Indretningen af deres Præsteskab fremgaar det tydeligt, at Kannibalisme ikke blot har haft, men endnu har en aandelig Betydning som Offertjeneste,“ skriver Major Leonard; „med andre Ord, hvor meget det end efterhaanden er udartet,

¹⁾ Bentley spørger: »Hvilken Slutning kan vi drage af den nuværende Tingenes Tilstand? Udvikler Tanken om Gud sig langsomt af Fetischdyrkelsen? Er det ikke snarere saaledes, at Folket næsten helt har mistet den Kendskab til Gud, som deres Forfædre engang ejede?« Jo, jeg kommer til den Slutning efter mine grundige Studier af Folket, at dette sidste er Tilfældet«. — R. E. Dennett: »At the Back of the Black Man's Mind« 168.

var Kannibalismen oprindelig en religiøs og absolut uundværlig sakramental Handling.“ En Religion, som til Sakrament har en saa djævelsk Grusomhed, som den, der staar i Forbindelse med Menneskeæderiet, bærer Fordømmelsen i sig selv.

„Tropernes Skønhed har ikke kunnet kaste Glans over det religiøse Liv blandt Animisterne,“ skriver Warneck. „Deres religiøse Forestillinger er haarde, mørke og haabløse. De venligsindede Guder er langt borte, de onde Aander er talrige og forfærdelige, det er strengt at tjene dem; Skæbnen er ubønhørlig og deres egne Sjæle uden Barmhjertighed. Hvor maa Religionen være uundværlig for Menneskene, naar den kan faa dem til at bære saadanne Byrder.“¹⁾ Og hvilket Ansvar hviler der ikke paa os, om vi ikke befrier dem fra Byrden ved at bringe dem Kundskab om Jesus Kristus og hans Evangelium, ved at forkynde dem Jesu kærlige Indbydelse: „Kom hid til mig alle, som lider Møje og er besværede, og jeg vil give eder Hvile.“²⁾ Hedenskabet er uden Haab; det er fuldt af Frygt og Rædsel. Aldrig har en Tyran pint sine Slaver mere grusomt, end Dæmoner og onde Aander i vor Tid piner Millioner af deres blinde Tilbedere.

I et andet Kapitel af sin glimrende psykologiske Studie over animistisk Hedenskab taler Warneck om Dæmonernes Magt og citerer, hvad Missionær Lett fra Øen Nias har sagt: „Det er vanskeligt at adskille de djævelske Magters virkelige Indflydelse fra bevidst Forstillelse, Løgn, Hykleri og Selvbedrag. Men saa meget er vist, at i den endnu af Evangeliet ube-

1) Joh. Warneck: »Die Lebenskräfte des Evangeliums, Missionserfahrungen innerhalb des animistischen Heidentums.« — Berlin 1908.

2) Mt. 11, 28.

rørte Hedningeverden virker mange Mørkets Aander, som vi i Kristendommen intet kender til, og at Hedningerne er udsatte for mange Farer fra Mørkets Rige, som vi synes at være forskaandede for.¹⁴ Med andre Ord, deres Aandefrygt er ikke bare Overtro, men er en virkelig Angst for en virkelig Magt.

Enten han nu har Ret i, at der staar en Kamp med overnaturlige Magter og Kræfter baade paa Malajsiens ubesatte Missionsmarker og blandt Afrikas Hedninger, eller vi benægter dette, saa er det uimodsigeligt, at et saadant Hedenskab, naar det er overladt til sig selv, ikke kan udvikle sig til det gode, men bør oprykkes med Rode og noget nyt plantes i Stedet. Hedenskabet har baaret Frugt efter sin egen Art. Der er intet Haab om, at det kan reformeres og trives. Det kan ikke omskabe Karakteren. Det gaar ikke gradevis fremad i moralsk Henseende. Hele Niveauet maa højnes og omlægges. Derfor betyder det hedenske Afrikas Evangelisation mere end det, at Kristendommen trænger ind i allerede eksisterende Former og Samfundsliv, saaledes som det kan være Tilfældet i civiliserede Lande. Her maa vi begynde fra Bunden. Her betyder det Indførelse af Undervisning og Videnskaber, af Agerbrug og Industri, af kristeligt Ægteskab og af den rette Forstaaelse af Menneskelivs og menneskelig Ejendoms Ukrænkelighed. Den Opgave, som Kirken nu skal tage op, bestaar i at skabe en kristen, afrikansk Civilisation.¹⁾

Moralsk saa vel som socialt og aandeligt staar Animismen lavt. Løgnagtighed er forfærdelig almindeligt og er ligefrem et Karaktertræk blandt Ani-

¹⁾ Report of World Missionary Conference, Edinburgh 1910. Vol. I. Section on Africa.

**Afguder, Fetischer, og Totemer (Stammetegn)
fra Ny Guinea.**

Som Guderne saa deres Tilbedere. »Nutidens Hedenskabs inderste Væsen kan betegnes som Gudløshed — ikke som en uklar Længsel efter den sande Gud — og det mest karakteristiske ved Hedenskabet stammer fra dets Gudløshed. Dets jordfødte Styrke drager nedad, ikke opad. Absolut Haabløshed stirrer den døende ind i Ansigtet.« (Warneck: »Die Lebenskräfte des Evangeliums, Missionserfahrungen innerhalb des animistischen Heidentums«.

Afguder, Fetischer, og Totemer (Stammetegne) fra Ny Guinea.

Som Guderne saa deres Tilbedere. »Nutidens Hedenskabs inderste Væsen kan betegnes som Gudløshed — ikke som en uklar Længsel efter den sande Gud — og det mest karakteristiske ved Hedenskabet stammer fra dets Gudløshed. Dets jordfødte Styrke drager nedad, ikke opad. Absolut Haabløshed stirrer den døende ind i Ansigtet.« (Warneck: »Die Lebenskräfte des Evangeliums, Missionserfahrungen innerhalb des animistischen Heidentums«.

mister. For dem er det ensbetydende med Snedighed. Batakerne kan slet ikke forstaa, at det er uhelderligt at lyve. Det samme gælder Dayakkerne paa Borneo og alle Hedningerne i det indiske Arkipelag. De er skrækkelig løgnagtige. „Uden at blinke sværger de de dyreste Eder for at bekræfte en Løgn.“ Almindelig Mistillid er Følgen af denne Løgnagtighed, og Højdepunktet af deres Lyvekunst er, at de narrer deres egne Guder ved selve deres Gudsyrelse. Trods alt dette nærer Animisterne dog en dyb, utilfredsstillet Længsel og Tørst efter den levende Gud. „En Længsel og Søgen efter Gud gaar gennem den animistiske Verden, som en Guldaare gennem en smudsig Klippeblok, og de Missionsarbejdere, som er ude af Stand til at opdage Forestillinger om den sande Gud i Hedenskabet midt i alle dets Forvildelser, tager storlig fejl.“

Naar vi vender os fra disse almindelige Betragtninger over Mangelfuldheden ved de forskellige Religioner, som nu hersker paa de ubesatte Missionsmarker, maa vi først lægge Mærke til tre Ejendommeligheder, som de alle er fælles om, og som alle forstærker disse Folkeslags Krav paa at kende Kristus som den enestaaende og højeste Forsoner og vor eneste Frelser. For det første har de mangelfulde og forkerte Anskuelse om Gud og det andet Liv, dernæst kues de af det religiøse Tyranni, som udøves af Præsteskabet, Troldmænd, Lamaer og andre religiøse Førere, hvis skandaløse Liv er en Anklage mod den Religion, de dyrker; og endelig ejer de hverken det Haab eller den Glæde og Fred, som Evangeliet alene kan give.

I Afrika og Malajsien er Troen paa en højeste Gud svag, uklar og ofte halvt ubevidst. Forestillingen om Gud er meget uudviklet. „Folkene her,“ siger

Donald Fraser om Negrene i Midt-Afrika, „tror paa en højeste Gud, men det eneste, de ved om hans Karakter, er, at han er streng. Han er Skaberen og staar over alle Verdenskræfterne. Men Menneskene kan ikke faa Adgang til ham. Ingen Bønner eller Ofre bringes ham. Han bringer Død ind i Hjemmene. Og naar en af deres kære tages fra dem, siger de, at Gud er streng.“ Man kan faa et Begreb om deres groteske og ringe Tanker om Gud, naar man træder ind i deres Fetisch-Templer. „Inde i Ju-Ju-Husene findes mange forskellige Lerfigurer, Dyr af forskellige Slags, Slinger, Leoparder, Maanen, Stjerner og Regnbuen. Væggene er prydede med det billige Isenkram, som de bytter sig til for Landets Produkter. Det er hængt op paa Væggene sammen med Muslingeskaller, der bruges som Mønter, og er ordnede ikke ukunstnerisk i simple Mønstre og Tegninger. Tarvelige er ogsaa de Symboler paa Guddommen, som bruges blandt Beboerne af Ny Guinea og Salomonøerne, som vi kan se paa hostaende Billede.

Jeremiah Curtin beskriver de Guder, som dyrkes af Buriaterne i Syd-Sibirien, hvis Religion ogsaa er animistisk. Han fortæller om deres rædselsfulde Hesteofringer og andre Ceremonier, hvorved de mener at opnaa Tilgivelse eller erhverve sig Fortjeneste. Ifølge deres besynderlige polytheistiske Tros-lære findes der foruden deres højeste hvide Gud, Sagan Burkan, andre Aander, som kaldes Tangeris. Til dem ofrer de Krukker med Ongons, og Jeremiah Curtin giver en Beskrivelse baade af deres Husguder samt af deres Kaninskind, hellige Relikvier og Metalfigurer anbragt paa smaa Tøjstumper.¹⁾ „Et

¹⁾ J. Curtin: »A Journey in Southern Siberia« 119—130.

stort Skunk-Skind symboliserer en Gud, der steg ned paa Jorden i Form af Hagl og forenede sig med en trettenaars Pige, der derpaa fødte Guden Mindin Qubun Iryil. Man beder ham om alt muligt. Han er meget god og opfylder mange Bønner.“ Som endnu et Eksempel paa denne „primitive Religion“, der efter saa mange Aarhundreders Forløb ikke har udviklet sig til noget højere og bedre, citerer vi Curtins Beskrivelse af en Hesteofring, saaledes som den er blevet fejret uforandret siden Jengis Khans Dage af et Folk, der endnu intet kender til Guds Lam, som borttager Verdens Synd; Beretningen er saa betegnende og typisk, at vi ikke forkorter den:

„Tailgan eller Hesteofringen finder Sted paa en Høj, der hedder Uher, som ligger c. 7 Mil fra Usturdi. Paa denne Høj er der bygget femten store Stenaltre... Først bliver Hesten rensed ved at føres mellem Baalene (der skal enten være tre, ni eller syv og tyve), saa bliver den ført hen til Offerpræsterne, de sprøjter Mælk paa dens Hoved og paa Haargrimmen og kaster noget op i Luften til Guderne. Offerpræsterne beder til Guderne, og Folket beder med enten højt eller sagte. Hver beder gerne om, hvad han helst vil have eller ønsker sig. Da denne Bøn var endt, blev lange Reb forsvarligt fastgjort om Hestens Hove, hvert Reb holdtes af fire Mænd, derpaa trak de 8 Mænd, der stod foran Hesten, Forbenene frem efter og lidt til Siden, mens de andre otte trak Bagbenene bagud og lidt til Siden. Hesten faldt om paa Siden og rullede derefter om paa Ryggen. De seksten Mænd holdt Rebene stramt, og Dyret var aldeles hjælpeløst. En Mand, hvis højre Arm var blottet til Skulderen, traadte nu frem med en lang skarp Kniv, og med ét Stik gjorde han et dybt Indsnit lige under Brystbenet. Han jog sin

Haand ind i Aabningen, greb Hestens Hjerte og rev det ud af dens Krop. Det stakkels Dyr prøvede paa at kæmpe, men kunde ikke og døde meget hurtigt. Med den næste Hest gik det noget anderledes. Manden maa have gjort sit Arbejde daarligt, eller maaske var hans Haand svagere, for efter at han havde trukket Armen til sig og, som han mente, gjort Ende paa Dyret, rejste det sig atter saa meget op, at det kunde bide i Jorden i Dødskamp. Det var et grufuldt Syn. Hesten blottede sine Tænder i et frygtelig Grin, dens Øjne blev grønne og blaa, omtrent af Farve som visse Biller. Et mere gribende Billede af vild og hjælpeløs Fortvivlelse har jeg aldrig set. Den stønnede én Gang paa en usigelig kvalfuld Maade, borede et Øjeblik sin Mule ned i Jorden og faldt saa livløs om.“

Dette er ét Træk fra den besynderlige Religion, der hersker blandt Sibiriens hedenske Beboere. Kan der være Spørgsmaal om, at de trænger til Jesu Kristi Evangelium? Bør den kristne Kirke tøve længere?

Om de andre Buriatter, der bor Øst for Baikalsøen og er blevet Buddhister, eller Tibetanere med deres blandede shamaistiske og buddhistiske Tro er naaet til at udtænke en ædlere Frelsesvej og en højere Forestilling om Gud, er et aabent Spørgsmaal. Buddhismen i sin reneste Skikkelse har ikke vist sig som Asiens Lys, ikke engang for de Hedningefolk, der er gaaet over til den.¹⁾

Om Forholdene i Indo-Kina skriver Gabrielle M.

¹⁾ Man maa rigtignok foretrække et Hvilested paa de stille buriatske Gravpladser i Syd-Sibirien under den blaa Himmel og med Slægtninges Farvel frem for Lhassas Hakkestene og Buddhismens Nirvana. I. Curtin: »A Journey in Southern Siberia« 103.

Vassal: „Religion og Overtro er saa sammenblandede i Annamitternes Forestillinger og i alle deres Ceremonier og Gudsfrigtsøvelser, at det er umuligt at omtale den ene uden ogsaa at nævne den anden.“ Trolddomskunster og Overtro er nøje knyttet til Buddhisternes og Taoisternes Gudsdyrkelse. Tilbedelse af Aander og Genier behersker deres hele Liv. „Elefanten, Silkeormen og Rotten nyder ligefrem Dyrkelse, men det Dyr, som æres mest og indgyder størst Overtro, er Tigeren.“ De oprindelige Indbyggere i Annam, Moierne, begraver deres Døde og forsyner dem derefter omtrent i et Aar med Føde igennem en hul Bambusstok. Disse triste kristusløse Grave og Bøffelofringerne, der bringes for at afværge Pest, viser, at Indo-Kinas Hedenskab ogsaa er haabløst.

Og hvad skal vi sige om Præsteskabet i de Lande, der sukker under Buddhismens Aag?

Den intellektuelle og aandelige Stilstand, der findes i et buddhistisk Kloster, er typisk for deres hele religiøse Liv. Lord Curzon skriver om de buddhistiske Præster i Kina: „Deres Fromhed er Hykleri, og deres foregivne Viden Bedrag. De er Samfundets Udskud. Deres Ansigtsudtryk bærer Præg af idiotisk Spekuleren. Det er ikke saa underligt, naar man betænker, at de knap selv forstaar én Stavelse af de Ord, de synger. Messebogen er et dødt Bogstav for dem, thi den er skrevet paa Sanskrit eller Pali, som de ikke kan læse mere end de kan flyve. De Ord, de synger, er kun Lyde, og saaledes som de bruges paa Kinesisk er de fuldstændig meningsløse.“¹⁾

Lamaismens haabløse og nedværdigende Lære staar skrevet paa dens Præsters Ansigt og viser sig

¹⁾ G. N. Curzon: »Problems in the Far East« 345—355.

i deres slette Liv. Nogle lever i aabenbar Synd. „Lamaerne, der paa visse Tider af Aaret faar en usædvanlig stor Frihed overfor Kvinder, beskæftiger sig med de forfærdige Musikinstrumenter og Spisekar af Menneskeben... Denne Slags Lamaer holder efter Sigende af Menneskeblod, som de drikker af Skaale, lavede af Hjerneskiller.“

„Det var modbydeligt,“ siger Sven Hedin i en Beskrivelse af Kumbum og dets Tempel med ti Tusinde Billeder, „at se disse dovne Fyre drive omkring i de pragtfulde Templer bogstavelig uden at bestille noget. Den eneste Forskel — ud over Aldersforskellen — som jeg kunde opdage i denne Hær af Tempeldrabanter var, at nogle var mere snavsede end andre. Væggene var bemalede med hele Rækker Billeder af Guderne. Deres rynkede Pander, brede Næser, viddudspilede Næsebor, forvredne Munde, opstrøgne Mustascher og sorte Bryn bragte mig snarere til at tænke paa onde Aander end paa Guder. Men Billederne skulde forestille Gudernes frygtelige, ødelæggende Magt... Jeg købte en Bedetromme, der var lavet af et Par Menneske-Hjerneskiller.“

Naar man betænker, at de tibetanske Lamaer fører et saadant Liv, i saadanne Forhold og under en saadan Tros Tryllemagt, kan man ikke undre sig over, at deres Uvidenhed er kolossal. En af dem, en Abbed, sagde til Kaptajn O'Connor: „Jorden er skabt i Form af en Faarekølle, og Tibet er langt fra at være et lille Land, men det dækker næsten Halvdelen af hele Jordens Overflade.“¹⁾ Lamaerne underkuer Folket; de har taget Kundskabens Nøgle og spærrer alle Veje til aandelig Fremskridt. La-

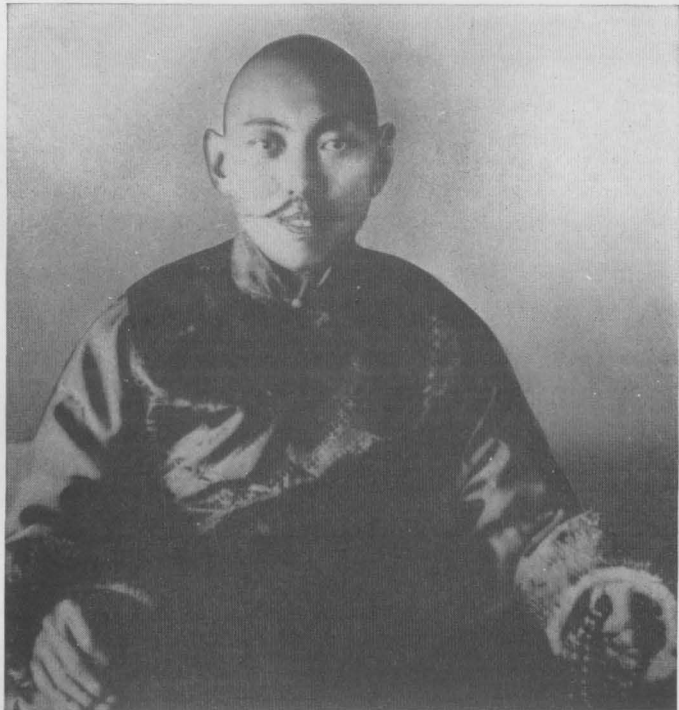
¹⁾ P. Landon: »The Opening of Tibet« 30.

Dalai Lama.

Det er denne Mand, Sven Hedin i en Artikel i »The Contemporary Review« August 1910 kalder »den hellige Konge« Gyalva Rinpoche, den engang mægtige Inkarnation af Chenresi, Stor Paven Ngavang Lobsang Trebden Gyatso Dalai Lama. »En mærkelig Skæbne! Han indlader sig i Forhandlinger med Rusland og nøder England til Krig. Han iler som Flygtning gennem Tibet og Mongoliet, men modtages alle vegne som en Konge. Han undslipper fra store Farer, bliver modtaget med Æresbevisninger i Peking og vender hjem til Lhassa, efter at Uvejret har udraset. Saa tvinger han Kina til Krig. Endelig flygter han i den yderste Nød som Tiggermunk til Indien for at søge Hjælp der. Han nøjes ikke med Vindmøller, denne asiatiske Don Quixote; nej, han udfordrer selve Stormagterne.

»Dumas kunde have skrevet en herlig Roman om denne Dalai Lama, om hans højtidelige Optog og hastige Rejser, en Roman, der vilde have været lige saa spændende om end vidt forskellig fra »Greven af Monte Christo«. Han er en ny Udgave af Clement V. Darjeeling er hans Avignon; der levede han i Lama-Pavernes babyloniske Fangenskab. Og dog nyder han den eneste Frihed, som en Mand i hans Stilling og Livsforhold kan vente, nemlig en Frihed indenfor stærkt bevogtede Klostermure. Dog er han stadig i sine egne Øjne Chenresi, den guddommelige længelevende Inkarnation, og han vedbliver som før at bede foran sin Guds Alter«.

Dalai Lama.

Det er denne Mand, Sven Hedin i en Artikel i »The Contemporary Review« August 1910 kalder »den hellige Konge« Gyalva Rinpoche, den engang mægtige Inkarnation af Chenresi, Stor Paven Ngavang Lobsang Trebden Gyatso Dalai Lama. »En mærkelig Skæbne! Han indlader sig i Forhandlinger med Rusland og nøder England til Krig. Han iler som Flygtning gennem Tibet og Mongoliet, men modtages allevegne som en Konge. Han undslipper fra store Farer, bliver modtaget med Æresbevisninger i Peking og vender hjem til Lhassa, efter at Uvejret har udraset. Saa tvinger han Kina til Krig. Endelig flygter han i den yderste Nød som Tiggermunk til Indien for at søge Hjælp der. Han nøjes ikke med Vindmøller, denne asiatiske Don Quixote; nej, han udfordrer selve Stormagterne.

»Dumas kunde have skrevet en herlig Roman om denne Dalai Lama, om hans højtidelige Optog og hastige Rejser, en Roman, der vilde have været lige saa spændende om end vidt forskellig fra »Grevnen af Monte Christo«. Han er en ny Udgave af Clement V. Darjeeling er hans Avignon; der levede han i Lama-Pavernes babyloniske Fangenskab. Og dog nyder han den eneste Frihed, som en Mand i hans Stilling og Livsforhold kan vente, nemlig en Frihed indenfor stærkt bevogtede Kløstermure. Dog er han stadig i sine egne Øjne Chenresi, den guddommelige længelevende Inkarnation, og han vedbliver som før at bede foran sin Guds Alter«.

maerne er Nummer ét, og Lægfolket er slet intet. Det er et Kongerige af Præster, der undertrykker Folket. Tibet er blevet lukket af Lamaerne og for Lamaernes Skyld, ikke af eller for Folket.¹⁾ „Man maa ikke tro, at Lhassa alene huser Buddhister, thi den muhamedanske Slagter arbejder i Skyggen af Potalaen og kaster Ben og Horn og Affald ud paa selve Ling-Por, som løber omkring de helligste Steder og som er *via sacrissima* frem for alle Pilgrimsstier i Lhassa. Men det er for Vesterlænderen, netop fordi han er en Vesterlænder, at Lhassa har været lukket, og alle hans Anstrengelser har indtil for ganske nylig ikke kunnet sprænge Laasene. Lamaerne terroriserede Folket. Hierakiet i Lhassa erklærede, at Ansvar for, at en eneste Europæer trængte ind i deres By, skulde hvile paa Landsbyerne og Beboerne paa hans Vej, og Høvdingerne for Landsbyerne skulde komme til at bøje derfor med deres Hoved.“

Da den kinesiske Regering den 10. Febr. 1910 udgav en Forordning, der afsatte Dalai Lama, blev han deri skildret som „en Fyrste, der havde vist uhørt Stolthed, Ødselhed, Lastefuldhed, Subordination og Oprørskhed“ og som var „forslagen, bedragerisk, upaalidelig som Forbundsfælle og utaknemmelig.“ Her ser vi en officiel Karakteristik af

¹⁾ Lhassas Klostre, Shigatse og Gyantse, er en Samling Bygninger med 10,000 Indvaanere. Til deres Underholdning faar de anvist gode Jorder, og dette er efterhaanden gaaet til en saadan Yderlighed, at der næppe er blevet tilstrækkelig Agerland tilbage til den arbejdende Befolkning. Foruden den Jord, Munkene saaledes har beslaglagt, inddriver de ogsaa store Summer i rede Penge og in natura som Betaling for de religiøse Ceremonier, som de udfører for Folket. — Oberst Wingate i *Missionary Review of the World*, March 1907.

denne Inkarnation af Buddha med al hans Glorie og overnaturlige Byrd!

Det er umuligt for en Strøm at hæve sig højere end dens Udspring. Som Præsterne, saa Folket. Ingen kan læse Landors, Younghusbands, Sven Hedins og andre Skribenters fordomsfri Skildringer uden at maatte indrømme, at Lamaismen er Tibets Forbandelse. Den har indemuret en hel Nation og begravet alt Haab og Fremskridt næsten lige saa virkningsfuldt, ødelæggende og grusomt, som den sanktionerer, at dens egne Munke lader sig levende begrave for at vinde religiøs Fortjeneste.¹⁾ Kan man tænke sig et skrækkeligere eller mere gripende Billede end følgende: „Uden Tøven viste Abbeden Vej ud i Solskinnet... Vi klatrede omtrent fyrretyve Fod op ad Bakken, og Abbeden førte os ind paa en lille Gaardsplads, der var omgivet paa alle Sider af høje Mure, over hvilke et Fersken-træ strakte sine Grene med gennemsigtige hvide og lyserøde Blomster op mod Himlen. Næsten helt nede ved Jorden var der en Aabning, der indefra var lukket med en flad Sten. Lige foran dette Vindue fandtes en 18 Tommer bred Hylde, hvorpaa der stod to Skaale, en ved hver Ende. Abbeden ledsagedes af en Akolyt, der efter sin Herres Ordre bankede tre Gange højt paa den flade Sten; vi stod i den lille Gaard i Solen og stirrede paa Laagen med

¹⁾ Den grusomme Skik at indemure Munke, som finder Sted i Tibet, beskrives i al sin Rædsel af dem, som har set det: »Nogle holder det ud i 6 Maaneder, andre i 3 Aar og andre igen for Livstid, og Skikken er saa meget mere oprørende, som Mændene frivillig gaar ind derpaa, en styg og unyttig Form for Selvpofrelse, der piner dem, som én Gang har set det, som en rædselsfuld Nattemare«. P. Landon: »The Opening of Tibet.« 107--109.

bange Anelser. Jeg tror i det hele taget, at det var det uhyggeligste af alt, hvad jeg saa i Tibet. Hvad i al Verden vilde vise sig, naar Stenflisen, som allerede var begyndt at ryste svagt, blev skudt til Side; selv den vildeste Fantasi kunde ikke udmale sig det. Efter et halvt Minuts Pavse bevægede Stenen sig eller prøvede paa at bevæge sig, men den faldt tilbage igen. Saa blev den skubbet til Side meget langsomt og usikkert, og der viste sig en sort Sprække. Atter fulgte en Pavse paa tredive Sekunder, i hvilken Indbildningskraften arbejdede vildt, men jeg tror ikke, at noget andet kunde have været saa usigelig gribende, som det vi nu i Virkeligheden fik at se. En med et Stykke snavset Tøj omviklet Haand, der nærmest mindede om en Armstump, blev med Besvær stukket ud og famlede med svage Bevægelser henad Hylden. Efter en frugtesløs Familien, trak Haanden sig langsomt og rystende tilbage i Mørket. Nogle faa Minutter efter blev der gjort endnu et forgæves Forsøg, og saa bevægede Stenflisen sig atter uden Lyd hen for Aabningen. En Gang om Dagen bliver der sat Vand og en usyret Melkage hen paa Hylden til Fangen, Signalet bliver givet, og han kan tage det. Hans Adspredelse er forbi for den Dag, og i sin Celles Mørke, hvor Nat og Dag, Maaneskin, Solnedgang og Daggry alle er ens, troede han — stakkels Sjæl! — at endnu én Dag af hans lange Bodstid var gaaet til Ende.“

Islam behersker, som vi har set, de største Arealer af Verdens ubesatte Missionsmarker, og i Afrika den største af Kristendommen uberørte Menneskemængde. Islam er stolt ved at skrive paa sit Banner: „Gud er én;“ men dog er det et Banner for den ukendte Gud. Hvis den muhamedanske Monotheisme i sig havde Muligheder for Frelse og

Fremskridt for sine Tilbedere, vilde Arabien sikkert have baaret Vidne om Resultaterne, eller Marokko eller Afghanistan. Men ifølge Historiens Vidnesbyrd er Islam kommet aldeles til kort. Naar man har indrømmet alt, hvad der taler til Gunst for den muhamedanske Monotheisme, der jo staar højt over alle andre ikke-kristne Religioner i sin Gudsopfattelse, maa man dog sige, at den mangler fire Elementer, som findes ikke alene i den kristne Forestilling om Guddommen, men ogsaa i Det Gamle Testaments Gudsbegreb. I Islam er Gud ikke Mennekens Fader. Fordi Allah er en Sultan og ikke en Fader, er selve Forestillingen om en saadan Guddom lig en Isflage paa den menneskelige Tillids Strøm og giver os en Følelse af at være forældreløse Børn i en hjemløs Verden. Den muhamedanske Opfattelse af Gud mangler ogsaa i iøjnefaldende Grad Egenskaben Kærlighed; Allah er heller ikke absolut og evigt knyttet til Retfærdighedens Ideal; og for det fjerde er der en fuldstændig Mangel paa Harmoni i de Egenskaber, der tillægges ham.¹⁾

Islam blev født i Ørkenen og har baaret en moralsk Ørken med sig alle Vegne, hvorhen dens Sejre har ført den. Schlegel har i én Sætning givet en udmærket Karakteristik af Islam i sin Bog „Historiens Filosofi“: „En Profet uden Mirakler; en Tro uden Mysterier og en Moral uden Kærlighed, en Religion, der har opmuntret til Blødtørst og som begyndte og endte i den mest ubundne Kødighed.“

Den nuværende Umoralitet i Mekka og i alle muhamedanske Pilgrimsbyer i Persien og Midt-Asien, de elendige Regeringer i Marokko, Tripolis og Afghanistan, de nylig stedfundne Massakrer i Adana

¹⁾ S. M. Zwemer: »The Moslem Doctrine of God« 108—120.

— det er altsammen Nutidens Vidnesbyrd om denne Religions sande indre Karakter. Den er ikke i Stand til at afhjælpe hverken moralsk eller aandelig Nød hos noget Menneske eller Folk.

Lederne af muhamedansk Religion og Tankeliv kaldes Mullaher, Imamer, Kadier, Fakirer o. s. v., og de udøver en forfærdelig Magt i Islam, skønt de ikke egentlig danner et Præsteskab. Denne Magt er særlig stor i de Lande, der ikke er kommet i Berøring med vesterlandsk Civilisation og Missionsvirksomhed.

I Afghanistan er Mullaherne allestedsnærværende, mægtige, fanatiske, fjendtligsindede og ofte forræderiske overfor den engelske Regering. De er som oftest fuldstændig uvidende og umoralske. Næsten ingen af Fakirerne kan læse og skrive, og deres Fanatisme skaber Ghazier. „En Ghazi er en Mand, som har aflagt Løfte om at dræbe en Ikke-Muhamedaner, helst en Europæer. Mullaherne indpoder ham den Tanke, at hvis han selv mister Livet derved, gaar han lige til Paradis. Der gaar ikke ét Aar hen, uden at en og anden ung Officer falder som Offer for disse Fanatikere i Grænseegnene.“¹⁾

Afghanerne har et mærkeligt Ordsprog, som viser den almene Opfattelse af disse religiøse Førere: „Der gaar to Mullaher paa én Mand.“²⁾

Og dog er Folket afhængigt af dem og bange for dem, da de har Magt til at bansætte en hel Egn ved at nægte at udføre Begravelsesceremonier, Vielser o. s. v. De har taget Paradisets Nøgler, idet de vaager over, at Muhamedanerne nøje opfylder Troens Forskrifter, ligesom de straffer alle Overtrædelser med Strenghed.

¹⁾ Pennell: »Among the Wild Tribes of the Afghan Frontier«.

²⁾ C. H. A. Field: »The Religion of the Pathans« *Church Missionary Review*, August 1908. 460. 10*

I Midt-Asien og Afghanistan bliver Mænd ofte piskede, fordi de har brudt Fasten. De er stolte af deres Fanatisme; alene Synet af en Kristen er saa modbydeligt for den gammeldags typiske Mullah, at han spytter paa Jorden, naar en Europæer gaar ham forbi paa Gaden, og at dræbe en af dem anses i Afghanistan for fortjenstfuldt. I hvor høj Grad Islam samstemmer heri endnu den Dag i Dag, selv i et Land som Ægypten, saaes tydeligt af de offentlige Udtalelser fra den nuværende Mufti af Cairo i Anledning af Morderen Wadanis Dom.¹⁾

Det umoralske Liv, der føres af Islams religiøse Ledere, er ofte en Skandale — selv i Muhamedanernes Øjne. I Belutchistan er Umoraliteten saa udbredt blandt det muhamedanske Præsteskab, at Syfilis kaldes „Mullahsygen“, ligesom Emiren af Afghanistan blev højlig krænkede ved det kabulske Præsteskabs grove Forsyndelser og straffede dem offentlig. De nedlader sig til Løgn og Bedrag for at indsmigre sig hos højerestaaende Personer, de laver falske Mirakler og taaler ikke alene Helgen-

¹⁾ Dødsdommen over Premier-Minister Butrus Paschas Morder blev forelagt Muftien til Underskrift. Han afgav skriftlig en højtidelig Erklæring om at han umulig kunde underskrive Dødsdommen af tre Grunde: Den første Grund var, at da Muhamed ikke havde forudset og udtalt sig om Mord med Revolvere, var det ikke muligt at afsige en lovlig Dom; for det andet: naar en Muhamedaner myrder en Vantro, er det intet Mord i Lovens Øjne og fordrer ikke Dødsstraf; for det tredje skal Butrus Paschas Slægtninge og ikke Regeringen føre Klagemaal mod Forbryderen. — Den ægyptiske Premier-Minister er blevet brutalt hensigtsløst myrdet, og for at fuld-stændiggøre Billedet, har Landets øverste religiøse Myndighed aabent vedkendt sig sine muhamedanske Landsmænds Fanatisme ved et Forsøg paa at fri Morderen for Straf. — *London Daily Telegraph*, June 11., 1910.

dyrkelse, der er saa fremmed for Islams sande Aand, men opmuntrer endog ofte dertil.

Der fortælles om Zaka Kheyl-Stammen blandt Afridierne, at da de var blevet haandede af en anden Stamme, fordi de ikke havde nogen Helgen-grav, lokkede de en hellig Mand over i deres Land og gjorde det straks af med ham, hvorpaa de begravede ham, og den Dag i Dag praler de af den fromme Iver, hvormed de holder Andagt ved hans Grav.

Naar sligt er muligt under Islam, kan vi nok tænke os, af hvad Art Præsteskabet er og hvilken Magt det ejer i det mørkeste, hedenske Afrika og blandt Malajsiens hedenske Stammer. Der er Faarene ogsaa adspredte og forsmægtede. Hyrderne sørger for sig selv og ikke for Hjorden.¹⁾

De religiøse Forhold i Kondofan er typiske. I de hedenske Stammer er det Kuguerne eller Overpræsterne, der regerer Folket og ejer absolut Myn-dighed. De er Midlere mellem Arros, ved hvem den højeste Gud regerer Verden, og Folket. Deres Indflydelse er derfor umaadelig, og de bliver rige ved Hedningernes Lettroenhed.

Curtin beskriver de Indvielsesceremonier, der ud-føres af Shamanerne, Præsterne hos Buriaterne i Sibirien, og fortæller om deres foregivne Magt til at gøre Mirakler, og hvorledes de paa mange Maa-der fører Folket bag Lyset. Deres vigtigste Beskæf-tigelse bestaar i at spaa ved Hjælp af en Faare-bøv samt ofre Heste under grusomme Ceremonier, saaledes som vi allerede har beskrevet, at lave On-gons eller Husguder og fortælle mongolske Myther, der skal holde Folket i Angst. Her er det atter

¹⁾ Ezek. 34 Kap.

Blinde, der er Blindes Vejledere, og de falder alle i Grøften.¹⁾

Det fremgaar klart af det ovenstaaende, at hverken Lamaer, Mullaher, Præster eller Shamaner er fyldestgørende religiøse Vejledere for Masserne paa de ubesatte Missionsmarker. De kan ikke skaffe dem Fred ved deres Bønner og Ofre og Spaadomme. Sjælens Uro finder kun Fred og Hvile i Kristus. Han tilfredsstiller alle Nationers og alle Hjerters Begær.

Det er bogstavelig sandt, ogsaa med Hensyn til dette Liv, at det eneste Haab for disse Lande findes i Evangeliet. Tilstanden her er ikke forskellig fra den, som engang herskede paa andre ubesatte Missionsmarker, hvor nu det sande Lys skinner, og hvor i en enkelt Generation, ikke gennem gradevis Udvikling, men ved Evangeliets overordentlige Kraft, Forholdene er blevet aldeles forvandlede, hele det sociale og moralske Liv er blevet løftet op i en højere Plan, og titusinde Menneskeliv er blevet forvandlede og omdannede i en ædel Form. Naar skal det gode Budskab naa ogsaa disse Lande?

Er det os klart, at Folkeslag og Stammer i de ubesatte Missionslande endnu lever i en Tidsold før Kristus? De har Ret til Evangeliet i dette Herrens Aar — den Herres, som har sagt: „Gaa ud i al Verden.“ Hvis han var her nede paa Jord, mon han saa ikke vilde gaa til dem først? Hvorfor skulde vi ikke gøre det? Naar vi mindes hans grænseløse Barmhjertighed og uforanderlige Kærlighed og hans Syn paa en Verden, som for ham ingen Antipoder har, fordi der ikke er Ende paa hans Rige, maa vi uvilkaarlig gentage Salmisten Asafs Bøn;¹⁾

¹⁾ Mt. 15, 14.

²⁾ Salme 74, 1. 3. 17. 19—22.

det er en Bøn, der synes inspireret af Nøden i disse Lande:

„O, Gud, hvorfor har du forkastet dem evindeligt? Hvorfor ryger din Vrede mod din Græsgang Hjord? Kom din Menighed i Hu, som du erhvervede i fordums Tid... Opløft dine Trin til de evigt ødelagte Steder... Du har sat alle Jordens Grænser. Giv ikke vilde Dyr din Turteldues Sjæl, glem ikke dine elendiges Liv evindeligt.

„Se til Pagten, thi Jordens mørke Steder er fulde af Volds Boliger.

„Lad den ringe ikke vende beskæmmet tilbage, lad den elendige og fattige love dit Navn.

„Gud, gør dig rede; udfør din Sag; kom din Forhaanelse i Hu, som sker dig af Daaren den ganske Dag.“

VIGTIGE STRATEGISKE PUNKTER

Den kristne Verdens Øjne er lige saa instinktmæssig rettet mod de Lande, der er lukkede for Evangeliet i denne Missionstidsalder, som en sejrrig Hærs Øjne er rettede mod Fjendens faa tilbageblevne Befæstninger, der modstaar Angrebene og hindrer den fulde Sejr, uden hvilken den Øverstkommanderende ikke er i Stand til at slutte Kampagnen.

John R. Muir, Missionær i Tibet.

Man fortæller en Historie om en Franskmand, der udbad sig Tilladelse af en Tysker til at bese en tysk Militærpost. »Jeg kan ikke tillade Dem at bese Stedet« svarede Tyskeren, »De er Udlænding, og vi fremviser ikke tyske Militærposter til Udlændinge«, hvorpaa Franskmanden udfoldede et Kort, som han havde i Lommen, og sagde: »Saa kan det maaske interessere Dem, Monsieur, at se, at jeg her paa mit Kort over deres Fort ikke alene har les œuvres positifs, mais aussi les œuvres projectifs«.

Oberst G. Wingate.

Der er Tider, da det er meget vanskeligt at afveje de konkurrerende Krav, som de forskellige Egne af Missionsmarken stiller til vor Hjælp. Jeg ser ingen saadanne Vanskeligheder nu. . . . Visse Dele af Afrika danner nu, hvad man i Militærsproget kalder Objektet, og er de strategiske Punkter paa den store Missionsmark. . . . De Dele af Afrika, i hvilken Muhamedanismen gør stærke Fremskridt, har for Tiden de aller største Krav paa vor Opmærksomhed. Hedningefolkenes Overgang til Islam sker saa hurtigt og uafsladeligt, at de om nogle faa Aar maaske vil være ganske tabte for os.«

Pastor E. Sell, Madras.

VI

VIGTIGE STRATEGISKE PUNKTER

Maaske en og anden vil fremsætte det alvorlige Spørgsmaal, om det nu ogsaa er klogt at sprede Kræfterne under Forsøg paa at overvinde de Vanskeligheder, der findes paa de fleste ubesatte Missionsmarker, som vi her har ladet passere Revue for os, hvor bitterlig de saa end trænger til Evangeliet, naar de Kræfter, Missionen raader over, er saa svage, og tiltrænges saa haardt i de Lande, hvor Dørene staar vidt aabne, og til hvilke Adgangen ikke blot er fuldstændig fri, men hvor Markerne er fuldmodne til Høst.

Hvorfor skulde vi for Eksempel anstrenge os for at trænge ind i Kordofan i Afrika eller Korosan i Persien, naar der er lige saa store Strækninger i Korea, som let lader sig evangelisere? Hvorfor skulde vi storme Tibets og Afghanistans Porte, naar Kinas Døre staar paa vid Gab, og Folket vinker til os om at komme? Kræver en fornuftig Missionsstrategi, at vi besætter disse Lande nu? Er der paatrængende Grunde til at besætte dem, naar vi betænker den nuværende gunstige Lejlighed til at arbejde paa andre Marker.

De ubesatte Markers strategiske Betydning kan

bedst forstaaes, naar vi først nævner de almindelige Grunde til deres Besættelse og derpaa udpeger, hvorfor i det mindste nogle af Markerne har en ganske særlig strategisk Betydning og Vigtighed.

Deres nuværende aandelige Elendighed, deres sociale Nedværdigelse og den aarelange Forsømmelse, som alle disse Lande har været Genstand for, kan fremføres som de aller stærkeste Grunde til at besætte dem. Den gribende Nød blandt disse Millioner, som stadig famler hvileløs efter det sande Lys, er kommet til Orde gennem mange rejsendes Skildringer.

Nogle af Racerne og Stammerne er i Færd med at uddø. Nu er den eneste Tid, paa hvilken de kan faa Evangeliet bragt. „Da vi tænkte tilbage paa alle vore interessante Oplevelser blandt Moiserne,“ skriver Fru Vassal, „kunde vi ikke andet end beklage, at denne Race, der er saa smuk i fysisk Henseende, saa langt mere sympatisk end Anamitterne, synes bestemt til at uddø. Og det er dog sandsynligvis deres Skæbne.“

Andre Racer er stærke og mandige med en Fremtid for sig, og bør derfor vindes for Kristus. „Jeg mindes de raa Mongoler,“ skriver Oberst Young-husband, „som langt herfra midt i Gobiørkenen, i deres Telte rejser deres smaa Altre, foran hvilke de tilbeder deres Gud. Jeg mindes Nætter, tilbragt i de omvandredende Kirghiseres Telte, hvor den samlede Familie om Aftenen fremsagde deres Bønner; jeg tænker paa de afghanske og central-asiatiske Købmænd, der besøgte mig i Yarkand, og som midt under Besøget bad mig undskylde dem, hvorpaa de bredte deres Tæppe ud paa Gulvet og fremsagde deres Bønner; jeg tænker paa den nu afdøde Mehtar af Chitral, der paa en Morgenjagt i Bjergene gjorde Holdt med hele sit Hof for at holde nogle

Minutters Bøn; og tilsidst tænker jeg paa de vilde Mænd fra Hunza, — som jeg havde ført over et ukendt og vanskeligt Pas, — der standsede, da de naaede Toppen, for at bede en Takkebøn og endte med Raabet: „Allah!“¹⁾ Og dette er kun et enkelt Vidnesbyrd om, hvorledes Asiens Hjerter tørster efter den levende Gud. Afrika venter ogsaa paa os. Intet Argument kan være stærkere. Elendigheden taler for sig selv. De, som er ved at dø Hungersdøden, længes efter Livets Brød; de syge efter den store Læge, de døende efter Livet, og de lænkede efter Befrieren. Derfor maa vi komme. „Alle Klasser, Racer og Livsvilkaar hører Gud til,“ siger Biskop William Boyd Carpenter. „Lige meget hvilken Farve Solens koldere eller varmere Straaler har indbrændt paa deres Ansigter, lige meget i hvilket Sprog de udtrykker deres Sorg, lige meget hvilke triste, nedarvede Pletter der klæber ved dem, lige meget hvilken dum og smaatskaaren Overtro, der end er deres aandelige Arv, lige meget i hvilke smudsige Forhold, de lever, lige meget i hvilke sørgelige Omgivelser deres Karakter skal udvikle sig, lige meget hvilken Nedværdigelse, Civilisation eller Mangel paa Civilisation har præget dem med, alle hører de Gud til i Følge den profetiske Erklæring: „Alle Sjæle hører mig til.“²⁾ Skal vi give Herren hans Ejendom!“

Desuden er Jesu Befaling universel, og vi kan ikke forudsige, hvilken strategisk Betydning en enkelt Sjæl eller et særligt Land kan faa. Hvem kunde have forudsagt Storbritaniens strategiske Betydning i Guds Verdensprogram, da de irske Mis-

¹⁾ F. E. Younghusband: »The Heart of a Continent« 309.

²⁾ Ez. 18, 4.

sionærer landede i Jona i Aaret 563? Eller hvem kunde for 50 Aar siden have profeteret Koreas strategiske Betydning for Asiens Evangelisation, eller Ugandas for Afrikas?

Guds Engel kalder endnu som i Apostlenes Dage Mænd bort fra Marker, der er hvide til Høst, ud i Ørkenen, ligesom han kaldte Filip fra Samaria for at forkynde Ordet for en enkelt Mand, der efter Guds Vilje skulde bringe Evangeliet til Ætioperne.¹⁾

De ubesatte Missionsmarkers Historie er ikke blot en Beretning om spildte Chancer, men ogsaa om ubenyttede Muligheder.²⁾

1) Ap. G. 8, 26—40. Hele Fortællingen er et Vidnesbyrd om det enkelte Menneskes strategiske Betydning og om det tilsyneladende ubetydeliges Værdi i Guds Plan for hans Rige.

2) Her følger en rejsendes Vidnesbyrd om de hedenske Stammer i Sudan: »De Indfødte i Australien staar paa et lavt Trin og bortset fra de næsten dyriske Kræfter, som de har tilfælles med Buskmændene, er de ikke i Besiddelse af Udviklingsmuligheder, men ingen, der er kommet i Berøring med en Dinka eller Nuer, vil sige det samme om ham. Farag Effendi Abu Zet, der nu bor i Nærheden af Singa, kan tjene os til Eksempel; han er en født Soldat, hans Bryst er dækket med Ordener, han blev paa Slagmarken forfremmet til Bimbashi paa Grund af sin sjældne Tapperhed, og efter at han har maattet tage sin Afsked paa Grund af sine Saar, viser han sig lige saa dygtig i Freden som i Krigen. De er ikke blottede for Udviklingsmuligheder, men er simpelthen Mennesker i raa Tilstand, maaske næsten som Gud skabte dem i Begyndelsen, og siden har de blot ingen Fremskridt gjort. Nuerne vil sandsynligvis forblive i deres nuværende Tilstand, til Forholdene udvikler sig paa en Maade, som vi endnu ej kan forudse; kun Dræningsarbejde kan nedbryde de Hindringer, som Landets Naturforhold frembyder for en god Kommunikation med Omverdenen, og skønt de første Skridt i denne Retning er foretagne, er det vanskeligt at sige, hvor meget det vil føre med sig«. H. L. Tangye: »In the Torrid Sudan« 154.

Kvinder og Børn fra Timbuktu.

Tilslørede Tuareger.

Kvinder og Børn fra Timbuktu.

Tilslørede Tuareger.

Der er en Grund i al Almindelighed, hvorfor vi bør besætte disse Marker, som vi gør vel i at nævne i Forbigaaende. At det bør gøres, er indlysende for alle, som haaber paa vor Herre Jesu Kristi snarlige Genkomst. Vi mindes, hvorledes han selv har lært os: „Og dette Riges Evangelium skal prædikkes i hele Verden til et Vidnesbyrd for alle Folkeslagene; og da skal Enden komme.“¹⁾ Den Tanke har begejstret mangen ensom Arbejder paa Rigets Grænser og aander gennem mange af vore Salmer og Sange.

Der er endnu en Grund. Det gælder Kristi Ære, at vi faar alle Missionsmarkerne besatte. Da han er alles Herre, bør den ventende Verdens sidste Fæstninger erobres til ham. Vi bør være loyale, og Korsets Riddere bør have en lige saa levende Æresfølelse som Landets Soldater. „Paa hele Ekspeditionen,“ siger Oberst Younghusband, „føjte vi, at vor nationale Ære stod paa Spil, og lige ned til den sidst indrulerede Sepoy anstrengte vi os alle for at hævde og opretholde vor Suveræns Ære og vort Lands gode Navn; vi vilde vise, at ikke engang en tibetansk Vinters Strenghed, ej heller Verdens to sløveste Nationers Stædighed og Sendrægtighed skulde faa os til at vige fra vort Forsæt; og frem for alt vilde vi forsøge at udføre dette vort Forsæt uden at tage vor Tilflugt til Magt.“

Naar vi betræder de ubesatte Missionsmarker, ved vi, at vi betræder vor Konges eget Rige. Vi kan ikke erobre Verden til Kristus. Han erobrede den selv, da han blev Menneske, og betalte for den med sin Død. „Jorden er Herrens og dens Fylde.“

Mere end det. I nogle Lande, hvor han én Gang

¹⁾ Mt. 24, 14.

var anerkendt og tilbedt, er hans Navn nu ukendt. Dette gælder Midt-Asien, Arabien og Nord-Afrika.

„Central-Asiens Lande, Vest og Nord for Indien, er en Haan og Bebrejdelse mod den kristne Kirke,“ siger Dr. Pennell, „en Bebrejdelse fordi Evangeliet i de første Aarhundreder af den kristne Æra blev baaret tværs igennem Turkestan og Tibet til Kina, og kristne Kirker blomstrede fra Lilleasien til Mongoliet... Naar den kristne Kirke paany forkynder Evangeliet i Turkestan, besætter den kun atter sit tabte Territorium, hvor forhen kristne Menigheder samledes i Herrens Hus, men hvor nu i Aarhundreder kun det muhamedanske Bønneraab har faaet Lov til at lyde.“

Sven Hedin fandt endog kristne Medailler i Ruinerne omkring det fjerne Khotan — en Miniatur-Engel af Guld, Kors og byzantinske Guldmønter. „Gud give,“ skriver han, „at den Tid maa komme, da Korset atter maa hæve sig i Stedet for Halvmaanen inden for disse meget gamle Mure, der har set Verdens tre herskende Religioner blive fordrevne den ene efter den anden, ligesom Gantamas Tempel for-dum blev jævnet med Jorden for Profetens grønne Banner.“ Hvem vil opfylde den uforfærdede rej-sendes Bøn ved at drage til Khotan?

Det er en velkendt Historie, hvorledes hele Nord-Afrika gik tabt, men det kan maaske være af Interesse at høre, at det golde Sudan saa vel som Syd-Ægypten engang var kristne Lande, og Lev-ninger af mange Kirker eksisterer den Dag i Dag, navnlig i Maga og Soba.

I tretten Aarhundreder, siden Muhameds Efter-følgere udryddede Kristendommen i Nejran, Yemen og Sokotra, har Arabien ikke hørt Livets Budskab. I Sana blev Ruinerne af Abrahams Domkirke, der blev

bygget Aar 567, brugt til tyrkisk Kavalleristald, da jeg besøgte Byen. I Hadramaut findes Inskriptionen, som fortæller om en Kristus, som ingen mere kender dernede. I Sokotra, paa Bjerget Diterre i Hamarkæden findes udhugget „en Masse Kors“ af alle mulige Former; de betegner maaske en kristen Begravelsesplads.¹⁾ Ak, hverken blandt Yemens Bjergstammer eller Sokotras Befolkning eller i Provinserne Hadramaut findes for Tiden et eneste levende Vidne om den korsfæstede. Blandt Tuaregerne i Sahara saavel som blandt Kabylernerne i Nord-Afrika findes endnu Skikke og Tegn, som viser, at de engang har været kristne. „Endnu den Dag i Dag bærer Tuaregerne Korsets Tegn paa deres Sadler og paa deres Daggertter, Sværd og Skjolde.“²⁾

En af de mest typiske og besynderlige Skikke blandt Tuaregerne er, at de bærer et Slør for Ansigtet, hvad der har skaffet dem det arabiske Tilnavn: Ahel-el-litham, „Slørfolket“, eller el Molathemin, „de beslørede“. Dette Slør bærer Tuaregerne altid, de tager det aldrig af, hverken naar de spiser eller sover, hverken hjemme eller paa Rejser. Kun Øjnene er synlige, idet den øvrige Del af Ansigtet er skjult af Turbanen og Lithamen.³⁾

Denne besynderlige Stamme krigerske Nomader, der drager rundt med tilslørede Ansigter, er et godt Billede paa, hvorledes Islams Slør har skjult Kristi Herlighed og Evangeliets Straaleglans, som de én Gang har kendt. Hvis Kristus skal blive deres Konge, maa vi bringe hans Evangelium tilbage til

¹⁾ T. Bent: »Southern Arabia« Appendix. London 1900.

²⁾ H. Vischer: »Across the Sahara« 168.

³⁾ M. Benhazera: »Six Mois chez les Touaregs de l'Ahaggar« 233.

disse Egne, hvor han er bleven stødt fra Tronen af den falske Profet.

Foruden alle disse almindelige Grunde til at erobre de ubesatte Missionsmarker, maa vi erindre, at mange af dem har en særlig strategisk Betydning.

Der er strategisk betydningsfulde Racer, Stæder, Klasser og Tider. Dette gælder ikke blot Lande som Japan, Kina og Indien, men ogsaa visse ubesatte Missionsmarker.¹⁾ Nogle Racer i de ubesatte Lande, som f. Eks. Hausaerne og Swahelierne i Afrika og Araberne i Vest-Asien har allerede haft eller er bestemte til at faa stor Indflydelse ud over deres egne Landegrænser. Besættelsen af Stæder som Mekka og Lhasa vilde, om det kunde lade sig gøre, være af den største missionsstrategiske Betydning.²⁾ Alle store Byer er af strategisk Værdi for deres Opland.

1) Angaaende alle nuværende Missionsmarkers strategiske Betydning og store Vigtighed kan der ikke aflægges et kraftigere Vidnesbyrd end det, John R. Mott har givet i »Den afgørende Time for den kristne Mission«.

2) For tretten Aarhundreder siden marscherede Muhamed mod Mekka med 10,000 Mand og forvandlede den fra den arabiske Afgudsdyrkelses faste Borg til et Valfartssted for en hel Verden og til Islams straalende Centrum. Det var hans strategiske Klarsyn og hans Tilhængeres Offervillighed, som satte ham i Stand til at udføre det. Havde vi kun 1000 Mænd, der var Jesus Kristus lige saa hengivne, hvis Energi samlede sig om denne ene By, kunde Mekka da ikke blive erobret for Kristus? Og hvis Mekka blev en sand kristen By, fuld af Kærlighedens Aand og glødende af Pinseild, hvad kunde da ikke ske i Retning af Pilgrimmes Omvendelse, de, som efter Lovens og Pligtens Bud flokkes i Byen i tusindvis hvert Aar? Kunde den saa ikke forvandles til et straalende Centrum for Kristi Kærlighed? — »Devotion and Strategy in Foreign Missions«. — G. T. Manley: *Church Missionary Review*, Febr. 1910. 93.

Heller ikke kan nogen betvivle den strategiske Betydning det vilde have at evangelisere særlige Klasser, som Muhamedanerne i asiatisk Rusland og Vest-Kina, naar vi erindrer den Rolle, som netop denne Del af Befolkningen allerede har spillet i Central-Asien og nu for nylig i Kina.

Fru Sophie Bobrovnikoff skrev nylig en Artikel om Faren ved den muhamedanske Propaganda blandt Russerne: „En fanatisk Kampaand gør sig stærkt gældende blandt Muhamedanerne. Hver enkelt ulærd, simpel Muhamedaner er Missionær for sin Religion, og de stakkels, uvidende hedenske eller halv-hedenske Stammer kan ikke modstaa en saadan Kraft. I mange Landsbyer med en døbt Urbefolkning dræger Mændene bort om Vinteren for at arbejde som Skræddere i muhamedanske Landsbyer. Dér bliver de undervist og opfanatiserede, og naar de vender tilbage til deres Landsbyer, bringer de muhamedanske Forestillinger med sig og paavirker deres Hjem.

„Naar en Landsby kommer under muhamedansk Indflydelse, er det første Skridt, Beboerne foretager sig, at aflægge deres Bælter. Den russiske Bonde har altid et Bælte om sin Skjorte, og de døbte Urindvaanere har optaget samme Skik. Tatarerne bruger derimod ikke Bælter, og naar man i en kristen Landsby ser Mænd uden Bælte, maa man opfatte det som et første Skridt hen imod Islam. Det næste Skridt bestaar i, at de rager Hovedet (Russerne og de døbte Urindvaanere klipper deres Haar, Muhamedanerne rager det af) og anlægger den lille runde muhamedanske Hue. Naar det er kommet saa vidt med en Landsby, er det næsten haabløst at ville prøve paa at vinde den tilbage til Kristendommen. Hvis der bliver bygget en Kirke, ophidser det kun

Folket til at gaa fuldstændig over til Islam. De begynder at helligholde Fredagene i Stedet for Søndagen, de faar en Mullah til Byen, bygger en Moské, og Forvandlingen er fuldbyrdet.“¹⁾ Vi behøver sikkert intet at tilføje for at pointere den strategiske Betydning af de ubesatte Missionsmarker i Rusland og Bukhara. De, som er paa Stedet, føler Faren og hvor umaadelig meget, der staar paa Spil.

„Hvad vilde vi tænke om den General, der drog i Krig og navnlig rettede sin Opmærksomhed mod Fjendens svage Punkter, mens han søgte at undgaa Hovedstyrken?“ skriver Missionær Høgberg. „Jeg tror, Brødre, at Islam er Hovedstyrken, som vi bør have vor Opmærksomhed særlig henvendt paa, og mod hvilken vi bør aabne et nøje udtænkt og godt organiseret Felttog.

„Hvis Kristenheden ikke i rette Tid tager dette Missionsspørgsmaal op og begynder et virkeligt Arbejde, kan der maaske komme en Tid, da Mænd som Tamerlan vil blæse i Trompeten og rejse Muhamedanerne til hellig Krig; maaske kommer der Bevægelse i den hele Skare paa 300 Millioner fra Øst-Afrika til det store Ocean, og der vil blive Blodsudgydelse saa gruelig, at man ikke tidligere har set Magen i Verdens Historie.“ Skal Islam uhindret beherske Central-Asien?

Kirke-Missionsselskabets Udsending, Pastor Robert Clark, udtalte følgende ved et Møde i Bolan i Belutchistan, da Quetta-Missionen blev grundlagt: „Vi staar paa en Jord, der er bleven betraadt af mange Fjender, hvis Horder er strømmet herind fra Midt-Asiens Stepper gennem Bolan og Khyberpasset paa Vej til at grundlægge Kejserriger i In-

¹⁾ *The Moslem World Quarterly Review*. London Vol. I Nr. 1.

dien. Vi ser os omgivet af Stammer, om hvem det er blevet sagt, at den, som behersker dem, behøver blot at gribe efter Indiens Krone, hvis den ikke allerede er i hans Haand. Og nu drager Kristi Evangelium, og vi haaber Kristi Aand, ud for at erobre disse store Nomadestammer, for ogsaa at give dem en aandelig Opgave, lige som mange af dem allerede er blevet brugt i timelige Gerninger. Vi vil saa gerne dygtiggøre dette Folk til at bære Kristi Banner gennem Central-Asien, til at hejse den Fane, som Kristus selv har givet os, for at det kan vaje til Vidne om Sandheden.“¹⁾)

Afghanistans strategiske Betydning i politisk Henseende er vel kendt og omløst af Lacoste og mange andre rejsende. Det er et af Centrene for asiatisk Politik og et Punkt, hvorom meget drejer sig. „Beliggende mellem Russisk Turkestan og Britisk Indien, opfyldt af mægtige Bjerge, gennemskåret af dybe Kløfter, behersker Afghanistan alle Veje og ethvert Pas og aabner og lukker alle Døre.“²⁾)

Hvis dette er politisk sandt, kan det saa ikke ogsaa — idet mindste paa en Maade — med Sandhed siges om Kristendommens Erobring af Central-Asien?

Den russiske Erobringspolitik i Central-Asien, saaledes som den er udtrykt i Fyrst Gortchakows berømte Cirkulære, indrømmer, „at Ruslands Stilling i Central-Asien er den samme som alle civiliserede Staters, der kommer i Berøring med halv-vilde Nomadefolk uden fast social Organisation... Det er ikke vor Hensigt at udvide de Landstrækninger, der staar under vor ophøjede Herskers Scepter ud

¹⁾ »Baluchistan« *Church Missionary Review*, Dec. 1908.

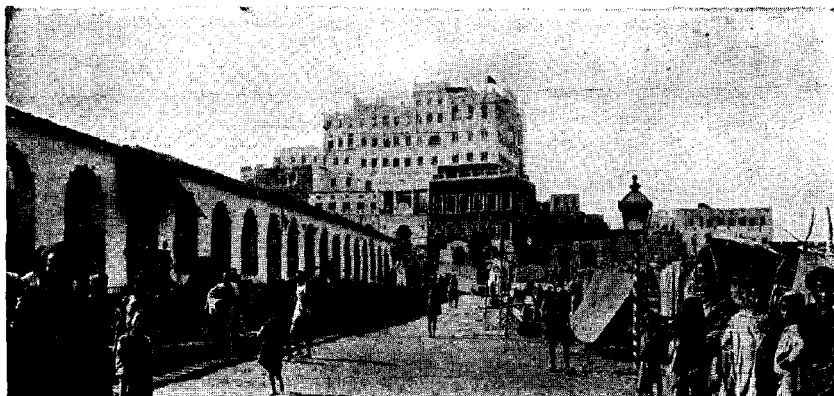
²⁾ B. de Lacoste: »Around Afghanistan« 12.

over alle rimelige Grænser, men derimod at danne en solid Basis for hans Magt ved at garantere Landenes Sikkerhed og ved at udvikle deres sociale Organisation, deres Handel, deres Trivsel og deres Civilisation.⁽¹⁾ Hvis denne officielle Erklæring om Ruslands sande Hensigter i Central-Asien endnu staar ved Magt, saa har Missionen sandelig et stærkt Krav paa Anerkendelse. Den nylig stedfundne *Rapprochement* mellem Rusland og Storbritanien og den nye Afgrænsning af deres respektive Indflydelses-Sphærer i Persien vil uden Tvivl føre til gensidig Forstaaelse og kan endnu slaa Dørene — selv Afghanistanens Døre — op paa vid Gab for Evangeliet.

Medens nogle Lande synes tillokkende for Missionærene, fordi de er saa let tilgængelige, er der andre, som minder os om, at vor Forsømmelighed overfor dem maaske ikke alene medfører Tabet af en gunstig Lejlighed, men ogsaa muligvis skaber nye Farer og Vanskeligheder. Islam voksede frem af en forsømt Missionsmark. Det er en rystende Kendsgerning. Naar vi erindrer, hvad der fandt Sted i Mekka Aar 622, er det saa klog og forsigtig Politik, om vi finder os i, at der ikke er Missionærer i de store historiske Byer Samarkand og Tashkend, Kkokan og Andijan i Russisk Turkestan, Turfan og Hami, Aksu og Khotan i Kinesisk Turkestan, Kabul og Balkh, Herat og Kandahar i Afghanistan, Lhassa og Shigatse, Gartok og Selipuk i Tibet.

Kafiristan, en af Afghanistanens fem Provinser, er et trist Eksempel paa en forspildt Lejlighed. „Det var en sørgelig Dag for dem,“ skriver Oberst G.

¹⁾ A. Hamilton: »Afghanistan« Appendix 493—497.

En Skyskraber i Arabien,

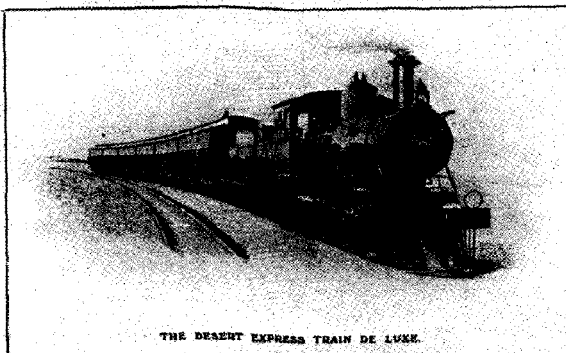
Sheikens Hus i Makallah, Hadramauts Havnestad. Denne By har kun været betraadt to Gange af Missionærer i de sidste tyve Aar.

SUDAN GOVERNMENT RAILWAYS

CAIRO TO KHARTOUM.

Via the Picturesque Nile Route and Sudan Government Railways in 4 days.

ALTERNATIVE ROUTE. Via Suez, Port Sudan, and Sudan Government Railways in 33 days.

THE DESERT EXPRESS TRAIN DE LUXE.

Passengers can obtain tickets enabling them to travel South by one route and return North by the other.

COMFORTABLE TRAVEL IN THE SUDAN.

New and luxurious Sleeping and Dining Cars, with up-to-date Electric Lighting, Ventilating, and Cooling Apparatus.

- - CATERING OF THE HIGHEST ORDER. - -

Avertissement om Sudan-Ekspressen.

Dette Avertissement er taget af en londonsk Avis. Der er en slaaende Modsætning mellem denne Nutidens Maade at rejse paa i Afrika og den Rejsemaade, vi saa afbilledet Side 70, hvor Karavanen ses at drage gennem Sahara. Khar-tum er i vore Dage nærmere ved London end Cairo var det i Livingstones Tid.

En Skyskraber i Arabien,

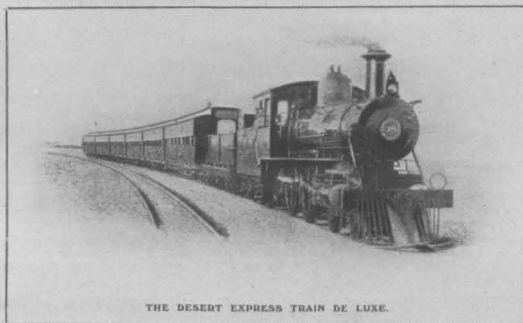
Sheikens Hus i Makallah, Hadramauts Havnestad. Denne By har kun været besøgt to Gange af Missionærer i de sidste tyve Aar.

SUDAN GOVERNMENT RAILWAYS

CAIRO TO KHARTOUM.

Via the Picturesque Nile Route and Sudan Government Railways in 4 days.

ALTERNATIVE ROUTE! Via Suez, Port Sudan, and Sudan Government Railways in 3½ days.

THE DESERT EXPRESS TRAIN DE LUXE.

Passengers can obtain tickets enabling them to travel South by one route and return North by the other.

COMFORTABLE TRAVEL IN THE SUDAN.

New and luxurious Sleeping and Dining Cars, with up-to-date Electric Lighting, Ventilating, and Cooling Apparatus.

CATERING OF THE HIGHEST ORDER.

Avertissement om Sudan-Ekspressen.

Dette Avertissement er taget af en londonsk Avis. Der er en slaaende Modsetning mellem denne Nutidens Maade at rejse paa i Afrika og den Rejsemaade, vi saa afbilledet Side 70, hvor Karavanen ses at drage gennem Sahara. Khartoum er i vore Dage naermere ved London end Cairo var det i Livingstones Tid.

Wingate, „da deres Land ved et Pennestrøg i det britiske Udenrigsministerium for elleve Aar siden blev bragt ind under afghansk Herredømme. Endelig var Kafirerne blevne Emirens Undersaatte. I Samraad med sin Overgeneral, Ghulam Haider, besluttede han at omvende dem og bringe dem ind i Islams Fold. Mullaherne maatte udføre deres af Kafirerne hadede Ceremonier under Militærbeskyttelse, den muhamedanske Tros Ritus blev paatvungen et uvilligt Folk, Moskeer indtog Templers Plads, Koranen og Kalifernes Traditionssamlinger skulde aandelig genføde de hedenske Kafirer. Og dog satte for fem og tyve Aar siden et Budskab fra Kafirerne i Hindu-kush den kristne Kirke i Bevægelse; de bad om Lærere, der kunde undervise dem i Jesu Kristi Religion. Det er et trist Eksempel paa, hvorledes en gunstig Lejlighed kan spildes, thi nu staar der mellem Jesu Kristi Sendebud og den ivrige Kafir Muhamedanismens fjendtlige Magt og vaager skinsygt over, at ingen fremmed trænger ind i Landet.“¹⁾ Og atter: „Den ubarmhjertige muhamedanske Propaganda har gjort sin grusomme Gerning. Hjerter og Hjem i disse Bjergbefæstninger, som i tusinde Aar havde holdt Stand mod den hadede muhamedanske Fjende, er ubarmhjertig blevet erobrede og ødelagte. Deres tapreste Forsvarere er med Magt blevet omvendte til Muhamedanismen, og deres skønneste Døtre er blevet revet ud af deres naturlige Beskytteres Arme og bortførte for at afgive en frisk Forsyning til Erobrernes Haremer.“ Skal Kafiristans Historie gentages i andre Egne af Asien?

¹⁾ G. Wingate: »Unevangelized Regions in Central Asia«
 »The Missionary Review of the World, May 1907.

Og det haster. Civilisationen trænger frem paa Verdens ubesatte Missionsmarker, og Jernbaner skyder sig ind gennem begge Verdensdelenes Hjerter.¹⁾ Reklamerne for disse Jernbaner i Asien og Afrika er i sig selv en Spore for Missionen. Derfor er det af strategisk Betydning at gribe ind netop nu. I Nigeria er Jernbanen, der allerede løber fra Lagos til Ilorin, under Bygning til Zungeru og vil maaske faa Sidelinier til Baro mod Syd og Kano mod Nord.

I Nærheden af Kap Verde i Senegal er Fransk-mændene ifærd med at bygge en stor By, der om nogle faa Aar vil være den smukkeste By paa Vestkysten med Moler og mægtige Dokker. Det vil ikke vare længe, før Jernbaner forbinder denne vordende Hovedstad med de rige Landstrækninger, der grænser op til Fransk Vestafrika. Ruten Kapstaden—Kairo er ikke længere en Drøm, men nærmer sig sin Fuldendelse.²⁾

De to tyske og de to russiske Jernbaner, der nu arbejder sig frem mod det indiske Ocean, og de engelske Jernbaner, der er under Bygning i det nordvestlige Indien, beviser, hvor vigtigt det er at benytte Øjeblikket til at trænge ind i Central-Asien. Mellem Endepunktet for de engelske Jernbaner i Indien og den russiske Jernbane ved Afghanistans Grænse er der kun en Afstand af 90 Mil, som endnu hindrer Europa fra ved Jernbane at være forbundet med den sydligste Del af Asien. Hvis England og Rusland vilde glemme deres indbyrdes Skinsyge

¹⁾ John R. Mott: Den afgørende Time.

²⁾ Hvert Aar bringer Fremskridt, og efter at Jernbanen nu er naaet over den blaa Nil op til Sennaar og har overskredet den hvide Nil ved Hillet Abbas for at komme i Berøring med Kordofan, har den hvide Mand faaet fast Fodfæste i Landet til dettes Gavn. H. L. Tangye: »In the Torrid Sudan«. 289.

ogr ække hinanden Haanden over disse godt 90 Mil af Afghanistans Bjergland, kunde man rejse fra Paris til Bombay, en Afstand af omtrent 1000 Mil, paa akkurat 8 Dage.¹⁾

Angaaende Kinesisk Turkestan's strategiske Vigtighed skriver Missionær G. Roquette fra Yarkand:

„Der eksisterer næppe noget Land med muhamedansk Befolkning i hele Verden, hvor kristen Mission kan drives saa frit som i Kinesisk Turkestan. Missionærerne og deres Arbejde staar under de kinesiske Myndigheders Beskyttelse ifølge derom afsluttede Traktater, ganske lige som i det egentlige Kina. Muhamedanerne forsøger vel ved List og sommetider ved tomme Trusler at lægge dem Hindringer i Vejen, men de har ingen Magt dertil, og Hindringerne er i alt Fald ikke større, end at de kan overvindes ved Taalmodighed. Muhamedanerne her i Landet er ikke paa langt nær saa fanatiske som andre Steder, hvor Folket er kommet mere i Berøring med en ikke-kristen Civilisation. Men den Slags Civilisation nærmer sig ret rask hertil baade fra Øst og Vest.

„Mere velstaaende Folk har begyndt at sende deres Børn til Vest-Turkestan eller Rusland, for at de kan blive opdragede der. Efter to, tre Aars Forløb vender de unge Mænd som Regel tilbage som Fritænkere eller opfyldte af muhamedansk Fanatisme. Hvis den kristne Missionsvirksomhed netop nu var ved Haanden med dertil egnede og tilstrækkelige Hjælpemidler, kunde den nye Civilisations Strøm i det mindste til en vis Grad vendes i den rigtige Retning. Paa den anden Side er ogsaa en irreligiøs kinesisk Kultur

¹⁾ E. A. Powell: *Everybody's Magazine*, Feb. 1910. 205.

ifærd med at nærme sig i Form af de nye kinesiske Skoler, der aabnes i alle nogenlunde vigtige Byer. Den Tid nærmer sig, da en ikke-kristen Kultur fra Øst og Vest vil mødes her og udkæmpe en voldsom Kamp om disse stakkels Menneskers Sjæle. Naar denne Kamp mellem den gamle og den ny Tingenes Tilstand begynder at rase, burde Korssets Banner være et Tilflugtssted for de bedste Elementer i Folket. Jeg tror ikke, at Tiden har været inde til at arbejde paa denne Missionsmark før, men nu er en ny Tid for Haanden, og en stor Forandring vil finde Sted i de næste ti eller tyve Aar med eller uden Kristendommens Indflydelse. Hvis den belejlige Tid faar Lov til at glide hen, uden at Kristendommen gør sin Indflydelse gældende, er det umuligt at forudse Følgerne. Men ét er sikkert, da har Kirken tabt en af de mest gunstige Lejligheder, som den nogensinde har haft i den muhamedanske Verden.“

De to Hundrede Mil Jernbane, der er bygget for Pilgrimme og ikke for Dividendens Skyld, hele Vejen fra Damaskus til Medina og videre til Mekka maa nødvendigvis hendrage Opmærksomheden paa Arabiens strategiske Betydning som Missionsmark i Øjeblikket. Geografisk set ligger Halvøen ved Verdenshandelens Korsvej. Den var engang Bro mellem Asien og Europa, Landevejen mellem Afrika og Asien, og det vil den snart atter blive. Betydningen af Bagdadbanen og Vandingsprojekterne af Eufratdalen for Nord-Arabien er vel bekendt.¹⁾

Hvad Religion og Politik angaar, har Arabien ogsaa Indflydelse paa Vest-Asien. En Artikel i

¹⁾ Sir W. Willcocks: »Mesopotamia Past and Present« *Geographical Journal*, Jan. 1910.

New Yorker Bladet „*Journal of Commerce*“ udtalte nylig følgende: „Vi har af og til søgt at gøre vore Læsere klart, at siden den russiske Ærgerrighed har faaet et Knæk i Østasien, maa man søge det internationale Centrum for asiatisk Politik ved den Persiske Havbugt.“ De nuværende politiske Forhold i Arabien interesserer ikke alene i høj Grad Storbritanien og Tyskland, men ogsaa Frankrig og Rusland. Tyrkiet hersker kun i tre af de syv Provinser, og engelsk Indflydelse gør sig gældende langs hele den Persiske Havbugts og det Indiske Oceans Kyst. Den Persiske Havbugt er saa at sige bleven en engelsk Indsø, og britisk Herredømme strækker sig langt ind i Landet fra Adén, ligesom Englands Indflydelse er meget betydelig i Provinsen Oman, der stiller sig gunstig til den kristne Missionsvirksomhed. I Yemen vil Følgen af, at det ungtyrkiske Parti er kommet til Magten, sandsynligvis blive, at der aabnes en Dør for Evangeliet til hele denne tætbefolkede Provins, naar vi griber den nuværende gunstige Lejlighed. Politik og Missionsvirksomhed er nøje sammenknyttede i dette Handels Aarhundrede, og det kan hænde, at Arabien bliver delt, ligesom Afrika er blevet det; i alt Fald vil Følgen af politisk og kommerciel Ærgerrighed samt Opdagelsesrejser i denne forsømte Halvø blive den, at Døre, der har været lukkede i Aarhundreder, nu aabnes. Vi maa plante Korsets Banner nu i alle Provinserne og sikre os Forkøbsret til Landet. Opsættelse kan blive skæbnesvanger.

Arabien er ogsaa af Betydning paa Grund af det arabiske Sprog. For nogen Tid siden averterede et Firma en Skrivemaskine med arabiske Bogstaver og erklærede, at det arabiske Skriftsprog var i Brug over et større Areal af Jorden end noget andet Sprog.

Man forespurgte da en Professor i semitiske Sprog, om hvor grov den Løgn var? Han svarede: „Det er sandt.“ Arabisk Literatur findes i hele den muhamedanske Verden, og det arabiske Sprog, som var Midlet til Islams Udbredelse, vil ogsaa blive det store Middel til at bringe Muhamedanerne i Asien og Afrika Evangeliet. Det stiger i Magt og Indflydelse og er et af Verdens store levende Sprog. Den arabiske Koran er Lærebog i Tyrkiets, Afghanistans, Javas, Sumatras, Ny Guineas og Syd-Ruslands Skoler. Arabisk er Talesprog ikke blot i selve Arabien, men Halvøens Sproggrænse findes 300 Mil nord for Bagdad ved Diarbekir og Mardin, og der tales Arabisk i hele Syrien og Palæstina og overalt i Nord-Afrika. Selv i Kapkolonien og i Vestindien findes Mennesker, der daglig læser Muhameds Sprog. Araberne siger selv: „Visdommen hviler over tre Ting — over Frankerens Hjerne, Kineserens Haand og Araberens Tunge.“¹⁾ Dette vidunderlige, bøjelige, logiske Sprog med sin vældige Ordrigdom og store Udtryksfuldhed kan kun vindes for Kristendommen, naar Arabien er vundet for Kristus. „Det er sikkert ikke uden Hensigt,“ siger Edson L. Clark, „at denne udbredte og mægtige Race er blevet bevaret uafhængig og uden at vanslægte gennem fire Tusinde Aar, medens den stadig har bibeholdt sin enkle og kraftige Karakter. Den har sikkert Betingelser for at kunne faa en stor Fremtid; og lige saa sikkert venter der den en stor Fremtid. Den vil maaske blive et af de sidste Folk i Sydvest-Asien, der bøjer sig for Kristendommens og den kristne Civilisations omformende Indflydelse. Men i Tidens

¹⁾ Ed-Damiri i hans Ordbog »Hayat el Hayawan«.

Fylde vil den sikkert bøje sig for denne Indflydelse.¹⁾ Er Tiden kommet nu?

Fysisk og intellektuelt hører Araberne til de stærkeste og ædleste Racer i Verden; de har en ærefuld Historie og en Litteratur, der kun staar tilbage for faa andre Nationers. Hvis denne Race kan blive vunden for Kristus, vil den gøre for Herren, hvad den engang gjorde for Muhamed.²⁾

Tidens og Stedets strategiske Betydning er endnu større end Racens. I den Henseende kan ingen af de ubesatte Marker i Asien, ikke engang i Arabien, sammenlignes med de ubesatte Regioner i Afrika, hvor al Kraft nu sættes ind paa den store Kamp mellem Korset og Halvmaanen, og hvor de ubesatte Marker er Valpladserne. Vel er Befolkningen i Afrika forholdsvis lille, naar vi tænker paa Indien og Kina, men ingen, der kender Afrikas Historie og har et aabent Øje for dets Hjælpekilder, kan tvivle om, at under mere ordnede og gunstige Forhold vil Befolkningen vokse enormt. Det er blandt de sorte, uciviliserede og vanslægtede Hedninger, saavel som blandt Nord-Afrikas halvciviliserede Folk, der allerede er Muhamedanere, at Kampen mod Islam skal staa. For Tiden sejrer Islam, og intet kan standse dens Fremmarsch eller frelse Afrika fra dens Greb, om ikke Kristi Evangelium netop nu bliver forkyndt i hver eneste Egn af de ubesatte Marker. Hedenskabet synker i Grus for Islam. Situationen er kritisk, og fra alle Egne af Missionsmarken lyder et enstemmig Vidnesbyrd om, hvor paatrængende nødvendigt det er at give sig i

¹⁾ E. L. Clark: »The Arabs and the Turks«.

²⁾ »Why Arabia«, en Piece udgivet af *The Arabian Mission* 25 East 22 Str. New York.

Kast med denne Del af Missionsopgaven. Fra Syrien, Japan, Philippinerne, Kina, Indien, Birma, Ceylon, Ny Hebriderne, Sumatra, Arabien, Belutchistan og selv Peru er der kommet Vidnesbyrd om, at ifølge den almindelige Mening blandt de ledende Missionærer i disse Lande, bestaar den mest paatrængende Missionsopgave i at møde og besejre Islams Fremtrængen i Afrika. Og denne Opgave ligger paa de ubesatte Marker i Afrika.

F. W. Steinthal skriver fra Kalkutta: „Afrika er uden Tvivl den Missionsmark, hvor det, paa Grund af den muhamedanske Fremtrængen, er mest nødvendigt at arbejde for at forhindre, at denne Jernmur bliver opbygget, ikke saa meget ved at angribe Islam i Almindelighed som ved en hastig Besættelse af alle ledige Pladser.“ Medens Biskop Tucker i Uganda siger: „I Afrika er der nu Røre i Muhamedanismen, som trænger frem med en næsten uimodstaaelig Kraft. De hedenske Stammer kan i Øjeblikket vindes for Kristus med forholdsvis Lethed, men har først Muhamedanismen faaet Fodfæste iblandt dem, vil Evangeliseringsarbejdet blive hundrede Gange sværere.“ „Slagmarken ligger udbredt for os,“ skriver Dr. Frank Weston, Præst i Zanzibar; „Fjenden har samlet sine Tropper. Vil vor Kirke udsende sine ledende Mænd, for at de kan opmuntre vorø afrikanske Kristne? Ellers vil Afrika blive muhamedansk fra Zambese til Middelhavets Kyst. Det er ikke min Opgave at pege paa den Fare, et muhamedansk Afrika vil frembyde overfor Europa, og heller ikke vil jeg dvæle ved, hvor blinde de Magter er, som begunstiger Islam paa Kristendommens Bekostning. Sligt vedkommer Regeringen. Men det er min Pligt at gøre det protestantiske Kirkefolk be-

kendt med de Kendsgerninger, som vi ser, og at opfordre eder til at rejse eder og udføre det Værk, som Herren tydelig nok kalder eder til.“ Dr. Henry Holland i Quetta i Belutchistan skriver: „Afrika paa kræver allerførst en concentreret Opmærksomhed, thi hvis det hedenske Afrika antager Islam, vil Arbejdet med at omvende det til Kristendommen blive tusinde Gange vanskeligere og langsommere. Naar Afrika først er kommet ind under Islams Aag vil en aandelig Høst som den, vi har oplevet i Uganda, for bestandig være udelukket. Afrika har efter min Mening for Øjeblikket det stærkeste Krav paa vor Hjælp.“

Der findes strategisk vigtige Punkter, som for Eksempel Nigeria og Sudan, hvor Landet endnu ikke helt er vundet for Islam. Det er endnu Tid til, at den kristne Kirke kan bygge Bølgebrydere mod Islams fremvæltende Vande, men hvor er det trist at sammenligne den lille Haandfuld kristne Missionærer, der nu findes paa disse store Arealer med den Masse Sanusiyah Dervischer og muhamedanske Købmænd, der Aar efter Aar strømmer ind i Landene.

Dr. W. R. Miller skriver fra Nord-Nigeria: „Blandt alle uevangliserede Marker ved jeg ingen, hvor Trangen er saa stor som i det store Sudan, Vest-, Øst- og Midt-Sudan. Det strækker sig fra Nord-Nigeria til Ægypten, omfattende fem store muhamedanske Provinser, og det har ingen Missionærer. Vest for os strækker det sig til Atlanterhavet, uden Missionærer, og Fransk Sudan vrimler med Hedninger, som hurtig gaar over til Muhamedanismen. Nord for os strækker det sig lige op til Middelhavet, bogstavelig talt uden én Missionær.“ Alle

disse Vidnesbyrd¹⁾ lader os ikke i Tvivl om, at Islam udbreder sig og gaar frem hurtigere end Kristendommen gennem det mørke Fastland. Den gør Fordring paa hele Afrika som sin specielle Ejendom og besætter alle de ubesatte Marker. Det er sandelig ikke den rette Tid for kristne Regeringer at tillade Hedningerne at tro, at de foretrækker Islam for Kristendommen, og at de hellere vil have den omvendte til Muhamedanismen end til Kristendommen. Heller ikke er det den rette Tid til, at Missionsselskaberne skulde nøjes med at holde Skanserne i Stedet for at angribe Fæstningerne. Naar Islam sætter alt ind paa at erobre hele Afrika ved fortsat Propaganda, kan ingen undgaa at se, at det er den rette strategiske Plan at evangelisere de tilbageværende Hedningracer saa hurtig som muligt.

„I det mørke Fastland er Halvmaanen i Tiltagende, ikke i Aftagende,“ skriver Pastor W. H. T. Gairdner. „Den er allerede halv og venter snart at blive fuld... I Afrika er enhver Muhamedaner som en Selvfølge Missionær — hvad enten han er et godt eller slet Menneske. Han fraterniserer med Negerne; han selv, hans Klæder og hans Moral er ikke for fine for dem og dog en ganske lille Smule finere end deres egne, saa at det anses for fint, *à la mode*, for Negeren at gaa over til Islam. Englænderen har standset Slavehandelen; gammel Uret glemmes let. Englænderen — Negerens sande Ven — holder Ringen med sit Pax Britannica, medens den arabiske Købmand — Negerens grusomme Fjende for kun en Menneskealder siden — roligt „omvender“ ham. Disse Købmænd kommer alle Vegne, Tenden-

¹⁾ Breve til Kommission Nr. 1 ved Verdens Missions Konferencen i Edinburgh 1910.

sen til at gøre Propaganda for Islam er umaadelig stærk og ofte uimodstaaelig.“

Den muhamedanske Fremtrængen i Afrika sker navnlig ad tre Veje: Fra Øvre-Nilen, fra Zanzibar ind i Kongolandene og op gennem Nigerdalen. Tidligere fulgte Islam i de muhamedanske Erobreres Fodspor. Senere blev Slavevejene den muhamedanske Propagandas Landeveje. Nu er Bevægelsen mere almindelig, mere udbredt, mere lumsk, uden Brask og Bram, men stærk og sikker og omfattende, som den stigende Stormflod. Fra Nord-Nigeria bringer Hausakøbmændene Koranen og den muhamedanske Katakismus med sig alle Vegne, hvorhen de bringer deres Varer. Aldrig saa snart aabner de et Udsalg ved Landevejen i en hedensk Egn, før Moskéen bliver bygget ved Siden af. Lægmændene er paa en Maade alle Prædikanter, Butiksejeren og Kameldriveren er stolte af deres Profet og af hans Bog. Om de ikke kan læse den, saa kan de i det mindste kysse den og bære den som en Amulet og bringe den med sig alle Vegne. Alle Samfundsklasser gør Propaganda.

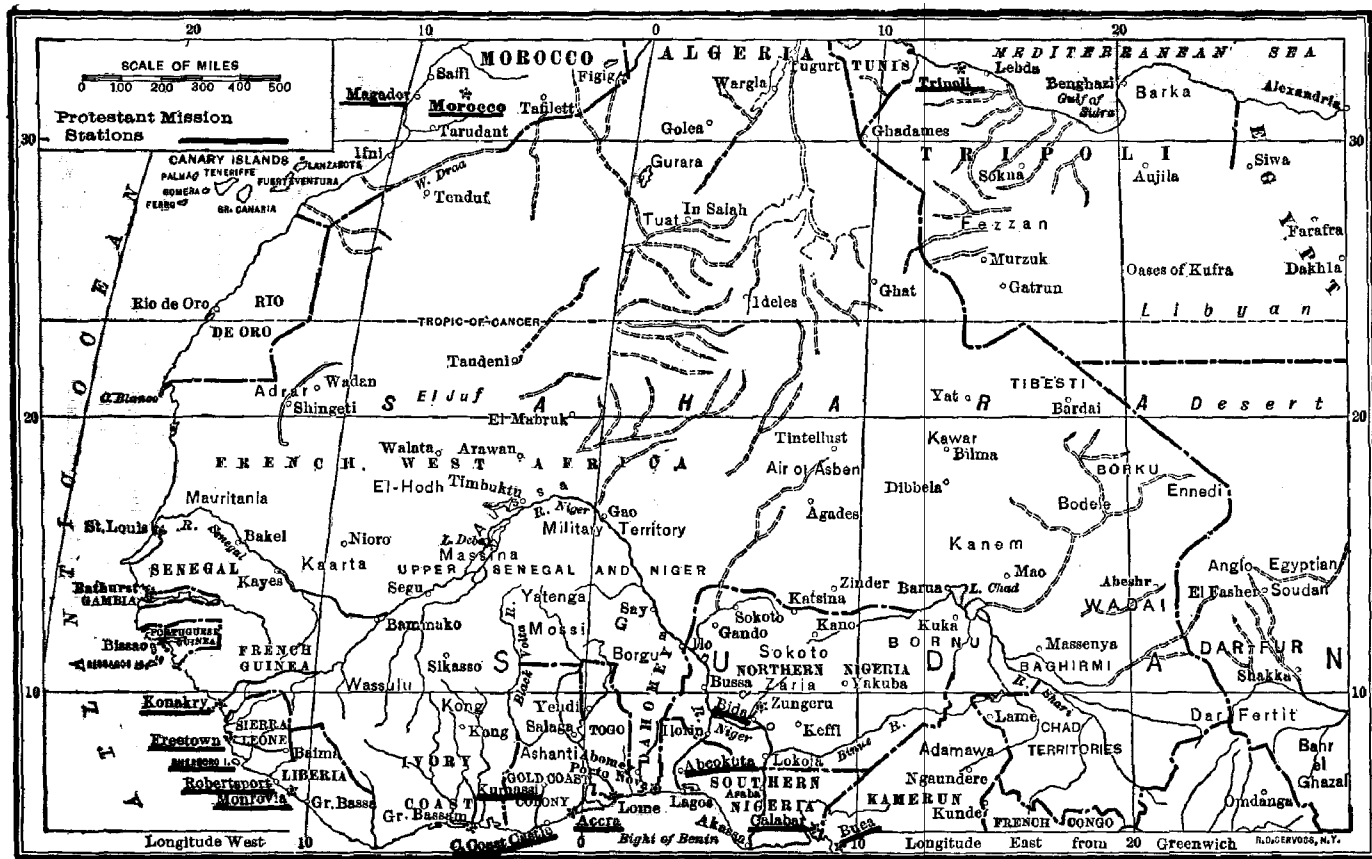
Og der er Magter, som begunstiger Islams Udbredelse i Afrika og forøger Faren. Først er der Islams højerestaaende Kultur i Sammenligning med Hedenskabet. Der er ikke Tvivl om, at Sir H. H. Johnstone har Ret i sine Ord: „Araberne er en mærkelig Blanding af Forbandelse og Velsignelse for det sorte Afrika; de har været den direkte eller indirekte Aarsag til, at Millioner af menneskelige Væsener er blevet myrdede, og dog har de hidtil vist sig som meget dygtige Civilisatorer; de har hævet raa og modbydelige Kannibaler til velklædte, velvoksne, respektable Mænd og Kvinder; de har opdaget store geografiske Hemmeligheder, og de har beredt Vej for de rigtige hvide Mænd.“ Det er den højere

Kulturs Indflydelse, som giver Islam en vældig For- del overfor det døende Hedenskab i det mørke Fast- land. M. Gaden, en fransk rejsende, fandt for Eks- empel et muhamedansk Bibliothek paa ikke mindre end Tusind Bind i selve Saharas Hjerter, og af disse Bøger var over fem Hundrede i Manuskript.¹⁾ De muhamedanske Dag- og Ugeblade, der udgives i Cairo, bringes til alle Egne af Landet, og muhame- danske Amuletter og Talismaner er blevet en Han- delsartikel mellem hedenske Afrikanere.

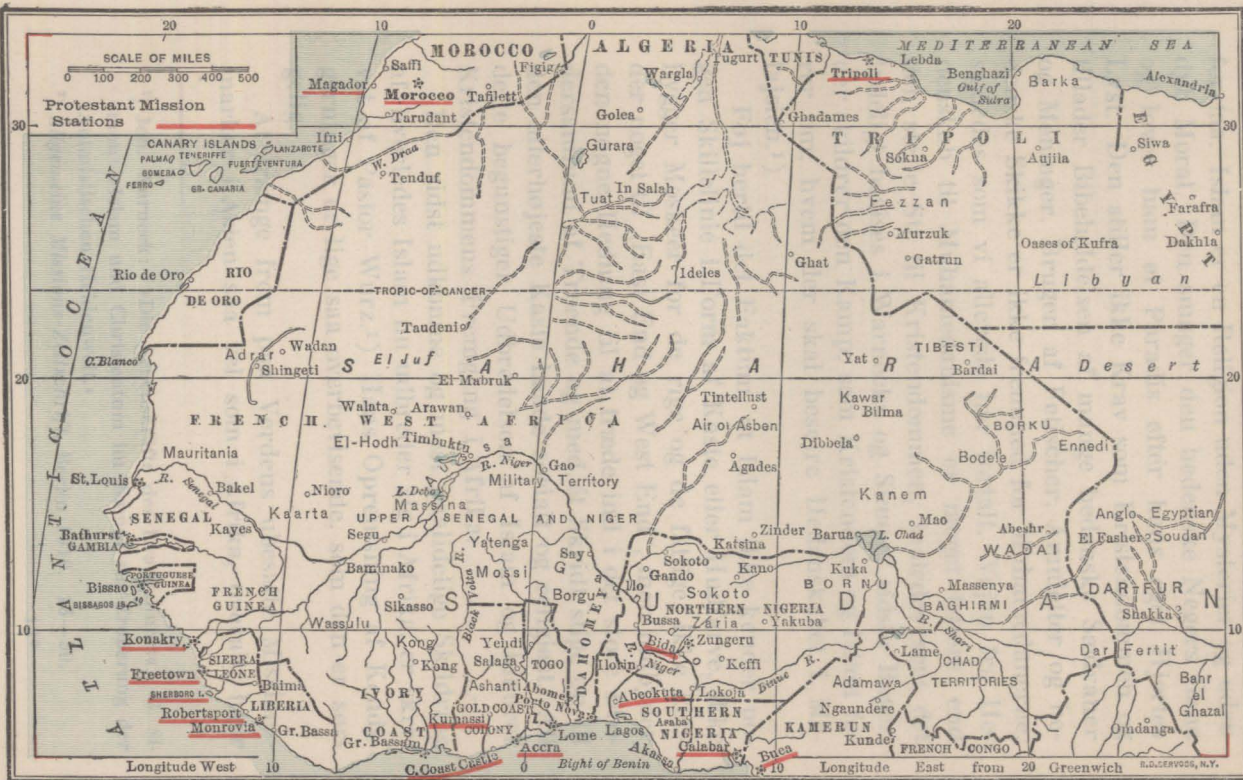
Føj hertil den Kendsgerning, at Kolonial-Rege- ringen næsten alle Vegne modarbejder den kristne Mission. Dette er Tilfældet i Tysk Øst-Afrika, i det anglo-ægyptiske Sudan, i Nord-Nigeria og i alle Sta- terne langs Middelhavet. De muhamedanske Kursus ved Gordon Memorial College, tyske Missionærers Udsagn om deres egen Regerings Politik og Udtalelser af britiske Missionærer i Nigeria er tilstrækkelige Vidnesbyrd herom. „Islam i Øst-Afrika,“ siger Pro- fessor Carl Meinhof i Berlin, „har en Mængde stærke Allierede. Den første blandt disse er den Frygt og Sympathi, der udvises af de europæiske Nationer. Islam er en politisk Religion, og i Politik er Frygt altid Nederlag. Ingen virkelige Missionsvenner kan vente eller blot tænke sig Muligheden af, at Rege- ringerne skulde undertrykke Islam med Magt, men vi kunde nok vente, at kristne Regeringer ikke vilde begunstige og fremme muhamedansk Propaganda.“

Den tredie Magt, som begunstiger Islams Udbre- delse, ligger i dens lave moralske Niveau og dens Berøringspunkter med Hedenskabet. Den muhame- danske Tro antages saa let, fordi den er saa let at

¹⁾ »Une Bibliothèque Saharienne« *Revue du Monde Mus- sulman*. Vol. 8. 409—418.

De Lande, der ligger Vest for Ægypten og strækker sig helt ud til Atlanterhavet, omfatter over 120,000 Mil og har en Befolkning paa over 70 Millioner, mere end en Trediedel af hele Verdensdelens samlede Indbyggerantal. Intet Missionselskab har for Tiden faste Planer for dette Lands Evangelisation.

De Lande, der ligger Vest for Ægypten og strækker sig helt ud til Atlanterhavet, omfatter over 120,000 Mil og har en Befolkning paa over 70 Millioner, mere end en Trediedel af hele Verdensdelens samlede Indbyggerantal. Intet Missionselskab har for Tiden faste Planer for dette Lands Evangelisation.

forstaa. Islam er en Religion uden Mysterier og uden dyb Moral. Den smager den hedenske Negers Gane og lover ham et Paradis efter hans eget Hjertes Lyst. Den stiller ikke Krav som Kristendommen og tillader Bibeholdelsen af mange hedenske Sædvaner og Meninger. Brugen af Fetischer, Amuletter og hedenske Skikke er ikke fremmed for Muhamedanerne, saaledes som vi allerede har fortalt. Vejen fra Hedenskab til Muhamedanisme er meget lettere end den stejle Sti til Kristendommen, saaledes som det tydeligt bevises i Warnecks og Simons sidste Bøger, der skildrer den Kamp, som Kristendom og Islam fører om, hvem der skal besejre Hedenskabet i Malajsien.¹⁾

Føj hertil det Faktum, at Islam ikke kender nogen Skillelinie i Form af Kaste eller Hudfarve, ikke bygger Moskéer for de rige og de fattige, ikke kender noget til „East End og West End“, men indbyder den nøgne Hedning til at træde ind i det store Brodersamfund af Troende og med ét Skridt stige op til den allerhøjeste Kaste baade socialt og religiøst. Alt dette begunstiger Udbredelsen af Islam og hindrer Kristendommens Fremgang i Afrika.

Den sidst udkomne og mest paalidelige Skildring af, hvorledes Islam nu udbreder sig i Afrika, er skrevet af Pastor Wurz.¹⁾ Hans Opremsning af Kendsgerninger er lige saa overbevisende, som den er sørgelig.

At trænge frem paa Verdens ubesatte Missionsmarker i Asien saa vel som i Afrika, overalt, hvor

¹⁾ Joh. Warneck: »Die Lebenskräfte des Evangeliums«. G. Simon: »Islam und Christentum im Kampf zur Eroberung der Animistischen Heidenwelt.«

²⁾ *Allgemeine Missions-Zeitschrift*, Berlin 1910. 16—30.

det er muligt, er af alle de oven for givne Grunde, den klogeste Missionspolitik. Nu da Grænseegnene er besat af kristne Missionærer, maa vi overskride Grænserne, ellers vil en gudløs Civilisation og en rivaliserende Trosbekendelse komme Kirken i Forkøbet og tage Jorden i Besiddelse. For at tale med Koranens Ord: „Hver Nation har sin tilmaalte Tid, og naar deres tilmaalte Tid kommer, kan de ikke holde den tilbage, og ej heller kan de fremskynde den.“ Den Tid er nu forhaanden for næsten alle de ubesatte Markers Vedkommende. Det er ganske sikkert, at den er kommet for Afrika.

Heller ikke er det sandsynligt, at Central-Asien og Afghanistan vil vedblive at slumre midt under al det hvileløse Røre, der hersker i deres muhamedanske Nabostater — Tyrkiet, Persien og Indien. Tværtimod, der er Tegn paa, at den pan-islamske Bevægelse har naaet Bukhara og Kabul saa vel som Orenburg og Tiflis. Ikke alene er der Tale om sociale Reformer i Ruslands muhamedanske Presse, men Tartarbladet „Terjuman“ indeholdt nylig et Forslag om at sammenkalde en pan-islamsk Kongres, der skulde diskutere en Reform af Islam.¹⁾ For Tiden er Muhamedanerne i Kinesisk Turkestan „Indbegrebet af uforstyrrelig Middelmaadighed.“ De fører et ligeglad, tankeløst, apatisk Liv; intet forstyrrer dem. Det er deres Skæbne, udelukkede som de er fra den øvrige Verden, at føre et sløvt, aandløst, men ubekymret og maaske lykkeligt Liv, som de ikke tillader noget at forstyrre.²⁾ Men lad disse Muhamedanere engang blive vakte gennem Kairos Presse eller Dervischernes Prædikener, og hvem kan sige, hvad

¹⁾ *London Times* 12. Okt. 1908.

²⁾ F. E. Younghusband: »The Heart of a Continent« 144.

Følgen vil blive for Central-Asien? Nu er den belejlige Tid til at bringe dem Evangeliet.

Intet kan holde Vestens Civilisation tilbage paa dens Vandring ind i selve Asiens Hjerter. Gennem hvert et Pas og ad alle Kommunikationskanaler tvinger Jernbaner og Karavaner Folket til at tage imod vor Tids nyeste Opdagelser. I Kabul kan man se Automobiler, Symaskiner, Fonografer, Rifler og røgfrit Krudt. Et af Resultaterne af Emiren af Afghanistans Besøg i Indien var Oprettelsen af Klædefabriker i hans Hovedstad, og nu hører vi, at Pianoer, Automobiler og Materiel til et traadløs Telegrafanlæg transporteres gennem Khyberpasset ved Hjælp af Kameler. Til at lede al denne moderne Industrivirksomhed indkaldes en Stab af europæiske Ingeniører og Mekanikere til Landet. I flere Aar har europæiske Læger baade Mænd og Kvinder staaet under Emirens Beskyttelse og er blevet lønnede af ham. Hvorfor skulde det være forbudt Missionærene at komme ind i Landet?

PIONEREN OG HANS GERNING

»Mit Sværd giver jeg til den, som følger mig paa min Pilgrimsfærd, og mit Mod og min Dygtighed til den, som kan tage det. Mine Mærker og Ar tager jeg med mig, at de kan vidne for mig, at jeg har kæmpet for Ham, der nu er min Belønner.« Saa gik han over Floden, og alle Trompeterne gjaldede til hans Ære ovre fra den anden Side.«

Sandhedsforfægterens Død af »Pilgrimens Vandring.«

VII

PIONEREN OG HANS GERNING

Hvis vi vil benytte den gunstige Lejlighed, og hvis vi vil aftvætte den Skam, som vor langvarige Forsømmelighed har kastet paa Kirken, fordi en saa stor Del af Verden endnu er ukristnet i Begyndelsen af det tyvende Aarhundrede, saa maa der lægges bestemte Planer, saa maa der handles, saa maa der bringes Ofre for at erobre Missionsmarkerne.

Og aller først maa vi anvende virkelig strategisk Klogskab i vore Felttogsplaner. Vi maa udfinde ikke blot de Missionsselskaber, som bedst kan trænge ind paa de nævnte Missionsmarker, men ogsaa vælge de bedste Metoder og det bedste Øjeblik til at gribe ind, samt udfinde de vigtigste strategiske Punkter og sikre os de bedste Mænd til at vove Forsøget.

Mange Steder, navnlig i nogle Egne af Kina, kræver en virkningsfuld Besættelse af hidtil ubesatte Arealer frem for alt, at de i Nærheden arbejdende Missionsselskaber styrkes baade med Missionærer og Materiel, saa at de kan blive i Stand til at naa ud til de mindre Arealer — der støder op til deres Stationer — hvor der findes en stor Befolkning, blandt hvilken der for Tiden intet Arbejde gøres. Det vilde være en alvorlig Fejl at starte nye Selskaber, hvor

gamle Missionselskaber allerede er i Virksomhed. Det vilde ikke blot være et Brud paa almindelig Høflighed, men tillige være fejlagtig Politik og et Spild af Kræfter. Næsten alle de i andet Kapitel nævnte Missionsmarker trænger ikke til flere Missionselskaber, men til flere Missionærer, og til et nøjere Samarbejde mellem de Selskaber, der arbejder paa Grænserne af ubesatte Missionsmarker. Dr. T. L. Penell peger med Rette paa, hvor strategisk klogt det er at styrke sin Basis, før man gør Forsøg paa at trænge frem i nye Egne. Vi bør forstærke Stationerne i Grænsedistrikterne, lige som den engelske Regering styrker sine Militærposter, ikke alene med Henblik paa deres nuværende Opland og Trang, men som en Basis, hvorfra man kan drage ud og evangelisere de nu ubesatte Egne.

Dog trænges der ogsaa til Oprettelsen af nye Missionscentre, ude paa de ubesatte Marker paa fordelagtige Punkter, der ligger fjernt fra andre Missionsstationer og uden for disses egentlige Virkefelt. Det vilde være uklogt handlet af et Missionselskab, hvis Hjælpekilder er begrænsede og hvis finansielle Byrder allerede er tunge, at forsøge at oprette nye Stationer, naar derved ældre Stationer maatte berøves en Del Arbejdere og det dør paabegyndte Arbejde maatte svækkes. Guds Hærs udstrakte Slaglinie er allerede nu uhyggelig svag og tynd. Koncentration og ikke Spredning er den rette Missionspolitik i slige Tilfælde, men det formindsker ikke vort Ansvar ligeoverfor de ubesatte Marker, og det svækker heller ikke Argumenterne for Nødvendigheden af en hurtig Besættelse af dem. Kirken har Mænd og Hjælpekilder nok til at gøre begge Dele, om den blot vil. En alvorlig Anstrengelse for at besætte alle de ubesatte Missionsmarker og bringe Evangeliet ud til

de fjerneste Egne paa hver ubesat Mark er den Prøve, paa hvilken vor Troskab mod Kristus skal sættes.

Naar vi i dette Kapitel vil betragte Pionerens Gerning, vil vi først se paa Manden og saa paa hans Opgave.

I et saa vanskeligt Foretagende afhænger alt næst Gud af, hvad Slags Mennesker, der vælges. Naar en Jødemissionær, som Aron Matthæus siger, „skal have Abrahams Tro, Jobs Taalmodighed, Moses Ydmyghed, Samsons Styrke, Salomons Visdom, Johannes Kærlighed, Paulus' Nidkærlighed og en Skriftkundskab som den, Timotheus havde,“ da maa sandelig Missionær-Pioneren, der skal tage en endnu sværere Gerning op, eje særlige Egenskaber.

Pioneren staar i en Klasse for sig ligesom Paulus blandt Apostlene. Gerningens Vanskelighed og Storhed er hans Hæder og Glæde. Det ukendte virker tiltrækkende paa ham. Hindringer ansporer ham, og Vanskeligheder opliver kun hans moralske Mod og styrker hans Handlekraft. Han kan aldrig mere være ulydig mod det himmelske Syn. Han ser den gunstige Lejlighed og griber den.

De, som bereder Vej for vor Konge, maa have samme Heltemod og maalbevidste Fasthed som en James Chalmers, han, der sagde: „Om jeg kunde leve disse en og tyve Aar om igen med alle deres Hændelser — skulde jeg saa end atter lide Skibbrud, skulde jeg end atter møde Døden Ansigt til Ansigt, skulde jeg end atter staa omgiven af de Vilde med Spyd og Knipler, skulde jeg end atter mærke Spydene suse om mig og Kniplerne slaa mig til Jorden — kunde jeg leve mit Liv om igen, jeg vilde være Missionær.“¹⁾ Pionererne maa føle sig aldeles

¹⁾ R. Lovett: »James Chalmers« 277.

afhængige af Gud og maa have Forstaaelse af deres egen Afmagt.

„Jeg tror, at intet her i Landet har grebet mit Hjerte dybere, end Overbevisningen om Nødvendigheden af Hellig Aandens Medvirken ved Missionsarbejdet,“ skriver Livingstone. „Jeg følte det ogsaa hjemme; men herude har vi aldrig saa snart lært Folkets Karakter nøjere at kende, før vi bliver fuldt og fast overbeviste om, at uden guddommelig Hjælp kan der intet udrettes. Derfor anmoder jeg alle mine Venner om deres varmeste Forbøn. Jeg beder ogsaa om eders Forbøn. Jeg føler, at jeg kunde leve her hele mit Liv og intet udrette, som kan fremskynde den Stund, da vor Genløser, fordi hans Sjæl har haft Møje, skal se det, hvorved han kan mættes. Jeg tigger om eders Forbøn, at jeg kan blive vis til at vinde Sjæle.“¹⁾)

Før Keith Falconer rejste til Arabien, skrev Generalmajor Haig, som havde gjort en Rejse rundt om Halvøen, en Piece, i hvilken han opfordrede unge Mænd til at tage et Pionerarbejde op derude; det var dette Raab om Hjælp, som fandt Ekko i Cambridge.

„Giv os de rette Mænd,“ sagde han, „og Arabien kan sikkert vindes for Kristus; begynd med de urette Mænd og lidet vil blive udført. Men hvilke Egenskaber kræves der ikke; hvilken Begejstring, hvilken brændende Kærlighed, hvilken ihærdig Beslutsomhed, hvilken uendelig selvopofrende Iver for Menneskers Frelse og Kristi Herliggørelse!

„Maa jeg her have Lov til at citere et Brev fra en Mand, der er ganske særlig kompetent til at tale om denne Sag. For tre Aar siden skrev han til mig:

„Hvis vi ikke faar Missionærer, der er saa fyldte

¹⁾ Af et Brev, dateret 1843, først offentliggjort i 1910.

af Kristi Aand, at de ikke holder deres eget Liv for dyrebart, vil vi sandsynligvis forgæves lede efter indfødte Kristne, der vil være rede til at sætte deres Liv til i Herrens Tjeneste. I et slappende tropisk Klima, som for Eksempel i Adén, er Forholdene meget ugunstige for Udviklingen af selvfoernægtende Karakterer eller energisk Arbejdsiver. Der skal ikke liden Naade til for at kunne holde ud; thi vi er sammensatte Væsner, og der er en vidunderlig Vekselvirkning mellem Legeme og Sjæl og mellem Sjæl og Legeme. Det er derfor af aller største Vigtighed, at vi i en Gerning som denne faar den rette Slags Mænd — Mænd, der har bragt Ofre, men som ikke regner Ofre for Ofre, men for en Ære og Glæde — Mænd, som ikke ved, hvad Modløshed er, og Mænd, som venter store Ting af Gud. Kun saadanne Mænd vil blive virkelig nyttige Arbejdere paa en Mark, der er saa opfyldt med Vanskeligheder. Hvis Evigheden ikke har en umaadelig stor Betydning i et Menneskes Tanker, hvor skulde han saa kunde opmuntre de Indfødte til at foretage et Skridt, der paa én Gang vil ødelægge alle deres jordiske Forhaabninger og Udsigter og muligvis ende med Fængsling og Tortur, ja selve Døden? Og hvis vi ikke faar Mænd, der, hvis Gud forlanger det, er beredte til at føre deres Tilhængere ind i saadanne Farer og Prøvelser, da er det ikke meget sandsynligt, at de vil finde indfødte Kristne, som er rede til at gaa synderlig videre end de selv. Den Slags Mænd kan ikke fabrikeres; de er skabte af Gud. De kan ikke findes; de maa opsøges og gives os af Gud. Men den Herre, som trænger til dem, er ogsaa i Stand til at skaffe dem til Veje.⁽¹⁾

¹⁾ Citeret i S. M. Zwemers Bog »Arabia the Cradle of Islam« 389.

Dette høje Ideal, der er skildret af en engelsk Officer, der selv har gjort Pionertjeneste baade som Opdagelsesrejsende og Missionær i Indien og Arabien, er ikke for højt den Dag i Dag for dem, der paatager sig at trænge ind i Lande som Sudan, Tibet, Afghanistan eller Fransk Kongo. Arbejdet i alle disse Lande kræver Heltemod.

„For den Mand, som ikke kan døje noget af hvert, vil Tibet være en ren Mare,“ siger John R. Muir. „I 172 Nætter sov jeg ikke i min Seng, og i al den Tid rejste vi gennem Egne, hvis Højde, ofte over 16,000 Fod over Havet, vilde have været nok til at faa mangan ærgerrig ung Mand til at opgive Sejrsprisen i denne Kamp. I Dagevis levede vi af de tarveligste Grøntsager og det Vildt, vi skød undervejs. Nogle Nætter sov vi uden at komme i Seng; engang fik vi ikke Mad i omtrent fire og tyve Timer; ofte maatte vi gaa videre, naar det næsten overskred menneskelige Kræfter, men i det hele taget var det som en Sommerferie, fordi vi var stærke og i Stand til at taale det. Efterhaanden som Arbejdet udvikles og Stationer oprettes, vil disse lange Rejser høre Fortiden til, saa alle, der er i Besiddelse af en god Konstitution og Lyst til at tage det, som det kan falde sig, vil finde, at Tibet er et fornøjeligt Land.“¹⁾

Pioner-Missionæren er Soldat og maa være villig til med Glæde at „kende Kristi Lidelsers Samfund“. Missionsarbejde betyder Kamp. Skulde da Korsets Stridsmænd gyse tilbage for at udrette for Kristi Skyld, hvad der daglig gøres for Handels og Politiks Skyld.²⁾

¹⁾ *The Student Movement* »Tibet needs Men«, April 1909.

²⁾ Jvnfr. C. H. Harner »Congo Qualities« *The Intercollegian*, Dec. 1908.

Og dernæst kræver Pionerens Arbejde ogsaa et rigtig godt Humør, hvilket er en vigtig Ting for alle, der skal kæmpe mod en saadan Overmagt som et usundt Klima, besværlige Rejser og Mad, der ofte er „rædsomt og mærkværdigt tillavet“, frembyder.

Da John van Ess engang var mange Mil fjernet fra det nærmeste Vaskeri, skrev han fra Piratkysten i Arabien: „Efter tredive Dages Forløb var mit Khakitøj begyndt at se uanstændigt ud, og Salomon foreslog at vaske det. Han gik altsaa til Bazaren og forlangte Sæbe. De veg tilbage i Rædsel og Forbavselse. „Sæbe,“ raabte de, „det er skadeligt for Kvinder og lugter fælt; nej, vi bruger ikke Sæbe!“ Den næste Dag foreslog jeg Feirooz, en Slave, som var stillet til min specielle Raadighed, at han skulde vaske sin Dragt, der var helt stiv af Maaneders ophobede Snavs. „Nej,“ sagde Feirooz, „jeg har givet tre Rupier ud til Moskus, Rosenvand og Kanel. Hvis jeg nu vasker det ud af mit Tøj, hvad har jeg saa for Pengene?“ Den Erklæring forbløffede mig, og jeg tav.“

Og Fru T. Pennell beskriver en to Dages Rejse paa Afghanistan's Grænser saaledes: „Jeg har engang beset Massageanstalten „Augusta“ i Wiesbaden, hvor en ulykkelig Mand maatte stille en hvilken som helst Del af sit Legeme til Disposition for de besøgende, der ønskede at se Massagen anvendt. Jeg har aldrig haft noget Begreb om den Mands Lidelser, før jeg kørte til Kobat i Tonga, en Tur paa 16 Mil, som varede ti og en halv Time!“

Derefter beskriver hun en Fest, de deltog i, paa følgende Maade: „De knækkede Nødderne med Tænderne, gned saa Kærnerne omhyggeligt mellem deres Haandflader og bød mig dem. Forgæves protesterede jeg og sagde, at jeg ikke vilde berøve dem deres

Nødder; jeg maatte tage dem. Det lykkedes mig at faa de fleste puttet ned i min Mands Tørklæde, og Resten ligger endnu bag Sengen! Klokken ni havde de vor Middagsmad færdig. Den bestod af meget sejt Faarekød, Æg og smaa Kugler Fedt — en særlig Delikatesse lavet af Dumbahaler (Faarehaler). Da vi havde spist saa meget, vi kunde (ved Hjælp af Katten!), kom de med en halv Faarekølle, der lige var blevet stegt paa Spid. Da vi sagde „nej Tak“, bragte de os to Tallerkner „Kitcheri“. Det saa ud og smagte aldeles som et Grødomslag, saa jeg spiste det ikke. Maaske kan man vænne sig til det!¹⁾ Sans for det komiske kan sommetider redde en ellers haabløs Situation. Latteren er en Sikkerhedsventil for det tilbagetrængte gode Humør, og et Smil er ofte lige saa nyttigt som et Pas, naar man er i en vanskelig Stilling:

I Medgang og Glæde
 tør mangen fremtræde
 Og tale om »altid frimodig i Gud«;
 Vær ogsaa fornøjet, naar Glæden gaar ud.

Skal Pioner-Missionærens Gerning lykkes, kommer det meget an paa, om han har Evne til at gøre sig til ét med det Folk, blandt hvilket han arbejder. Paulus blev alt for alle. Og den sande Hemmelighed ved den aabne Dør i mange af disse lukkede Lande, bestaar i at kunne gaa ind gennem Døren, som om man hørte til dem, der bor inden for den. William Edmund Smyth, den første Biskop af Lebombo i Afrika, siger gentagende i en Række Betragtninger: „Om en Missionærs Glæder og Arbejde“, at det Held, som kan følge Pioneren, altid vil staa i nøjeste Samklang med hans Evner til at sympathisere med de Indfødte i

¹⁾ »Two Journeys in Thak Mercy and Truth, Juni 1909.

alle Livets Detailler. „Det er slet ikke let,“ siger han, „men hvis vi vil være fuldkomne Missionærer, maa vi gøre vort bedste. Tror I, det var let for Guds Søn at leve Livet med Folkene i Nazareth, at glæde sig ved deres smaa Fornøjelser, at finde sig i deres besynderlige Overtro, at følge alle Enkelthederne i deres meningsløse Etikette, at deltage i deres Fester o. s. v.? Og dog gjorde han det i tredive Aar, før han begyndte at lære.“¹⁾

Pioner-Missionæren har meget at lære af de rejsendes og Opdagernes Beretning, ligesom der kan være meget, han derigennem kan lære at undgaa.

En Mand, som beretter om sine Sejre over geografiske Vanskeligheder, fortæller os, at et nøje Kendskab til Arabernes Karakter, Velbevandrethed i deres Sprog, en levende Interesse for deres Ørkenglæder, et sympathisk Hjertelag og en ihærdig, uforknyt Udholdenhed var de Hjælpeidler, hvorved det lykkedes ham at trænge ind i Arabien.²⁾

Skulde vi mangle saadanne Mænd og Kvinder, som er rede til at vinde Arabien og de andre ubesatte Lande for Kristus?

Heller ikke kan noget Menneske være banebrydende Missionær, om ikke hans Tro paa Kristus og Evangeliet er blevet virkeliggjort i hans eget Liv. Pioneren er afhængig af sine egne Hjælpekilder; han staar alene. Han er ikke blot en Mand, der har et Budskab at bringe, men han maa gøre sit eget Liv og sin egen Karakter til ét med sit Budskab. Pioner-Missionæren er derfor i særlig Forstand Kristi Repræsentant. For nogle Aar siden prædikede

¹⁾ W. E. Smyth: »The Work of the Missionary,« Pamphlet (C. M. S.) Litchworth, England.

²⁾ O. G. Hogarth: »The Penetration of Arabia.«

jeg i et af Hospitalerne i Øst-Arabien og talte om Kristi Kærlighed, dens Længde og Bredde, Dybde og Højde, idet jeg brugte Apostelens Ord som Udgangspunkt for min Tale. Jeg forsøgte at tale saa ligefremt som muligt, for at min Prædiken kunde forstaaes af de uoplyste Folk, som var samlede i Venteværrelset. Da jeg var færdig med at tale, traadte en Muhamedaner af et utiltalende Ydre, som øjensynlig aldrig havde været i Hospitalet før, frem og udbrød med en Beduins hele Umiddelbarhed: „Jeg forstod alt, hvad du sagde, for jeg har selv set saadan et Menneske.“

I den Samtale, som paafulgte, begyndte Araberen, som kom fra en Landsby, der laa omtrent 100 Mil fra den By, vi var i, paa mine Forespørgsler at beskrive en fremmed, der var kommet til hans By og havde slaaet sig ned der. „Aa,“ sagde han, „det var en mærkværdig Mand. Naar Folk gjorde ondt mod ham, gjorde han godt mod dem. Han saa til syge Mennesker og Fanger og til alle, som var i Nød. Han var endogsaa venlig mod Neger-slavedrenge og syge Arabere. Han var altid god mod andre. Mange af dem har aldrig haft en saadan Ven, som han. Han plejede at gaa lange Veje i den brændende Sol for at hjælpe dem. Han lod til at mene, at alle Mennesker var lige. Han var Ven med alle Slags Folk. Han var akkurat saadan, som han, du talte om.“

Til min Overraskelse havde denne raa, uoplyste Mand i den Beskrivelse, som jeg havde givet af Kristi Kærlighed, genkendt en kristen Missionær, og min Forbavselse blev endnu større, da jeg senere opdagede, at det var min Broder, Peter J. Zwemer, der i 1893 begyndte et Arbejde i Muskat og døde paa det presbyterianske Hospital i New York i 1898. Denne Muhamedaner havde ikke blot hørt Missionærens Tale, men han havde set den virkeliggjort i Mis-

sionærens Liv. Hvilken større Anerkendelse kunde vel ydes en af Guds Tjenere, end den Kendsgerning, at en uvidende Muhamedaner, der studerede ham Dag for Dag, kunde kende Kristus i ham!⁽¹⁾)

Fru Dr. Susie Rijnhart giver et lige saa levende Billede af denne Forrettighed, som Pioner-Missionæren har — at skulle være Kristi Repræsentant. Hun og hendes Mand boede i Hsi-ningfu langt inde i Vest-Kina under det muhamedanske Oprør og Blodbad i 1896. „Da Freden var sluttet, gik min Mand til Tibetanernes og Kinesernes Forbavselse til det muhamedanske Kvarter i Topa for at tage de saarede Muhamedanere under Lægebehandling. De troede, at da vi havde hjulpet de tibetanske og kinesiske Soldater, saa maatte vi ogsaa dele deres Had til Fjenderne og kunde umuligt nære kærlige Følelser for dem. Da de saa, at Missionæren var akkurat lige saa venlig og kærlig mod Muhamedanerne som mod dem selv, var de højst forbavsede. Kristenkærlighedens Lov, der paalægger os Barmhjertighed og Venlighed overfor vore Fjender, blev opfyldt for deres Øjne, og nogle af dem, der grundede over den nye Lære, kom atter til at tænke paa det kolorerede Billede, der hang paa Væggen i vort Hjem i Lusak, — Billedet af den barmhjertige Samaritan. Der havde de lært Historien — nu havde Missionæren omsat den i Handling.“⁽²⁾)

Dette fører os til at omtale, hvilke særlige Kvalifikationer der fordres af en Pioner-Missionær. Pionergerningen i Nutiden kalder navnlig paa Lægemissionæren. I ham forenes Sandhed og Barmhjertighed. Han har Nøglen til alle lukkede Døre paa

¹⁾ S. M. Zwemer: »The Message and the Man«.

²⁾ S. C. Rijnhart: »With the Tibetans in Tent and Temple«.

Grund af sin Dygtighed som Læge og sin Medlidenhed og Villighed til at hjælpe. Alle Missionsarbejdere i muhamedanske Lande er enstemmig kommet til den Slutning, at der kan opnaaes større og bedre Resultater gennem Lægemissionærernes Arbejde end paa nogen anden Maade blandt en Klasse Mennesker, som udgør næsten Halvdelen af hele Befolkningen paa de ubesatte Marker. En Læge vil for Tiden være velkommen paa Steder, hvor Prædikanten maaske ikke kan komme ind. Han vilde faa Hænderne fulde af Arbejde, saa snart han var kommen. De Lidendes Dør aabner sig altid for den medfølendes Haand. „Der er et Sprog,“ sagde Dr. George E. Post ved Londonermissions-Konferencen, „som alle kan forstaa, og som har et Budskab at bringe, som alle før eller senere vil blive glad ved at høre. Fra det Øjeblik, Lægemissionæren sætter sin Fod paa den af ham valgte Missionsmark, kan han beherske det nævnte Verdenssprog: Hjertets tavse Tale, og han er velkommen i fremmede Menneskers Hjem. Den fattige Araber løfter Forhænget for sit Gedehaarstelt til Side for ham og beder ham træde ind. Mandarinen kalder ham til sit Palads, Bonden beder ham komme til sin ensomme Hytte, Braminen fører ham ind i sit Zenanas Inderste. Han føres for Konger, og Guvernører lader ham eksortere af Kavaleriafdelinger eller befordre ham frem og tilbage i deres Kanonbaade eller Marineskibe. Konger bygger Hospitaler for ham, og Jordens Herskere støtter ham med deres Skatte og deres Magt.“

Dr. Dixey siger om Belutchistan: „Forhen var det kun gennem Lægevirksomheden, at man kunde komme i Berøring med Befolkningen i Quetta. I Begyndelsen var der megen Modstand, navnlig ophidsede Mullaherne Folket mod Lægerne, og Antallet af

Patienter var ofte meget ringe. Efterhaanden som Arbejdet imidlertid blev bedre kendt og Forholdene mere rolige, forandredes Folkets Holdning betydeligt, og Antallet af Patienter voksede hurtig ved Indvandringen af indfødte Indere til Quetta, hvor de finder forskellig Beskæftigelse, og i de sidste to, tre Aar har der været et Gennemsnitsantal af c. 30,000 Patienter aarlig i Mands-Hospitalet.⁽¹⁾ Og Oberst Wingate skriver om Afghanistans Grænsedistrikter: „En Ting gælder om alle de Stammer, der lever paa den anden Side den indiske Grænse, baade Mohmanderne og Shinwarierne, Kohistanierne og Shitralerne, Indbyggerne i Swat og Dir, i Hunza og Yasin, at de alle indtil den Dag i Dag staar uden Hjælp og Linderung af Lægevidenskab og Lægedygtighed, og at de med uhyre Taknemmelighed vilde hilse en Lægemedisinerer velkommen med samt hans Apothek og Hospital, for hvis Skyld de vilde finde sig i hans Bibel og lytte til hans Prædikener — og lære at elske hele Menneskeslægten's Frelser.“

Ogsaa for Skolemanden og Sprogforskeren er der et Pionerarbejde at gøre paa Verdens ubesatte Missionsmarker. Bibelen er allerede bleven oversat paa alle Verdens Hovedsprog, og Dele af den er oversat paa over 400 Sprog og Dialekter, der bliver talt af omkring 1200 Millioner Mennesker eller syv Tiendedel af Menneskeslægten. Men hvorvidt disse allerede eksisterende Udgaver af Bibelen fuldt ud kan tilfredsstille de resterende tre Tiendedele, véd man endnu ikke. Afghanistan er forsynet med den pathanske Bibel, og Tibet med det tibetanske Ny Testament samt Mosebøgerne. Nepals Beboere har det Ny Testament, og de forskellige tyrkiske Stammer

¹⁾ A. D. Dixey: »Baluchistan« *Church Missionary Review*.

i Central-Asien har i det mindste Dele af Bibelen. Der er imidlertid endnu store Landstrækninger, hvis Befolkning trænger til at faa en Oversættelse af Bibelen, for Eksempel Sudan, Dele af Central-Afrika samt den øvre Nildal, Dele af Central-Asien, Dele af Hollandsk Ostindien, Dele af Australørerne og Dele af Central-Sydamerika.¹⁾ Et af de Arbejder, som paahviler Pioner-Missionæren, bestaar i at fuldende Oversættelsen af det Ny Testament eller hele Bibelen for de Folk, som nu kun ejer et eller to af Evangelierne. En anden Opgave bestaar i for første Gang at oversætte Evangeliet paa et nyt Sprog og saaledes kristne Folkets Tale. I nogle Tilfælde maa han omsætte Folkets Talesprog til Skriftsprog og give dem et Alfabet, hvorfor han nødvendigvis maa være en dygtig Sprogforsker. I Kordofan alene er der elleve forskellige Sprog, og efter nogle Beretnin-

¹⁾ Biskop La Trobe skriver om Sprogene i Tibet: »Allevegne, hvor høje Bjærgrygge skiller Beboerne i den ene Dal fra Befolkningen paa den anden Bjærgkæde, der tilsyneladende naar op til Himlen, saa at Beboerne sjældent mødes og taler med hinanden, i saadanne Egne findes Masser af Dialekter. Det ser man et slaende Exempel paa i Tibet. Mellem vore Stationer i Le og Poo er der næsten 100 Mils Rejse over Bjærgkæde efter Bjærgkæde, hvis Toppe taarner sig op i langt over 20,000 Fods Højde og hvis Passer er indtil 18,000 Fod høje. Midtvejs ligger Kyelang, men selv de Missionærer, som har lært Tibetansk paa denne centrale Station vil i længere Tid være i stor Forlegenhed, hvis de skal tale til Menighederne ved en af de to andre Stationer. Ladaki, det tibetanske Sprog i Ladak i Provinsen Kashmir, i hvilken vore Stationer Leh og Kalatse ligger, er meget forskelligt fra det Tibetansk, der tales i Lahoul, hvor Kyelang ligger, eller i Bashahr, den Stat, i hvilken Chini og Poo ligger. Hvor lille end den britiske Provins Lahoul er, har vore Missionærer dér at gøre med tre forskellige Sprog foruden Tibetansk nemlig Bunan, Trinan og Manchat«. *At the Threshold*, April 1908.

ger findes der paa Filippinerne firs Dialekter. Bibelen er kun bleven oversat paa otte eller ti af disse Dialekter, og selv om det ikke er ønskeligt, at den skal oversættes paa dem alle, er det dog af Vigtighed at faa Evangeliet tolket paa endnu et Par af dem. Det samme gælder hele Mikronesien og mange Egne i Afrika. Det laotiske Sprog tales af de Stammer, som bebor den sydlige Del af Midt-Siam og har udbredt sig i Indokinas Indre. Der er paa ingen Maade uden boglige Kundskaber, skønt deres Bøger alle er buddhistiske Manuskripter. Hidindtil er der aldrig blevet trykt nogen Bog paa deres Sprog. Gabriel Contesse, en schweitzisk Missionær, har lige fuldendt Oversættelsen af to af Evangelierne i Song-Khone i Annam, hvor Halvdelen af Befolkningen, baade Kvinder og Mænd, kan læse. Man høre den interessante Beretning om denne Oversættelse:

„For at kunne trykke Evangelierne med laotiske Bogstaver, maatte der laves særlige Typer. Det laotiske Folk har et Alfabet, som indeholder seks og tyve Konsonanter og fjorten Vokaler. Disse Bogstaver blev omhyggelig skrevne paa et Stykke Papir af en indfødt Skriver, som havde hjulpet Missionær Contesse med hans Oversættelse. Det er interessant at høre, at Skriveren aldrig før havde brugt Papir til at skrive paa, men kun Palmeblade. Virkningen af dette Skrivemateriale kan ogsaa spores i de besynderlig krumme Former, der karakteriserer det laotiske Alfabet. Efter dette laotiske Alfabet, som den indfødte Skriver havde skrevet, blev der i „Bibelhuset“ i London tegnet Modeller; og efter disse Modeller blev der dannet Støbeforme, i hvilke de Typer blev støbt, der skulde bruges til for første Gang at trykke en Bog med laotiske Bogstaver.“

Naar vi læser Beretning om denne allernyeste

Version af „den gamle, gamle Historie“, kan vi sikkert ikke andet end ønske, at det maatte falde i vor Lod at udføre en lignende Daad og oversætte Evangeliet for Mennesker, der aldrig har hørt det før. Fra de ubesatte Missionsmarker lyder der et Kald til Sprogforskerne, en Opfordring til dem om at ofre sig, ikke i Studerekamrene hjemme, men i vor Konges Grænselände.¹⁾

Naar vi betragter denne Side af Pionerens Gerning, er det vel værd at erindre, at det kan lade sig gøre at uddele Bibelen og Dele af den paa mange Steder, hvor andet evangelistisk Arbejde er forbudt. Dette gælder navnlig muhamedanske Lande og Russisk Asien. I Siberien har Bibelselskabet mange Forrettigheder, som er det nægtet i Europa, og dets Kolportører nyder fuld Tillid fra Embedsstandens Side. Selskabet har fri Transport for alle sine Bøger uden nogen Indskrækning paa alle Jernbanelinierne. I 1808—1809 blev ikke mindre end 50,000 Bibeldele sat i Cirkulation i de sibiriske Egne. Der er faa Steder, selv paa de mest utilgængelige og vanskelige ubesatte Missionsmarker, hvor man ikke med Takt og Taalmodighed kan finde en aaben Dør for Guds Ord. Det har for længe siden overskredet Afghanistan's Grænse, er kendt i Lhassa, har Læsere i Mekka og Meshed, og det drager ud, hvor endnu ingen Missionær kan trænge ind. At uddele Bibelen

¹⁾ Selv om dette var det eneste Resultat af Missionsvirksomheden, har den bragt hele Menneskeslægten et uvurderligt Gode, og alle de Liv, der er blevet ofrede for Missionens Sag lige fra Begyndelsen indtil nu, vilde alene paa Grund af dette Resultat ikke have været bortkastede. Ganske fraset Sagens aandelige Side og kun betragtet fra et verdsligt Synspunkt er den filologiske Værdi af et saadant Arbejde absolut uberegnelig. — Cust: »Normal Addresses on Bible Diffusion«. 33.

ved Salg og i enkelte Tilfælde som Gave er uden Tvivl et af de bedste Virkemidler i Pionerarbejdet, men det bør altid drives under de organiserede Bibelselskabers Opsigt eller Ledelse.¹⁾

Vi vender os nu til en hel anden Side af Arbejdet paa de ubesatte Marker, nemlig Anlægget af en Station. At begynde en hel ny Mission og anlægge en Station er et Arbejde, der er lige saa fuldt af Farer, som det er fuldt af Muligheder, hvis Sagen ikke føres frem med vis Omtanke, Takt og klog Forsigtighed. Der er meget at lære af Fortidens Fejltagelser og Misgreb saa vel som af de Mænds Tro, Mod og sunde Sans, hvis Arbejde er blevet kronet med Held.

En grundig Forberedelse af Ekspeditionen var Hemmeligheden ved Kommandør Pearys Erobring af Polen, som det var Hemmeligheden ved Lord Kitcheners Held under hans Marsch mod Khartum. Store Maal giver store Sejre og naaes ikke tilfældigt eller ved et Lykketræf. „Den lette Brigades“ Indhug var en glimrende Bedrift, men det var ikke Krig. Det var en Fejltagelse.¹⁾ General Gordons Død i

¹⁾ En Missionær i Arabien begik for kun faa Aar siden den Daarskab kritikløst at bortgive Bibler med Guldsnit til Mennesker, som slet ikke vilde læse dem!

²⁾ I Fægtningen ved Balaklawas den 25. Oktober 1855 blev »Den lette Brigade«, bestaaende af Dragoner, Husarer og Lansenere, ialt 636 Mand, kommanderet frem mod Fjenden. Angrebet gik gennem en bred Dal lige imod Fjendens 30 Kanoner, der fyrede uafbrudt, medens Brigaden samtidig blev beskudt i Flanken. Den kom igennem Batteriet, hvorpaa den vendte om, stadig beskudt baade fra Siderne og bagfra, idet Russerne var vendt tilbage til det Batteri, Englænderne var redet igennem. Angrebet begyndte Kl. 10.¹⁰; Kl. 11.³⁵ laa kun døde og døende foran Kanonerne. Brigaden havde mistet 426 Mand og 520 Heste. Tennyson har besunget den modige, men fortvivlede Bedrift, i et Digt »The Charge of The Light Brigade«
O. A.

Khartum var en Heltedød, men det var en Skændsel for dem, som kunde have sendt ham Forstærkning. Der er blevet begaaet lignende Misgreb i Missionens Pionerarbejde, og de har været mindre undskyldelige. Et stærkt veludrustet Angreb paa en strategisk Basis er mere værd end et halvt Dusin kun tilsyneladende storartede Kampagner ind i det store ukendte uden blivende Resultater.

Pionerens Arbejde kræver Forsigtighed og sund Fornuft. For nogle Aar siden landede et Selskab amerikanske Missionærer i Sierra Leone; to af deres Hovedprincipper var Helbredelse ved Bøn og Tungetale; de vilde ikke bruge Medicin, de havde ikke Brug for Leksikon og Grammatik. Selskabet blev angrebet af en ondartet Feber; to af dem døde, efter at have nægtet at ville tage Kinin. Da Garnisonslægen tilsaa de overlevende, fandt han ogsaa dem fast besluttede paa ikke at ville tage Medicin. En Independent-Missionær ved den persiske Havbugt, en alvorlig Kristen, der nærrede lignende Anskuelser, fik for en halv Snes Aar siden den Tanke at ville vandre tværs igennem den arabiske Halvø midt i Sommerens Hede; hans eneste Udstyr var en Kasse Bibler; vi behøver næppe at sige, at hans Foretagende mislykkedes.

Det er vistnok en udbredt Tro i visse Lejre, at Missionærerne bør være Asketer for med Held at kunne udbrede Evangeliet. Men er det en klog Politikk ?¹⁾

¹⁾ Nedenstaaende, der er taget af Beretningen fra Kommission Nr. 1 ved Edinburghkonferencen 1910, anføres i denne Sammenhæng: »Det usunde Klima paa nogle af Missionsmarkerne har megen Indflydelse paa Arbejdsstyrkens Fordeling. Et af den moderne Missionshistories triste Kapitler er Beretningen om de Forsøg, der er blevet gjort, uden at man har ladet

Et af vore Missionsselskaber skrev for ikke længe siden følgende:

„I adskillige Aar har vi troet, at der intet Haab var om, at Verden nogensinde skulde blive evangeliseret ved lønnede Prædikanter og Missionærer, og et af vort Selskabs Grundpiller har været, at vore Missionærer bogstavelig skulde følge Jesus i at give Afkald paa alle Ting for hans Navns Skyld og for deres lidende Brødres Skyld og leve deres Liv i Tillid til Gud og, om det krævedes, i Lidelser og Møje. Vi er ogsaa blevet mindede om, at det, som man efterhaanden i Almindelighed betragter som Nødvendigheder og Behageligheder for det daglige Liv, ikke altid er saa vigtigt eller nyttigt for vort aandelige Liv, naar vi skal være til Velsignelse for Verden, og vi vil gerne holde os den store Apostels Ord for Øje: Indtil denne Time lider vi baade Hunger og Tørst og Nøgenhed og faar Næveslag og

sig lede af de gamle Missionsselskabers Erfaringer, og som derfor er resulteret i Oprettelsen af Missionsstationer uden tilstrækkeligt Værn mod unødvendige Lidelser og Tab. De Farer, der skal imødegaaes, frembyder ingen gyldig Grund til at man skulde holde sig tilbage. Tværtimod, de Ofre, som er blevet bragt, har baaret deres Frugt, og har ogsaa været et romantisk og inspirerende Kald for mangan nidkær Sjel. Besættelsen af disse Marker bør ledes ud fra de Erfaringer, der er vundne ofte med saa stor Bekostning. Stationerne bør bemannes med et tilstrækkeligt Antal Arbejdere, for saa vidt muligt at hindre, at deres Helbred skal svigte dem, ligesom de bør have let Adgang til Lægehjælp. De forskellige Stationer bør ogsaa have en god Beliggenhed og være forsynede med Midler til at beskytte Missionærernes Helbred. Disse bør have hyppigere Hjemrejse, og der bør lægges Vægt paa at skaffe dem de nødvendige Ferieophold paa Rekreationshjem i Nærheden af eller paa de forskellige Missionsmarker. Disse Forsigtighedsregler er af den største Vigtighed for Missionens Økonomi.«

har intet blivende Sted," og vi vil mindes, at vor Frelses Ophavsmand blev fuldkommet gennem Lidelser!"

Men hvor meget vi end beundrer en saadan Nidkærhed (og den er beundringsværdig), er denne Handlemaade ikke i Overensstemmelse med Fornuften. Det er ikke sunde Missionsprincipper. Med al Respekt for de alvorlige Mænd, som skrev ovenstaaende, kan vi ikke tro andet, end at en saadan Fremgangsmaade er dumdrstig. Ingen Erobringshær vilde tænke paa at benytte den. Kristi Stridsmænd bør heller ikke gøre det. I hele Naturen ser vi Guds vise Forsyn, der beskærmer mod Hede, Kulde og Farer. Betrag t Liljerne, hvorledes de vokser, og Markens Dyr, hvorledes de er klædte. Gud anbringer ikke Polarbjørnen nede ved Kongo, heller ikke Flodhesten i Hjertet af Arabien. Dyrene er afpassede efter deres Omgivelser. Bæveren bygger sit Hus efter Vinterens Strengthed og Strømmens Dybde. De vilde Dyr løber ingen Risiko med Hensyn til deres Helbred. Lam er forsynet med Uld, og det er ikke sandt, at Gud mildner Vinden for det klippede Lam. Han behøver ikke at mildne sin Vind, for han klipper ikke Lammet.

Apostelen Paulus plejede sit Legeme, skønt han var rede til at dø daglig. Han rejste fra Jerusalem til Illyrien, alt mens han prædikede Evangeliet og oprettede Menigheder, og dog sendte han Bud efter sin Kappé, som han havde efterladt i Troas, for at han ikke skulde lide af Kulde i det fugtige marmertinske Fængsel i Rom. Han var afholdende og ofrede alt for at vinde Kristus og prædike den korsfæstede, og dog paalagde han sin Medhjælper Timotheus: „Drik ikke længere bare Vand, men nyd lidt Vin for din Mave og dine jevnlige Svagheder.“

En Kvinde fra Nepal.

Denne Stats samlede Indbyggerantal udgør 5 Millio-
ner. Der findes ingen fast bosiddende Missionær.

En Kvinde fra Nepal.

Denne Stats samlede Indbyggerantal udgør 5 Millio-
ner. Der findes ingen fast bosiddende Missioner

Da han led Skibbrud og kom gennemblødt i Land, satte han sig ikke ned for at holde Bedemøde og paadrage sig Gigt paa det kolde Malta, men skyndte sig at faa tændt et Baal og samlede Kvas, for at Ilden kunde flamme. Han ejede ikke blot „Krafts og Kærligheds“, men ogsaa „Sindigheds Aand.“ Menneskens Søn var ikke Asket. Han kom og spiste og drak. Pioner-Missionæren behøver ikke at være Asket for at hævde sig i sin egen eller Folkets Agtelse. Han maa have en sund Sjæl i et sundt Legeme for at kunne udføre sin vanskelige Gerning.

Han bør imidlertid være fri i sine Bevægelser og ikke have nogen Klods om Benet i sin vanskelige Tjeneste. Ingen, som gør Krigstjeneste, indvikler sig i Livets Handel, for at han kan behage den, som tog ham i Sold. Naar vi mindes de uforfærdede kvindelige Opdagelsesrejsende, som f. Eks. Lady Ann Blunt, Fru Theodore Bent og Isabella Bird Bishop, eller heltemodige Missionærer som Dr. Susie Rijnhart og Annie Taylor i Tibet og Mary Moffat i Afrika, er det klart, at Kvinderne ogsaa har deres Part i Pionerarbejdet og dets Herlighed. Alligevel er ugifte Mænd som Regel bedre skikkede til Opdagelses- og Rekognosceringsarbejdet i Grænseegnene. Saa snart der er lagt en Basis for Arbejdet, finder det kristne Hjem sin Plads og Indflydelse. Indtil da kræves der Mænd, som vil forlade deres Familie eller som ingen har. Oberst Wingates allerede citerede Udtalelse er paa sin Plads her: „Hvis Missionæren skal vente, til han med Sikkerhed kan tage Kone og Barn med sig til Central-Asien, da er Døren lukket; men den er ikke lukket for dem, som er skikkede til at drage ud. De britiske Embedsmænd, som er ansatte i Central-Asien, er udvalgte

Mænd. Hvad har man rettet sig efter ved Valget af dem? Deres Dygtighed, deres Velskikkethed (at de er ugifte eller villige til at lade deres Familie blive hjemme, kendte med Sproget, stærke, sunde, frygtesløse, taktfulde o. s. v.), deres Velskikkethed til at staa ene eller kun sammen med en eller to andre Embedsmænd paa fjerne Poster. Hvis vi havde 100 af den Slags fuldt ud kvalificerede, omhyggelig udvalgte Missionærer, vilde vi ikke have svært ved at anbringe dem i Stillinger, som fra et aandeligt Standpunkt set kunde være overordenlig betydningsfulde.“

Med Hensyn til Dannelsen af nye Selskaber, er det nødvendigt at være forsigtig. Vi har Grund til her at pege paa de store Ulykker, der let kan ske som Følge af manglende Erfaring hos Missionærerne ude og en mindre klog Administration hjemme. Der er ikke Dyrtid paa Missions-selskaber, og med den vaagnende Sans for taktfuld Optræden og Samarbejde kan der ikke ligge nogen fornuftig Politik bag den ukloge Forøgelse af Missions-selskabernes Antal. Nødraabet fra de ubesatte Missionsmarker kræver derfor ikke Dannelsen af nye Selskaber saa meget som det er en Spore for de gamle Selskaber til at tage Arbejdet op. Alle de, som føler sig kaldede af Gud til at begynde et Arbejde paa de omlatte Missionsmarker, bør derfor først og fremmest erindre dette og om muligt slutte sig til de Selskaber, der allerede arbejder i Nærheden af de ubesatte Marker. Paa Grund af deres lange Erfaring, deres udmærkede Organisation, deres økonomiske Administration og deres Kendskab til Arbejdsmetoderne er det klart, at disse Missions-selskaber bør være de ledende i alle Planer angaaende en forsvarlig Besættelse af de hidtil forsømte Egne. En Guerilla-

krig paa Grænserne eller midt i selve det fjendtlige Land kan give Anledning til Udfoldelsen af glimrende Heltemod, men kun en velledeet Kampagne efter en gennemtænkt Plan kan give Sikkerhed for en fuldstændig Sejr.

Naar man har besluttet at optage Arbejdet paa en ny Missionsmark, er det af den største Vigtighed at vælge den rette Plads for Stationerne. Man kan ikke være for omhyggelig hermed. Lige som i en Krig maa de have en strategisk god Beliggenhed, ligge saa sundt som muligt og staa i direkte Forbindelse med deres Operationsbasis. En Side af et amerikansk Missionsselskabs Historie (*The Arabian Mission of the Reformed Church of America*) kan illustrere, hvad vi mener:

„I disse første Aar,“ skriver Dr. James Cantine, „turde vi knap vove at haabe paa et langt Ophold i „dette Land, der fortærer sine Indbyggere“. Atter og atter udtyndede Heden og Feberen vore Rækker, indtil der efter ti Aars Forløb knap var Halvdelen af de førstudsendte Missionærer tilbage.

„Mænd, som ikke lod sig holde tilbage af nogen Fare, kom ud til os i voksende Antal, saa vi snart kom over den Ensomhedens og Overarbejdets knu-gende Periode, der virker hæmmende i saa mange smaa Samfund. Aarene har ogsaa bragt os Erfaringer, og de voksende Indtægter har gjort det muligt for os at skaffe sundere Levevilkaar, saa vore Missionærer nu har Grund til at kunne vente sig en Tjenestetid herude paa langt mere end to Tiaar.

„Disse tyve Aar kan indeeles i tre Perioder: Vort Arbejdes Planlæggelse, dets Anlæg og dets Udvikling. Den første Periode omfatter den Tid og de Overvejelser, det kostede os at bestemme, hvor vi skulde have vor Missionsmark. Denne Periodes Vigtighed

kan ikke let overvurderes. Mangt et Kolonisationsforetagende, — og Missionsarbejdet kan med Rette benævnes saaledes, — har fra først af været dømt til Tilintetgørelse, fordi Udgangspunktet har været uheldig valgt. Vort første Aar tilbragtes med Sprogstudier og med at forhøre os om Forholdene hos Missionærene ved den presbyterianske Kirkes „Syriske Mission“. Vi erhvervede os ikke blot uvurderlige Kundskaber i Arabisk, men lærte tillige uendelig meget af de nævnte Missionærens prøvede og hædvundne Fremgangsmaader med Hensyn til Missionsarbejdet i muhamedanske Lande, og derved sparedes vi sandsynligvis for mange ulykkelige Fejltagelser.

„I Løbet af to Aar berejste vi næsten hele den arabiske Halvøs Kystlinie. Vi overvejede Muligheden af at oprette en Missionsstation i Aleppo imod Nordvest eller Hauran Syd for Damaskus eller Moab Øst for det døde Hav. I Aden tilbragte vi et Par Månedes Tid. Vi besøgte Havnebyerne mod Vest ved det Røde Hav samt dem mod Syd ved det Arabiske Hav tillige med Byerne, der ligger inde i Landet i Yemen. Endelig sejlede vi langs Østkysten fra Muskat til Bagdad, en Rejse paa i alt omtrent Tusinde Mil... Vi valgte Busrah til vor første Station. Befolkningens venlige Sindelag, Rigdom og Foretagsomhed, Byens strategiske Beliggenhed ved flere Handelsveje og dens Nærhed ved de ældre Missionsmarker Bagdad, Mosul og Mardin — alt dette i Forening afgjorde vort Valg.

„Vort andet Aar i Øst-Arabien udmærkede sig ved, at vi tog et Arbejde op paa Øen Bahrein, der ligger omtrent midt i den Persiske Bugt, og det tredje Aar kendetegnes ved, at vi anlagde en Station i Muskat helt nede i Arabiens sydøstlige Hjørne.

Saaledes havde vor Mission i nævnte korte Tid trukket en Linie langs hele sin Missionsmark, og det mens den kun havde tre, fire Missionærer. Det kunde synes overordentlig dristigt saaledes at isolere dem paa Stationer med en indbyrdes Afstand af tre eller flere Dags-Rejser til Vands, hvilke endda kun kunde foretages med to Ugers Mellemrum. Men vi indsaa, at hvis vi hurtig forøgede vore Missionærers Antal paa ét Punkt, vilde vi i endnu højere Grad forøge Mistænksomheden og Modstanden, ligesom det ogsaa vilde forurolige de indfødte Høvdinger paa de to andre Punkter, som vi gerne vilde besætte. Og en Mand, der lever stille og alene, kan ofte, før de fjendtlige Magter mener, at det er Umagen værd at foretage sig noget imod ham, blive der længe nok til at faa Besiddelsesret over sit Opholdssted.¹⁾ Resultatet har bevist, at denne Fremgangsmaade er rigtig, og der er intet til Hinder for at anlægge Missionsstationer paa lignende taktfuld Maade i Byerne langs Arabiens Vestkyst og mellem Aden og Muskat mod Syd og derefter i det Indre.

Med Hensyn til Muligheden for at trænge ind i Tibet og besætte det, kan vi ogsaa lære noget af Fortidens Erfaringer. Meget tidlig i Hedningemissionens Historie blev der gjort Forsøg paa at trænge ind i Tibet. I 1845 (for ikke at tale om Odorik, Tartarernes Apostel, som i 1330 gjorde en Rejse ind i Tibet) naaede Fader Gabet og Fader Huc frem til Lhasa, men kun for at blive arresterede og sendte som Fanger til Kanton. Talrige Forsøg er blevet gjort siden da, baade af romersk-katholske og protestantiske Missionærer, og man har forsøgt at komme

¹⁾ I. Cantine: »Twenty Years of the Arabian Mission«
Missionary Review of the World, Okt. 1909.

frem baade fra Indien og fra Kina. Brødremenigheden har med glimrende Heltemod i over 40 Aar i Jesu Navn belejret disse gamle buddhistiske Fæstninger. En Kæde af Missionsstationer bliver draget omkring Tibet, og skønt den er svag, og skønt der mangler mange Led i Kæden, strækker den sig dog allerede fra Kasjmir langs Indiens og Birmas Nordgrænse og naar op til Nord-Kina.

Dog er der over 400 Mil fra Ladak, Brødremenighedens Station blandt de tibetanske Buddhister, til den kinesiske Grænse, hvor Kina Indland Missionen fra sin yderste Forpost forsøger at naa Øst-Tibetanerne.

Fortællingerne om alle de Forsøg, der er blevet gjorte paa at trænge ind i dette store lukkede Land, er fulde af Eksempler paa hjertegribende Tapperhed. Brødremenigheden har nu tre Stationer i Lille Tibet. De har udarbejdet tibetanske Grammatiker og udgivet et Leksikon og det Ny Testament paa Tibetansk.

Kina Indland Missionen, Den internationale Missions-Alliance, den skandinaviske Missions-Alliance, Skotlands Kirke-Mission, Londonner Missions-Selskabet og Assams Grænsemission har alle gjort større eller mindre forberedende Forsøg paa at trænge ind paa denne Missionsmark. Tibetanerne kommer i Berøring med de nævnte Missionselskaber, naar de gaar over Grænsen for at handle.

Der bør altsaa ikke organiseres et nyt Missions-selskab for Tibet, men de ældre Missionselskaber trænger haardt til Forstærkning. Den naturligste Adgang til Tibet for Øjeblikket synes at være gennem Kina. I hvert Tilfælde vilde en Evangelisation af Vestkina gribe dybt ind i Forholdene paa den

anden Side den tibetanske Grænse, navnlig efter den nylig stedfundne kinesiske Okkupation.

Vor Opgave at besætte Afghanistan og Central-Asien kan, efter de nuværende Forhold, skitseres som følger:

Den central-asiatiske Mission (stiftet 1902) har en Station i Hoti Mardan ved Indiens Grænsedistrikt nær ved Peshawar. Missionens Maal er at trænge ind i Afghanistan. I Nærheden af denne Forpost siges der at ligge 2000 endnu uevangeliserede Landsbyer. Kirke Missions-Selskabets stærke Stationer ved Indiens Nordvestgrænse, Peshawar, Bannu, Dera-Ismael-Khan, ligger ikke blot ganske nær ved Afghanistan, men er ogsaa begyndt at drive Missionsarbejde ved Prædikerejser og ved sine Hospitaller samt ved Uddeling af Bibeldele i de halvt uafhængige Stater og Distrikter, der ligger paa Grænsen mellem Afghanistan og Indien, nemlig Waziristan, Tirah, Swat og Kitral.

Langs Indiens Nordvestgrænse strækker der sig altsaa en Linie af Kirke-Missions-Selskabets Forposter hele Vejen fra Quetta i Belutchistan til Srinagar i Kashmir. Nogle af disse Missionsstationer er organiserede og udstyrede efter en saadan Maalestok, at de danner en virkelig Missionsbasis, som er i Stand til at afgive baade Personel og Udrustning til en Fremrykning ind i Central-Asien, hvor der findes en Strækning af over 200 Mil mod Nord og 600 Mil fra Vest til Øst, hele Vejen fra Meshed i Persien til Ba-tang, den første Grænsestation i Kina, hvilken Strækning udgør én stor ubesat Missionsmark, Asiens Hjerter. De store historiske Byer Samarkand, Tashkend, Khokan og Andijan i Russisk Turkestan samt Turfan, Aksu, Hami og Khotan i Kinesisk Turkestan og Afghanistans Byer er alle

blottede for Missionærer. Disse Stæder bør alle nøje udforskes, være Genstand for vor Forbøn og besættes én for én efter den bedste Missionspolitik.

Naar vi betragter hele Befolkningens fortvivlede Stilling, hvorledes de er berøvede al Lægehjælp og plagede af Overtro og Grusomhed, maa man sige, at det ikke alene er vigtigt, men at det er bydende nødvendigt at oprette moderne Missionshospitaller i alle de store Byer. Lægemissionen har Nøglen til disse Døre.

Skolearbejdet kan godt begyndes i alle Russisk og Kinesisk Turkestans store Byer, baade for at vi kan uddanne indfødte Arbejdere og for at vi kan faa Indflydelse paa de bedrestillede muhamedanske Klasser ved Hjælp af kristne Skoler. Saa snart der gives større Frihed, og de nuværende Hindringer er ryddede til Side, bør der oprettes tre kristne Colleges, ét i Kaukasus, et i Bukhara og et for Kinesisk Turkestan i Kashgar eller Yarkand.¹⁾ Da denne Missionsmark er ganske muhamedansk, er der lige saa stor og dyb Trang for kvindelige som for mandlige Arbejdere.

Med Hensyn til litterært Arbejde staar der meget tilbage at udrette. Der bør udgives et Tidsskrift paa Turkisisk og efterhaanden trykkes kristelige Bøger paa de forskellige Dialekter.

Den bedste Fremgangsmaade, ved hvilken man i den allernærmeste Fremtid kunde besætte de vigtigste strategiske Punkter i Central-Asien, vil muligvis være følgende: Først bør man øjeblikkelig sende Forstærkning til det Arbejde, der med saa meget Held og Mod er begyndt i Kashgar og Yar-

¹⁾ Brev fra Missionær Larsen i Kashgar til Kommission Nr. 1. Verdens Missionskonferencen i Edinburgh 1910.

kand af den svenske Mission, og dernæst bør svenske, danske eller amerikanske Missionselskaber begynde et Arbejde i de øvrige store Byer langs den russiske Jernbane i Turkestan. Dette Arbejde kan bedst gøres af Selskaber, der ikke af den russiske Regering kan mistænkes for at nære politiske Bagtanker.¹⁾

De ubesatte Marker i Afrika er saa talrige, saa forskellige, saa store i Udstrækning og i nogle Tilfælde saa indeklemte mellem forskellige Missionselskabers Omraade, at kun et omhyggelig Studium af hvert enkelt Tilfælde kan give Anvisning paa de rette Planer og Fremgangsmaader. Det mægtige Sudan kan man f. Eks. nærme sig fra tre Sider — fra Syd, Vest og Øst. Naar vi gennemgaar de forskellige Forsøg paa at erobre denne Missionsmark, maa man med Rette tilkende Kirke-Missions-Selskabet den første Plads. Allerede i 1841 og 1857 fulgte Biskop Samuel Crowther med Handels- og Opdagelsesekspeditioner op ad Niger. Dog blev det første alvorlige Forsøg paa at besætte Central-Sudan ikke iværksat før ved Aarhundredets Slutning. Graham Wilmot Brooke, der var blevet inspireret ved General Gordons Heltemod, kæmpede i adskillige Aar for at trænge ind i Landet fra Kongo og Nord fra, men uden Held. Overbevist om, at Niger var den rette Port, ad hvilken man kunde trænge frem, vendte han tilbage til England og forelagde Kirke-Missions-Selskabet sine Planer.

En Flok Missionærer, bestaaende af tre Mænd og to Kvinder, blev samlet, og den 4. April 1890 naaede de Lakoja ved Sudans Grænse. Her studerede de Sproget og gjorde Prædikerejser i den nærmeste Om-

¹⁾ Brev fra Missionær Raquette i Yarkand til Kommission Nr. 1, Verdens Missions Konferencen, Edinburgh 1910.

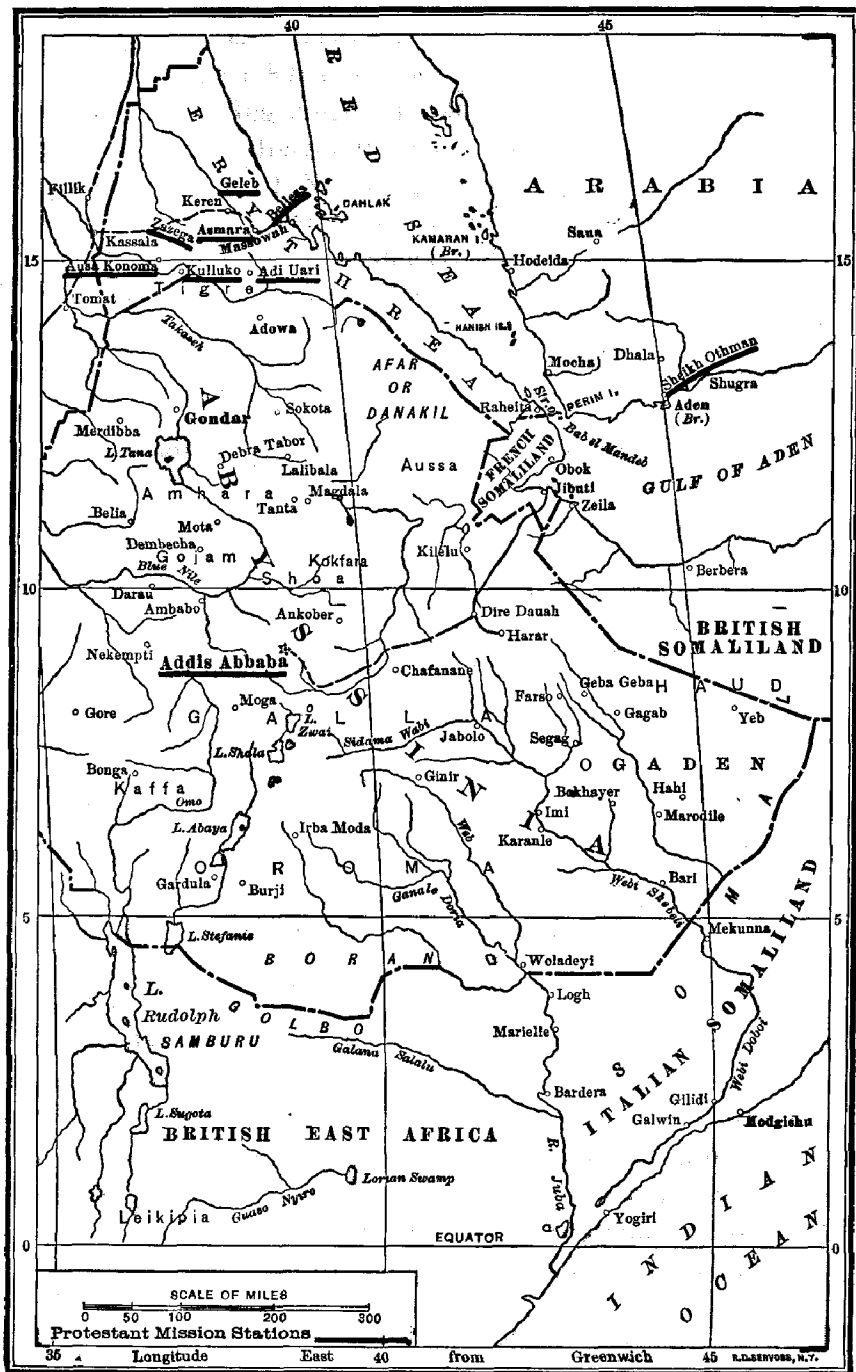
egn, men medens alt i Begyndelsen saa lovende ud, var der efter knap ét Aars Forløb kun én Mand tilbage paa Pladsen, skønt der var sendt tre nye Arbejdere ud, og inden der var gaaet to Aar, laa de to Ledere af Foretagendet begravede i Lakoja, og de tilbageværende Missionærer havde forladt Mar-ken, og Missionen var opløst.

„Det næste Forsøg blev gjort af et nyt Selskab under Hermann Harris Ledelse. Efter at de for-gæves havde forsøgt at drage igennem Saharaør-kenen, sejlede de til Niger. Da „*Det kongelige Niger-Kompagni*“ nægtede dem Tilladelse til at sejle videre op ad Niger, saa at de blev tvunget til et længere Ophold i det dødbringende Nigerdelta, døde en af Missionæerne, og de andre vendte hjem.

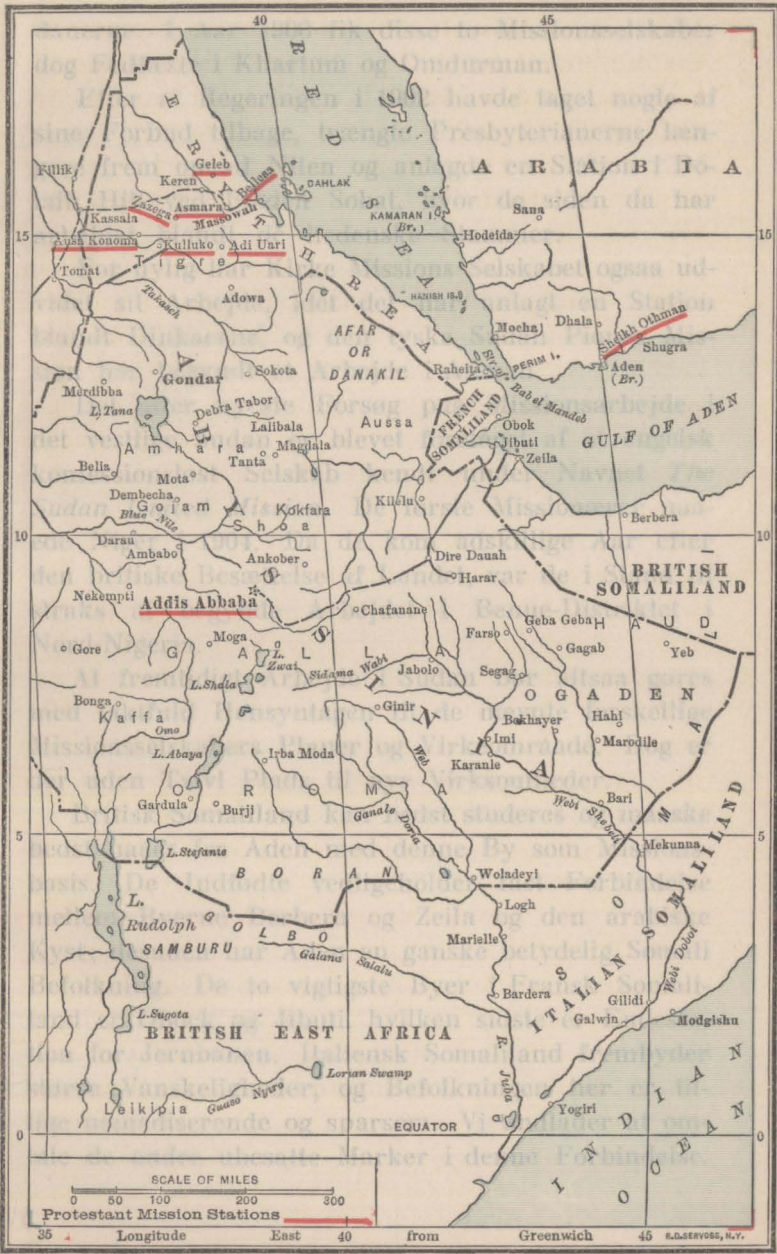
„Paa den Tid den engelske Regering besatte Ni-geria, fornyede Kirke Missions Selskabet sine For-søg paa at trænge ind i Central-Sudan, og det lyk-kedes nogle Missionærer under Ledelse af Biskop Tugwell efter mange bevægede Oplevelser at faa Fodfæste i Landet og at oprette en foreløbig Mis-sionsstation i den lille By Ghirku (Aar 1900), samme lille Stad i hvilken Walter Gowans, *Sudan Interior Missions* første Missionær, havde ofret sit Liv.“

Kort efter anlagde *Sudan-Interior Mission* (et ka-nadisk Missions-selskab) sin første Station i Patagi, 100 Mil fra Nigers Munding.

I Ægyptisk Sudan ønskede det forenede presby-terianske Missions-selskab (amerikansk) og Kirke Mis-sions Selskabet straks efter, at Lord Kitchener havde omstyrtet Kalifatet, at begynde en Missionsvirksom-hed, men de blev forhindrede deri af Regeringsfor-bud, idet baade Lord Cromer og General Kitchener modsatte sig alt Missionsarbejde blandt Muhame-

Abyssinien, Fransk, Britisk og Italiensk Somaliland har et samlet Areal af knap 20,000 \square Mil og en Befolkning paa 10,700,000.

Abyssinien, Fransk, Britisk og Italiensk Somaliland har et samlet Areal af knap 20,000 Mil og en Befolkning paa 10,700,000.

danerne. I Aar 1900 fik disse to Missionsselskaber dog Fodfæste i Khartum og Omdurman.

Efter at Regeringen i 1902 havde taget nogle af sine Forbud tilbage, trængte Presbyterianerne længere frem op ad Nilen og anlagde en Station i Dolalib Hill ved Floden Sobat, hvor de siden da har arbejdet blandt de hedenske Stammer.

For nylig har Kirke Missions Selskabet ogsaa udvidet sit Arbejde, idet det har anlagt en Station blandt Dinkaerne, og den tyske Sudan Pioner Mission har begyndt et Arbejde i Assuan.

Det aller nyeste Forsøg paa Missionsarbejde i det vestlige Sudan er blevet foretaget af et engelsk konfessionsløst Selskab kendt under Navnet *The Sudan United Mission*. De første Missionærer naaede Niger i 1904. Da de kom adskillige Aar efter den britiske Besættelse af Landet, var de i Stand til straks at begynde Arbejdet i Benue-Distriktet i Nord-Nigeria.

Al fremtidigt Arbejde i Sudan bør altsaa gøres med taktfuld Hensyntagen til de nævnte forskellige Missionsselskabers Planer og Virkeomraade. Dog er der uden Tvivl Plads til nye Virksomheder.

Britisk Somaliland kan bedst studeres og maaske bedst naaes fra Aden med denne By som Missionsbasis. De Indfødte vedligeholder fast Forbindelse mellem Byerne Berbera og Zeila og den arabiske Kyst; desuden har Aden en ganske betydelig Somali Befolkning. De to vigtigste Byer i Fransk Somaliland er Obock og Jibuti, hvilken sidste er Endestation for Jernbanen. Italiensk Somaliland frembyder større Vanskeligheder, og Befolkningen her er tillige nomadiserende og sparsom. Vi undlader at omtale de andre ubesatte Marker i denne Forbindelse.

Alle er de omgivne af Byer, i hvilke der findes Missionsstationer.

Pionerens Arbejde vil ikke blive let paa et eneste af disse Steder: Heller ikke vil det være muligt at besætte de fjerne Missionsmarker, Malajsien og Milanesien, uden at det vil komme til at koste meget. Pioneren maa have Idealet for Øje, beregne Omkostningerne og ikke tage Haanden fra Ploven og se sig tilbage. Han tager en herlig Arv op efter dem, som forsøgte at naa frem, men kom til kort, som kæmpede og faldt.

**HERLIGHEDEN VED AT UDRETTE
DET UMULIGE**

»Vi har en Gud, hvis Fryd det er at lade det umulige ske.«
Andrew Murray.

»Vi har ikke udlømt Guds Hjælpekilder før vi har forsøgt det umulige.«
F. B. Meyer.

»Med stor Kærlighed elsker Gud det Menneske, hvis Hjerte, brænder i Lidenskab efter at udrette det umulige.«
William Booth.

»Det, der er umuligt for Mennesker, er muligt for Gud. Hold ud til det sidste; bortkast hver Skygge af Haab om menneskelig Hjælp, som en blot og bar Hindring for den guddommelige Hjælp. Ophob Vanskelighederne uden Betænkning og føj kun alle dem til, som du kan finde; du kan dog ikke naa videre end til det velsignede Toppunkt: det umulige. Lad Troen svinge sig op til Gud. Han er Herre over det umulige«.

S. Lillas Trotter: »The Glory of the Impossible«.

VIII

HERLIGHEDEN VED AT UDRETTE
DET UMULIGE

Blandt Angelsakserne, siger man, findes der altid Mennesker, som holder af at liste over Grænsen for den berejste Del af Verden, Mænd, der foragter de slagne Veje og for hvem ukendte Egne er en større Glæde end nok saa rige nyopdagede Lande. Efterforskningerne af Nilens Kilder, Ekspeditionerne gennem Asien og Forsøgene paa at opdage Polerne er Eksempler paa denne Tilbøjelighed. Sir Ernest Shackelton gav Udtryk for saadanne Hjerters Følelser, da han, efter at være vendt hjem fra sin Sydpolsekspedition, besvarede en Skaaltale i *The Royal Societies Club* med følgende Ord: „Naar en Mand først én Gang har været uden for de Dele af Verden, der er kendt af Menneskene, lyder der en hemmelighedsfuld Røst i hans Hjerte, som kalder ham tilbage dertil — en Røst, der er mere løkkende end Londons Stemme eller Livets Glæder og Herligheder. Jeg har talt med mine Kammerater, efter at de er kommet tilbage her til Landet, og de har sagt mig, at de er trætte af at være her og er rede til at drage tilbage til de antartiske Egne.“

Det er Herligheden ved de ubetraadte Stier, det

fjerne Maal, den vanskelige Rejse, de umulige Bedrifter, som atter og atter lokker Forskeren tilbage til hans ufuldførte Værk. Sven Hedin skriver, at han følte sig ubehagelig og ilde til Mode, da han atter naaede Peking efter at have gennemvandret Asien; og medens der fandtes to lette og behagelige Ruter tilbage til Sverige, valgte han Besværlighederne ved en Rejse over Land ad en tredje Vej.¹⁾

Naar Fru Dr. Susie Rijnhart fortæller om sit fire Aars Ophold og om sine Rejser blandt Tibetannerne, — om skrækkelige Besværligheder og Ensomhed, Sult og Tørst, Farer mellem Røvere og Slyngler — fortæller om hin tunge Dag, da de begravede deres lille etaars Dreng derude i det „lukkede Land“ i en tom Medicinkasse i Stedet for Kiste, om hvorledes de „rullede en stor Kampesten hen over Graven for at hindre vilde Dyr i at grave den op“ — fortæller om, hvorledes hendes Mand blev myrdet, og hvorledes hun fortabt og alene, prisgiven de onde, tibetanske Føreres Barmhjertighed, tilsidst naaede sine Venner — ja saa venter man et Udbrud af Modløshed, men hun slutter sin Bog med disse triumferende Ord:

„Var vor Sag disse Lidelser værd, og har Resultaterne vist det berettigede deri? Saaledes spørger Missionens Angribere — de, som løfter deres Hænder misbilligende i Vejret, naar et Liv bliver ofret for Evangeliets Sag, men som dog henrykt applauderer Soldaten, der udgyder sit Blod paa Slagmarken for at en Nation kan udvide sine Landemærker og vokse i Magt. Til saadanne kan det være nok at sige, at Kristus ogsaa har sine Soldater, som er villige til at dø for hans Sag, om det kræves, i

¹⁾ Sven Hedin: Gennem Asien. II Del.

Tro paa, at hans Sag er den ædleste paa Jord, og som er tilfredse med at overlade Resultaterne til ham... Rare, troende Venner har spurgt, om det nu ogsaa var klogt af os at trænge ind i Tibet. „Hvorfor ventede I ikke, til Tibet blev aabnet af Magterne“, saa at Missionærene kunde drage derind under Regeringens Beskyttelse?“ spørger de. Der ligger megen Kærlighed i Spørgsmaalet, men liden Logik. Kristus byder ikke sine Disciple at vente, men at gaa ud. Vi skal ikke vælge Forholdene, men tage dem som de er. De første Apostle ventede ikke til det romerske Rige blev „lukket op“... Forfølgelser kom over dem fra alle Sider, men intet uden Døden kunde hindre deres Fremgang eller faa deres Mund til at forstumme... Saaledes har det altid været i hele Kristendommens Historie. Hvis Missionærene havde ventet, til alle Lande var rede og villige til at tage imod dem, saa at de kunde gaa ud uden Fare og uden at bringe Ofre, var England maaske endnu beboet af Barbarer. Livingstones Fodtrin vilde da aldrig have helliget Afrikas Ødemarker, der vilde ingen Carey have været i Indien, Sydhavets Øbeboere vilde endnu være nedsunkne i Kannibalisme, og de Tusinder af Kristne, som nu findes i Hedningelandene, vilde endnu sidde i Mørke og Dødens Skygge... Arbejdet er stort. Saa stort, at i Sammenligning med dets Storhed er ethvert Offer, der bringes under Udførelsen af det, ikkun ringe.¹⁾ Saa danne Udtalelser lægger en Herlighedsglorie om „den lille ensomme Grav under den store Kampesten ved Dang Las Fod“ og lader os føle, at „Gud med stor Kærlighed elsker den Mand eller Kvinde,

¹⁾ S. C. Rejnhart: »With the Tibetans in Tent and Temple« 393—395.

hvis Hjerte brænder i Lidenskab efter at udrette det umulige.“

Naar Tertullian kunde sige om visse Læresætninger: „*Credo quia impossibile est*,“ skal saa ikke vi Ansigt til Ansigt med de ubesatte Missionsmarkers Vanskeligheder, der vel kunde bringe os til at vakle, staa fast i en overnaturlig Tro som hans og gentage hans Ord: „Jeg tror, fordi det er umuligt.“¹⁾ En saadan Tro flytter Bjerge, trænger gennem taarnhøje Barrierer og river Sejren ud af Nederlagets Gab. „Der er ingen aaben Dør for Evangeliet,“ skriver en Missionær fra sin ensomme Post i Kashgar, i Hjertet af Asien — „der er ingen aaben Dør for Evangeliet. Nej, der er Død og knap nok det allermindste aandelige Liv, saa vidt jeg kan se. Men netop dette bør paaminde os om, at just vor Missionsmark trænger til Arbejdere, som er fyldte af Aand og Kraft og som vil drage herud for at aabne Dørene for Evangeliet og bringe Liv til de døde.“²⁾

Jo større Vanskelighederne er, des større er Æren ved at overvinde dem. Er Afghanistan pansret mod fremmede Missionærers Indtrængen? Eller venter Landet kun paa dem, der vil betale Prisen for at storme dets Skanser?

Hør Fortællingen om Abdul Karim, den kristne Afghaners Omvendelse og Martyrium. Han elskede Kristus oprigtigt og blev i Sommeren 1907 grebet af et brændende Ønske om at drage ind i Afghanistan og prædike Evangeliet. Da han gik over Grænsen ved Chaman, blev han grebet af afghanske Soldater og fremstillet for Guvernøren i Kandahar; man

¹⁾ Tertullian: »De Carne Christi«, Sec. 4.

²⁾ Brev fra L. E. Høgborg til Kommission Nr. 1 Missionskonferencen i Edinburgh 1910.

stillede ham Belønning og Hæder i Udsigt, hvis han vilde afsværge sin Tro, og da han nægtede det, blev han kastet i Fængsel, belæst med Lænker. Han blev forhørt af Emiren, men holdt fast ved sin Beken- delse. Saa blev han sendt til Kabul i Lænker med et Bidsel i Munden, medens alle Muhamedanere, som mødte ham, slog ham i Ansigtet og haanede ham. Da han endelig blev sat paa fri Fod, søgte han at finde Vej tilbage til Indien, men blev grebet af Folkene i en Landsby, slæbt ind i deres Moské og kommanderet til at fremsige den muhamedanske Trosbekendelse. Abdul Karim nægtede at gøre det. „De greb da et Sværd og huggede hans højre Arm af, og paa ny befalede de ham at fremsige Beken- delsen, men han nægtede det atter. Hans venstre Arm blev da paa samme Maade afhugget, og da han tredie Gang nægtede at afsværge sin Tro, blev Hal- sen skaaret over paa ham. Selv om Detaillerne ved hans Martyrium ikke skulde være fuldt paalide- lige, er der ingen Tvivl om, at Abdul Karim til det sidste vidnede trofast om Frelseren Jesus Kristus og døde, fordi han ikke vilde fornægte ham. Der er mange hemmelige Disciple i Afghanistan, der ærer Kristus ligesom vi, og der er ingen Tvivl om, at en offentlig Bekenden af Kristendommen for Tiden er ensbetydende med en grusom Død. Dog tror jeg ikke, at Kristendommen vil vinde Fodfæste i Af- ghanistan, før der har været mange saadanne Mar- tyrer, som vil besegle deres Tro med deres Blod.“¹⁾

Men er det kun de omvendte Afghanere, der vil besegle deres Vidnesbyrd med deres Liv, eller vil Missionærer ogsaa drage ud for at tage Landet i

¹⁾ T. L. Pennell: »Among the Wild Tribes of the Af- ghan Frontier« 293—295.

Besiddelse, selv om de for deres Herres Skyld skal vinde Martyrkronen? Hvis Afghanistan var en Ø i Sydhavet, mon der saa ikke vilde være en John Williams, en Biskop Patteson?

Verdens ubesatte Missionsmarker stiller et stort Krav til vor Tro, og derfor kræver de ogsaa store Ofre. Vor Villighed til at ofre for en Sag staar altid i Forhold til vor Tro paa den Sag. Troen har Evne til at forvandle det, der knapt var muligt, til Virkelighed. Naar Mennesker først er blevet overtydede om, at en Sag skal gøres, vil de ikke lade sig holde tilbage af noget, før den er udført. Vi har vor „Marschordre“, som Jernhertugen¹⁾ sagde, og da vor Overgeneral ikke er fraværende, men hos os, bliver det umulige ikke blot gørligt, men en tvingende Nødvendighed. Da Charles Spurgeon engang prædikede over Teksten: „Mig er given al Magt... Se, jeg er med eder alle Dage,“ brugte han følgende Udtryk: „Her har I en Faktor, som er absolut uendelig, saa er det altsaa ganske ligegyldigt, hvad de andre Faktorer er. „Jeg vil gøre alt, hvad jeg kan,“ siger man. Ja, det kan hver Tosse gøre. Den, som tror paa Kristus, gør hvad han ikke kan gøre, forsøger det umulige og fører det til Ende.“

Hyppig Modgang og tilsyneladende ganske fejlslagne Forsøg har aldrig taget Modet fra den rette Pioner. Martyrier er kun en Spore til paa ny at gaa frem. Modstand opmuntrer til større Virksomhed. Store Sejre er aldrig blevet vundne uden store Opofrelser. Naar Erobringen af Port Arthur krævede „levende Kugler“,²⁾ kan vi ikke vente at ind-

¹⁾ Hertugen af Wellington. O. A.

²⁾ »Human Bullets« en Roman af Tadayoshi Sakurai. En japansk Officers Oplevelser foran Port Arthur og et Vidnesbyrd om japansk Fædrelandskærlighed og Lydighed.

El-Wad i Syd-Algier paa Grænsen af den store Saharaørken.

Her samles Stammerne fra Afrikas Indre for at handle. Det er en stor muhamedansk By uden et eneste Vidne for Kristus. Fotografiet er taget af Frøken Lilies Trotter fra Algier. Man kan rejse Syd paa næsten 400 Mil, før man naar en Missionsstation.

El-Wad i Syd-Algier paa Grænsen af den store Saharaørken.

Her samles Stammerne fra Afrikas Indre for at handle. Det er en stor muhamedansk By uden et eneste Vidne for Kristus. Fotografiet er taget af Frøken Lilias Trotter fra Algier. Man kan rejse Syd paa næsten 400 Mil, før man naar en Missionsstation.

tage Hedningeverdenens Port Arthurer og Gibraltarer uden Tab af Menneskeliv. Har det virkelig noget at sige, hvor mange, der dør, og hvor mange Penge, vi giver ud for at aabne de lukkede Døre og for at besætte de forskellige Missionsmarker, naar vi for Alvor tror, at Missionsarbejde er Krig, og at vor Konges Ære staar paa Spil? Krig kræver altid Blod og Penge. For os gælder det kun om stadig at gaa angrebsvis til Værks og sejre, ligegyldig med hvor store Bekostninger og Ofre. Verdens ubesatte Missionsmarker maa have deres Golgatha, før de kan faa deres Pinse. Raymund Lull, den første Muhamedanermissionær, udtrykte den samme Tanke i et gammeldags Sprog, da han skrev: „Ligervis som en hungrig Mand bruger Hast og tager store Mundfulde paa Grund af sin stærke Sult, saaledes føler din Tjener et stort Ønske om at dø, for at han kan herliggøre dig. Han iler Dag og Nat med at fuldende sin Gerning, om han dog kunde udgyde sit Blod og sine Taarer for dig.“⁽¹⁾

Verdens ubesatte Marker venter paa Mennesker, der er villige til at leve et ensomt Liv for Kristi Skyld. Vor Herre Jesu Kristi Ord til Apostlene, dengang han viste dem sine Hænder og sine Fødder: „Ligesom Faderen har udsendt mig, saaledes sender ogsaa jeg eder,“⁽²⁾ gælder i særlig Forstand den banebrydende Missionær. Han kom til Verden, og den var en stor ubesat Missionsmark. „Han kom til sit eget, og hans egne tog ikke imod ham.“⁽³⁾ Han kom, og han blev budt velkommen med Spot. Hans Liv

1) Lull: »Liber Contemplationis in Deo« citeret i S. M. Zwemers Bog »Raymund Lull«.

2) Joh. 20, 21.

3) Joh. 1, 11.

var Lidelse og hans Trone et Kors. Ligesom han kom herved, venter han, at vi skal være villige til at gaa ud. Vi maa følge i hans Fodspor. Den banebrydende Missionær, som søger at overvinde de Hindringer og Vanskeligheder, vi har nævnt i tredje Kapitel, har den Lykke ikke blot at kende Kristus og hans Opstandelses Kraft, men ogsaa noget af hans Lidelsers Samfund. Han kan maaske faa Lov til at sige med Paulus om Folket i Tibet eller Somaliland, Mongoliet eller Afghanistan, Arabien eller Nepal, Sudan eller Abyssinien: „Nu glæder jeg mig over mine Lidelser for eder, og opfylder i mit Kød, hvad der fattes i Kristi Trængsler for hans Legeme, som er Menigheden.“¹⁾ Hvad er vel det, om det ikke er Herligheden ved at udrette det umulige! Hvem vilde af Naturen foretrække at forlade sit Hjemms Varme og Hygge og Familiekredsens Kærlighed for at søge efter et forvildet Faar, hvis Klage vi har hørt utydeligt gennem Uvejrets Rasen? Dog, saa stor er Herligheden ved denne Gerning, at hverken Hjemmets Baand eller Hjemmets Trang kan holde dem tilbage, som har faaet den store Hyrdes Aand og vidtskuende Blik. Fordi de fortabte er hans Faar, og han har kaldet os til at være hans Hyrder og ikke Lejesvende, maa vi bringe dem tilbage til Folden.

„Jeg kender intet skønnere eller mere gribende end den Maade, paa hvilken Missionærene lærer at slippe Kærligheden til deres gamle Hjem, at dø bort fra deres Fædreland og binde deres Hjerter til det Folk, som de tjener og søger at vinde for Kristus,“ siger Dr. Forsyth. „De kan ikke blive rolig hjemme i England, men maa drage ud igen og lægge

¹⁾ Col. 1, 24.

deres Ben der, hvor de har hengivet deres Hjerter for Kristus. Hvor vulgær forekommer den sædvanlige Patriotisme os ikke i Sammenligning med denne omvendte Hjemve, denne brændende Kærlighed til et Rige, som ingen Grænser har og som ikke beboes af nogen bestemt Race, denne brændende Kærlighed, som de har lært af Alverdens Frelser.¹⁾

James Gilmour i Mongoliet, David Livingstone i Central-Afrika, Grenfell i Kongo, Keith Falconer i Arabien, Dr. Rijnhart og Frøken Annie Taylor i Tibet, Chalmers i Ny-Guinea, Morrison i Kina, Henry Martyn i Persien og alle de andre, som lignede dem, kendte til denne „omvendte Hjemve“, denne Lidenskab for at kalde det Land deres Hjem, som trængte allermost til Evangeliet.

Denne Lidenskab besejrede alle andre Lidenskaber; ved Siden af dette Ideal blegnede alle andre Idealer; dette Kald overdøvede alle andre Stemmer. De var Guds Riges Pionerer, Herrens Forløbere, de brændte efter at overskride Grænsen og opdage nye Lande eller vinde nye Riger.

Disse Guds Forløbere drog ikke ud med Sværd og Økse, men med Aandens Sværd og Sandhedens Ild drog de ud og ryddede Vejen for dem, som skulde følge efter. Deres Ar var Seglet paa, at de var sande Apostle, og de frydede sig i deres Trængsler. Ligesom Pioner-Apostelen „bar de altid vor Herre Jesu Dødelse om i Legemet“ og viste sig „som Guds Tjenere under Slag, i Fængsler, i Oprør, i Nattevaagen, i Faste.“

Biskop Thomas Valpy French i Lahore, hvem Dr. Eugene Stock kaldte „den mest udmærkede af alle Kirke Missions Selskabets Missionærer“, havde den

¹⁾ P. T. Forsyth: »Missions in State and Church« 36.

rette Pioner-Aand og kendte Herligheden ved at udrette det umulige. Efter fyrretyve Aars strengt, men velsignelsesrigt Arbejde i Indien, nedlagde han sit Bispeembede og lagde Planer om at bringe Evangeliet til Arabiens Indre. Han var i aandelig og sjælelig Henseende en sand Kæmpe. „At leve sammen med ham var det samme som at indaande en aandelig styrkende Luft. Hvad Engadines Luft er for Legemet, var hans Nærværelse for Sjælen. Det virkede opdragende at omgaaes ham. Der var ikke den Ting, som han ikke syntes, man burde ofre — Hjem eller Hustru eller Helbred — hvis Gud virkelig kaldte En ud. Men saa vidste man ogsaa, at han kun fordrede af andre, hvad han selv havde gjort og stadig var rede til at gøre.“ Og da Missionær Mackay fra Uganda i sit berømte Skrift, hvori han hævdede Nødvendigheden af et Missionsarbejde blandt Araberne i Oman, opfordrede „et halvt Dusin unge Mænd, Eliten af Englands studerende Ungdom, til at vove Forsøget i Tro,¹⁾ var denne løvehjertede Veteran paa seks og treds den eneste, som svarede paa Kaldet. Det var Herligheden ved at udrette det umulige. Dog skrev han fra Muskat kort før sin Død:

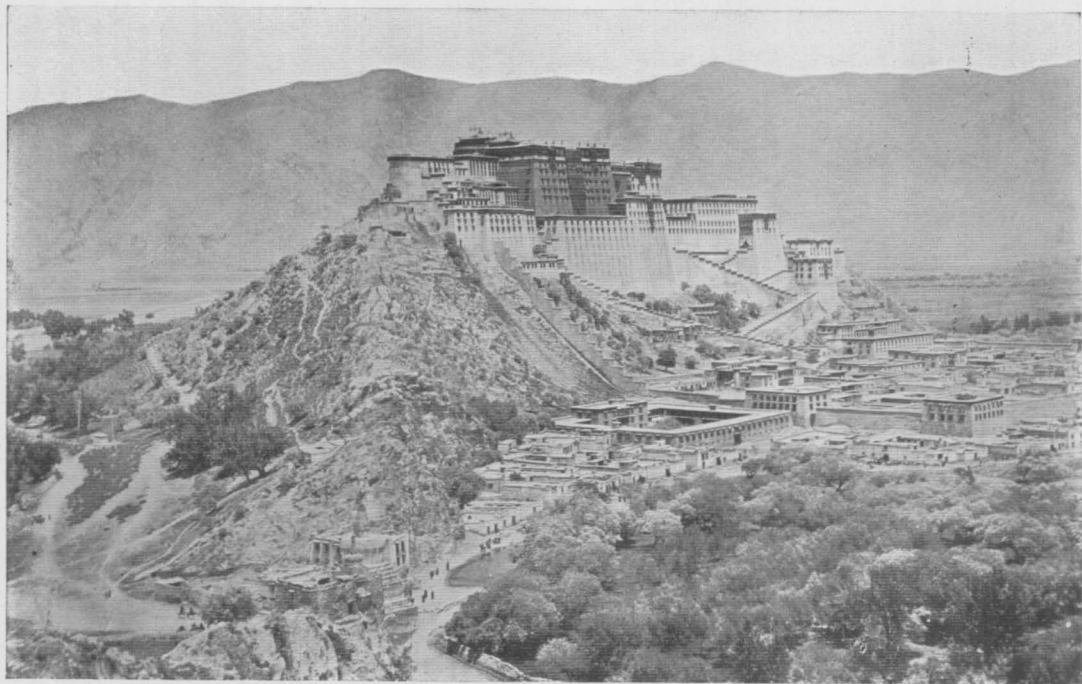
„Hvis jeg ikke kan faa en paalidelig Tjener eller Fører til min Rejse ind i det Indre, en, som er vant til at omgaaes Araberne og kan skaffe det nødvendige til Livets Ophold (jeg behøver kun lidt), vil jeg maaske prøve Bahrein eller Hodeidab og Sana, eller hvis det ikke lykkes, vil jeg tage til Nordafrika igen, op i Bjergene; thi naar vi ikke har vort eget Hus, vil jeg ikke kunne taale Klimaet — i det mindste ikke i de meget hede Maaneder —

¹⁾ Mrs. I. W. Harrison: »Mackay of Uganda« 417—430.

Lhasa, Tibets Hovedstad.

I Forgrunden ser man Byens Vesterport og det mægtig høje Slot midt i Staden. Dette Stor-Lamaens vældige Tempelpalads er 900 Fod langt og 70 Fod højere end St. Paulskirken i London.

Lhasa, Tibets Hovedstad.

I Forgrunden ser man Byens Vesterport og det mægtig høje Slot midt i Staden Dette Stor-Lamaens vældige Tempelpalads er 900 Fod langt og 70 Fod højere end St. Paulskirken i London.

og Arbejdet maatte gaa i Staa. Men med Guds Hjælp skal jeg ikke opgive mine Planer for det Indre af Arabien, ikke engang midlertidig, hvis da ikke alle Veje er lukkede, saa det vilde være den rene Galsskab at forsøge at udføre dem.“

„Jeg vil ikke opgive det,“ — og han gjorde det heller ikke, før han døde. Heller ikke Kristi Kirke vil opgive den Gerning, for hvilken han og andre med ham ofrede deres Liv i Oman. Den bliver fortsat.

De ubesatte Provinser i Arabien og Sudan venter paa Mænd i Biskop Frenchs Aand. Thi den Ærgerighed, der higer efter at naa ud fra de allerede besatte Punkter til de fjernere Egne, endog naar selve disse Punkter ikke er tilstrækkelig forsynede med Arbejdere og trænger til Forstærkning, er ikke quixotisk eller fantastisk, men i Sandhed apostolisk. „Dog saaledes, at jeg sætter min Ære i at forkynde Evangeliet ikke dør, hvor Kristus allerede er nævnet, for at jeg ikke skal bygge paa en andens Grundvold,“ siger Paulus, „men som der er skrevet: De, for hvem der ikke blev kundgjort om ham, skal se, og de, som ikke har hørt, skal forstaa.“ Han skrev dette, da han var i Færd med at forlade en saa vigtig By som Korinth, og han fortsætter med at forklare, at det er Grunden til, at han endnu ikke har besøgt Rom, men at han haaber paa at kunne gøre det paa Vejen til Spanien.¹⁾ Naar Romerrigets yderste Grænser kom med ind under hans Program, han, der allerede havde prædiket Kristus fra Jerusalem til Illyrien i det første Aarhundrede, da burde vi i det tyvende Aarhundrede sikkert ikke være besjælede af mindre Ærgerrighed efter at

¹⁾ Rom. 15, 20—24.

trænge frem paa alle de ubesatte Marker, for at de for hvem der ikke blev kundgjort om ham, skal se, og de, som ikke har hørt, skal forstaa.

Der gives intet Eksempel paa, at en Apostel er blevet dreven ud, tvungen af en streng Befaling. Alle drog de ud som en Brudgom til sin trolovede i sit lovlige Ærinde. Det var alt sammen saa naturligt og instinktmæssigt. Alle var de beherskede af den samme himmelske Aabenbaring, men hver enkelt havde ogsaa deres Aabenbaringer, som drog dem derhen, hvor der var mest Trang til dem. I Kristenhedens første Dage handles der slet ikke beregnende. De fleste af Apostlene døde udenfor Palæstinas Grænser, skønt al menneskelig Logik forbød dem at forlade Landet, før det var blevet kristnet. Det beregnende Instinkt dræber Troen, og hvis Apostlene havde givet det Lov til at lede deres Motiver og Handlinger, maatte de have sagt: „Nøden i Jerusalem er saa dyb, vort Ansvar overfor vort eget Folk saa iøjnefaldende, at vi maa leve efter det Princip, at Barmhertighed begynder i Hjemmet. Naar vi har vundet Folket i Jerusalem, i Judæa og i hele det hellige Land, saa vil det være tidsnok at drage til Udlandet; men vore politiske, moralske og religiøse Opgaver er saa langt fra at være blevet løste her paa Stedet, at det er den rene Taabelighed at tage en ny Byrde paa vore Skuldre.“¹⁾

Det var Gerningens Storhed og dens Vanskelighed, som opildnede den første Kirke. Dens tilsyneladende Umulighed gjorde den ærefuld, dens verdensvide Karakter gjorde den mægtig. Det samme gælder nu. „Jeg er lykkelig,“ skrev Neesima i Japan, „naar jeg fordyber mig i Historien om Kri-

¹⁾ C. H. Brent: »Adventure for God« 11—13.

stendommens vidunderlige Vækst ud over Verden, og jeg tror, at naar den træffer paa Hindringer, vil den skride endnu hurtigere og hastigere frem, ligesom en Flod strømmer hurtigere, naar den træffer paa Hindringer under sit Løb.¹⁾

Den, som pløjer den jomfruelige Jordbund, skal pløje med Haab. Gud skuffer aldrig sine Vingaardsmænd. Der følger altid Høst efter Saatid. „Da vi først kom ud paa vor Missionsmark,“ skriver Missionær Høgberg fra Central-Asien, „var det umuligt blot at samle nogle faa Mennesker, som vilde lytte til Evangeliets glade Budskab. Vi kunde ikke samle Børnene i Skolen. Vi kunde ikke uddele Evangelier eller Traktater. Da vi byggede den ny Station, byggede vi ogsaa et lille Kapel. Da tænkte vi: Mon denne Stue nogensinde vil blive fyldt med Muhamedanere, der lytter til Evangeliet? Vort lille Kapel er blevet fyldt med Tilhørere og en større Stue med! Dag for Dag maa vi prædike saa meget, som vore Kræfter kan strække til, og Muhamedanerne nægter ikke længere at lytte til Evangeliets Sandhed. „Før I kom her, var der ingen, som tænkte eller talte om Jesus Kristus, nu hører man hans Navn alle Vegne,“ sagde en Muhamedaner til mig. Da vi begyndte vort Arbejde her, kastede de Biblerne bort eller brændte dem eller bragte dem tilbage til os; — nu køber de dem, kysser Bøgerne, og idet de berører dem med deres Pande og trykker dem til deres Hjerte, viser de dem den største Ærbødighed, som en Muhamedaner kan vise en Bog.“

Pioneren i Vingaarden maa have en lang Taalmodighed. Da Judson laa belæst med Lænker i et Fangehul i Birma, spurgte en af hans Medfanger

1) R. E. Speer: »Missionary Principles and Practices« 541.

spottende, om hvordan det stod til med Udsigterne til Hedningernes Omvendelse. Judson svarede roligt: „Udsigterne er lige saa lyse som Guds Forjættelser!“¹⁾ Der er næppe noget Land for Tiden, som er saa utilgængeligt, eller hvor Vanskelighederne er større, end Tilfældet var i Birma, da Judson imødegik og besejrede dem.

Udsigterne for alle de ubesatte Markers Evangelisation er „lige saa lyse som Guds Forjættelser.“ Hvorfor skulde vi tøve længere med at evangelisere dem? „Verdens Evangelisation i denne Generation er intet Slagord,“ siger Robert E. Speer. „Det er ikke et Motto, som man tankeløst kan spille Boldt med. Verdens Evangelisation i dette Slægtled er Jesu Kristi Kald til hver enkelt af hans Disciple om at tage Korset op, at vandre i hans Fodspor, som for vor Skyld blev fattig, da han var rig, for at vi ved hans Fattigdom skal blive rige, om at regne vort Liv for intet, at vi kan være rede til at give det hen, som Kristus gav sit Liv hen til Verdens Frelse.“²⁾ Hvem vil gøre dette for de ubesatte Missionsmarker.

Det frivillige Studenterforbund maa ikke slaa sig til Ro, før dette Motto, som særlig er deres, bliver gjort til Virkelighed paa de mest forsømte og vanskelige Missionsmarker saa vel som i Lande, hvor Høsten er moden, og hvor der kræves Høstfolk i stedse voksende Tal. Nødraabet lyder endnu højere fra de øde Egne end fra de Lande, hvor Markerne er hvide. Opportunisme er ikke det afgørende Ord i Missionsvirksomheden. Den aabne Dør vinker; den lukkede

¹⁾ A. S. Brown: »The Foreign Missionary« 374.

²⁾ R. E. Speer: »Missionary Principles and Practice« 526.

Dør ansporer den, som har Ret til at træde ind, til at aabne den. Verdens ubesatte Marker har derfor et stort og vægtigt Krav paa vor snarlige Hjælp. „I den kristne Histories tyvende Aarhundrede burde der ikke være én eneste ubesat Missionsmark. Det er Kirkens Pligt at bøde paa de sørgelige Forhold med den kortest mulige Frist.“⁽¹⁾

De ubesatte Missionsmarker stiller derfor Krav til alle dem, hvis Liv ikke er fyldt af Arbejdet for det højeste og bedste, hvis Liv kun er opfyldt af ligegyldige Smaating eller af, hvad der er lavt og unyttigt. Der gives Øjne, som aldrig har straalet ved et stort Ideal, Sjæle, som aldrig har ladet sig beherske af uselviske Tanker, Hjerter, som aldrig har skælvet af Medfølelse ved den Uret, andre maa lide, og Hænder, som aldrig er blevet trætte eller stærke ved at løfte tunge Byrder. Til saadanne Mennesker burde Fortællingen om disse Millioner, som lever uden Kristus i Lande, der endnu er ubesatte af Missionærer, lyde som et nyt Kald fra Makedonien og staa som en gribende Vision af, hvad der er Guds Vilje med dem. Biskop Brent har Ret, naar han skriver: „Vi aner aldrig hvilket Maal af moralsk Kraft, der staaer til vor Disposition, før vi prøver at udtrykke den i Handling. En rigtig alvorlig og vanskelig Oplevelse er ikke sjældent alt, hvad en ung Mand behøver for at komme til Bevidsthed om sin Manddoms Kraft.“⁽²⁾ Gives der nogen større Helteprøve for Manddomskræfter end Pioner-Arbejdet paa Missionsmarken? Her er der en gunstig Lejlighed for dem, som maaske aldrig hjemme vil finde Albu-

¹⁾ Report of World Missionary Conference Edinburgh. Vol. I.

²⁾ C. H. Brent: »Adventure for God« 135.

rum for deres bundne Evner, og som maaske ingen andre Steder kan finde det rette Maal for deres sjælelige og deres aandelige Kræfter. Der er hundreder af troende, universitetsuddannede unge Mænd, som har tænkt sig deres Fremtid som Jurister eller Handelsmænd, og som dog har baade Kræfter og Evner nok til at erobre disse ubesatte Marker. Der er mange Læger, som paa en eller anden ny Missionsstation kunde samle Tusinder af dem, der lider under Hedenskabets og Islams Rædsler og lette deres tunge Smertes, men som nu indskrænker sig til at gøre deres Arbejde i et eller andet „lille Utika“, hvor Lægekunsten øves under en stærk Konkurrence og alt for ofte kun betragtes fra et pekuinært Synspunkt. De har et Levebrød; de kunde have levet Livet.

Biskop Phillips Brooks udmaalede engang, hvad der krævedes for at kunne øve en stor Livsgerning, i følgende Ord: „Bed ikke om, at Livet maa blive let for eder; bed om at blive stærkere Mænd. Bed ikke om en Gerning, der svarer til eders Kræfter; bed om Kræfter, der svarer til eders Gerning. Saa vil eders Arbejde ikke blive et Mirakel, men I selv vil blive et Mirakel.“¹⁾ Han kunde ikke have talt mere rammende Ord, hvis han havde talt om Evangelisationen af Verdens ubesatte Missionsmarker med alle deres knusende Vanskeligheder og herlige Muligheder. Gud kan give os Kraft til Gerningen; de, der gaar ud nu, behøver blot ham.

Naar vi staar Ansigt til Ansigt med disse Millioner, der lever i Mørke og Fornedrelse, naar vi kender de Forhold, under hvilke de lever, ifølge

¹⁾ Phillips Brooks: »Twenty Sermons« 330.

uomtvistelige Vidnesbyrd fra dem, der har besøgt disse Lande, saa hører vi dette store, ufuldendte, dette ubegyndte Værk, kalde paa alle dem, som er villige til at taale og lide under Udførelsen af en saadan Gerning.

Da David Livingstone besøgte Cambridge Universitet den 4. Secember 1857, holdt han en indtrængende Tale om det Land, som dengang næsten i sin Helhed var en ubesat Missionsmark. Hans Ord, som i en vis Forstand var hans sidste Vilje og Testamente til Studenterne med Hensyn til Afrika, kan passende danne Afslutningen paa denne Bog:

„For mit eget Vedkommende har jeg aldrig op-hørt med at fryde mig over, at Gud har betroet mig et saadant Hverv. Folk taler om det Offer, jeg har bragt, ved at tilbringe saa stor en Del af mit Liv i Afrika. Kan man kalde det et Offer blot at afbetale en lille Smule af den store Gæld, som vi staar i til vor Gud, og som vi aldrig kan betale tilbage? Er det et Offer, som indbringer sin egen velsignede Løn i Form af sund Virksomhed, Bevidstheden om at gøre godt, Fred i Hjertet og et straalende Haab om en herlig Fremtid herefter? Nej, bort med Ordet i den Forstand, og bort med den Tanke! Det er absolut intet Offer! Sig snarere, at det er en Lykke. Angst, Sygdom, Lidelser eller Farer af og til, samt Savnet af Livets almindelige Behageligheder og Goder kan vel bringe os til at standse lidt og faa vor Aand til at vakle og vor Sjæl til at nedbøjes; men lad det kun være for et Øjeblik. Alt dette er intet i Sammenligning med den Herlighed, som herefter skal aabenbares i og for os. Jeg har aldrig bragt noget Offer...

„Jeg beder eder om at rette eders Opmærksom-

hed mod Afrika. Jeg ved, at om et Par Aar vil jeg blive afspærret i det Land, som nu er aabent; lad det ikke blive lukket igen! Jeg gaar tilbage til Afrika for at søge at bane Vej for Handel og Kristendom; I maa fortsætte det Værk, som jeg har begyndt. Jeg overlader det til eder.“¹⁾)

¹⁾ W. G. Blaikie: »The Personal Life of David Livingstone« 243—244.

Tillæg A.

Statistik over den muhamedanske Befolkning i Rusland.

Provinser i europæisk Rusland	Folke- mængde	Muhame- danere	Buddhister (Lamaister)	Hedninger	Pro Cent Muhame- danere
Arkangel'sk	237,000	55			Under 1 %
Astrakan	1,004,000	300,000	135,000		30 -
Bessarabien	1,935,000	600			Under 1 -
Vilna	1,591,000	4,300			— 1 -
Vitebsk	1,498,000	600			— 1 -
Vladimir	1,516,000	410			— 1 -
Vologda	1,343,000	176			— 1 -
Volhynien	2,989,000	4,880			— 1 -
Voronezh	2,581,000	310			— 1 -
Vyatka	3,031,000	132,000		3,500	5 -
Grodno	1,603,000	3,750			Under 1 -
Don	2,564,000	3,500	32,000		— 1 -
Jekaterinoslaw	2,114,000	2,090			— 1 -
Kasan	2,171,000	633,000		12,500	25 -
Kaluga	1,133,000	170			Under 1 -
Kiew	3,559,000	3,000			— 1 -
Kovno	1,545,000	1,900			— 1 -
Kostroma	1,387,000	800			— 1 -
Kursk	2,371,000	480			— 1 -
Kurland	674,000	600			— 1 -
Livland	1,299,000	536			— 1 -
Minsk	2,148,000	4,600			— 1 -
Mogiler	1,687,000	184			— 1 -
Moskov	2,431,000	5,500			— 1 -
Nisjni Novgorod	1,585,000	41,000			2 1/2 -
Novgorod	1,367,000	500			Under 1 -
Olonets	364,000	70			— 1 -
Orenburg	1,600,000	360,000			22 -
Orloffsk	2,034,000	426			Under 1 -
Penza	1,470,000	59,000			4 -
Perm	2,994,000	150,000		21,000	5 -
Podolien	3,018,000	3,450			Under 1 -
Pultava	2,778,000	640			— 1 -

Provinser i europæisk Rusland	Folke- mængde	Muhame- danere	Buddhister (Lamaiste)	Hedninger	Pro Cent Muhame- danere
Pskov	1,122,000	37			Under 1 %
Ryazan	1,802,000	5,000			— 1 -
Samara	2,761,000	190,000		5,000	7 -
St. Petersburg	2,112,000	6,000			Under 1 -
Saratov	2,406,000	100,000	750		4 -
Simbrisk	1,528,000	130,000		350	8 1/2 -
Smolensk	1,525,000	300			Under 1 -
Taurida	1,448,000	191,000			14 -
Tambow	2,684,000	17,000			Under 1 -
Twer	1,769,000	500			— 1 -
Tula	1,419,000	178			— 1 -
Ufa	2,197,000	1,000,000		100,000	50 -
Kharkov	2,492,000	1,360			Under 1 -
Kherson	2,734,000	2,300			— 1 -
Chernigov	2,298,000	530			— 1 -
Esthnien	413,000	75			— 1 -
Jaroslav	1,071,000	275			— 1 -
Polen					
Warschau	1,932,000	1,550			Under 1 -
Kalisz	841,000	214			— 1 -
Kielce	762,000	96			— 1 -
Lomza	580,000	480			— 1 -
Lublin	1,161,000	462			— 1 -
Piotrkow	1,404,000	311	117	105	— 1 -
Plock	554,000	266			— 1 -
Radom	815,000	65			— 1 -
Suwalki	583,000	786			— 1 -
Siedlce	772,000	669			— 1 -
Kaukasus					
Baku	827,000	675,000			83 -
Daghistan	650,000	340,000			53 -
Elisabethpol	878,000	551,000			62 -
Kars	291,000	146,000		3,300	50 -
Kubausk	1,919,000	103,000	250		5 1/2 -
Kutais	1,058,000	117,000			12 1/2 -
Havrapolsk	873,000	38,000	10,300		40 -
Tersk	934,000	485,000	4,100		53 -
Tiflis	1,051,000	189,000		300	20 -
Tscheruomorsk	57,000	3,100			5 -
Erivan	830,000	350,000		13,800	41 1/2 -
Sibirien					
Amur	683,000	665	8,500	3,700	Under 1 %

	Folke- mængde	Muhame- danere	Buddhister (Lamaister)	Hedninger	Pro Cent Muhame- danere
Jeniseisk	570,000	5,000	28	1,950	Under 1 %.
Transbaikalien	672,000	3,200	174,000	4,400	— 1 -
Irkutsk	514,000	7,600	11,600	52,000	1½ -
Primorskaya og Sakalin	243,000	3,000	53,200	24,350	12 -
Tobolsk	1,433,000	64,900	3	4,410	4½ -
Tomsk	1,923,000	40,000	43	15,850	2 -
Jakutsk	270,000	1,900	3	936	Under 1 -
Mellem-Asien					
Akmolinsk	440,000	439,000			100 -
Sakaspisk	382,000	240,000			62 -
Samarkand	860,000	840,000	50	100	98 -
Semiryechensk	988,000	880,000			97 -
Semipalatinsk	2,806,000	615,000			33 -
Sir-Darja	1,478,000	1,400,000			95 -
Turgaj	453,000	390,000		100	86 -
Uralsk	645,000	478,000	960		77 -
Ferghana	1,572,000	1,550,000	126	80	99 -
Finland	2,587,000	20			Under 1 -
Ialt		13,323,082	431,030	269,731	

Den samlede ikke-kristne Befolkning i det russiske Rige: 14,023,843.

Tillæg B.

I

Japan.

Distrikter med over 200,000 Mennesker for hver Missionær,
samt Distrikter uden fast bosiddende Missionær.

Distrikter	Folke- mængde	Følketal til hver Mis- sionær (Missionær- hustruer ej medregnet)	Antal og Navne paa Missions- stationerne i Distriktet
Iwate	748,752	249,584	1. Morioka.
Yamagata	879,564	439,782	1. Yamagata.
Fukushima	1,175,224	587,612	1. Wagamatsu.
Niigata	1,780,123	356,024	2. Nagaoka, Niigata.
Toyama	776,851	776,851	1. Toyama.
Shiga	716,920		Ingen Missionsstation.
Miye	1,044,323	261,080	2. Tsu, Yamada.
Tochigi	912,274	456,137	1. Utsomoimya.
Ibaragi	1,200,475	400,158	1. Mito.
Chiba	1,316,547	219,424	3. Chiba, Chosi, Sakura.
Saitama	1,240,280	1,240,280	1. Kawaje.
Wakayama	697,766	232,588	1. Wakajama.
Okayama	1,188,244	237,648	1. Okajama.
Kagawa	711,603	355,801	1. Takamatsu.
Saga	654,593	327,296	1. Saga.
Oito	854,982	284,994	2. Korume, Oita.
Okuiawa	476,230	476,230	1. Naha.

II

Bengalen.

Burdwan	1,532,475	218,925	5. Asansol, Burdwan, Kalna, Mankur, Raniganj.
Birbhum	902,280	902,280	1. Suri.
Midnapore	2,789,114	214,547	7. Bhimpur, Chandrakona, Kontai, Khargpur, Midna- pore, Santipur, Tamluk.
Mursjidabad	1,333,184	666,592	1. Jiaganj.
Jessore	1,813,155	604,385	1. Jessore.
Khulna	1,253,043	1,253,043	1. Khulna.
Rajshahi	1,462,407	292,481	3. Naogaon, Rampur, Boalia.
Dinajpur	1,567,080	1,567,080	1. Dinajpur.

Distrikter	Folke- mængde	Folketal til hver Mis- sionær (Missionær- hustruer ej medregnet)	Antal og Navne paa Missions- stationerne i Distriktet
Jalpaiguri	787,380	393,690	2. Baksa-Duar, Jalpaiguri.
Rangpur	2,154,181	1,077,090	1. Rangpur.
Bogra	854,533	213,633	1. Bogra.
Pabna	1,420,461	284,092	2. Pabua, Serajganj.
Dacca	2,649,522	203,809	3. Dacca, Jobarpar, Narajnganj.
Mymensingh	3,915,068	244,691	4. Biri Siri, Jamalpur, Mymensingh, Tangail.
Faridpur	1,937,646	322,941	2. Brahmanbaria, Chandpur.
Tippera	2,117,991	352,998	3. Komilla, Faridpur, Rajbari.
Noakhali	1,141,728	570,864	1. Sudharam.
Chittagong	1,353,250	1,353,250	1. Chittagong.
Gaya	2,059,933	411,986	1. Gaya, Tikari.
Shahabad	1,962,696	1,962,696	1. Burar.
Saran	2,409,509	301,188	3. Capra, Gopalganj, Siwan.
Champanan	1,790,463	596,821	2. Chanpatia, Motihari.
Muzzaffarpur	2,754,790	2,754,790	1. Muzzaffarpur.
Darbhangha	2,912,611	970,870	1. Darbhangha.
Monghyr	2,068,804	344,800	2. Chakai, Monghyr.
Purnea	1,874,794	937,397	1. Purnea.
Malda	884,030		Ingen Missionsstation.
Santhal Parganas	1,809,737	47,624	14. Bahawa, Deogarh (Baydyanath) Ebenezer, Godda, Kadkar, Kari, Kador, Khar-matar, Madhupur, Maijam, Mohulpahari, Pekaur, Sag-juria, Taljhara.
Cuttack	2,062,758	229,195	1. Cuttack.
Angul og Khondmals	191,911		Ingen Missionsstation.
Puri	1,017,284	1,017,284	1. Puri.
Palamau	619,600		Ingen Missionsstation.
Cooch Behar	566,974		Ingen Missionsstation.
Hill Tippera	173,325		1. Rajgangpur (Kurmarkela).